

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

62 nci Birleşim
21 . 2 . 2001 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	459
II. – GELEN KÂĞITLAR	460
III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	462
A) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	462:467
1. – Kırşehir Milletvekili Mustafa Haykır'ın, esnaf ve sanatkârların sorunlarına ilişkin gündemđđő konuşması	462:463
2. – Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Doğu Anadolu Bölgesinin sorunlarına ilişkin gündemđđő konuşması	463:465
3. – Antalya Milletvekili Cengiz Doğan'ın, Antalya-Alanya karayolu-na ilişkin gündemđđő konuşması ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın cevabı	465:467
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	468:470
1. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu ve 57 arkadaşının, Ermenilerin Erzurum İlinde yerli halka yaptıkları mezalimin araştırılması ve Erzurum üzerindeki emellerine karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177)	468:470

- C) TEZKERELER VE ÖNERGELER** 470:471
1. – Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin FP Grubu tezkeresi (4/317) 470:471
- IV. – ÖNERİLER** 471
- A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ** 471:475
1. – Deprem konuları ile ilgili ihalelerin yapıtış şekli ve altyapı hizmetlerinde uyguladığı politikalarla devleti zarara uğrattığı konusunda Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın hakkındaki (11/8) esas numaralı gensoru önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasına ve gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerin 27.2.2001 Salı günkü birleşimde yapılmasına ilişkin Danışma Kurulu Önerisi 471:475
- B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ** 475:484
1. – Genel Kurulun çalışma gün ve saatleriyle gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi 475:484
- V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER** 484
1. – İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili İşılay Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S. Sayısı : 527) 484:485
2. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) 485
3. – Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 629 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/759) (S. Sayısı : 572) 485
- 4.- Emniyet Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 611 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Mahiyette Kanun Tasarıları ve Plan ve Bütçe ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/727, 1/660, 1/795) (S. Sayısı : 576) 485
5. – Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında 613 Sayılı

- Kanun Hükümünde Kararname ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/752) (S. Sayısı : 577) 485
6. – Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 621 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Adalet Komisyonu Raporu (1/728) (S. Sayısı : 591) 485:486
7. – Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 624 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile Fazilet Partisi Grup Başkanvekili Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 7 Arkadaşının; Anavatan Partisi Grup Başkanvekilleri Bartın Milletvekili Zeki Çakan, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan, Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek ile Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri, Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/757, 2/603, 2/605) (S. Sayısı : 592) 486
8. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 612 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/725, 1/701, 1/731, 1/627, 1/793, 1/794) (S. Sayısı : 607) 486
9. – Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükümünde Kararname ile Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 626 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/758) (S. Sayısı : 609) 486
10. – Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/819) (S. Sayısı : 610) 486:547
11. – Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları Raporları (1/693) (S.Sayısı : 580) 547:548
12. – Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S.Sayısı : 402) 548:579
- VI. – SORULAR VE CEVAPLAR** 580
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI** 580:601
1. – Çorum Milletvekili Melek Denli Karaca'nın, Çiftçi Mallarının Korunması Hakkındaki Kanuna ilişkin Adalet Bakanından sorusu ve Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı (7/3328) 580:582
2. – Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Merkez Bankası Başkanı ve İdare Meclisi Üyelerine ilişkin Başbakanından sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/3320) 582:586

3. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, mülki idare amirlerinin ücretlerine ve kamu kesiminde yaşanan ücret dengesizliğine ilişkin Başbakan-dan sorusu ve Maliye Bakanı Sümer Oral'ın cevabı (7/3334) 586:587
4. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, DFİF kaynaklı kredilere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/3380) 587:590
5. – Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, 57 nci Hükümet döneminde TRT kurumuna alınan personele ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Rüştü Kazım Yücelen'in cevabı (7/3427) 591:592
6. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 2001 yılında Erzincan İline yapılacak yatırımlara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürell'in cevabı (7/3495) 592:593
7. – Afyon Milletvekili İsmet Attıla'nın, Afyon-Çobanlar İlçesinin çıraklık eğitim merkezi ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/3344) 593:595
8. – Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, özelleştirme kapsamına alınan Kırıkkale MKE Kurumunun çalışanlarına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmaköğlu'nun cevabı (7/3337) 595:596
9. – Bursa Milletvekili Kenan Sönmez'in, hiper ve süpermarketlerin kuruluşlarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/3386) 596:600
10. – Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa'da yapımı devam eden Evren Sanayi Sitesine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/3267) 600:601

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak üç oturum yaptı.

Hakkâri Milletvekili Hakkı Töre, Hakkâri İlinde yapılan sınır ticaretinde karşılaşılan sorunlara ve alınması gereken önlemlere,

Balıkesir Milletvekili Ağâh Oktay Güner de, İzmir İktisat Kongresinin 78 inci yıldönümüne, ilişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Ankara Milletvekili Mehmet Zeki Çelik'in, deprem bölgesindeki vatandaşların yaşadıkları sıkıntılara ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşmasına Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın cevap verdi.

Avrupa Parlamentosu Başkanı Nicole Fontaine ile Fas Temsilciler Meclisi Başkanı Abdelwahad Radî'nin vaki davetine istinaden 7-10 Şubat 2001 tarihleri arasında İkinci Avrupa - Akdeniz Parlamenter Forumuna katılacak olan TBMM Başkanvekili Ali İlhsoy Başkanlığındaki 5 kişilik Parlamento heyetine katılacak milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Batman Milletvekili Faris Özdemir ve 24 arkadaşının, Güneydoğu Anadolu'daki tütün üreticilerinin sorunlarının araştırılarak;

Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 101 arkadaşının, Ermenilerin Ağrı İlinde yerli halka yaptıkları mezalimin araştırılması ve Ağrı Dağı üzerindeki emellerine karşı;

Alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla birer Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergeleri (10/175), (10/176) ve

Konya Milletvekili Veysel Candan ve 30 arkadaşının, deprem konutlarıyla ilgili ihalelerin yapılış şekli ve altyapı hizmetlerinde uyguladığı yanlış politikalarla devleti zarara uğrattığı ve afet kararlarıyla belediyeler arasında partizanlık yaptığı iddialarıyla Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/8),

Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önergelerin gündemdeki yerlerini alacakları; Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergelerin öngörüşmelerinin, sırası geldiğinde yapılacağı, gensoru önergesinin görüşülme gününün ise Danışma Kurulunca tespit edilip Genel Kurulun onayına sunulacağı açıklandı.

Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın (6/148),

Hakkâri Milletvekili Hakkı Töre'nin (6/1140),

Esas numaralı sözlü sorularını geri aldıklarına ilişkin önergeleri okundu; sözlü soruların geri verildiği bildirildi.

Kastamonu Milletvekili M. Hadi Dilekçi'nin, İğdir Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin (2/305),

Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Şebinkarahisar Adı ile Bir İl Kurulması Hakkında (2/48),

Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Kuzey Anadolu Fay Zonu Üzerinde Bulunan Yerleşim Alanlarında Depreme Karşı Alınması Gereken Tedbirlere Hakkında (2/580),

Kanun Tekliflerinin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergeleri, yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer alan ve görüşmesi bugün yapılacak olan (11/7) esas numaralı gensoru önergesinden bazı milletvekillerinin imzalarını geri çektiklerine ilişkin önergeleri okundu; gensoru önergesinde yeterli imza kalmadığından, önergenin işlemden kaldırıldığı ve gündemden çıkarıldığı bildirildi. Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporunun (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayısı: 527) görüşmeleri, daha önce geri alınan maddelere ilişkin Komisyon raporu henüz hazırlanmadığından, ertelendi;

Elektrik Piyasası Kanunu Tasarısının (1/791) (S.Sayısı: 597) görüşmeleri tamamlanarak, yapılan açık oylamadan sonra kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

Alınan karar gereğince, 21 Şubat 2001 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 20.08'de son verildi.

Nejat Arseven

Başkanvekili

Hüseyin Çelik

Van

Kâtip Üye

Cahit Savaş Yazıcı

İstanbul

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR

No. : 90

21.02.2001 ÇARŞAMBA

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, esnaf ve sanatkâr ile küçük ve orta ölçekli sanayicilerin kredi borçlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3703) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

2. - Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, TÜBİTAK'ın, bazı yayınlarına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından (Devlet Bahçeli) yazılı soru önergesi (7/3704) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

3. - Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, vergi mükelleflerine ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/3705) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

4. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman - Merkez - Yollarbaşı ve Sudurağı belediyelerinin çöp kamyonu ve traktör ihtiyaçlarına ilişkin Çevre Bakanından yazılı soru önergesi (7/3706) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

5. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Mavi Akım Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önergesi (7/3707) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

6. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Ankara'da tıbbi malzeme üretiminde yolsuzluk yapıldığı iddialarına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/3708) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

7. – Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Ankara-Sincan İlçesindeki SSK Dispanserine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/3709) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

8. – Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, trafik kazalarına ve alınan önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3710) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

9. – Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis-Ahlat'da çiftçiye verilen gübre miktarının düşürülmesinin nedenine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/3711) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

Meclis Araştırması Önergesi

1. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu ve 57 arkadaşının, Ermenilerin Erzurum İlinde yerli halka yaptıkları mezalimin araştırılması ve Erzurum üzerindeki emellerine karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.2.2001)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

21 Şubat 2001 Çarşamba

BAŞKAN : Başkanvekili Nejat ARSEVEN**KÂTİP ÜYELER : Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Hüseyin ÇELİK (Van)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62 nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayıtı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Yok Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşına gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, esnaf ve sanatkarların sorunları hakkında söz isteyen Kırşehir Milletvekili Mustafa Haykır'a aittir.

Buyurun Sayın Haykır. (MHP sıralarından alkışlar)

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. - Kırşehir Milletvekili Mustafa Haykır'ın, esnaf ve sanatkarların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MUSTAFA HAYKIR (Kırşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnaf ve sanatkarın sorunlarıyla ilgili şahsım adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Meclisinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği üzere sayıları 4 milyonu bulan küçük esnaf ve sanatkarımız, bugün, bir avuç sermaye ile evinde 3-4 kişiyi, işyerinde de birkaç kişiyi yoğun emek ve çabayla aç bırakmamak gayreti içindedir. Bunları yaparken, bir tarafta üreterek ekonomiye katmadığı yaratmak, diğer tarafta da işsiz sayısını azaltmak istemektedirler. Mevcut kaynakları tüketerek, bir sonraki güne ulaşabilme çabasına girmişlerdir.

Esnaf ve sanatkarımızın bugün bulunduğu nokta, diğer toplum kesimlerine nazaran çok daha olumsuzdur. Bilindiği gibi, esnaf ve sanatkarlar, geliri ancak geçimini temin etmeye yetecek kadar az olan bir meslek grubudur. Zaten, ekonomik konumları gereği güçlükle ayakta duran bu kesim, 1994 kriziyle başlayan süreçte, bugün maalesef yok olma noktasına gelmiştir.

Bugüne kadar büyük fedakârlıklara katlanan ve dayanma gücünü de tüketmiş bulunan esnaf ve sanatkarlarımızın ayakta kalabilmeleri için acilen desteklenmesi ve çözüm bekleyen sorunlarının çözümüne yönelik tedbirlerin alınması büyük önem taşımaktadır. Esnaf ve sanatkarlarımızın acil çözüm bekleyen sorunları, başlıca, şunlardır:

Esnafın vergi borçlarının taksitlendirilmesi konusunda alınan olumlu kararın, SSK ve Bağ-Kur prim borçlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi, esnaf ve sanatkarımız açısından son derece tutarlı ve tamamlayıcı bir önlem olacaktır.

Esnaf ve sanatkarımızın bir diğer önemli sorunu da, genelde hiper ve grosmarket olarak isimlendirilen büyük mağazaların haksız ve insafsız rekabetidir. Esnaf ve sanatkarımızın istikrar programı nedeniyle daralan piyasadaki yetersiz payına bir de bu büyük mağazaların ortak olması, bu

kesimin zaten var olan sıkıntılarını ağırlaştıran bir diğer önemli etken olmuştur. Avrupa ülkelerinde titizlikle kent merkezlerinin dışında tutulan bu büyük alışveriş merkezleri, bugün, ülkemizin belli başlı kentlerinde mahalle aralarına kadar girmiştir. Bu durum, esnaf ve sanatkârimızın muhatap olduğu haksız rekabetin yanı sıra, çağdaş şehircilik anlayışına da aykırıdır. Bu nedenle, hiper ve gross-marketler olarak isimlendirilen büyük mağazaların kent merkezlerinde kurulmaları ve faaliyet göstermeleri önlenmelidir ve bu konuda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığına sunulan kanun tasarısı süratle yürürlüğe konmalıdır.

Esnaf ve sanatkârimızın finansman sorunu da, sıkça dile getirilen en önemli sorunlarından birisidir. 24 Şubat 2001 tarihinde yapılacak olan Türkiye Halk Bankası Genel Kurulu, bu bakımdan son derece önemlidir. Bu genel kurulda alınacak karar ve onaylanacak ana sözleşmeye göre, banka, ya üç yıllık yeniden yapılanma ve özelleştirme döneminde de esnaf ve sanatkârimızı desteklemeye devam edecektir ya da bu destekten tümüyle vazgeçecektir. Bu nedenle, Türkiye Halk Bankasının genel kurulunda alınacak kararlar, esnaf ve sanatkârimız açısından, bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır.

Bu noktadan hareketle, ülkemizde, esnaf, sanatkâr ve KOBİ'lere en büyük kredi desteği sağlayan kuruluş olan, bu kesimi destekleyen tek ve en önemli finans kurumu niteliği taşıyan Türkiye Halk Bankası, üç yıllık yeniden yapılanma ve özelleştirme döneminde esnaf ve sanatkârimızı desteklemeye devam etmelidir. Avrupa Birliğinin esnaf ve küçük işletmeleri özendirme modeli ve uygulamaları ülkemizde de yürürlüğe konmalıdır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken, şahsım adına, Yüce Meclisinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Haykır.

Gündem dışı ikinci söz, Doğu Anadolu Bölgesinin sorunları hakkında söz isteyen Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (DYP sıralarından alkışlar)

2. - *Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Doğu Anadolu Bölgesinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

SAFFET KAYA (Ardahan) - Sayın Başkan, teşekkürler.

Doğu Anadolu'yla ilgili gündem dışı söz almış bulunmaktayım; konuşmaya başlamadan önce, Yüce Heyetimizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Doğu Anadolu deyince, bir dokunup bin ah işitmek lazım. Doğu Anadolu deyince, cefa akla gelmesi lazım. Doğu Anadolu deyince, yoksulluk ve yolsuzluk akla gelmesi lazım. Doğu Anadolu deyince, göç akla gelmesi lazım. Doğu Anadolu deyince, eğitimin problemleri akla gelmesi lazım. Doğu Anadolu deyince, hayvancılık akla gelmesi lazım ve yine, Doğu Anadolu deyince, sınır ticareti akla gelmesi lazım; ama, üzülerek söylüyorum ki, son dönemde, bizatihi, ikibuçuk yıl önceleri, buradan, bu kürsüden, Doğu Anadolu için müjde verenleri, yine, o günkü şartlarda, tekrar, bu kürsüden, Sayın Ecevit'in, Doğu Anadolu için "ben, 30 trilyon liralık bir yatırım paketini açıklayacağım" dediğini, Doğu Anadolu halkı izlemişti, Türkiye izlemişti. Nerede o paketler?!. Sayın Başbakana buradan sesleniyorum: Doğu Anadolu'nun kaderi mi bugünkü çektiği cefa, sıkıntı, oradaki güç?.. Hayır, kaderi değil, kaderi değil... İçimizde doğu milletvekillerimiz var, doğunun şartlarını çok iyi bilen arkadaşlarımız var ve yine, buradan, geçmiş dönemlerde, karşımda oturan çok değerli bakanımız Salih Yıldırım'ın da bu davadan müşteki olduğunu çok iyi biliyoruz.

Sınır ticaretini doğunun elinden gasp eden bu hükümete sesleniyorum: Doğuda bir yatırım mı var, doğuda bir fabrika mı var?.. Doğuda, zaten, hayvancılığı perişan eden bir anlayışımız söz konusu ve arkasından sınır ticaretini, Iğdırından, Ardahanından, Artvininden, Hakkarisinden, Şirnakından alıverdiniz ve doğunun kaderini perişan ettiniz. Bu tutumunuzla doğuyu yangın yerine çevirdiniz; aksini iddia etmeniz mümkün değil, mümkün değil. Uzaktan doğuyu yönetmek istiyorsunuz. Gemiyi karadan yönetmek istiyorsunuz ve bu manada da bu hükümetin anlayışı, doğudan, selden tomruk kaçırmak gibi bir olay. Bu hükümetin tuzu kokmuştur.

Şimdi, bir açıklama yapılıyor. Ne kadar esefle karşıladığımız bir açıklamadır. İşte, Bakanlar Kurulu bir deklarasyon yayınlıyor Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili, diyor ki "Sayın Cumhurbaşkanı özür dilemeli" Ben Bakanlar Kuruluna buradan sesleniyorum Bakanlar Kurulu, doğudan özür dilemeli, Türkiye'den özür dilemeli.

Doğunun hali bugün perişandır, esnafımız perişandır. Bugün, esnafımız siftahsız dükkan kapatıyor, gerçekten onurunu kurtarmak için mücadele veriyor. Nerede sizin DAP projeniz? MHP'nin Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli gelip, Erzurum'da güneydoğuyla ilgili, sekizinci beş yıllık kalkınma politikasıyla ilgili sözleri, vaatleri nerede? Hatırlatıyorum.

Bugün, bölgelerarası kalkınmada doğu en sonlarda, kamu yatırımlarında doğu en sonlarda, göçte en başlarda, eğitimde en sonlarda ve yine 55 inci, 56 ncı, 57 nci hükümetlerin buradan bir vaadi var, o vaadinde diyorlardı, sekiz yıllık eğitimde biz köylere kadar bilgisayar götüreceğiz diyordu, nerede? Bugün, köylerde öğretmenimiz yok. Bunlar, doğunun gerçeği arkadaşlar, bunlar, doğunun gerçeği. Bir iltifat olsun veya bir muhalefet anlayışıyla bunu asla seslendirmiyorum; bu, doğunun gerçeği; doğu yanıyor, Türkiye yanıyor.

Eğer Türkiye ekonomide iyiye gitmezse... Bugünkü anlayışımızla, Türkiye'yi, maalesef uçurma sürüklediniz, yangın yerine sürüklediniz.

Bugün Ardahan ve doğu illeri gerçekten hasta yatağında yatıyor. Türkiye nezle olduğu zaman doğu hastadır, doğu hasta yatağında yatar; çünkü, doğunun kaderi her zaman maalesef üzüntüyle karşıladığımız gibi, perişandır. Şimdi, doğuda siz pancara kota getirdiniz, tütünle kota getirdiniz, peki, buradaki bu insanlar ne yapacak? Bu kotayı getirdiniz, buradaki insanların gerçekten geçim kaynağı ne olacak hiç sordunuz mu? Hiç sormadınız. Nedir, doğu kaderiyle başbaşa kalsın; ama, inşallah doğu ve Türkiye, bu noktada, bu yanlış politikalarımızı cezalandırarak.

Ben hükümete tekrar sesleniyorum. Diyorum ki, Anadol-M hükümeti tekrar aklını başına toplasın. Bakın, bir krizden dolayı aylık 118 trilyon liralık darbe yedik. O 118 trilyon liralık darbenin -devletin zirvesindeki kavga olmasaydı- yalnızca o 118 trilyon liralık bedelin onda 1'ini, yirmide 1'ini, yarısını doğuya gönderseydik, doğu, bugün istenilen noktaya gelecekti.

Ardahan'da Organize Sanayi Sitemiz var -organize sanayi sitelerine önem verilmesi lazım- hükümetin, bu trilyonluk yatırıma koyduğu ödenek ne biliyor musunuz; 1 milyon lira! Organize Sanayi Sitesine 1 milyon lira ödenek koymuş! Ayıptır kesinlikle!.. Bu, hiçbir şeye yakışmaz! Doğü Anadolu'yu bu şekilde ihmal edemezsiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, mikrofonunuzu açıyorum efendim, lütfen tamamlayın.

RASİM ZAİMOĞLU (Giresun) - Başkan, Doğü Karadenize de gel.

SAFFET KAYA (Devamlı) - Şimdi, söylediğiniz şekliyle, hükümetin eylem planı vardı, 107 maddelik eylem planınız vardı. Bunu, bu kürsüden seslendirdiniz, Sayın Başbakan seslendirdi; nerede doğu için bu eylem planınız? Gelin, burada halka hesap verin! Eylem planınız yok.

Yine, buradan, bu kürsüden halka hitap ettiğiniz şekilde, söylediğiniz bir gerçek daha vardı - tabii, afaki gerçekler- o da, köye dönüş projesi. Nerede bu köye dönüş projeniz?! Gelin, halka cevap verin. Doğu, göç veren bir bölgedir; bu göçten dolayı, köye dönüş projesiyle ilgili, bütçeden, mutlaka, yaklaşık olarak, 90 trilyon lira ödenek koyacağınızı söylediniz. Bu sözü verdiğiniz halde, koyduğunuz ödenek 3 trilyon liradır. Birisi çıksın yanlış olduğunu söylesin; ama, söyleyebilmesi mümkün değil.

Doğuyu iki yıldan beri perişan eden bu hükümete; doğuyu, sefalete, yokluğa, kaderiyle başbaşa bırakan bu hükümete tek seslenişim var: Kesinlikle ve kesinlikle, halkımız, yarınki günlerde size, artık, burada, muhalefet sıralarında da değil, locada yer gösterecek! Bunu kesinlikle unutmayın. (DYP sıralarından alkışlar) Kesinlikle, halkın karşısına çıkacak gücünüz yoktur! Tekrar söylüyorum, halk perişandır. Burada, bunun altını özellikle çiziyorum ve Doğu Anadolu'ya daha şefkatli bakılması noktasında hükümetin gayret göstereceğine inanmıyorum ama, umut ediyorum.

Sağ olun. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Alanya-Antalya Karayolu hakkında söz isteyen Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'a aittir.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan, 60 ıncı maddeye göre söz istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Aydoğan.

3. - *Antalya Milletvekili Cengiz Doğan'ın, Antalya-Alanya karayoluna ilişkin gündem dışı konuşması ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın cevabı*

CENGİZ AYDOĞAN (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli dinleyenler; Alanya-Antalya yolu hakkında söz almış bulunuyorum; bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Hızlı ve güvenli bir ulaşım hizmeti ekonomiye büyük katkı sağlamaktadır. Demokrat Parti zamanında, 1950'li yıllarda, iş makinelerinin gemilere doldurulup yolu olmayan bir yöreye, Alanya'ya götürülüp karaya çıkarılmasıyla bir yol inşa edildi, Antalya'ya ve Mersin'e doğru. Bu yol, yöreyi zenginleştirdi. Halk, öylesine minnet duydu ki, bugün dahi Demokrat Partilileri, saygı, sevgi, minnet ve Hakk'ın rahmetine kavuşanları rahmetle anmaktadır ve her vesileyle de bu minnetlerini, her türlü ortamda ifade etmektedirler. Şimdi, Alanya-Antalya yolunun iyileştirilmesi de aynı minnet hislerini uyandıracak noktaya gelmiştir.

Alanya'dan başlatılarak Antalya ve Mersin istikametlerine doğru açılan bu yol, bölgenin can damarıdır. Verimli, verimsiz tarım topraklarını bin tülle ve binbir zahmetle işleyen, gayretli Alanya, Manavgat, Serik, Gazipaşa, Anamur çiftçilerinin ürettikleri her türlü ürün (muz, portakal, limon, sera ürünleri, tahıl, pamuk) binlerce kamyonla, binbir çeşit telaş, kaygı, her şeyden önemlisi, umutla, bu yoldan geçirilerek, yurtdışı ve yurt içindeki tüketim merkezlerine ulaştırılır. Vaktinde yetiştirilemezse, helal alınterinin karşılığını -özellikle yaş sebze ve meyveciler başta olmak üzere- almak, maalesef, hemen hemen imkânsızdır.

Tarım kesimine böylesine önemli bir hizmeti sunmaya çalışan bu yol, aynı zamanda, hayati önem taşıyan turistik bir yoldur. Antalya Havalimanından yurda giriş yapan 4 milyon turistün büyük bir bölümünü, bu yoldan geçirerek, ünlü Belek, Side, İncekum, Alanya gibi turistik merkezlere, Perge, Aspendos, Side, Alanya Kalesi gibi tarihî eserlere ve yine, çeşitli turlarla Efes, Pamukkale, Nevşehir, Ürgüp, Anamur Kalesi, Kemer, Kaş, Patara gibi pek çok önemli turistik yöreye ulaştırırız.

Bugün, sadece Alanya'nın yerleşik nüfusu 385 000, Manavgat'ınki 200 000'lere ulaşmıştır. Sadece Alanya'da 100 000 turistik yatak kapasitesine ulaşmıştır. Yaz aylarında, Alanya, Manavgat, Side bölgesinin nüfusu milyonlarla ifade edilmektedir. Bütün bu nüfusun yemesi, içmesi, gezmesi, eğlenmesi ve hayat hakkıyla ilgili her türlü ortamdaki, her türlü trafik yüzde yüzüyle bu yolda cereyan etmektedir. Antalya ile Adana arasındaki 600 kilometrelik mesafede başkaca bir havaalanı yoktur, bölgede demiryolu hizmeti hiç yoktur, deniz ulaşımı ise yok denecek seviyededir. Dolayısıyla, her türlü ulaşım yüzde yüzüyle bu yolda cereyan etmektedir.

Bütün bu şartlar, günde 35 000-40 000'lerle ifade edilen yoğun bir trafiği ortaya çıkarmıştır. Ulaşım süresi uzamış, tehlikeli trafik kazaları meydana gelmiştir. Son beş yılda, 4 563 ölümlü kazada 244 kişi hayatını kaybetmiş, binlercesi yaralanmıştır. Avrupa'da "ölüm yolu" adıyla, kötü şöhrete sahip olan bir yol haline gelmiştir. Bu, bizim ülke olarak, can, imaj, prestij kaybımız kadar döviz kaybımız da demektir.

Biliyorsunuz, havaalanından konaklama tesislerine kadar olan mesafe ve ulaşım süresi arttıkça pazarlık gücümüz azalmakta, önemli turistik tesislerde çok önemli döviz kaybımız olmaktadır. 100 000 yatak kapasitesine ulaşan Alanya'da, büyük bir döviz kaybı söz konusudur. Bu kayba ve can kayıplarına artık tahammül yoktur.

Bugün, Alanya-Antalya yolu, 134 kilometrelik bir yol olarak 4 etap halinde hızla iyileştirilmektedir, duble yol haline getirilmektedir; ancak, çalışmalar yıllardır sürmekte, bir türlü sonuçlanmamaktadır; bugünkü ödenek sistemiyle sonuçlanması da hemen hemen imkânsızdır. Yapılması gereken, tıpkı Alanya civarında dördüncü kısımda yapıldığı gibi, kredili sistemle, bütün klasik ödenek sistemiyle çalışan bölümlerin takviye edilmesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ AYDOĞAN (Devamla) - 1 dakika verirseniz, toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

CENGİZ AYDOĞAN (Devamla) - Bugünkü bütçede, 6,4 trilyon lira civarında bir ödenek vardır ve yaklaşık, 14 milyon dolarlık bir ödenek daha kullanmak söz konusudur. Ancak, bunların da yemeyeceği açıkça görülmektedir. Dolayısıyla, yapılan hazırlıklara uygun olarak, bir an önce, kredili sisteme geçilmesi ve bu yolun tamamlanması şarttır.

134 kilometrelik bu yolda, 5 tünel, 16 adet köprülü kavşak vardır. Ülkenin, bölgenin can damarıdır. Devletin yaptığı masrafı, döviz olarak geriye ödeyecek bir projedir.

Bu bölgesel projeden yola çıkarak bir hatırlatmam var: Bundan böyle, bizim, bütün yatırımlarda önceliği, parasını geriye döndürebilecek, masrafını geriye döndürebilecek projelere vermemiz şarttır. Yerinde, verimliliğine göre, nitelikli projelere önem ve öncelik vermeliyiz, parayı geriye döndürecek olan projelere önem vermeliyiz. Alanya - Antalya yolu projesi, parayı geriye döndürecek, hem de çok ihtiyacımız olan döviz cinsinden geriye döndürecek bir projedir.

Bu yolda emeği geçen herkesi minnetle, Hakk'ın rahmetine kavuşanları rahmetle, minnetle anıyorum.

Teşekkürlerimi, şükranlarımı ve bölge halkının teşekkürlerini sunuyorum.

Sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Aydoğan.

Gündem dışı konuşmaya cevap vermek üzere, Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Koray Aydın; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANI KORAY AYDIN (Ankara) - Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlar; Antalya Milletvekilimiz Sayın Cengiz Aydoğan'ın yapmış olduğu gündem dışı konuşmaya cevap vermek üzere huzurlarınızdayım.

Değerli arkadaşlar, Antalya - Alanya yolu, 134 kilometre uzunluğunda bir yoldur; Antalya'nın 6 kilometre doğusunda Demokrasi Kavşağından başlayarak Alanya'ya kadar uzanmaktadır. Yol üzerinde, yolun standardını sağlamak üzere, 4 adet tünel, 16 adet de köprüllü kavşak yapımı sürdürülmektedir. Hakikaten, üzerinde çok sayıda ilçe, belde bulunması ve bu yerleşim yerlerinin de aynı zamanda turizm bölgeleri olması dolayısıyla, Türkiye'nin önemli yol güzergâhlarından bir tanesidir.

Bakan olduğumuz ilk sıralarda, Türkiye'nin yol probleminin çözümüyle ilgili olarak, önemli yol arterlerinin önceliklerinin belirlenerek, bunlarla ilgili özel bir çalışma yapılması gerektiğini, yine, burada, sizlerin huzurlarında vurgulamıştım. O gün ilk söylediğimiz sözlere uygun olarak ve burada yaptığımız konuşmaya da uygun olarak, öncelikli yol olarak nitelendirdiğimiz Antalya-Alanya yolunu, geride bıraktığımız 2000 yılı içerisinde oldukça yoğun bir çalışma içerisinde geçirdik.

Her zaman söylüyorum; artık, Antalya-Alanya yolu, sadece Antalya'ları ilgilendiren bir yol olmaktan da çıkmıştır; çünkü, bu önemli turizm ilimize her yıl milyonlarca turist'in geldiği düşünüldüğünde, o insanlar açısından, artık, Türkiye'nin, bir nevi prestij projesine dönüşmüştür; çünkü, beş sene evvel Antalya'ya gelen bir turist, beğendiği yöreye belli bir sene sonra tekrar geldiğinde, o yolun yapımının hâlâ sürdürülüyor olmasını görmesi, o şekilde görünmesi, o insanlar nezdinde, ülkemiz açısından itibar kaybettirmektedir. Bu bakımdan, öncelikli olarak yapımını öngörmüş olduğumuz bu yolda, bu yıl içerisinde, özellikle, millî bütçeden yapımı sürdürülen ikinci ve üçüncü kesimlerin kredili sisteme dönüştürülerek yolun yapılması yönünde uzun zamandan beri yaptığımız çalışmalar meyvesini vermiştir. Bu vesileyle, sayın milletvekilimizin burada yaptığı konuşma vesilesiyle de, bunu, kamuoyuna burada açıklamakta yarar görüyorum.

Kredili işe dönüştürülmesi yolunda, şu anda, YPK aşamasındadır. İnşallah, YPK işlemleri de tamamlandıktan sonra, yolun kredili hale dönüştürülüp, yine, Cenabı Allah nasip ederse, 2001 yılı sonunda bitirilerek hem yöre insanının hem ülke turizminin hizmetine sunulacağını burada belirtiyor, değerli arkadaşşıma da teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

SAFFET KAYA (Ardahan) - Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN - Buyurun.

SAFFET KAYA (Ardahan) - Doğu Anadolu'yla ilgili gündem dışı çözümün gereği bir devlet bakanımız veya bakanlarımızdan herhangi birinin doğu illeriyle ilgili problemlere yanıt vermesini beklerdim. Doğunun ciddi problemlerine karşın, mutlaka, değerli bakanlarımızdan birinin doğunun bugünkü problemlerini giderebilecek cevaplarını beklerdim; olmamasını özellikle kınıyorum.

BAŞKAN - Peki teşekkür ediyorum.

SAFFET KAYA (Ardahan) - Hükümet yok mu, nerede hükümet?

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

Kâtip üyenin sunuşları oturduğu yerden okuması hususunu değerli oylarımıza sunuyorum: Kabul ederler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir Meclis araştırması önergesi vardır; okutup bilgilerinize sunacağım:

B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu ve 57 arkadaşının, Ermenilerin Erzurum İlinde yerli halka yaptıkları mezalimin araştırılması ve Erzurum üzerindeki emellerine karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1914-1918 yılları arasında Ermenilerin Erzurum İlinde Erzurum halkına yapmış oldukları mezalimin gün ışığına çıkarılması hususunun araştırılması ve Erzurum üzerindeki emellerine karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasamızın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1. Mücahit Himoğlu (Erzurum)
2. Yücel Erdener (İstanbul)
3. İsmail Köse (Erzurum)
4. Nidai Seven (Ağrı)
5. Mehmet Şandır (Hatay)
6. Cezmi Polat (Erzurum)
7. Sedat Çevik (Ankara)
8. Mükerrerem Levent (Niğde)
9. Nazif Okumuş (İstanbul)
10. Hasan Kaya (Konya)
11. Cahit Tekelioğlu (İçel)
12. Aydın Gökmen (Balıkesir)
13. Mustafa Enöz (Manisa)
14. Mehmet Kaya (Kahramanmaraş)
15. Süleyman Coşkuner (Burdur)
16. Mehmet Arslan (Ankara)
17. Ali Gebeş (Konya)
18. Kürşat Eser (Aksaray)
19. Yusuf Kırkpınar (İzmir)
20. Cumali Durmuş (Kocaeli)
21. Salih Erbeyin (Denizli)
22. Nesrin Ünal (Antalya)
23. Hasari Güler (Adıyaman)
24. Reşat Doğru (Tokat)
25. Osman Mütderrişoğlu (Antalya)
26. Mükremin Taşkın (Nevşehir)
27. Nail Çelebi (Trabzon)

28. Hasan Çalış (Karaman)
29. Seydi Karakuş (Kütahya)
30. Abbas Bozyel (İğdır)
31. Lütfi Ceylan (Tokat)
32. Rıdvan Budak (İstanbul)
33. Mihrali Aksu (Erzincan)
34. Mustafa Gül (Elazığ)
35. Cemal Enginyurt (Ordu)
- 36.- Vahit Kayırcı (Çorum)
37. İbrahim Halil Oral (Bitlis)
38. Mustafa Verkaya (İstanbul)
39. Birol Büyükköztürk (Osmaniye)
40. Ayhan Çevik (Van)
41. Mehmet Nacar (Kilis)
42. Sefer Ekşi (Kocaeli)
43. Ali Özdemir (Gaziantep)
44. Mehmet Nuri Tarhan (Hatay)
45. Süleyman Turan Çirkin (Hatay)
46. Mustafa Düz (İstanbul)
47. Namık Hakan Durhan (Malatya)
48. Hidayet Kılınç (İçel)
49. Mustafa Zorlu (Isparta)
50. Basri Coşkun (Malatya)
51. İrfan Keleş (Çankırı)
52. Ali Işıklar (Ankara)
53. Ali Uzunırmak (Aydın)
54. Osman Fevzi Zihnioglu (Sakarya)
55. Hasan Hüseyin Balak (Tokat)
56. Mehmet Metanet Çulhaoğlu (Adana)
57. Hakkı Duran (Çankırı)
58. Bedri Yaşar (Gümüşhane)

Gerekçe :

Son zamanlarda Ermeni soykırım iftiraları planlı bir şekilde sürdürülmekte; büyük katliamlara maruz kalan Türk Milleti, dünya kamuoyunda mahkûm edilmeye çalışılmaktadır.

Halbuki, Birinci Dünya Savaşı başlamadan, Rus Çarının vaatlerine kapılan Ermeni çeteleri intikam alayları kurarak doğu bölgemize dolmuş; 1914-1915 kışında Rus ordusundaki Ermeni gönüllü taburları Erzurum'u işgal etmiştir. Ekim 1917'de Rus askerlerinin Erzurum'dan çekilmesiyle Er-

zurum ve çevresinde bulunan Ermeniler, Ruslardan kalan cephane ve silahlarla toplu katliamlar yaparak Erzurum halkını bir vahşetle karşı karşıya bırakmıştır.

Ermeniler, 1914-1918 yıllarında Erzurum ve çevresinde, Alaca, Yeşilyayla, Tepeköy, Yanık-dere, Ortabahçe, Çat-Yavi, Ilıca, Karaz (Kahramanlar), Mahanda (Börekli) daha birçok yerde kadın, erkek, çocuk, ihtiyar demeden diri diri yakmışlar, gebe kadınların karnlarını deşerek ceninleri dışarı çıkararak, mızmarla yaralı bedenlerini direklerle çakmışlar, kestikleri insanların vücutlarına cepler oymuşlar. Küçük çocukların karnlarını yarıp tuz doldurmuşlar, kafalarını kesip annelerinin karnına yerleştirmişler, karşı çıkan erkeklerin gözlerini oyup direklerle çivilemişler, cami, mescit, medrese ve mereklere insanları toplayıp, üzerlerine gazyağı döktükleri mandaları ateşe vererek insanlarımızın üzerlerine salmak suretiyle toplu katliam yapmışlar.

Erzurum ve ilçelerinde yaşayan onbinlerce insanımızın hunharca katledişini gören ve o günü yaşayan birçok insan, Erzurum'da halen şans eseri hayatta bulunmaktadır.

Ermeniler yapmış olduğu katliamlarla yetinmemiş, son zamanlarda hukukî yollardan toprak ve tazminatlarını devamlı dile getirmeye devam etmektedirler.

En önemlisi de, Avrupa ülkelerinde yaşayan Ermeni cemaatlarının, dağılmış Ermeni diasporasının dinî ve manevî efsane etrafında birleştirme idcalarına Erzurum ve yöresi vatan gösterilmek suretiyle yeni bir boyut kazandırmaya çalışmaktadır.

Bu durumda, Ermenilerin Erzurum halkına yapmış oldukları mezalim ve tarihi gerçeklerin dünya kamuoyuna anlatılabilmesi için Ermeni soykırım müzesinin kurulması büyük bir fayda sağlayacağı gibi, Erzurum ve çevresi üzerindeki siyasî emellerine karşı alınacak tedbirler zaman kaybetmeden yerine gelmiş olacaktır.

Yine, Ermeniler, her platformda Türkiye'ye baskı yaptırmak için bütün okları Türkiye'ye çevirerek, tarihi gerçekleri saptırmaya çalışmışlardır. İşte, bu tarihi gerçeklerin ortaya çıkması, hem Ermeni soykırımı kararlarını kabul edenleri mahcup edecek hem de Ermenilerin gerçek yüzleri ortaya çıkmış olacaktır.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Komisyon dan istifa tezkeresi vardır; okutuyorum:

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin FP Grubu tezkeresi (4/317)

20.2.2001

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığının 16 Şubat 2001 tarih ve 9087 sayılı yazısı.

Değişen oranlar nedeniyle Plan ve Bütçe Komisyonu üye sayımızın yediye düşmesi sebebiyle, Komisyon üyelerimizden Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in istifası uygun görülmüştür.

Gereğini saygularım la arz ederim.

Avni Doğan

FP Grup Başkanvekili

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır; önce okutup, işleme alacağım, sonra oylarımıza sunacağım:

IV. – ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. – Deprem konutları ile ilgili ihalelerin yapılış şekli ve altyapı hizmetlerinde uyguladığı politikalarla devleti zarara uğrattığı konusunda Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın hakkındaki (11/8) esas numaralı gensoru önergesinin, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasına ve gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerin 27.2.2001 Salı günü birleşimde yapılmasına ilişkin Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulu önerisi

No : 64

Tarih : 21.2.2001

20.1.2001 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan deprem konutlarıyla ilgili ihalelerin yapılış şekli ve altyapı hizmetlerinde uyguladığı politikalarla devleti zarara uğrattığı konusunda Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın hakkındaki (11/8) esas numaralı gensoru önergesinin gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasının ve Anayasanın 99 uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerin 27.2.2001 Salı günü birleşimde yapılmasının Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Ömer İzgi

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Mehmet Şandır

MHP Grubu Başkanvekili

Beyhan Aslan

ANAP Grubu Başkanvekili

Mehmet Emrehan Halıcı

DSP Grubu Başkanvekili

Avni Doğan

FP Grubu Başkanvekili

Ali Rıza Gönül

DYP Grubu Başkanvekili

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, önerinin lehinde söz istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Fazilet Partisi Grubunun vermiş olduğu bir gensoru önergesinin görüşme gününün belirlenmesiyle ilgili Danışma Kurulunca alınan bir öneri üzerine söz almış bulunuyorum.

Yalnız, benim sürem 5 dakika değil, 10 dakika; onu düzeltin de...

BAŞKAN - Buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) - Hayır düzeltin de, ona göre konuşayım.

BAŞKAN - Siz konuşmaya devam edin efendim, ben ilave edeceğim.

KAMER GENÇ (Devamla) - Sayın Başkan, süremi düzeltin de ona göre konuşayım; yani, olur mu canım?.. Allah, Allah... Süre 10 dakika, 5 dakika veriyorsunuz.

Sayın Başkan, biraz önce, Meclisi açarken, Mecliste toplantı yetersayısı yoktu. Burada her milletvekilinin bir isteği var.

Değerli milletvekilleri, bizler milletvekiliyiz, biz zora başvuramayız. Bizim burada tek silahımız isteğimizdir, oyumuzdur. Diyoruz ki; "Sayın Başkan, yoklamayla aç." Bu, bizim doğal hakkımızdır. Burada mademki 550 milletvekili arkadaşımız var, bu 550 milletvekili gelmek zorundadır. Hele iktidar grubunun 350 milletvekili var; yani, 184 milletvekilini bulamayan bir iktidar grubu ve bunu şiddetle destekleyen bir Başkan olur mu?..

Biz ne yapalım Sayın Başkan; size sormak istiyorum?.. Bizim isteğimizin nazara alınması için tarafınıza nasıl bir hitapta bulunalım; lütfen, bize söyley misiniz? Ben oradan diyorum ki, Sayın Başkan, salonda toplantı yetersayısı yok; bizim isteğimizi nazara almıyorsunuz. Bundan daha kötü bir uygulama olur mu?..

Bakın, dün, burada, özellikle birtakım holdinglerin menfaatını koruyan önergeler verildi. Gerekçelerini okutmanız lazımkken, okutmadınız; ondan sonra, onlar geçtikten sonra, benim ikazım üzerine okuttunuz. Yani, bu Meclis Başkanlığı, böyle keyfi yönetilecek bir makam değil ki. Burada oturmanın bir ağırlığı var, buranın bir değeri var, burası çok yüce bir makamdır. Ora Yüce Atatürk'tün kürsüsüdür. Orada oturan insanların, hiç olmazsa, en azından tarafsız şekilde davranması, en objektif şekilde davranması gerekir.

Dolayısıyla, yani, böyle keyfi davranırsanız... İlle tahrik ediyorsunuz bizi; yani, ille bağıralım, çağıralım, hakaret edelim birilerine, gidip tazminat davası açsınlar. Yeter artık... Gerçekten yoruldum. Burada haksızlıklara karşı mücadele etmekten yoruldum. Bu kadar keyfi bir Meclis yönetimi ve iktidarın yaptığı bu kadar keyfi bir uygulama şimdiye kadar görülmemiştir. Neticede de memleketi nereye getirdiği bellidir. Bugün, artık, memleketi ateş yakmış, külleri bile kalmamıştır memleketin; yani, yanacak bir malzeme de kalmamıştır Türkiye'de. Bugün ekonomi çökmüştür; insanlar aç, işsiz, çıplak ve hâlâ da, işte, bunları söylüyoruz, maalesef, kimsenin tındığı yok. Ne olacak bu memleketin hali, ben de bilmiyorum...

Şimdi, bu önergede -tabii ki, Sayın Bayındırlık Bakanıyla ilgili gensoruda- birtakım keyfi uygulamalar dile getiriliyor. Bunun, bir an önce görüşülmesinde yarar var. Bakın, 1991 yılında, benim memleketimde deprem oldu; o deprem sırasında borçlanmalar oldu, o tarihten beri birtakım yerlere... Yani, çok büyük paralar da değil bunlar; işte, 7 milyar, 8 milyar civarında bir paralar, belki 15-20 konut bir yerde, 15-20 konut bir yerde... Bunların bir an önce tamamlanması lazım.

Şimdi, belediyelerin afet kapsamına alınması konusunda keyfi uygulamalar var. Hiç deprem olmayan, afet bölgesinde olmayan belediyeler afet kapsamına alınıyor. Mesela, benim ilimin Ovacık'ı da, Nazımiye'si de, Pülümür'ü de, Mazgirt'i de, Çemişgezek'i de, Hozat'ı da, bütün ilçeleri, deprem bölgesinde olduğu halde, her kimse, bir bakıyorsunuz, deprem bölgesi olmayan yerleri deprem bölgesine alıyorsunuz ve deprem bölgesi olan yerleri de almıyorsunuz; daha doğrusu, afet kapsamına almıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, bu memleket, gerçekten, ne çektiyse, keyfi yönetimden çekti. Ne çektiyse, hak ve adaletin ortadan kaldırılmasına yönelik iktidar uygulamalarından çekti. Yani, bugün, memleket cayır cayır yanıyor; bankalara bakın; borsa kapanmış, borsa işlemiyor; bankalar...

BAŞKAN - Sayın Genç, bir dakika dinler misiniz.

Size, bu öneri üzerinde söz verdim.

KAMER GENÇ (Devamla) - Öneriyle ilgili; bakın, orada diyor ki...

BAŞKAN - Efendim, bir dakika...

Bana ve Divana, İçtüzüğe uygun davranmam gerektiğini ifade ediyorsunuz. Ben de, şimdi, size, İçtüzüğe uygun davranmanız gerektiğini ifade ediyorum. Lütfen, söz almış olduğunuz öneri üzerinde konuşun.

KAMER GENÇ (Devamla) - Sayın Başkan, öneri nedir; Meclisin çalışma usullerine öncelik verilmesini öngören bir öneridir. Bu Meclisin öncelikleri nedir, onun söylüyorum. Zaten, benim, buraya, kürsüye çıktığım zaman ağzımdan çıkan laf, sizi rahatsız ediyor; partinizi rahatsız ediyor; iktidarı rahatsız ediyor. Bana da katlanacaksınız arkadaşlar; ben de milletvekiliyim yahu!.. Ben de milletvekiliyim; ben de halkın dertlerini dile getirmek zorundayım.

EROL AL (İstanbul) - Senden başka milletvekili yok mu?!

KAMER GENÇ (Devamla) - Onun için, bakın, bu memleket, bugün, tarihinin... Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulduğu tarihten bugüne kadar, iktidar, hükümet, başbakan, böyle bir hata, vahim hata işlememiştir. Bu memlekette böyle bir kavga meydana gelmemiştir ve devletin ve milletin kaybı, şu anda katrilyonlara varıyor; biz, Meclis olarak, bundan habersiziz, bunu bir tarafa itiyoruz, Meclisin gündemine getirmiyoruz. Başbakanın gelip burada bize hesap vermesi lazım; yani, orada, çıkıp da, bu olay niye oldu... Hatta, bakın, Başbakanın, kriz doğduğu zaman, Çankaya Köş-künde bunu ilan etmesi lazımdı. İlan etmedi; çünkü, birtakım kişiler yandaşlarına tüyo verdiler; memlekette kriz çıktı, aman, borsaya yaptığınızı yapın, aldığınız dövizleri alın diye tüyolar gitti. Ondan sonra, Bakanlar Kuruluna geldi; oradan saklandı. Bunların hesabını, zamanında soracağız sayın milletvekilleri. Biz, nerede, nelerin döndüğünü bilen insanız, hissedin insanız. Çıksınlar... Niye, evvela o kriz çıktığı zaman kamuoyuna intikal ettirdiler. Eğer, kamuoyuna intikal ettirdilerse, niye anında ettirmediler; niye üç saat beklediler? O üç saatte, kim, kendi yandaşlarına tüyo verdi; hangi borsa aracı kurumları, borsada ne işlemler yaptı? Bunları, çıkıp burada söylemek zorundayız. Aksi takdirde, bunların günahı, vebali ve sorumluluğu çoktur; ama, tabii, bunları konuşmuyorsunuz...

MELDA BAYER (Ankara) - Siz konuşuyorsunuz!..

KAMER GENÇ (Devamla) - Bunlar, memleketin can damarını ilgilendiren, hayatını ilgilendiren problemlerdir. Biz, bunları söyledikçe, tabii... Çünkü, dokunuyor ya, birilerine ucu; birilerine dokunuyor; çünkü, bu memleketin felakete gittiği an bilen, malzeme kullanarak bunların üzerinden rant toplayanlar var. Düşünebiliyor musunuz, memlekette kriz çıkıyor ve bu krizi, kendi yandaşlarına, perde arkasından tüyo verip de trilyonlar kazananlar var, katrilyonlar kazananlar var. Bunları dile getirdiğimiz zaman, Kamer Genç konuşuyor... Yahu, konuşacağım tabii. Bu millet niye bana bu görevi verdi; niye bu görevi verdi?!(DSP sıralarından gürültüler)

Efendim, Başbakanınız gelsin, Başbakan Yardımcınız gelsin, burada konuşsun...

BAŞKAN - Sayın Genç... Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) - ...bakalım, bunları nasıl söyleteceğim.

BAŞKAN - Sayın Genç, beni dinler misiniz lütfen.

KAMER GENÇ (Devamla) - Efendim, ben, sizi dinliyorum.

BAŞKAN - Sayın Genç, bir dakika lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) - Önerenin bir an önce görüşülmesinde yarar vardır.

Saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Genç, altında Grup Başkanvekilinizin de imzası bulunan ve oybirliğiyle...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Efendim, lehinde konuştum...

BAŞKAN - Bir dakika efendim... Bir dakika... Ben konuşuyorum...

...huzura gelen öneri üzerinde söz aldınız.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Evet...

BAŞKAN - ...ve bu öneriyle ilgili bir kelime dahi konuşmadan, konuşmanızı tamamladınız.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Duymuyorsunuz... Siz duymuyorsunuz herhalde!..

Sayın Başkan, beni tahrik etmeye çalışıyorsunuz. Benim orada ne konuştuğum ortada. Lütfen, rica ediyorum; o kürsüde tarafsız olun. Tamam, siz, bir partinin milletvekilisiniz; ama, bu söylediklerimin ucu size de dokunuyor. Yani, tahammül edeceksiniz...

BAŞKAN - Sayın Genç, bu kürsünün ne kadar tarafsız olması gerektiğini, en az sizin kadar bilirim ve elimden geldiği kadar, bu hassasiyeti de, yönettiğim her oturumda göstermeye gayret ediyorum.

Lütfen... Çok rica ediyorum; biraz önceki o "tahrik" kelimesini, ben size söyleyebilirim belki; ama... Lütfen, rica ediyorum, beni, içtüzüğün...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Niye isteğimi nazara almadınız? Genel Kurulu Niye yoklamayla açmadınız?

BAŞKAN - Bir dakika efendim... Bir dakika... Konuşuyorum... Lütfen...

Yoklamayla açıp açmamak, benim takdirimdedir.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Hayır, değil...

BAŞKAN - Bir dakika efendim..

İçtüzük madde 57...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Tamam...

BAŞKAN - "Başkan birleşimi açtıktan sonra, tereddüde düşerse yoklama yapar."

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ee, göz var... Göz var...

BAŞKAN - O göz, benim gözüm Sayın Genç; sizin değil...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Genel Kurulda, baktığınız zaman 10 kişi varsa, olur mu?!

BAŞKAN - Sayın Genç'in gözüyle görecek değilim, kendi gözlerimle göreceğim...

KAMER GENÇ (Tunceli) - 1'i 5 göremezsin ki! Gözünüz 1'i 5 mi görecek?!

BAŞKAN - Lütfen, çok rica ediyorum; toplantının nezahetini bozmayın.

Bu Meclisin her dakikasının çok kıymetli olduğu, mutlaka çalışması gerektiği her platformda ifade edilmiyor mu?

KAMER GENÇ (Tunceli) - Evet...

BAŞKAN - Ben de, elimden geldiği kadar, bu Meclisi çalıştırmak için gayret gösteriyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarında "Bravo" sesleri, alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Usulüne göre, içtüzüğe göre yapın...

BAŞKAN - Biraz sonra oylama yapılacak. Eğer, burada, toplantı ya da karar yetersayısı yoksa, elinizde, içtüzüğün vermiş olduğu imkânlar var; onları kullanırsınız, karar yetersayısının aranmasını istersiniz ve toplantıya ara verilir.

Lütfen...

İHSAN ÇABUK (Ordu) - Meclisin kapanmasını istiyor zaten onlar.

BAŞKAN - Öneriyi tekrar okutuyorum:

Danışma Kurulu Önerisi

20.1.2001 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan deprem konutlarıyla ilgili ihalelerin yapılış şekli ve altyapı hizmetlerinde uyguladığı politikalarla devleti zarara uğrattığı konusunda Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın hakkındaki (11/8) esas numaralı gensoru önergesinin gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında yer almasının ve Anayasanın 99 uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerin 27.2.2001 Salı günkü birleşimde yapılmasının Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Ömer İzgi

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Mehmet Şandır

MHP Grubu Başkanvekili

Beyhan Aslan

ANAP Grubu Başkanvekili

Mehmet Emrehan Halıcı

DSP Grubu Başkanvekili

Avni Doğan

FP Grubu Başkanvekili

Ali Rıza Gönül

DYP Grubu Başkanvekili

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi Gruplarının içtüzüğün 19 uncu maddesine göre verilmiş müşterek bir önerileri vardır; önce okutacağım, sonra oylarınıza sunacağım.

Buyurun:

B) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1. - Genel Kurulun çalışma gün ve saatleriyle gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 21 Şubat 2001 Çarşamba günü yaptığı toplantıda; siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanmadığından ekteki müşterek önerilerimizin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

Emrehan Halıcı

DSP Grubu Başkanvekili

Mehmet Şandır

MHP Grubu Başkanvekili

Beyhan Aslan

ANAP Grubu Başkanvekili

Öneriler :

Genel Kurulun, 21 Şubat 2001 Çarşamba, 22 Şubat 2001 Perşembe, 23 Şubat 2001 Cuma, 27 Şubat 2001 Salı, 28 Şubat 2001 Çarşamba ve 1 Mart 2001 Perşembe günleri 14.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması ve 27 Şubat 2001 Salı günü yapılacak gensoru önergesinin görüşmeleri dışında belirtilen günlerde sözlü sorular ile diğer denetim konularının görüşülmesiyle kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneri üzerinde, aleyhte Sayın Arınç; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN - Tabii efendim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum, çalışmalarımızın hayırlı olmasını diliyorum. Üç partinin müşterek önerisi okundu, bu önerinin aleyhinde söz aldım.

Değerli arkadaşlarım, geçtiğimiz hafta -henüz bir hafta doldu- beraberce kararlaştırdığımız bir Danışma Kurulu önerisi getirilmiş ve kabul edilmişti. Bu öneride, iktidar ortağı partiler ile muhalefet partileri arasında bir uzlaşma olduğunu, makulde bulduğumuzu, doğru olanı yaptığımızı söylemiş ve bunun hayırlı bir başlangıç olması temennisinde bulunmuştum; ama, bir hafta sonra bugün, yine eski önerilerini öntümze getirdiler. Geçen hafta söylediğim sözleri geri almayacağım; ama, bu, ibretlik bir hadisedir; henüz bir hafta dolmadan, arkadaşlarımız, yine, bu Meclisi 14.00-24.00 saatleri arasında on saat boyunca çalıştırmak üzere bir öneri getiriyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bu önerilerle yapılmak istenilen zannediyorum şudur: İstedığımız süratle kanunlar çıkmadı, saat 20.00 az geliyor, 24.00'e kadar çalışmalıyız; çünkü, bizim takvimimize aldığımız önemli tasarısı ve teklifler var, onların görüşülmesi gerekiyor...

Değerli arkadaşlarım, biz, geçen hafta vardığımız uzlaşma içerisinde, şüphesiz, yeni içtüzük uyarınca da, arkadaşlarımız maddeler üzerinde konuşuyor ve faydalı gördüğümüz önergeleri, çıkarılmak istenilen kanunların çok daha verimli ve kaliteli olması için gayret sarf ediyoruz. Bundan gocunmamak gerekir; bu, çalışma süresini uzatmak gibi bir niyetle de izah edilemez; bu, yapmamız gereken bir vazifedir. Maddeler üzerinde 5'er dakika konuşmakla, varsa birkaç maddeye önerge vermekle, Meclis çalışmaları aksatılmış sayılmamalı; dolayısıyla, saat 20.00'e kadar yaptığımız çalışmada fazla kanun çıkmıyor diyerek, şimdi, on günlüğüne, saat 24.00'e kadar devam edecek bir çalışma süresi kabul ettirilmeye gayret ediliyor. Bu, hem takatımızın hem kanunlar üzerinde gereken ihtimamı göstermemizin bir engelidir. Şüphesiz, saat 14.00'te başlayan bir çalışmaya gece 24.00'e kadar aralıksız devam etmek insanüstü bir olaydır; zaten, zaman zaman karar yetersayısı da istenilmek suretiyle bu tespit edilmiş oluyor.

Değerli arkadaşlarım, iktidar ortağı partiler, 1 Martta kadar, özellikle birkaç tasarısı üzerinde duruyorlar. Bunlardan birisi, Elektrik Piyasası Kanunu idi. Bildiğiniz gibi, dün akşam sonuçlandı, hayırlı olmasını diliyorum.

Bunun arkasından, henüz komisyonlardan gelmediği için görüşülemeyen Şeker Kanunu Tasarısı da, mutlaka sırasına girecektir.

Biraz sonra görüşmeye başlayacağımız Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı, arkadan bireysel emeklilikle ilgili kanun tasarısı ve diğerleri...

Bütün bunlar, IMF ile yapılan stand-by anlaşmasının ve kasım krizinden sonra ekniyet mektubu ile girdikleri taahhüdün bir sonucudur. Hükümet ortağı partiler "bunlar çıkarılacaktır, belli bir takvime bağlanmıştır, bunların çıkarılması zaruret halini almıştır" diyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bizim bunlara itirazımız var. Bu itirazlarımızı da, bu Genel Kurulda dile getirmeye çalışıyoruz; ama, bugün, bir başka vesileyle, bu konu üzerine tekrar dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bakınız, iki günden beri Türkiye'nin yaşadığı kriz, hemen hemen her şeyin önüne geçti. Millî Güvenlik Kurulu toplantısından sonra, Sayın Başbakanın açıklamaları ve o açıklamalar ekseninde cereyan eden konuşmalar ve olaylar, Türkiye'nin ekonomisine de, sosyal hayatına da, siyasetine de, maalesef, çok büyük zarar verdi. Bu zararın faturası şudur: Biraz evvel bir arkadaşımız söyleyince inanmamıştım; ama, rakama vurduğumuz zaman doğru çıkıyor.

Sayın Başkan, çok özür diliyorum; yani, bu uğultu içerisinde ne konuşmak, ne dinlemek mümkün değil. Arkadaşlarımızın, sohbetlerini ya kuliste yapmaları yararlı olur ya da konuşan hatibi nezaketen dinlemeleri doğru olur. Ben, yardımınızı istirham ediyorum.

BAŞKAN - Değerli milletvekili arkadaşlarım, lütfen, Genel Kurulu, hatibi dinlemeye davet ediyorum. Hakikaten, salonda çok uğultu var.

Buyurun Sayın Arınç.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, bankada 15 trilyon parası olan birisinin, bir gecelik repo karşılığında aldığı para 1 trilyonun üzerindedir. Evet, yüzde 3000'lere varan gecelik faizlerle, 15 trilyonu, her nasılsa bankaya yatırmış olan birisi, bir gecede 1 trilyondan daha fazla para kazandı. Bu para, 65 milyondan çıktı; fakirden çıktı, yoksuldan, dul ve emekliden, yetimden, geçim sıkıntısı çeken insanlardan çıktı, halkımızdan çıktı. Borsa çöktü, arkasından 7,6 milyar doların iki gün içerisinde Hazine'den kayıp gittiğini, döviz rezervlerinin döktüğünü gördük. Yine, 1,5 katrilyon liralık bir borçlanmada yüzde 144 faizlerle, herhalde, Hazine'nin zararı 50-60 trilyon lirayı buldu. Bütün bunlar hepimizin acısıdır, bundan ülke zarar görmektedir. Bizim bireysel emeklilikle, Elektrik Piyasası Kanunuyla, Şeker Kanunuyla, IMF'den gelmesini arzu ettiğimiz veya karşılıklı olarak taahhüt edilen maddi yardımın çok fazlasının uçması bir tarafa, ek vergilerle ve diğer özel vergilerle topladığımız paraların uçması bir tarafa, Türkiye, büyük imkânlardan ve maalesef kaynaklardan mahrum kaldı.

Bütün bunlarla şunu söyleyebilirim: Bir seneden fazla bir zaman oldu, biz, burada Bankacılık Kanununu çıkardık. Çok büyük bir reformdu bu, öyle takdim edilmişti; ama, nasıl bir reformsa, üç ay sonra bu sefer değiştirmek üzere getirdik. En sonunda çıktı ve o kanunun içerisinde bir kurul oluşturuldu; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu -tutanaklara bakınız, Fazilet Partili arkadaşlarımız, gerek komisyonlarda gerekse bu Mecliste yaptıkları konuşmalarda- ki, bu kurullar şimdi çokça oluşturuluyor, Elektrik Piyasası Kanunu içerisinde de bir başka kurul var, tarımla ilgili kanunlarda başka bir kurul var, şekerle ilgili tasarı gelecek, onda da başka bir kurul var. Şimdi, Türkiye'de, kurullar yönetimde âdeta söz sahibi olacaklar.

Bu kurulun üyelerini hükümet belirleyecekti "Meclis bu seçimi yapsın ve bu denetleme Meclis adına olsun" diye fikirler ortaya atıldı, "hayır, hükümet bu üyeleri seçecektir ve hükümet adına, bu düzenleme ve denetleme kurulu görev yapacaktır" diye konuşuldu ve kanun bu şekilde çıktı. Ne gariptir ki, kanunun çıkmasından itibaren takriben bir sene içerisinde bu kurulun üyeleri atanmadı. Gazetelere yazılanlar doğruysa, hükümet üyeleri arasında, bu kurulun üyelerinin kim olacağı noktasında ihtilaf vardı, bunun çözülmesi bir yılı aldı. Sonunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kuruldu, başında Demokratik Sol Parti eski Maliye Bakanı Sayın Temizel, Başkan Yardımcısı Anavatan Partili bir milletvekili değerli arkadaşımız, Plan ve Bütçe Komisyonu eski Başkanı ve bir kısım akademisyenler, bu Kurulun üyesi oldular. Kişiliklerine, birikimlerine hiçbir diyeceğimiz

yok; ancak, bu Kurulun üyelerinin, genelde bu üç partili koalisyon hükümetinin partilerine mensup olduklarını, en azından sempatican olduklarını da söylemek mümkün; yapı, zaten, bunu, böyle gösteriyor.

Şuraya gelmek istiyorum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, kendi açısından çalışmalar yapıyor, çok da faydalı çalışmalar yapıyor; birtakım bankaların batması karşılığında yapılması gerekenleri ortaya koymaya gayret ediyor; ama, kamu bankalarının denetlenmesine gelindiği zaman, kamu bankalarının denetlenmesinde, aynı kurumun, çok sağlıklı çalışmadığını görüyoruz.

Şüphesiz, Devlet Denetleme Kurulu, Anayasa içerisinde bir kurum olarak, Sayın Cumhurbaşkanını tarafından harekete geçirilmiş, "kamu bankalarının görev zararlarını inceleyin, bu bankaların, hangi özel bankalarla ilişki içerisinde olduklarına bakın, bu bankalardan dönmeyen krediler hangi siyasilerin etkisiyle verilmiştir, onu da tespit edin" denilmişse, o Cumhurbaşkanına saygı duymak gerekir, teşekkür etmek gerekir. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, Devlet Denetleme Kurulunun kamu bankaları üzerinde denetleme ve soruşturma yapma yetkisi, o kanunun ilgili; yani, Devlet Denetleme Kurulunun kuruluşuyla ilgili kanunun 6 ncı maddesinde, zaten bir görev olarak verilmiştir. Dolayısıyla, şuraya geleceğim: Bugün de, pek çok kanun içerisinde kurullar oluşturuluyor. Eğer, bunlar da mevcut iktidarların kendi içinden yaptıkları atamalarla kurulur ve görevlerini bu şekilde yapmaya devam ederlerse, Türkiye'de yolsuzlukların önlenmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arınç, mikrofonu açıyorum, buyurun.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Sayın Başkan, öneriyle ilgili konuşmuyor Sayın Hatip.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Efendim, öneriyle o kadar ilgili ki... Çıkardığımız kanunlar için bunları söylüyorum, daha dikkatli olun diye söylüyorum, doğru olanı yapın diye söylüyorum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Siz doğruyu söylemiyorsunuz.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Sayın Cumhurbaşkanıyla yapılan görüşmelerde kimin terbiyedışı konuşma yaptığını, bugün, herkes çok iyi biliyor. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Siz yapıyorsunuz.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Hayır, biz yapmıyoruz "sen" diye hitap eden, "nankör" diye hitap eden bir insan terbiyedışı konuşma yapıyor!

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Siz kendi siyasetinize âlet ediyorsunuz bunu...

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Siz kendi halinize bakın!..

BAŞKAN - Sayın Arınç, lütfen...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Siz yapıyorsunuz, siz yaptınız... Basın toplantısında yaptınız.

BAŞKAN - Sayın Halıcı...

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Millî Güvenlik Kurulu toplantısında kimin terbiyedışı konuşma yaptığını bu millet çok iyi biliyor ve Sayın Cumhurbaşkanını o yüzden yüzde 90 destekliyor. (FP sıralarından alkışlar)

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Siz, terbiyedışı konuşuyorsunuz; ayıp...

BAŞKAN - Sayın Arınç...

EROL AL (İstanbul) - Sayın Arınç, ayıplı..

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Değerli arkadaşlarım...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Keser misiniz Sayın Başkan. Süresi bitti.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, eğer, Milli Güvenlik Kurulunda olanları ve bunun üzerindeki tartışmaları burada konuşursak, mahcup olacak olan bizler değiliz, sizlersiniz.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Siz, zaten mahcup oldunuz.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Değerli arkadaşlarım...

BAŞKAN - Sayın Arınç, teşekkür ediyorum; süreniz de tamamlandı. 1 dakika ilave sürenizi de kullandınız. Çok teşekkür ediyorum.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Hemen bir cümleyle bitiriyorum Sayın Başkan.

Öyle, duygusal konuşmalarla, gözyaşı dökmekle Türkiye'nin gerçeklerini gözardı edemezsiniz. (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Arınç...

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Bu milletin fakirleştirilmesinin sebebi sizsiniz; bunun hesabını vereceksiniz. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri aleyhinde, Sayın Ali Rıza Gönül.

M. ZEKİ SEZER (Ankara) - Otur yerine!.. (FP sıralarından gürültüler)

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Bu hırsızlıkların, yolsuzlukların hesabını hepiniz vereceksiniz!..

BAŞKAN - Sayın Arınç, lütfen...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Üslubuna dikkat et!.. Hem suçlu hem güçlü!..

BAŞKAN - Lütfen...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Hepsinin hesabı görülecek!..

BAŞKAN - Değerli arkadaşlarım...

M. ZEKİ SEZER (Ankara) - Hayır; senin hesabın görülecek!

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Hepsinin hesabı görülecek!.. Hesaptan korkmayın. Alnız açığa, gidin hesabını verin.

BAŞKAN - Sayın Arınç, siz, Grup Başkanvekilisiniz, lütfen...

M. ZEKİ SEZER (Ankara) - İlk seçimde localara çıkacaksınız!..

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Orada konuş, orada, orada...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Emrehan Bey, konuşma hakkınız var...

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Orada konuş; millet dinlesin!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - 10 milyar dolar gitti...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Ağlayıp çıkacağınıza, orada konuşsaydınız!..

BAŞKAN - Sayın Arınç...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Ekonomiye fekç ettiniz; utanmadan konuşuyorsunuz!..

BEKİR SOBACI (Tokat) - Şimdi, yeni vergiler getirmekten başka çareniz yok!

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Bunun altından hiçbir kimse kurtaramaz sizil.. Hiçbir kimse kurtaramaz.

BAŞKAN - Efendim, lütfen, karşılıklı konuşmayın. Sayın milletvekilleri...

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Sen orada konuş, orada...

M. ZEKİ SEZER (Ankara) - Senden mi öğreneceğiz!..

BAŞKAN - Sayın Sezer...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Bir daha toplum içine çıkamayacaksınız!.. Yazık bu milletin parasına...

M. ZEKİ SEZER (Ankara) - Onu vatandaş bilir!..

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Arkadaşlar demokrasi var, buyurun konuşun.

BAŞKAN - Lütfen, karşılıklı konuşmayın efendim.

BEKİR SOBACI (Tokat) - Sabah Gazetesine manşet attırmak marifet değil; burada konuşun burada...

BAŞKAN - Sayın Sobacı... Sayın Sobacı...

Öneri üzerinde, Aydın Milletvekili Sayın Ali Rıza Gönül; buyurun efendim.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İktidar partisi gruplarınca getirilmiş olan önerinin aleyhinde söz aldım; düşüncelerimi Yüce Heyetinize arz edeceğim.

Tabii ki, böyle karşılıklı atışmaya, tartışmaya, kanaatimce, hiç gerek yok; krizin nasıl çıktığını millet biliyor, kimin sebep olduğunu da biliyor, kimin terbiye dışı, terbiye içi konuştuğunu da biliyor. O nedenle, burada karşılıklı tartışmak, karşılıklı atışmak suretiyle, meseleye bir çözüm bulmanın imkânı da yok.

Değerli arkadaşlar, getirilen öneriyle, bugünden başlamak üzere, perşembe, cuma, haftaya salı, Çarşamba, perşembe günleri Genel Kurulumuzun 14.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması önerilmiştir.

Şimdi, ben, buradan, iktidar partisi Grup Başkanvekili arkadaşlarıma seslenmek istiyorum: Geçen hafta, yanılmıyorsam, 13 Şubat günü, Danışma Kurulunda, oybirliğiyle, yani, karşılıklı bir uzlaşmayla, görüşülecek konuların bir listesi yapılmış, sıralaması yapılmış ve çalışma saatleri üzerinde de bir mutabakat sağlanmış ve ortak bir öneriyle de, Genel Kurulun onayına sunulmuştu. Değerli arkadaşlarım, demek ki, ayın 16'sından bugün ayın 21'ine kadar bir hafta geçmiş. Siz, bir hafta sonra, bu uzlaşmayı, bu anlaşmayı bozuyorsunuz; bu saatler bize yetmiyor, biz, bu çalışma saatlerini 24.00'e kadar uzatacağız diyorsunuz; bunda bir yanlışlık var.

Şimdi, geçen haftaki çalışma imkânına ve çalışma şartlarına şöyle bir göz atıyorum: Meclisimiz 4 gün çalışmış, 4 günde 9 defa karar yetersayısı bulunmamış. En son, Cuma günü de, çalışma saatinin daha ortasına gelmeden, karar yetersayısı müteaddit kereler bulunmadığı için de, Meclis kapanmış.

Şimdi, bu yasa tasarılarını çıkarmak için, acaba, daha çok çalışma saatine mi ihtiyaç var veya iktidar partileri olarak, bu Meclisi çalıştırmakta gerekli dikkati, özeni, ihtimamı ve devamlılığı yerine getirmemekle, zamanı iyi kullanmadığınız mı sorusuna bir cevap bulmamız lazım önce.

Karar yetersayısını bulacak olan sizsiniz. Toplantı yetersayısını bulacak olan sizsiniz. Ortak bir uzlaşmayla getirilen çalışma saatleri içerisinde Mecliste yeterli çoğunluğu ve karar yetersayısını temin etmemekle, Meclisi çalıştırmayan, aslında, sizsiniz. Yani, şimdi, kalkıp bu zaman bize yetmiyor, 14.00 ile 19.00, 20.00 ile 24.00 saatleri arasında çalışacağız diye de, kamuoyuna, çok çalışmak istiyormuş mesajını vermeye hakkınız yok. Eğer benim bu söylediklerim doğru değilse, kayıtları incelediğiniz zaman bu gerçeği göreceksiniz.

Getirdiğiniz kanunlar belli; talimatla çıkarılması istenilen yasa tasarılarını gündeme koydunuz; ama, çiftçinin, esnafın derdine çare olacak yasa tasarısı veya tekliflerine gözlerinizi kapatıyorsunuz.

Bu dönem bir şeyler değişti. Eskiden, muhalefet milletvekilleri ki, bu dönemde, yine, ısrarla, biz, muhalefet milletvekilleri ve Doğru Yol Partisi olarak, bu kürsüden "çiftiği perişan ettik" dediğimizde itiraz ediyordunuz, "esnaf perişan oldu" dediğimizde itiraz ediyordunuz; ama, bir şeyler değişti, geçen hafta, iktidar partisi gruplarından bir değerli milletvekili arkadaşımız çıktı, burada, çiftçinin halini, sanki, ağlaya ağlaya anlattı; bizim söylediğimiz, ısrarla vurguladığımız, ısrarla bu kürsüye getirdiğimiz meseleyi dile getirdi. Bugün, Kırşehir Milletvekili Sayın Haykır da, buradan, gayet objektif, gayet doğru, gayet haklı olarak, esnafın içerisinde bulunduğu şartları dile getirdi iktidar partisine mensup milletvekili arkadaşımız.

Demek ki, artık, o hale gelmiş, iktidar partisine mensup milletvekili arkadaşlarımız da, işçinin, memurun, çiftçinin, esnafın ne duruma düştüğünü buradan ifade etmeyi, söylemeyi bir görev kabul etmiş; ama, biliyoruz ki, bu kürsü, iktidarların veya iktidar partisine mensup milletvekili arkadaşlarımızın ağlama yeri değildir, şikâyet yeri değildir. İktidar, sorunlara çözüm bulur, eğer bulamıyorsa, iktidar partisine mensup milletvekilleri, bakanlarını, başbakanını, grup başkanvekillerini, yetkili arkadaşlarını uyarır ve sorunların çözümü için, tedbir alınması için gerekenin yapılmasını söyler ve icraat ortaya konulur.

Onun için, değerli arkadaşlarım, değişiklikler oldu, bir haller oldu, bizim söyleyeceğimiz sözleri, artık, iktidar partisine mensup milletvekili arkadaşlarımız söyler hale geldi.

Ben, biraz evvel bu önerinin aleyhinde söz alan değerli grup başkanvekili arkadaşımızın sözlerine yürekten katılıyorum; evet... Ülkenin şu haline bakın. Nereden çıktığını, nasıl çıktığını hepimizin bildiği, milletin bildiği bu krizin faturasını, yine, fakir fukara, çiftçi, esnaf, vergi ödeyen, işadamları, sanatkâr, bunlar çekecek.

Yani, biz, muhalefet olarak, bu kadar lafı, bu kürsüden dile getiremeyecek miyiz; bu doğruların altını çize çize, bunda yanlışsınız, bunda hatalı bir politika güdülmüştür, olmuşsa olmamışsa bir krizin tellallığı yapılmamalıydı demeyecek miyiz?!

HASAN GÜLAY (Manisa) - Söylüyorsunuz...

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) - Evet, söyleyeceğiz...

HASAN GÜLAY (Manisa) - Söylüyorsunuz işte...

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) - Söyleyeceğiz tabii...

İHSAN ÇABUK (Ordu) - Memleketi bu hale siz getirdiniz!

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) - Bu hale getiren sizsiniz, dört yıldan beri iktidarda sizsiniz...

BAŞKAN - Efendim, lütfen, hatibe müdahale etmeyin... Çok rica ediyorum...

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) - Dört yıldan beri iktidarda sizsiniz, bu memleketin ekonomisini bu hale getiren sizsiniz.

Evet, bir aylık yüzde kaç faizle Hazinesin borçlandığını biliyor musunuz? Vicdanınızda tartın, kimin ödeyeceğini düşünün bir defa... Borsa çökmüş, küçük tasarruf sahipleri mahvolmuş; bunu bir defa düşünün değerli arkadaşlarım... Muhalefet olarak biz bunları burada dile getirdiğimiz zaman, lütfen, daha anlayışlı, sabırlı olunuz; vicdanınızda ve beyinlerinizde sözlerimizin doğruluğu veya haklılığı konusunu veya yanlışlığı konusunu tartınız, ondan sonra bize söz atınız. (DYP sıralarından alkışlar)

Onun için, millet her şeyi biliyor, her şeyi görüyor; elbette, günü gelince, herkesin hakkını, hak ettiği kadar verecektir diye düşünüyoruz ve bu inancımızı da hiç kaybetmedik.

Bugünleri çok çok arayacağımıza inandığımızı da bir kere daha ifade etmek ister, Yüce Heyetinize saygılar sunarım. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Gönül.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Sayın Başkan, önerinin lehinde söz istiyorum.

BAŞKAN - Önerinin lehinde, Sayın Halıcı; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Aslında, söz almayacaktım; ama, Sayın Arınç'ın açıklamalarından sonra, hem önergeyle ilgili hem de biraz önce burada yaşanan konuşmalarla ilgili ve konuşma karşısında diğer milletvekillerinin hitaplarıyla ilgili bir cevap verme ve bir açıklama yapma ihtiyacı hissettim.

Öncelikle, önergemiz -Sayın Arınç'ın belirttiği gibi- geçtiğimiz hafta, Danışma Kurulunda, hem iktidar hem muhalefet partilerinin değerli temsilcileri bir araya gelerek, Meclisin çalışmasında önceden bir bilgi sahibi olunması ve bu bilgi doğrultusunda, tüm partilerin de, yasamaya daha fazla önem ve daha fazla katkılar verilmesi konusunda mutabakata vardık ve Danışma Kurulu öncesinde bir gayriresmî toplantı yaptık ve o toplantıda da, hangi yasaları öncelikle ele alacağımızı detaylı bir biçimde görüştük.

Öyle tahmin ediyorum ki, bütün partiler bu toplantıdan memnun oldular ve memnuniyetlerini dile getirdiler. Ertesi gün yaptığımız Danışma Kurulunda, tam bir mutabakatla, bir gün önce belirlediğimiz hususlarda anlaştığımızı Meclis Başkanımızın huzurunda ifade ettik ve imzaladık. O toplantıda -bizzat, ben, tutanaklara da geçtiği için söylemek istiyorum- hem sıralama açısından hem de süreler açısından önerimiz vardı. Sıralamada bir sorun olmadı; ancak, çalışma saatleriyle ilgili olarak, bizim daha önceki düşüncemiz, bayrama kadar, cumartesi, pazar ve pazartesi de dahil olmak üzere, 14.00-19.00 ve 20.00-24.00 saatleri arasında çalışma gibi bir önerimiz vardı; ancak, özellikle muhalefet partilerinin değerli temsilcileri, yasamayla ilgili plana uyumlu yaklaşacaklarını ve önergeler de dahil olmak üzere, yasaların hızla Meclisten çıkma konusunda ellerinden gelen azamî özeni göstereceklerini bize vaat etmeleri üzerine; biz de, çalışma saatlerinde bir yumuşama yapılabilmesi hususunda kendileriyle mutabakat içerisinde olduk ve cumartesi, pazar, pazartesi çalışmalarının gerekli olmadığını; diğer günler için de, 14.00-19.00, 20.00-24.00 yerine, 14.00-20.00 saatleri arasında çalışmanın yeterli olacağını kabul ettik; ancak, ben, şu hususu orada, Meclis Başkanımızın da huzurunda kesinlikle kendilerine ilettim: Eğer bu mutabakat, bugün, burada konuştuğumuz şekilde cereyan ederse, bir sorun olmaz; ama, Meclisin çalışması bir biçimde

gecikirse -ki, bu gecikmeler, karar yetersayısı, yoklama talepleri veyahut da önergelerin çok fazla bir biçimde gündeme getirilmesi- böyle bir durumla karşı karşıya kalırsak, o zaman, Genel Kurul çalışma saatlerini değiştirme hakkımız saklıdır diye ifade etmişim. Dolayısıyla, bugün bu öneriyi getirirken, daha önce sadık kaldığımız mutabakata aykırı bir durum olmadığını herkesin bilmesini istiyorum. Eğer itirazı olan var ise de, gene tutanaklara bakıldığı zaman, bizim böyle bir hakkımızı saklı tuttuğumuzu beyan ettiğimiz açıkça görülür.

Durum böyleyken, Danışma Kurulu önerisiyle ilgili önce mutabakat sağlamaya çalışan veyahut mutabakat sağladıktan sonra bunu bozan bir tarafımız gibi takdim edilmemizi açıkçası doğru bulmuyorum.

Diğer konu; sıkça yaşanan, ama, yaşanmasını istemediğimizi defalarca dile getirdiğimiz konu şudur: Meclis İçtüzüğü'nün harfiyen uygulanması konusunda zaman zaman bütün partiler dileklerini burada ifade ediyorlar, biz de çok kez ifade ettik. Herhangi bir maddeyle ilgili söz alan değerli bir arkadaşımızın, o maddeyle ilgili konuşmamasının veyahut bir konuda lehte görüş bildirmek üzere söz alan bir milletvekilinin, lehte konuşur gibi yapıp, aslında, aleyhte konuşmasının, hem Meclisimize hem milletvekillerimize, dolayısıyla da milletimize yakışmayan bir tavır olduğu konusunda bir mutabakat sağlamış olduğumuzu zannediyor idim. Ancak, bugün gene cereyan eden bir olay bizi ümitsizliğe itmiştir. Danışma Kurulu önerisiyle ilgili söz alıp, çok kısa veya bazen hiç değinmeyip diğer konularla ilgili ve gerginlik yaratabilecek bir üslupla, çoğu zaman da yanlış ve içinde terbiye ve saygı sınırları aşan bir üslupla birbirimize hitap etmemizi, doğrusu, yadırgadığımı, kınadığımı ifade etmek istiyorum ve Meclis Başkanımıza, Başkanvekillerimize de, böyle bir tutum içerisinde olan milletvekillerimizi, kesinlikle Meclis İçtüzüğü'nü çalıştırarak uyarmasını, eğer, uyarıya rağmen aynı tavrılarını sürdürmeye devam ederlerse de Meclis İçtüzüğü'ndeki diğer cezaları söz kesme veyahut Meclis dışına çıkarma hakkını kullanmaları gerektiğini hatırlatıyorum.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Halıcı, beklenir!.. Şimdi, bundan sonra da Meclisten dışarıya çıkarın! Lütfen!..

MEHMET EMREHAN HALICI (Devamla) - Siz, İçtüzüğe uyma konusunda herhangi bir beis içinde misiniz Sayın Başkan?!

KAMER GENÇ (Tunceli) - Hepimizi atın dışarıya, gidelim!..

MEHMET EMREHAN HALICI (Devamla) - Bizim, burada isteğimiz, herkes İçtüzüğe uygun konuşsun...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Ne konuşacağımıza siz mi karar vereceksiniz!

MEHMET EMREHAN HALICI (Devamla) - Meclis gündeminde dile getirmek istediğiniz hususları ifade etmek için birçok vesile zaten buluyorsunuz.

Özellikle bir şeyi daha ifade etmek istiyorum; Sayın Arınç, sizinle beraber çeşitli Danışma Kurulu toplantılarına katılıyoruz; ancak, sizinle aldığımız bir karar, maalesef, partinizin diğer bir başkanvekilinin yönettiği bir grupta veya toplantıda yeterince uygulanmıyor ve belki, bunun da yarattığı bir gerginlik içerisindeyiz ve basın toplantılarında -bunu takip ediyoruz- hem partimize hem de Sayın Genel Başkanımıza terbiyeyi aşan, saygıyı aşan ve size yakıştıramadığım bir üslupla, maalesef, hitap ediyorsunuz. Ben, siz konuşurken sözünüzü kesme eğilimi içerisinde hiç olmak istemezdim; ama, yine, aynı tavrı kürsüde de yapınca, size bu hatırlatmayı yapmayı uygun gördüm. Sizi ikaz ediyorum... (FP sıralarından gürültüler)

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) - Sen kim oluyorsun da ikaz ediyorsun! Nasıl ikaz ediyorsun! Sen kim oluyorsun!

BAŞKAN - Sayın Halıcı, siz, lütfen, Genel Kurula hitap edin.

MEHMET EMREHAN HALICI (Devanla) - Bu ikazımın ne anlama geldiğini Sayın Arınç bilir; kötü niyetli bir ikaz değildir.

Meclisimiz, uyum içerisinde çalışmak zorundadır. Ekonomiyle ilgili konularda hepimizin hassas olması gerektiğini, zaman zaman dile getiriyoruz. Şu an, ülkemizin içinde bulunduğu durumda, uyum, uzlaşa ve nezaketle ilgili en ince örnekleri veren Başbakanımızın sizler tarafından takdir edilmesi gerekirken, bu üslubunuzu şiddetle kınıyorum.

SÜLEYMAN METİN KALKAN (Hatay) - Sizi millet kınıyor.

MEHMET EMREHAN HALICI (Devanla) - Yüce Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Halıcı.

Öneri üzerinde başka söz talebi?.. Yok.

BAŞKAN - Öneriyi tekrar okutup oylarınıza sunacağım efendim.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Efendim, okutayım, oylamaya geçerken o talebinizi dikkate alacağım.

Öneriyi okutuyorum:

Öneriler:

Genel Kurulun, 21 Şubat 2001 Çarşamba, 22 Şubat 2001 Perşembe, 23 Şubat 2001 Cuma, 27 Şubat 2001 Salı, 28 Şubat 2001 Çarşamba ve 1 Mart 2001 Perşembe günleri 14.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması ve 27 Şubat 2001 Salı günü yapılacak gensoru önergesinin görüşmeleri dışında belirtilen günlerde sözlü sorular ile diğer denetim konularının görüşülmemeyerek, kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum ve karar yetersayısını arayacağım.

Öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir; karar yetersayısı vardır.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri İle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Önce, yarım kalan işlerden başlayacağız.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER

1. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili Işıl Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı : 527)

BAŞKAN - 10.1.2001 tarihli ve 42 nci Birleşimde İçtüzüğün 88 inci maddesine göre Komisyona geri verilen, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde değişiklik yapılmasına dair İçtüzük tekliflerinin görüşülemeyen maddeleriyle ilgili komisyon raporu Başkanlığa henüz verilmediğinden, teklifin görüşmelerini erteliyoruz.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlayacağız.

2. – *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 629 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

3. – *Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 629 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/759) (S. Sayısı : 572)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Mahiyette Kanun Tasarıları ve Plan ve Bütçe ve İçişleri Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

4. – *Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 611 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Mahiyette Kanun Tasarıları ve Plan ve Bütçe ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/727, 1/660, 1/795) (S. Sayısı : 576)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında 613 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

5. – *Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında 613 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/752) (S. Sayısı : 577)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 621 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Adalet Komisyonu raporunun görüşmelerine başlayacağız.

6. – *Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 621 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Adalet Komisyonu Raporu (1/728) (S. Sayısı : 591)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Nakdî Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 624 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Fazilet Partisi Grup Başkanvekili Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 7 arkadaşının; Anavatan Partisi Grup Başkanvekilleri Bartın Milletvekili Zeki Çakan, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan, Es-

kişehir Milletvekili Yaşar Dedelek ve Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri, Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlayacağız.

7. – *Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 624 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Fazilet Partisi Grup Başkanvekili Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 7 Arkadaşının; Anavatan Partisi Grup Başkanvekilleri Bartın Milletvekili Zeki Çakan, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan, Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek ile Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri, Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/757, 2/603, 2/605) (S. Sayısı : 592)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 612 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının müzakerelerine başlayacağız.

8. – *Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 612 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/725, 1/701, 1/731, 1/627, 1/793, 1/794) (S. Sayısı : 607)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 626 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporunun müzakerelerine başlayacağız.

9. – *Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 626 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/758) (S. Sayısı : 609)*

Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 626 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/758) (S. Sayısı: 609)

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporunun müzakerelerine başlıyoruz.

10. – *Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/819) (S. Sayısı : 610) (1)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

(1) 610 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Komisyon raporu, 610 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Afyon Milletvekili Sayın Sait Açıba.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA SAİT AÇIBA (Afyon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 610 sıra sayılı, Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı, 25 adet fonun tasfiyesini öngörmektedir. Bu 25 adet fonun tasfiyesi yapılırken, fonlar içinde 1 bütçedışı fon söz konusudur, diğer 24'ü de bütçe içi fonlardır. Tabii, tasfiye edilen fonlardan bir tanesi, bir bakıma, fon niteliğinde olmayıp, Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesi niteliğindedir ve bu "fon" adı da "hesap" şeklinde değiştirilmiş bulunmaktadır.

Mevcut tasarıyla tasfiye edilen fonların 4 tanesi katma bütçeli idarelere ait fonlardır. Bunlardan biri ÖSYM Fonudur, diğeri Federasyonlar Fonu, bir diğeri Özel İskân Fonudur, bir diğeri de Tarım Reformu Fonudur.

Tasfiye edilen bütçe içindeki diğer fonlar da, bakanlıklar bünyesinde yer alan fonlardır.

Bakanlıkların bünyesinde yer alıp da tasfiye edilen fonların bakanlıklara göre dağılımı şu şekildedir: Adalet Bakanlığında 1; İçişleri Bakanlığında, Bakanlıkta 2, Emniyet Genel Müdürlüğünde 1 olmak üzere toplam 3; Bayındırlık ve İskân Bakanlığında 2, Orman Bakanlığında 3, Tarım ve Köyişleri Bakanlığında 2, Sanayi ve Ticaret Bakanlığında 2, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında 1, Kültür Bakanlığında 2, Turizm Bakanlığında 1 ve Çevre Bakanlığında 1'dir.

Bu fonlara tahsis edilmiş olan 2001 yılı ödeneklerine baktığımızda, bu fonlara tahsis edilmiş olan ödenek miktarının da 176 trilyon lira olduğunu görürüz.

Üçüncü aşamada, bütçe içinde tasfiyesi düşünülen 16 fon vardır. Dolayısıyla, 2001 yılında, bütçe içindeki fonların tamamına tahsis edilen ödenek 925 trilyon liradır. Bunun 146 trilyon liralık bir kısmı da şu anda tasfiye edilen fonlara tekabül etmektedir.

Kaldırılması düşünülmeyen, yine hükümet tarafından kesinlikle kaldırılmayacağı tarzında açıklama yapılan fon sayısı da 7'dir. Bunlar: Destekleme Fiyat İstikrar Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu, Sigorta Murakabe Kurulu Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu, Tanıtma Fonu, Tasarruf Mevzuatı Sigorta Fonu ve Özelleştirme Fonudur.

Fonların tasfiyesi, tamamıyla, IMF'ye verilen niyet mektubu çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Daha önce bir grup fon tasfiye edilmişti. Şimdi tasfiye edilecek 25 fona ilaveten, yakın bir gelecekte de, yine, verilen sözler çerçevesinde 16 fon tasfiye edilecektir.

Fonların kuruluşuna bakıldığında, fonlar, belirli amaçların gerçekleştirilmesi için belirli kaynaklardan toplanılan gelirlerin, yine belli kaynaklara tahsis edilmesi tarzında, kamu özel hesabı şeklinde işleyen kaynaklardır. Dolayısıyla, bütçenin yıllık olması prensibi ve bütçedeki belli ilkelerin uygulanması ve belirli hizmetlere tahsis ilkesinin olmaması, tahsis ilkesinin, bütçe çerçevesine uygulanamaması, pek çok kamu yatırımlarında süratle intikal engelleyen faktörlerin olması sonucunda, tabii, kamu yönetimlerinde fon arayışı söz konusu olmuştur. Tabii, belirli bir kamu hizmetine özel ve belirli kaynak tahsis etmek suretiyle, daha çabuk karar alabilmek, genel mevzuatın dışında daha az formaliteyle iş görebilmek, bir yıldan fazla süreçte gerçekleştirilecek hizmetlerin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi açısından, şüphesiz, fonların yararlı yönleri vardır. Fon uygulamalarında, hükümetler, bir kısım kamu faaliyetleri için yeni ve bu faaliyet alanına tahsis edil-

miş gelirler sağlayabilmişlerdir. Gelirlerin tahsil ve harcamasında, tamamıyla mevcut hukukt, mali mevzuatın dışında daha rahatlıkla hareket etmek suretiyle birtakım hizmetleri gerçekleştirmişlerdir.

Fonlar, bir bakıma, iki tarafı keskin bir kılıç gibidir. Gerçekten, ülke için iyi kullanılırsa, hayırlı alanlarda kullanılırsa, iyi niyetle kullanılırsa, şüphesiz, fonlardan, fonların işleyişinden daha yararlı sonuçlar elde edilebilir; ama, kötü kullanıldığı takdirde, yanlış kişilerin elinde olduğu takdirde, fonlar, âdeta, bir maymuncuk gibidir. Dolayısıyla, yolsuzlukların kapısının açılması açısından en önemli faktörlerdir. Geçmiş yıllardaki uygulamalara da baktığımızda, maalesef, fonların, daha çok, kötü niyetle kullanıldığını ve yolsuzluklara kapı aralanması açısından oldukça olumsuz yönleri olduğunu da açıkça ifade etmemiz gerekir.

Ülkemizdeki fon uygulamaları; tabii, 1980 sonrası belki ağırlaşmıştır, yoğunlaşmıştır, ama, 1936'dan itibaren ülkemizde fon uygulamaları söz konusudur; ilk uygulama, 1936'da İstikrar Fonuyla başlatılmış bulunmaktadır. 1936-1979 yılları arasında 39 fon tesis edilmiştir; ama, bunlar, bugünkü anlamdaki fonlar değil, daha çok, hesap niteliğindeki fonlardır. 1980 yılında itibaren de, âdeta, Türkiye'de bir fon enflasyonu yaşanmıştır. Bazı rakamları veriyorum: 1980-1983 yılları arasında 23 fon tesis edilmiştir; 1984'de 14 fon, 1985'te 11 fon ve 1986-1990 arasında da 26 fon; yani, 10 yıllık bir dönem içinde tam 75 fon tesis edilmiştir daha önceki kurulan fonların niteliklerinden çok farklı bir biçimde.

1980 sonrası merkezi hükümetin gelir ve giderlerinin önemli bir kısmı, bütçe dışında oluşturulan bir kısım kuruluşlarca, birimlerce "fon" adı altında, diğer adlar altında kullanıldığı görüyoruz. 1980 sonrası kamu maliyesine bakıldığında, kaynak tahsisinde önemli bir fonksiyonu olan bütçenin kamu gelir ve giderlerini tam olarak yansıtmadığı, bütçe dışı harcamaların, araçların çoğaldığı, kapsamının büyüdüğü, Parlamento yetkilerinin bir kısmının yürütme organına devredildiği şeklinde birtakım olumsuzlukların ortaya çıktığını görürüz; yani, kısaca, mali disiplinin bozulduğunu açıkça görürüz.

Ülkemizde, 1980'li yıllarda, bütçe dışı fonlarla birlikte, âdeta çoklu bir Hazine sistemine geçilmiştir. Birkısım fonlara tüzelkişilik verilmek suretiyle, devletin tüzelkişiliği daha da parçalanmıştır. Tüzelkişilik verilen fonlar; Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme Fonu, Toplu Konut Fonu, Kamu Ortaklığı Fonu gibi idareler kendi adlarına rahatlıkla borçlanabilmişlerdir; yine, kendi adlarına bazı taşınmazları tapuda tescil ettirebilmişlerdir; yine, kendi adlarına, çeşitli şirketlerde kamu paylarına sahip olabilmişlerdir. Yani, Hazinenin yapması gereken fonksiyonların, maalesef, yeni ihdas edilen tüzelkişiliklerle birtakım fonlara tahsis edildiğini ve mali yapının gittikçe parçalandığını görmekteyiz. Tabii, fonlar, öyle hızlı bir biçimde büyümüşlerdir ki, bunların, gayri safi millî hâsılaya oranına, toplam kamu gelirlerine oranına, konsolide bütçe gelirlerine oranına baktığımızda, gerçekten, rakamlar ürkütücüdür. Örneğin, 1987 yılında, fon kaynaklarının gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 4,8 iken, 1990 yılında yüzde 6,4'e çıkmış, 1992 yılında da yüzde 6,1 şeklinde gerçekleşmiştir.

Fon kaynaklarının toplam kamu gelirlerine oranına baktığımızda, 1987'de yüzde 16,7'lik oran, 1990'da yüzde 23'e yükselmiş, 1992'de yüzde 22,8 olmuştur.

Fonların konsolide bütçe gelirleri karşısındaki durumuna baktığımızda, 1987 yılında yüzde 27-28 olan oran, 1992'de, yine, yüzde 27'lik oranı korumuş bulunmaktadır.

Fonların mali yapılarının çok büyük meblağlara ulaşması sonucu, âdeta, bir fon ekonomisinin oluştuğunu ve bunun, gerçekten, mali sistemde büyük kaygıları beraberinde getirdiğini, 1985'ten itibaren de, birtakım fonların kamu kesimi genel dengesine ilave edildiğini görüyoruz.

Tabii, fonlarla ilgili tartışmaların bilhassa denetim noktasında yoğunlaşması ve Parlamento denetiminin dışında kalması nedeniyle, fonların Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimine alınması için bir yasa teklifi yapılmış ve bu yasa gerçekleşmiş; ancak, bu yasa, 1988 yılında, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

1988'den itibaren, artık, fonların disiplin altına alınması için bir uygulama başlatılmıştır; yani, fonlardan genel bütçeye kesinti uygulamaları başlatılmıştır.

1991'den itibaren, fonların tasfiyesi ve ıslahıyla ilgili birtakım çalışmalar başlatılmıştır. 1992 yılında, Bütçe Kanununa konulan bir hükümlerle, fonların Merkez Bankasında tek bir hesapta izlenmesi gibi bir tedbire de başvurulmuştur; ancak, köklü birtakım değişiklikler, 1993 ve 1994 yıllarında yapılmıştır. Bütçe Kanununa konulan bir hükümlerle, 1993 yılında 63 fon, 1994 yılında da 59 fon bütçe kapsamına alınmıştır.

Ülkemizde fon uygulamalarının en çok tartışılan yönü, şüphesiz, denetim yönüdür; pek çok alanın Parlamento denetimi dışında kalması nedeniyle. Tabii, sadece, fonlar açısından bu geçerli değildir, fonların yanı sıra, vakıflar, işletmeler, tesisler, hesaplar aracılığıyla denetimden ve şeffaflıktan uzaklaşmış olan bir mali yapı ortadadır.

Sadece, üç tip dolaysız harcamanın (bunlardan birincisi fonlar, ikincisi döner sermaye, üçüncüsü bağımsız kamu kuruluşları) genel bütçe harcamalarına oranı yüzde 25'tir. 3 100 civarında döner sermaye işletmesi olduğu düşünülürse, bazı döner sermaye harcamaları da, pek çok bakanlık bütçesini aşan harcamalar şeklindedir.

Fonlarla ilgili olarak Sayıştayın denetim kapsamına bakıldığında -bütçe kapsamı gibi, bu denetim kapsamının da oldukça dar olduğu görülür- toplam kamu harcamalarının yüzde 40'ı Sayıştay denetiminde kalabilmekte, yüzde 40'ı Başbakanlığa bağlı Denetleme Kurulu bünyesinde denetlenmekte, yüzde 20'sinde de dış denetim söz konusu olmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, kamu harcamalarının yüzde 40'ı Parlamento denetimi dahilindedir, kamu harcamalarının yüzde 60'ı da, maalesef, Parlamento denetimi dışındadır, bir kısmı da yürütmenin denetimi altındadır.

2000 yılındaki DPT programına baktığımızda, 1999 yılı için kamu kesimi genel dengesine giren 11 fon ve iki hesabın toplam harcama tutarının 2,9 katrilyon olduğu görülmektedir. Bu, 1999 yılı bütçe gerçekleştirmelerine göre oranlandığında, bu oranın yüzde 10 civarında olduğu görülür. Faiz dışı harcamalar çerçevesinde bir oranlama yapıldığında, bu oranın da yüzde 17'ye ulaştığı görülür. Yine, kamu kesimi genel dengesi içinde yer alan, bütçeyle ilişkilendirilmeyen diğer rakamlar da dikkate alındığında, bu oranın yüzde 20'ye ulaştığı görülür.

Yine, fonlarla birlikte, döner sermayeli işletmeleri de dikkate aldığımız takdirde, toplam olarak, 1999 yılı bütçesinin yüzde 23-24'üne tekabül eden bir orana ulaşıldığını açıkça görmemiz mümkündür. 1999 yılı sonu itibarıyla döner sermaye işletmelerinin toplam satış hasılatı 2,2 milyar dolar civarında olup, toplam bütçe büyüklüğü içindeki yerinin de yüzde 3-4 civarında olduğu görülmektedir.

Tabii, Parlamento denetimi dışında olan sadece fonlar değil, bir bakıma, yine denetim dışında kalan, çok önemli olan ve gerçekten ülke açısından, fonlar gibi, tasfiyesi yeniden gözden geçirilmesi gereken bir alan da vakıflardır, kamu kurumlarına bağlı vakıflardır. Dolayısıyla, bu vakıflar, bir bakıma, kamu kesiminde, bütçedeki birtakım katı ilkelerin dışında rahatlıkla harcama yapabilmek, bazı kamu harcamalarını yapabilmek; bu kamu harcamalarını yaparken de tamamıyla bütçe ilkeleri dışında, bütçe denetimi dışında bir harcama yapabilmek için kurulmuş olan vakıflardır. Bu vakıfların çoğu da bakanlıklara bağlıdır ve üstlendikleri hizmetlere baktığımızda, bu hizmetlerin

maalesef paralı hale geldiğini ve bu vakıfların, bütçeyle ilişkilendirilmeksizin, elde ettikleri gelirleri diledikleri gibi harcadıkları şeklinde keyfi bir uygulamanın olduğunu da -bu arada- ifade etmemiz gerekir.

Örneğin, herhangi bir kırtasiyeciden 50 000 liraya alabileceğiniz bir dosyayı, 400 000 lirayı Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfına bağış olarak ödeyip eğer almazsamız, dava açamazsınız.

Yine, keza sabıkasızlık belgesiyle ilgili olarak, aynı vakfa 650 000 liralık bir bağış yapmazsanız, böyle bir belgeyi de alamazsınız.

Yine, nüfus kaydıyla ilgili belge alımında, nüfus idaresince işlemin bir an önce gerçekleştirilmesi için, daha çok, önünüze, fahiş fiyatla, faksla haberleşme seçeneği sunulur. Tabii, bu seçenek, sizin işinize gelmez; ama, nüfusta kurulmuş olan vakfa, şayet 3 milyon lira ödediğiniz takdirde, bu hizmeti de rahatlıkla alabilirsiniz.

Yine, ehliyet ve ruhsat işlemlerinde de aynı tablo ortadadır.

Yine, tapu işlemlerinde de aynı tablo ortadadır.

Yani, Türkiye'deki vatandaşlar, kamu kurumlarına bağlı denetimden yoksun olan pek çok vakıf kanalıyla maalesef soyulmaktadırlar.

Türkiye'deki rüşvet ve yolsuzluk furyasından ortaya çıkan faturaları, vatandaş, bir taraftan vergi şeklinde ödemek durumunda iken, diğer taraftan da birtakım kamu hizmetlerini alırken, haksız bir biçimde, zoraki "bağış" adı altında birtakım kaynakları da ödemek zorunda kalmaktadır.

Türkiye'deki kamu kurumlarına bağlı vakıflar kanalıyla toplanan bağışlar, maalesef, Türkiye'de -bunun tam adı verilecek olursa- haraca dönüşmüş bulunmaktadır. Dolayısıyla, hükümetin, bu alanda çok ciddi adımlar atmasına ihtiyaç vardır. Bütün bu olanlara, Maliye Bakanlığının, maalesef seyirci olduğunu görüyoruz. Gelirler İdaresini Geliştirme Fonuna vergi gelirlerinden yüzde 1'lik bir pay aktarmak suretiyle, yine, bütçe dışında bunun rahatlıkla kullanıldığını görüyoruz.

Yine, vakıflar tarzındaki bu uygulamaların, belediyeler ve üniversiteler bazında da yoğun bir şekilde hayata geçirildiğini de açıkça görüyoruz. Yakın zamanda, burada, bir Meclis araştırması komisyonu, YÖK'le ilgili bir çalışma yaptı, üniversitedeki vakıflar masaya yatırıldı ve çok ciddi bir şekilde pek çok yolsuzluğun tespitleri yapıldı; ama, bugüne kadar, hükümetin, bu yolsuzluklar konusunda, diğer alanlarda olduğu gibi, ciddi adımlar atmadığını, maalesef, üzülerek görüyoruz. Şu anda, vakıflar alanında yapılması gereken şey, kesinlikle, hükümetin, eğer radikal tedbir alabiliyorsa, bu vakıfları tamamıyla devreden çıkarmasıdır. Bahsettiğim vakıflar, şüphesiz, kamu kurumları ve bakanlıklar bünyesinde, onlara bağlı olarak, bütçe denetimi dışında çalışan vakıflardır. Bunları devreden çıkarmaktır en radikal tedbir. Şayet bunu yapamıyorsa, buradaki gelir ve harcamaların, bütçe denetimi içine alınması, kesinlikle bir zorunluluktur. Ortada "istikrar programı" adı altında uygulanmakta olan bir program vardır. Bir bakıma, bu programın başarısı açısından, vakıflar alanında, söylediğim şekilde radikal bir tedbire başvurmak bir zorunluluktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim, lütfen tamamlayın.

SAİT AÇBA (Devamla) - Şayet IMF'nin programında olsaydı, şüphesiz, hükümet, bugüne kadar böyle bir alanda adım atabilirdi; ama, IMF programında yoksa bile, gerçekten, tamamen dejenere olmuş, topladıkları bağışlar haraca dönüşmüş olan bu uygulamaların, acilen Türkiye'nin gündeminden çıkarılmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Eğer, bugün, vakıflar, kamu kurumlarına bağlı vakıflar, gerçekten ciddi bir biçimde denetime tabi tutulursa, masaya yatırılırsa, ciddi

anlamda yolsuzlukların kaynağı olduğu noktasında da ciddi bulguların olduğunu, pek çok yerden gelen bilgiler çerçevesinde, açıkça teşhis edebiliyoruz. Yani, Türkiye'de, maalesef, vakıflar alanı, tamamen Deli Dumrul hikayesine dönmüştür. Bu alanın da, temiz toplum çerçevesinde temizlenmesine, aslı fonksiyonuna dönüştürülmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Bu yasanın hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Açıba.

Gruplar adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş'a aittir.

Buyurun Sayın Kabataş. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk mali sisteminde "bütçe dışı fonlar" olarak adlandırılan ve uluslararası literatürde de "extra budgetary funds" olarak bilinen bir sistem, 1983 sonrası dönemde, Türk mali sistemi içinde özel olarak geliştirilmiş, teşvik edilmiş ve desteklenmiş bir sistem görüntüsü ortaya koymuştur. Bu fonların, fon sisteminin yaratılmasında, genişletilmesinde, sayılarının artırılmasında, o günkü iktidar anlayışının, o günkü hükümetlerin, şüphesiz, çok ileri boyuttaki hizmet heyecanı yatmaktadır. Her bakan, kendi bölgesinde, sorumlu olduğu bölgede hizmet etmek için yeni kaynaklar arayışı içinde olmuştur ve çok basit bir yaklaşımla, herkes, kendi bütçesini, her bakan kendi fonunu, kaynağını ve bu kaynak aracılığıyla da, hizmetler için harcama yapma imkânını araştırmıştır. Hükümet politikası gereği bu yaklaşım desteklenmiş ve 1990 yılı sonunda Türkiye'deki fon sayısı 104 adet seviyesine yükselmiş ve merkezi hükümetteki mali idare, bütçe birliği, hazine birliği ilkeleri çok ciddi ölçüde zedelenmiştir.

Fonlar, nakit bazında çalışan kuruluşlardır, organizasyonlardır. Fonların kendi gelirleri vardır ve kendi gelirleri, hesaplarında nakit olarak biriktirmektedir ve bu nakdin kullanımı, fon yönetiminde birinci derecede sorumlu olan, yetkili olan bakana aittir ve iş o kadar ileri bir boyuta gitmiştir ki, her bakanın cebinde birkaç tane fonun çek karnesi dolaşır hale gelmiştir. Türk mali sisteminde, devletin bir tek hazinesi yerine neredeyse irili ufaklı 104 ayrı hazinesi oluşmuştur. Bu, mali yönetime, mali sisteme verilebilecek en büyük hasardır, mali yönetimde yaratılmış en büyük kaostur. Herkesin kendi takdiri, herkesin kendi anlayışına göre kamu adına toplanan bu kaynaklar, bütçe gelirlerinden, bütçe dışı fonlardan her türlü hizmet karşılığı alınan bu kaynaklar, istenilen rahatlıkta ve istenilen anlayışta, her türlü mali disiplinden, birlik anlayışından uzak bir yapıda kullanılmıştır.

Türkiye'nin, 1990 sonrası dönemde kamu maliyesinde yaşadığı ileri boyuttaki açıkların ve karışmanın, mali disiplini ve kurumsal yönetim anlayışını yok eden uygulamaların başında bu fon sistemi gelmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bunun böyle sürdürülmesi mümkün değildi. Dolayısıyla, 1992 yılında, dönemin Doğru Yol Partisi -SHP Hükümeti, bu olayı çok ciddi bir yaklaşımla ele almış ve fon sistemini 1992 yılında, hemen fonların tamamına yakını bir ortak hesapta toplayarak, 1993 yılında da bütçenin içine taşımıştır. O günkü kararlarla bugün bütçe içine alınmış olan fonların 2000 yılındaki gelirleri, yaklaşık, 2,3 katrilyondur. Dolayısıyla, 2,3 katrilyonun 100'ü aşkın kişi ve kurum

elinde kullanılması imtiyazı kaldırılmış, bu fonların gelirlerinin tamamına yakını bütçeye gelir olarak aktarılmış ve bütçe disiplini içine alınmıştır.

Bugün, bu fonların mutlaka görmek durumunda olduğu hizmetler var; bu hizmetler karşılığında da, devlet bütçesinde, yine, fon amaçlarına uygun olarak kullanılmak üzere, yeteri kadar ödenek ayrılmış; bütçe birliği, hazine birliği uygulaması gerçekleştirilmiştir. Bu, son yıllarda Türk mali sisteminde gerçekleştirilmiş en güçlü, en tutarlı, en doğru reform olmuştur.

Burada bir hususa işaret etmek istiyorum. 1993 yılında, IMF, bugün olduğu gibi, o gün de Türkiye'de idi -onlardan böyle bir teklif gelmemiştir- ve biz bu projeyi anlattığımızda, IMF'nin bugünkü düzeydeki yetkilisi "herhalde maliyede ihtilal yapmayı düşünüyorsunuz" diye bize hafif tertip serzenişte bulunmuştu. "Evet, bu ihtilali biz yapacağız ve siz de sonuçlarını göreceksiniz" diyerek, IMF ile hafif gerilim yaratan bir tartışmaya da girdik. Şüphesiz, IMF, o gün bunu destekliyordu, bugün de destekliyor; bugün de desteklediği için bu tasarı, bugün, IMF takvimi içinde Genel Kurulun huzuruna gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, fonlarla ilgili düzenlemeler 1993 yılında tamamlanmıştır. IMF'nin, bugünkü takvime "fonların tasfiyesi" adı altında getirdiği düzenlemeler, fiilen mali açıdan sonucu olmayan birtakım düzenlemelerin, eski mevzuatta, kanunda ve kanun hükmünde kararnamelede yer alan hükümlerin yürürlükten kaldırılmasından ibarettir. Dolayısıyla, IMF'nin programı gereği, IMF takvimi içerisinde, bu yıl ve bu ay içerisinde mutlaka çıkarılması öngörülen tasarının yürürlüğe girmesi halinde, mali açıdan, sisteme bir katkı gelmiyor, bir iyileştirme olmuyor; çünkü, bu uygulama, yani, fonların gelirlerinin devlet bütçesine alınması ve hizmetler için ödeneklerin bütçeden verilmesi uygulaması, 1993 yılında noktalanmıştır.

Değerli arkadaşlarım, biz, sadece bir tasfiye hükmünü, IMF takviminde yer aldığı için, bugün, burada, Türkiye'nin önünde çok zor bir tablonun var olduğu, çok sıkıntılı saatlerin yaşandığı bir ortamda, bu tasfiye hükümlerini konuşuyor ve bir şekilde, IMF ödevi yapıyoruz. Şüphesiz, bu, faydadan arı değil, faydası olan, yerinde olan bir düzenleme; ama, ne kadar önceliklidir konusu, gerçekten, ortadadır. Biz, her şeye rağmen, IMF takviminin bir parçası da olsa, bu konuda, tasfiye olayına, tasfiye edilmiş bir uygulamaya hukuki açıdan da son noktayı koyuyor olmamız nedeniyle, bu tasarımı, ilke olarak, destekliyoruz, doğru bir düzenlemedir diyoruz, aciliyeti olmayan, ancak, doğru olan bir düzenlemedir diyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bugünkü sistemde, biz, hızla, fonların getirdiği mali sistemdeki kargaşayı ayıklamaya çalışırken, yepyeni bir kargaşa için yolu açmaya devam ediyoruz. Bugün, kaldırılan fonların yerine, benzer hizmetleri ya da benzer yaklaşımları ifa etmek üzere, çok sayıda döner sermaye ihdas ediyoruz. Düşünüyoruz veya kabul ediyoruz ki, her idarenin, her yöneticinin devlet dışında mutlaka bir cebi olsun, bu cebi de nakit yönden hiç açıkta kalmasın. Yani, bu nedenle, aklına gelen her idare, Türkiye Büyük Millet Meclisi zeminini de sonuna kadar kullanarak, bir çeşit devlet işletmeciliği olan döner sermayeciliği sonuna kadar kullanmaya ve her kurum da döner sermayelerle donanmaya devam ediyor.

Bu uygulamanın, Türk mali sisteminde kargaşadan öteye hiçbir sorunu çözmediğini biliyoruz; ama, her nedense, devlet ve devlet yöneticileri, devletin genel varlığından, hazinesinden ayrı, mutlaka, kendileri için bir ayrıcalık, kendi yönetimlerinde, gözetimlerinde ve yetkilerinde bir parasal kaynak olsun istiyorlar ve maalesef, hükümetler de, bu tür anlayışlar için Yüce Meclisin zeminini kullanarak, hızla yeni tür döner sermaye işletmeleri, döner sermayeler kurmayı bir hizmet olarak sürdürmeye devam ediyorlar. Bu ilke yanlıştır.

Değerli arkadaşlarım, bu, fonlardan döner sermayelere geçiş, döner sermayelerden de vakıflara doğru yöneliş açısından, Türk malî idaresi, Türk vatandaşıyla ilişkileri açısından inanılmaz bir kargaşaya yaratmış durumda.

Değerli arkadaşlarım, hepiniz seçim bölgelerinize gidiyorsunuz. Hepiniz muhtarları, sıradan vatandaşları, düşük gelirli grupları dinliyorsunuz. Ben, bir hafta önce dinlediğim bir olayı, sizlerle, bu vesileyle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, devletin yarattığı çeşitli kuruluşlar, vergi başta olmak üzere, vakıflar, dernekler, yardım sandıkları, dayanışma organizasyonları -her ne adla olursa olsun- her birisi, devletle işi olan vatandaşın önünü kesen ve vatandaşın mutlaka para talep eden kurumlar haline gelmiş.

Bir ilçede, bir arkadaşımız, bir köyün yöneticisi muhtar, ayçiçeği satışları nedeniyle kiloda 3 sent olarak oluşmuş alacağını, 10 milyon liralık alacağını, çok gecikerek ödenmiş alacağını almak için devlet kapılarından toplamak zorunda kaldığı kağıtlar nedeniyle, devletin oluşturduğu vakıflara, derneklere, tarım birliklerine, tapuya, nüfusa, aklımıza gelen ne kadar kuruluş varsa, sırayla, iki gün dolaşarak, 10 milyon lira ödemek zorunda olduğunu ifade etti. Bütün bunlar, vatandaş açısından, adı açıkça yazılmamış vergilendirmedir. Ziraat odasına gideceksiniz, orada sizden bir şey isteyecekler; peşinden tapu kaydı isteyecekler, devlet tarife koyacak "bir sayfalık tapu kaydının fotokopisinin çıkarılmasından 3 milyon lira alacaksınız" diye; peşinden Ziraat Bankasına gideceksiniz, peşinden Bağ-Kura gideceksiniz, ilişkiniz olmadığına dair!.. Doğrusu, dünyada hiçbir devlet organizasyonu, vatandaşını, malî açıdan kısıp almak bakımından, böylesine mükemmel bir organizasyon kuramamıştır.

Biz, şunu öneriyoruz değerli arkadaşlarım; bu, hepimiz için, siyasi açıdan bir ödevdir: Lütfen, devletin, hizmet etmek üzere kurulduğunu, devlet kurumlarının, vatandaşa hizmet etmek için oluşturulduğunu, devlet tarafından finanse edildiğini kabul edelim. Her devlet kurumu, her devlet dairesi, bu mantık içinde, vatandaşa sunduğunu düşündüğü her hizmet için ek para talep ediyor, her ne adla olursa olsun. Artık, vatandaş bunalmış durumda; artık, vatandaş isyan etme noktasında.

Evet, belki bir gün şunu konuşacağız: "Türkiye cumhuriyeti vatandaşları, vergi dışında, vergi adı altında, çeşitli idarelere ek gelir kaynağı yaratmak için haraca tabi tutulmayacaktır." Bu şekilde bir kanun çıkarmamız lazım. (DYP sıralarından alkışlar) Bunların hepsinin adı, haraçtır. Evet, bu, devlet yöneticilerine ek para temin etmek için, rahat harcamaları için sağlanmış; yoksul vatandaşın cebinden aktarılan -1 milyon lira, 2 milyon lira, 5 milyon lira- her noktada önü kesilerek sağlanmış haraçtır. Lütfen, Yüce Meclisin değerli üyeleri, her partiden değerli arkadaşlarım; bu noktayı, çok önemle ve öncelikle gündeme getirelim. Bakın, bir tarafı tasfiye ediyorken, vatandaşa yansımaları açısından, vatandaşa etkisi açısından fevkalade ağır yeni yükümlülükler koyuyoruz. Döner sermaye kuruluyor sağlık teşkilatında, mutlaka, bu sermayeyi ayakta tutacak olan, vatandaş; tapuda vakıf kuruyoruz, vatandaş; millî eğitime gidiyoruz, vatandaş; emniyete gidiyoruz, vatandaş... Yani, akla hayale sığmayacak, trilyonluk vakıflar yaratıyoruz devlet idaresinde ve bu trilyonları, vatandaş, devletle olan ilişkileri nedeniyle ödüyor. Vergide, gerçekten, ipin ucunu kaçırdık. Vatandaş, devlete karşı vergi yükümlülüğünü yerine getirmek için vergi dairesinden istediği iki sayfalık beyannameyi, milyon ödeyerek almak zorunda bırakılıyor. Bu, vergi mi, vergi ödeme yükümlülüğünün vergilendirilmesi mi?! Buralarda ölçülerin kaçtığını ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlarım.

Fonlarla ilgili, bu, tasfiyeyle ilgili birkaç nokta daha var, onları da sizlerle paylaşmak istiyorum. Bugünkü fonlar içinde, bütçe dışında kalan ve devamında yarar gördüğümüz fonların

başında, biliyorsunuz, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu geliyor. Bu fon aracılığıyla ve mahallindeki vakıflar aracılığıyla, gerçekten, ihtiyaç halinde olan, muhtaç olan vatandaşlarımıza hizmet götürme anlamında, çok iyi bir organizasyon yaratmış durumda Türk Devleti; ama, şuna işaret etmek istiyorum: Bugün, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun merkez idaresi, fonun varlıkları, parasal büyüklüğü açısından yeniden ele alınmayı gerektirecek bir noktadadır. 2000 yılında, Sosyal Yardımlaşma Fonunda nakit bazda biriken para 315 trilyon liradır değerli arkadaşlarım. 315 trilyon liralık bir kaynağı, bir devlet bakanı ve ona bağlı minicik bir sekreteryayla yönetemezsiniz. Modern devlet için doğru olanı, bu vakıf sisteminin özünü bozmadan, yardım organizasyonunun özünü bozmadan, devlete yakışan şekilde, sosyal yardım teşkilatını, bu büyüklükte bir bütçeyle yeniden oluşturmaktan geçiyor. Buradaki dağıtım sistemi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun merkezdeki trilyonluk, yüzlerce trilyonluk hesabından kullanımları daha standart, daha doğru, daha rasyonel ölçülere bağlamak zorundadır Türk Devleti; yani, ortada, gerçekten, bir fon mantığının ve yardımlaşma için gerekli ihtiyaçların üstünde bir kaynak birikmektedir. Bugünün ölçülerinde 300 trilyon olan bu fonun yıllık geliri, gelecek yıl, muhtemelen, 450-500 trilyonu ve katrilyona doğru giden bir rakamı ifade ediyor. Artık, bu büyüklükte bir yardımın dağıtımını daha profesyonel bir organizasyona ve her ülkede, her devlette var olan bir sosyal yardım teşkilatına tevdi etmek ve bu yönde de tedbir almak durumundayız; bunu ifade ediyorum, bunu temenni ediyorum. Bu tasarıda bunun yeri yok; ama, mademki, fon sistemini konuşuyoruz, fon sisteminin ıslaha muhtaç yönleri olduğuna da işaret etmek istedim.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarı -tekrar ifade ediyorum- özlü itibarıyla bizim desteklediğimiz bir tasarıdır. Biz, mali sistemden, mali sistemde ciddiyetten, disiplinden, rasyonellikten ve kaynak kullanımında verimden yanayız. Bizim daha önce icra ettiğimiz, ifa ettiğimiz operasyonun sadece tasfiyesi açısından bir adım niteliği taşıyan bu düzenleme, yine de, ülke için, yerinde ve faydalı bir düzenlemedir; ancak, IMF'nin ve IMF programında yaratılmış dev sorunların çözümünde ve sistemin önünün açılmasında önemli bir katkısı olmayacağından emin olmanızı ifade etmek istiyorum.

Tasarının ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DYP, DSP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kabataş.

Gruplar adına üçüncü söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Hanifi Tiryaki'ye ait.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET HANIFI TİRYAKİ (Gaziantep) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı hususunda, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu ve şahsım adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 57 nci cumhuriyet hükümeti, Türkiye ekonomisinin makro dengelerinde ortaya çıkan olumsuz yapıyı düzeltmek için, orta vadeli ve kapsamlı bir programı ortaya koymuştur. Bu çerçevede, 2000-2002 dönemini kapsayan bir makroekonomik program, 2000 yılı başında uygulanmaya başlanılmıştır. Bu program, Uluslararası Para Fonu tarafından, üç yıllık süreyi kapsayacak olan stand-by anlaşmasıyla da desteklenmiştir. Temel amaç, üç yıllık bu dönem sonunda, enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek, reel faizleri aşağı çekmek, kamu finansman dengesini sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak, ekonomide sürdürülebilir bir büyüme ortamını tesis etmek ve yapısal reformları hızla gerçekleştirmek olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 2001 yılı maliye politikasında, kamu kaynaklarının plan önceliklerine göre tahsisi, kaynakların etkin yönetimi ve denetimi, kamusal faaliyet alanı içinde yer alan bütçeyle ilgili bütün harcamaların bütçe içine alınması, saydamlığın artırılarak harcamalarda mali disiplinin sağlanması ve kamu açıklarının süratle düşürülmesi hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşmak için, bütçe içi fonlar

Tümüyle kaldırılarak, bütçe dışı fonlardan kuruluş amaçları doğrultusunda çalışmayanların tasfiye edilmesi, fonlara ek mali yükümlülükler getirilmemesi ve yeni fon kurulmayarak, faaliyete devam edecek olan bütçe dışı fonların ise denetiminde etkinliğin sağlanması hedeflenmiştir.

Fonlardan yürüttükleri hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanlar, ilgili kurum bütçelerinden bu amaçla açılacak tertiplere konulacak ödenekler ile bu kanun uyarınca açılması öngörülen özel tertiplere kaydedilecek özel ödeneklerle yürütülecektir. İlgili bakanlık ile Maliye Bakanlığı, müş-tereken hazırlayacakları esaslarla bu uygulamayı sağlayacaklardır.

Sayın milletvekilleri, fonların geçmişte hızlı karar alma ve uygulama kolaylığı sağlamaları nedeniyle oluşturulduğu ve faydalı hizmetlerin verilmesine imkân sağladığı doğrudur; ancak, günümüzde çoğunun işlevi bitmiş, bir bölümü amacından uzaklaşmış ve bütçe disiplini ciddi bir şekilde bozar hale gelmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kamu maliyesinde, bütçenin, kamu sektörü faaliyetleri sonuçlarında üç farklı düzeyde bir etkiye sahip olduğu genel kabul görmektedir. Buna bakıldığında, toplam mali disiplin, stratejik önceliklere göre kaynakların dağıtım ve kullanımı, programların gerçekleştirilmesi ve hizmetlerin sağlanmasında verimlilik ve etkinlik olduğu görülecektir.

Bu bağlamda, 1980 sonrası kamu maliyesinde ise, kaynak tahsisinde önemli işlevi olan bütçe yasasının, kamu gelir ve giderlerini tam yansıtmadığı, bütçe dışı araçların çoğaldığı ve kapsamın büyüdüğü, bazen Parlatmentonun yetkilerinin bir kısmının yürütme organına devredildiği, bu nedenle mali disiplinin bozulduğu görülmektedir. Bu süreçte, mali sistemimizi bütçe birliğinin bozulması açısından en fazla etkileyen faktörlerden birisi de fon uygulamaları olmuştur.

1980'lerde bütçe dışına çıkarma eğilimlerinin mali aracı olan fonlar, bütçe açıklarının büyüme eğilimi gösterdiği 1990'lı yıllarda yarattıkları mali disiplinsizlik, konsolide bütçe büyüklükleri karşısında ulaştıkları boyutlar ve dış finans kurumlarının Türkiye'yle ilgili bilgileri takip edememeleri, 1980'li yıllardan sonra topladıkları kaynaklar ve faaliyet gösterdikleri alanlar itibarıyla fonların bütçeyle yarışır duruma gelmesi sebebiyle fonların yeniden bütçe içine alınması; yani, fon sisteminin disiplin altına alınması ve bu suretle, kamu finansman sisteminin etkinliğinin artırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Daha önce bütçe kapsamına alınmış olan fonlara 2001 yılı bütçesi ödenek cetvelinden 925 trilyonluk ödenek ayrıldığı hepimizin malumudur.

57 nci hükümetin 2000 yılında uygulamaya koyduğu ekonomik istikrar ve enflasyonla mücadele programında da bu konuya yer verilmiş olup, fonlardan tasfiye edilmesi gerekenlerin belirlenerek, 2000 ve 2001 yıllarında kademeli olarak tasfiye edilmeleri öngörülmüştür. Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığınca başlatılan çalışmalar çerçevesinde, ilk aşamada tasfiye edilmesi gereken 27 adet fon tespit edilmiş ve bunların tasfiyesine ilişkin hukuki süreç tamamlanmıştır. Bu defa, ikinci aşama olarak tasfiyesi öngörülen 21 bütçe içi, 4 bütçe dışı fona ilişkin görüşmekte olduğumuz kanun tasarısı hazırlanmıştır. Böylece, tasfiye edilecek fonların 2001 yılı haziran ayına kadar tasfiyesi planlanmıştır. 2001 yılında, Hazine, tek hesabına ve büyük defter esasına dayalı bir entegre finansal bilgi sistemini uygulamaktadır.

Sayın milletvekilleri, fonlarla ilgili bu düzenlemeler yapılırken, bu tasarıda bulunmayan; ancak, önümüzdeki günlerde üzerinde çalışılacak Mera Fonunun ülkemiz hayvancılığı açısından önemini ve ülkenin ihtiyacı olduğunu ısrarla vurgulamak istiyorum. Ayrıca, bu tasarıda tasfiye edilecek fonların arasında bulunan Madencilik Fonu, 1.1.1993 tarihinde bütçe kapsamına alınmasına rağmen, verilen kredilerin ve faizlerin geri dönüşüyle işlevini sürdürmüştü, madencilliğimize önemli katkıda bulunmuştur. Yaklaşık 2,8 trilyon dolar rezerv potansiyeli olan madencilik sektöründe üretimin artması ve işletmelerin sağlıklı faaliyetleri, ülkemiz için büyük önem arz etmektedir. Madencilliğimize gereken destek, mutlaka verilmelidir.

Sayın milletvekilleri, diğer taraftan, Devlet Planlama Teşkilatının fonlar konusundaki rakamsal ve hukuki birikiminin uluslararası kurumlar tarafından dahi kabul edildiği düşünüldüğünde, tasarı ve fonlarla ilgili işlemlerde Devlet Planlama Teşkilatından faydalanılmaması düşünülemez. Fonlara ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya yetkili kılınan bakanlıkların açıklandığı maddede, Devlet Planlama Teşkilatının bağlı olduğu bakanlık yer almalıdır. Bu tasarıdaki geçici 1 inci maddede gerekli düzenlemenin yapılmasını gerekli olduğunu inanıyorum.

Ayrıca, tasfiye edilmesine karar verilen fonlardan bazıları, ilgili kuruluşlar bünyesinde kurulan döner sermaye işletmelerine devredilmektedir. Bunun, ileride sakıncalı hal almaması için Maliye ve Hazine gerekli tedbirleri almalıdır. Tasfiye edilecek fonlar listesinde yer alan ve dargelirli insanımızı, köylülerimizi ilgilendiren, şimdiye kadar olumlu hizmetlere vesile olan Orman Köylülerini Kalkındırma Fonu, Ağaçlandıırma Fonu gibi fonlar aracılığıyla verilen hizmetlerin aksatılmaması ve dargelirli vatandaşlarımızın, köylülerimizin mağduriyetine yol açılmaması için gerekli tedbirler, ilgili bakanlıklarca mutlaka alınmalı, gerekli ödenekler ayrılmalıdır. Ağaçlandıırmanın ülkemiz açısından stratejik önemi ısrarla vurgulanmalı ve üzerinde durulmalıdır.

Tasarıda, tasfiye edilecek fonlarda görev yapan personelin mağduriyetine yol açmayacak tedbirlerin alınmış olması, olumludur.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, bu tasarıya olumlu oy vereceğimizi belirtir, 25 fonun tasfiyesi hakkındaki kanun tasarısının ülkemize hayırlı olmasını diler, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Afyon Milletvekili Sayın Gaffar Yakın; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA GAFFAR YAKIN (Afyon) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi, Demokratik Sol Parti Grubu ve şahsım adına saygıyla selamlarım.

Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısıyla ilgili görüşlerimizi grup adına arz etmek üzere huzuruza gelmiş bulunmaktayım.

1980'li yıllardan itibaren hızla artan fon uygulamaları, mali disiplinin bozulmasına, bütçe birliğinin zedelenmesine ve kaynakların etkin kullanımından uzaklaşmasına yol açmıştır. Fonlar, geçmişte, hızlı karar alma ve uygulama kolaylığı sağlamaları nedeniyle oluşturulmuş; ancak, günümüzde, çoğunluğu işlevini yitirmiş ve fon uygulamaları da amacından uzaklaşmıştır. Fon uygulamasındaki maksat, daha seri hizmet edebilmek, bütçe kanunlarından ve DPT'nin yatırım planlarından uzakta yatırımları gerçekleştirebilmek amacıyla oluşturulmuş; fakat, uygulamaya baktığımızda, maalesef, birçok ilimizde, ilçemizde atılan temeller, hâlâ, temel seviyesinde kalmıştır, kaynak israfına yol açmıştır.

Diğer taraftan, bazı uygulamaların denetimin dışında gerçekleşmesinden dolayı da, birtakım usulsüzlüklerin yaşandığını hep birlikte bilmekteyiz. Fonların disipline edilmesi amacıyla, 1992 yılında, müşterek fon hesabı sistemi uygulamasına başlanılmıştır. Bu uygulamayı başlatırken, o yıllardaki, ekonomiden sorumlu olan bakan, Meclis kürsüsünden "devlet, devletin hesabını bilmiyor; ne kadar fon var, bu fonların hesapları nedir; biz, Hazine olarak çıkaramıyoruz" diyerek, şikâyetle bulunmuş ve bu fonların merkezleşmesinin gerektiğini, bütçe disiplini altına alınması gerektiğini vurgulamıştı.

Bu doğrultuda, 1993 yılında, fonların büyük bir bölümü bütçe kapsamı içerisine alınmıştır. Halen uygulanmakta olan fon sistemi çerçevesinde, fonların gelirleri bütçeye gelir kaydedilmekte; mevcut yükümlülükleri ise, genel ve katma bütçeli kuruluşlarca, her yıl, bütçe kanunları ve fonlar adına tahsis edilen bütçe ödeneklerinden yerine getirilmektedir. Bu gelişmeler çerçevesinde, fonların zaman içerisinde tasfiye edilmesi ve yeni fonlar oluşturulmaması amaçlanmıştır.

2000 yılından itibaren hükümetimizce uygulanmakta olan ekonomik istikrar ve enflasyonla mücadele programı kapsamında, bütçe gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın artırılması amacıyla, bütçe kapsamı içerisinde bulunan tüm fonların, bütçe kapsamı dışındaki fonlardan ise kaldırılmasına karar verilenlerin tasfiye edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda, 2000 yılı içerisinde, 25'i bütçe içi, 2'si bütçe dışı olmak üzere, 27 fonun tasfiyesi gerçekleştirilmiştir. Görüşülmekte olan kanun tasarısıyla, 21'i bütçe içi, 4'ü bütçe dışı olmak üzere 25 fonun daha tasfiyesi öngörülmektedir.

Tasarıyla getirilen düzenlemelerle, fonların gelirleri, halen uygulanmakta olan sistemde olduğu gibi, bütçeye gelir kaydedilmeye devam edilecektir. Kaldırılan fonlar tarafından yürütülen hizmetlerin devamında fayda görülenlerle ilgili kurum ve kuruluşlar, bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerle bu hizmetleri yapacaklar ve bu suretle, bütçe disiplinine katkı sağlanacaktır; fakat, 7 tane fon, fon olarak yaşamaya devam etmektedir. Bunların başında, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Türk Tanıtma Fonu gelmektedir.

Sonuç olarak, bu kanun tasarısıyla, görülmekte olan hizmetler, fonlar vasıtasıyla gerçekleşen hizmetler, gerçekleşmeye devam edecektir. Fonlar için toplanan gelirler, toplanmaya devam edilecek; fakat, toplanan bu gelirler, o genel müdürlüğün veya ilgili bakanlığın bütçesine gelir kaydedilecek veya yapılacak olan hizmet için özel ödenek olarak kaydedilecektir. Bu paralar, toplanan gelirler, bu amaçların dışında, fonun amaçlarının dışında kullanılmayacaktır; böylelikle, hizmetlerde bir aksamaya sebebiyet verilmeyecektir; gerek orman köylüleriyle ilgili olsun gerekse diğer ödeneklerle ilgili olsun. Toplanan tüm gelirlerin, fonun amaçları doğrultusunda kullanılması sağlanacaktır; fakat, bütçelemede ve hesaplamada şeffaflık sağlanmış olacak, bütçe disiplini gerçekleştirilecek ve yapılacak olan yatırımlar Devlet Planlama Teşkilatının yatırım programlarında, ilgili bakanlıklarla ve genel müdürlüklerle ilgili yer alacaktır. Bu uygulamalarla, Türkiye Cumhuriyetinin bütçesi daha ciddi bir muhasebe sistemi içinde, bütün kaynaklarını kapsayan bir muhasebe sistemine kavuşmuş olacaktır. Halkımızın ve ilgili kesimlerin hizmet alma açısından hiçbir kaybı olmayacaktır; bilakis, devletimize ve milletimize daha fazla bir fayda sağlayacaktır.

Bu nedenle, bu kanun tasarısının milletimize ve devletimize hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Yakın.

Tasarının tümü üzerindeki gruplar adına son konuşma Anavatan Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Nesrin Nas'a aittir.

Buyurun Sayın Nas. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA NESRİN NAS (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde Grubumun görüşlerini belirtmek üzere yüksek huzurlarımızdayım; bu vesileyle Yüce Heyetinizi Grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Benden önce söz alan değerli milletvekilleri, fonların tasfiyesiyle ilgili gerçekten çok önemli şeyler söylediler. Ben de, ağırlıklı olarak aynı görüşleri paylaştığımı belirtir, fonların tasfiyesiyle ilgili atacağımız adımda yeni sistemin şeffaflık üzerine kurulmasının hedeflendiğinin altını çizmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de en kapsamlı bütçe açığı kavramı kamu kesimi borçlanma gereğidir ve bu, yıllık programlarda yayımlanır. Konsolide bütçe açığı, kamu kesimi borçlanma gereğinin bir alt kalemidir. En kapsamlı olan kamu kesimi borçlanma gereği kavramı bile aslında kamunun tüm açıklarını kapsamaz; çünkü, kamu malı sisteminde oluşan birikmiş görev zararları stoku gibi malı birtakım aktiviteler, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yayımlanan kamu kesimi borçlanma gereği rakamları içinde yoktur. Dahası, Mecliste tartıştığımız bütçe de, kamu maliyesinin küçük bir bölümünü içerdiğinden, anlamlı bir politika aracı olma niteliğini maalesef yitirmiştir ve bu yapı, kaynakların etkin kullanımının en önemli engeli halindedir; bu nedenle, bu tasarı önemlidir. Bu tasarının yasalaşmasıyla, fonların tasfiyesi sürecinde ikinci aşama tamamlanmış olacaktır. Böylece, daha önce tasfiye edilen 25 bütçe içi, 2 bütçe dışı fona ilave olarak, 21'i bütçe içi, 4'ü ise bütçe dışı toplam 25 fon daha tasfiye edilecektir. Niyet mektubu uyarınca 2001 sonuna kadar tamamlanması gereken üçüncü aşamada ise, 15'i bütçe içi, 1'i bütçe dışı olmak üzere 16 fonun daha tasfiyesi öngörülmektedir; aralarında, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu, Tanıtma Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu ve Savunma Sanayii Destekleme Fonunun da bulunduğu toplam 7 fon ise bundan sonra devam edecektir.

Sayın milletvekilleri, 1992 yılına kadar fonların büyük bir kısmı hiçbir dış denetime tabi değildi, bütçe dışı fonlarda hedef-sonuç karşılaştırması hiç yoktu, bütçe dışı malî ve benzeri harcamalar ve görev zararları, maalesef, halen aynı şekildedir. Fonların belirli bir malî disipline kavuşturulması adımı ilk olarak 1992 yılında atılmıştır. 1992 yılından itibaren, Merkez Bankası nezdinde müşterek fon hesabı açılarak, tüm fonların gelirleri bu hesaptan geçirilmeye başlanmıştır. 1993 yılında ise, fonların büyük bir kısmı bütçe kapsamına alınmıştır. 1 Ocak 2002'de yürürlüğe girmesi öngörülen bu tasarıyla önemli bir adım daha atılmış olacaktır. Bundan sonra yürürlükten kaldırılan fonların her türlü geliri genel bütçe geliri sayılacak, yasanın yürürlük tarihi itibarıyla fonların nakit bakiyeleri Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına yatırılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizin bildiği gibi, 1980'li yıllardan itibaren uygulanan ve sayıları her geçen gün artan fonlar, bütçe birliğinin zedelenmesi sonucunu doğurmuştur; daha da önemlisi, çağdaş bir ekonominin ve yönetimin olmazsa olmaz koşulu olan şeffaflığı, saydamlığı sistem dışına itmiştir. Devletin malî şeffaflığı ya da saydamlığı konusunda birkaç yıldır süren tartışmalar, IMF ile yapılan stand-by anlaşmasıyla birlikte artmıştır. Devletin hesaplarının şeffaf olması ve dolayısıyla vatandaşına hesap verir konuma gelmesi diye tanımlanan şeffaflık, demokrasilerin olmazsa olmaz koşuludur.

Bu pencereden Türkiye'ye baktığımızda görünün manzara, maalesef, pek de iç açıcı değildir. Gerçek büyüklüğü belli olmayan, ancak kabaca, gayri safî millî hâsılının yüzde 25'ine ulaşan bir kamu açığı; bu nedenle, başlanan; ama, sonu getirilemeyerek rafa kaldırılan enflasyonla mücadele

programları, kamunun genişlemesiyle nefes alan bir özel sektör, yolsuzlukların artması ve buna paralel olarak sayıları artan ve yetkileri iç içe geçmiş denetim kurulları, bulanıklık endeksinde en kötü dört ülkeden biri olarak anılmak ve sonuçta da artan güven bunalımı. Bu liste daha da uzatılabilir. Sonuç?.. Sonuç, çok daha önemli: Verimliliğin bir hayli uzağında ve doğal olarak rekabet gücünü kaybetmiş bir ekonomi. Bizde şimdiye kadar olan, maalesef, budur. Devletin birden fazla defteri vardır. Fonların kaynak ve harcamalarındaki hızlı genişleme ve bütçeden karşılanmayan harcamaların giderek fon sistemine kaydırılması, mali disiplinin bozulmasına, bütçe birliğinin zedelenmesine ve kaynakların etkin kullanımı prensibinden uzaklaşılmasına yol açarak, maliye politikasının etkinliğini azaltmıştır.

Bakınız, gelişmiş ülkelerde hükümetlerin ve para politikası otoritelerin işi son derece kolaydır. Faiz oranlarını düşürüp yükseltmek, onlar için istikrarı korumaya yeter; çünkü, ekonomiye ilişkin tüm rakamlar bütçe içindedir ve bütçe disiplini söz konusudur. Alınan her ekonomik kararın, örneğin faiz seviyesinin etkilerini öngörmek ve hesaplamak mümkündür. Sapmalar en az seviyededir ve her şey öngörülebilir. Böyle bir ortamda, yatırımcı da, atacağı her adımın iktisadi sonucunu önceden hesaplayabilir. Bu tasarıyla, Türkiye'de, yapılmak istenen de budur.

Sayın milletvekilleri, parlamenter sistemde hesap verme sorumluluğunun ve şeffaflığın temeli ni bütçe mekanizması oluşturur. Bütçe ve onun denetimi, demokrasinin özünü oluşturan en önemli unsurdur. Tek ve merkezî hazine düzeni, genel olarak demokrasi talebinin arttığı dönemlerde güç kazanmakta, demokratik anlayıştan uzaklaşıldığında ise hazineler çoğalmaya başlamaktadır. Oysa, bizde bütçe içinde gerçekleşmesi gereken birçok faaliyet, bütçe dışında oluşturulan çok sayıda fon, vakıf, işletme ve hesaplar aracılığıyla yürütülmektedir. Öyle ki, sadece fonlar, döner sermaye ve bağımsız kuruluşların, genel bütçe harcamalarına oranı yüzde 25 civarındadır. Hesap verme sorumluluğu ve şeffaflık ise, bütçe mekanizması aracılığıyla gerçekleştiğinden bu mekanizmanın işlememesi, sorumsuz harcama ve işlemlerin ortaya çıkmasına ve bir kısım işlemlerin gizli kalmasına ya da olduğundan farklı görünmesine yol açmaktadır. Şeffaflığın zayıf olduğu durumlarda, temsili demokrasilerin etkin bir şekilde işleyebilmesinin en önemli şartlarından biri yerine getirilmemiş olur; çünkü, demokrasilerde esas olan, vatandaşın devletini denetleyebilmesidir. Bu da, devletin vatandaşın çıkarına uygun bir şekilde davranmasının garantisidir. Vatandaş bunu seçimler yoluyla yapar; hükümetin yaptıklarına bakar, beğenmezse, gelecek seçimlerde oyunu başka partiye verir. Vatandaşın bu görevini doğru dürüst yapabilmesi için, hükümetin ne yaptığını doğru dürüst görebilmesi gerekir. Şeffaflık, bunu sağlamanın en önemli yoludur. Buna, işte, biz hesap verme sorumluluğu diyoruz.

Devletin vatandaşına hesap verme sorumluluğu var. Şeffaflık, hesap verme sorumluluğunu sağlayan en önemli, belki de tek araçtır. Devlet ise, bunu hazırladığı bütçesiyle, önce niyetini ortaya koyarak, sonra da nasıl kullanıldığını izlemesine fırsat vererek yapar. Şeffaflığın olmadığı yerde kamu, borçlanırken oldukça yüksek bir risk primi öder. Bu risk priminin bu kadar yüksek olmasının nedenlerinden bir tanesi, biraz önce söylediğim gibi şeffaflığın yokluğudur. Şeffaflığın olmamasının başka somut sonuçları da vardır. Öncelikle, bu risk primi nedeniyle devlet çok daha yüksek maliyetlerle borçlanmak zorunda kalır; çünkü, devletin raporlarının eksik olduğu, birden çok defterinin olduğu zaten piyasa tarafından bilinir. İlaveten, şeffaflık olmayınca, kamu hizmetlerinde etkinlik sağlanamaz. Hizmet sunumunda eksiklik olduğunu kamuoyu da bilir ki, bu da, çok büyük bir maliyettir; çünkü, sisteme olan güveni ve güven bunalımını artırır. Bu durum, vatandaşın bir bütün olarak devlete olan güvenini azaltır.

Sayın milletvekilleri, şeffaf olmayan bir sisteme mali disiplin getirmeye çalıştığımız zaman -ki, uyguladığımız bu program böyle bir programdır- bunu, çok maliyetli yapmak durumunda kalırsınız; çünkü, şeffaf olmayan sistemde hangi harcamanın daha etkin olacağını ve toplumsal refaha etki düzeyinin ne olacağını net olarak göremezsiniz. Böyle bir net bir tablo olmadığı için, önce yatırımlar kısılır; bu, sıkıntıları daha da artırır ve çoğu zaman iyiniyetle başlayan istikrar programlarının rafa kaldırılmasına neden olur. Bugün, 17 nci stand-by anlaşmasını, IMF programını uyguluyorsak, bunun da temelinde bu vardır.

Sayın milletvekilleri, bu nedenle, bu tasarıyla uyguladığımız üç yıllık programın önemli адамlarından birini daha atıyor ve ciddi sorunlarımızın başında gelen, kapsamı çok dar olan bütçenin kapsamını genişletiyoruz. Kuşkusuz bu adımı başkaları da izleyecek, haziran ayına kadar 16 fon daha bütçe içerisinde alınacak.

Bu gerekçelerle, bu tasarıyı desteklediğimizi belirtir, Yüce Meclise saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Nas.

Değerli milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunacağım...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkan, şahsım adına söz talebim vardı.

BAŞKAN - Sayın Aslan Polat, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının tümü üzerinde, şahsım adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Fonlar, belirli bir amacın veya birbirine yakın amaçlar grubunun gerçekleştirilmesi için belirli kaynakların toplandığı ve harcandığı, bütçe bağlantılı veya tümüyle bütçe dışı kamusal nitelikli özel hesaplardır. Fonlar;

1. Bütçe içi fonlar (Kaynağını bütçeden alan, bütçede tertibi olan; ancak, ödeneğin kullanılmasında özelliği olan fonlardır)
2. Bütçe dışı fonlar (Genel olarak geliri ve gideri bütçeyle ilişkilendirilmeyen fonlardır)
3. Gizli fon da denilen; ancak, adı fon olmayan; fakat, uygulamalarla fon modelini taşıyan üç şekilde bulunmaktadır.

Fon uygulamaları 1980'li yıllarda amacını aşmış, kapsamı çok genişlemiştir. Fon uygulamasıyla, gelirleri belirli harcamalara tahsis etme ve bu kanaldan bütçe usulleri ve denetimi dışında harcama yapma düzeni yerleştirilmiştir. Ülkemizde 1980 yılından sonra hızla yaygınlaşan fon uygulamasıyla devlet, hemen hemen her alanda kaynak toplar hale gelmiştir. Böylece, ülkemizde, bilhassa 1980 sonrasında, gelirleri belirli amaçlara tahsis etmek ve bu şekilde, bütçe usulleri ve denetimi dışında harcama yapmak ilke olarak benimsenmiştir.

1990'lı yıllarda, 104 adede ulaşan fonlardan sadece 68 adedi idari denetime tabidir; fakat, Parlamento denetimi dışındadır. 38 adet fon ise, Parlamento adına Sayıştay tarafından denetlenmektedir. Neticede, bu fon uygulaması, 1980-1990'lı yıllarda kronikleşen enflasyonun da, denetimsiz, şaibeli harcamaların da ana sebebi olmuştur.

Bu sebeple, tasarının, Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışılması sırasında, hükümet adına yapılan açıklamalarda, ilk aşamada tasfiye edilmesi gereken 27 adet fonun tespit edildiği ve bun-

ların tasfiyelerine ilişkin hukukî sürecin tamamlandığı; ikinci aşama olarak, tasfiyesi öngörülen 21 bütçe içi, 4 bütçe dışı fona ilişkin olarak görüştülen bu tasarının hazırlandığı; üçüncü aşamada ise, geriye kalan bütçe dışı mera fonu ile bütçe içi 15 adet fonun tasfiyesini düzenleyen tasarının hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı belirtilmiştir.

Burada önemli olan, bu hükümeti teşkil eden iki partinin ortak olduğu Anasol-D hükümetlerince büyük bir reform olarak hazırlanan Mera Kanun Tasarısının finansmanı için öngörülen Mera Fonunun iki yıl geçmeden tasfiyesinin düşünülmesidir. 28 Şubat sonrası kurulan hükümetlerin, vergi kanunları, mera kanunları, 8 yıllık kesintisiz eğitim gibi büyük güvönlötlöer koparan tasarılarının iki yıl geçmeden çökmesi ve işleyemez hale gelmesi, içlerinin ne kadar boş olduğunun en bariz ispatıdır.

Ölkemizde 1980 sonrası oluşturulan fonlar, siyasî iktidarların ekonomiye müdahale araçları olarak gelişim göstermişlerdir. İktidarlar, mali mevzuat ve bütçe uygulamaları dışına çıkarak, kendilerine geniş inisiyatif alanı açmaya çalışmıştır. Fonlar, kamu harcaması yapma imkânı verdiği için, kısa vadeli maliye politikası tedbirleri fonlar aracılığıyla yürütölebilmiştir. Ayrıca, fon gelirlerinin toplanmasında normal kamu gelirlerine oranla daha kısa sürede gelir elde edilmesi ve yatırımların yapılmasında yasal ve bürokratik engellerin azlığı da tercih sebebi olmuştur.

Fonların bu denetimsizliği ve artışına kamu mali yönetiminin yeniden yapılandırılması ve mali saydamlık, Devlet Planlama Teşkilatı Özel İhtisas Komisyonu Raporunda da belirtilmekte ve şöyle denilmektedir: "1980'lerde bütçe dışına çıkma eğilimlerinin mali aracı olan fonlar, bütçe açıklarının büyüme eğilimi gösterdiği 1990'lı yıllarda yarattıkları mali disiplinsizlik, konsolide bütçe büyüklükleri karşısında ulaştıkları boyutlar ve dışfinansman kurumlarının Türkiye'yi izleme güçlüklerinden kaynaklanan tepkiler doğrultusunda fonların yeniden bütçe içine alınmaya çalışıldığı görölmektedir. Bu doğrultudaki kararlılık, 1999 yılında IMF'ye sunulan niyet mektubunda da teyit edilmiştir. 1980'li yıllardan sonra topladıkları kaynaklar ve faaliyet gösterdikleri alanlar itibariyle, fonlar, bütçeyle yarışır duruma gelmişlerdir.

1999 yılı kamu kesimi genel dengesine giren 11 fon ve 2 hesabın toplam harcama tutarının yaklaşık 2,9 katrilyon TL olduğu görölmektedir. Bu ise, bütçe gerçekleşme tahmini olan 28,1 katrilyon TL'nin yaklaşık yüzde 10'una karşılık gelmektedir. Faiz dışı harcama tutarına olan oran esas alındığında, bu oran yüzde 17'lere çıkmaktadır. Kamu kesimi genel dengesi içinde yer alan ve bütçeyle ilişkilendirilmeyen fon rakamları da dikkate alındığında, ikinci oranın yüzde 20'lerin üzerine çıkacağı açık bir şekilde görölmektedir." Böyle denilerek, fonların büyüklüğüne ve denetimsizliğine açıkça işaret edilmektedir.

Bu konuda Gelirler Genel Müdürlü, basına verdiği demeçte "2000 yılına girdiğimizde bütçe içerisinde 61 tane fon bulunmaktaydı. Bu fonların 2000 yılı bütçe büyüklüğü 1,4 katrilyon Türk Lirasıydı. 2000 yılında bunlardan 24 adedi kapatıldı. Kalan 37 adet fon ise, 2001 yılına devredilmiştir. 37 fonun 2001 yılı bütçe büyüklüğü 911 trilyon Türk Lirasıdır. 2001 yılına devreden bu fonların da, en geç, iki yıl içinde tasfiye edilmesi öngörülmektedir. Fonların kaldırılmasının temelinde, bunların harcama disiplini bozuyor düşüncesi yatmaktadır" demektedir.

Fon denetimi bakımından en büyük itirazlar Sayıştay mensuplarından gelmektedir. Sayıştayca, fonlar, denetim bakımından iki kısma ayrılmaktadır. Bunlar;

1. Sayıştay denetimine tabi fonlar,
2. Sayıştay denetimine tabi olmayan fonlardır.

2001 yılına girdiğimizde, ülkemizde 42'si bütçe içi, 15'i bütçe dışı, 57 adet fon bulunmaktaydı ve bu bütçe içi fonların 3'ü gizli fondur. Bu fonların 19 adedi Sayıştay denetimine tabi olup, 57 adet fonun 1/3'üne tekabül etmekteydi.

Sayıştay denetimine tabi fonların gelir toplamı 347 trilyon Türk Lirasıydı. Sayıştay denetimine tabi olmayan fonların gelir toplamı ise, bu rakamın takriben 3 katı civarında, 1 katrilyon 186 trilyon Türk Lirası civarındaydı. Buradan da görülmüyor ki, Sayıştay denetimi dışındaki fonlar, gerek sayı gerekse miktar olarak Sayıştay denetimine tabi fonların 3 katı civarındadır.

İşte, denetim noksanlığı olan bu fonlar, son yılların sonu gelmeyen yolsuzluk ve usulsüz harcamalarının da ana kaynağını oluşturmaktadır. Fonların sürekli artması, çalışanları da önemli ölçüde mağdur etmiştir.

Şöyle ki, fonların sürekli olarak artırılmaları ücretlilerde net ve brüt farkının açılmasına sebep olmuş; bu da, çalışanların eline daha az ücret geçerken, emeği pahalı hale getirmiş; dolayısıyla, sermaye/yoğun teknolojileri arar hale getirmiştir. Bu da, zaten, yatırımlardaki sürekli durgunluk sebebiyle artan işsizliğin önemli boyutlara sıçramasında etkili olmuştur.

Bu tasarıyla kaldırılan fonların büyük bölümü, çiftçiler ve belediyelerle ilgili fonlardır. Mesela, Orman Köylülerini Kalkındırma Fonu, Çiftçi ve Kooperatifçiliği Eğitim ve Ödüllendirme Fonu, Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yardım Fonu, Kooperatifçilik Tanıtım ve Eğitim Fonu, Tütün Fonu, Belediyeler Fonu, Mahalli İdareler Fonu gibi fonlardır. IMF, bu hükümeti, sürekli olarak tarım kesimine verilen destek ve sübvansiyonlardan dolayı eleştirip, en kısa zamanda bu fon ve sübvansiyonlardan vazgeçmesini, ancak gerekli ödenekler bütçeye konarak tarım kesimine yardım yapılabileceğini söylemektedir. Halbuki, araştırmalar göstermektedir ki, tarıma dönük transferler abartılmaktadır.

Tüm sübvansiyonları ve tarım desteğini kaldıran hükümetin, bu yıl, 2001 yılı bütçesinden, hayvancılık için 50 trilyon, şekerpancarı için 135 trilyon, tütün için 190 trilyon TL olarak ayırdığı, ödenekler ile fonlardan elde edilecek desteği sağlamada son derece yetersiz kalacağı aşîkârdır.

Yine, kaldırılmayacak fonlar arasında sayılan Tanıtma Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu Sayıştay denetimi dışında olup, bu fonların Sayıştay denetimi içerisine alınması, bugünkü durumlarının Anayasanın 160 ve 165 inci maddelerine aykırı olduğu da bir başka realitedir.

Yine, kamu malî yönetiminin yeniden yapılanması özel ihtisas komisyonu raporunda çok önemli bir güncel olaya işaret edilmektedir. Adı geçen komisyon raporunun 107 nci sayfasında "çağdaş dünyada her alandaki şeffaflık yaklaşımlarına paralel olarak denetim birimi organ ve kurumlarının yıllık faaliyetleri de kamuoyuna raporlanmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletlerinde Sayıştay, Parlamentolarına sundukları yıllık faaliyet raporlarıyla bir yıl içerisinde yaptıkları faaliyetlerini ve performanslarını bir anlamda kamuoyunun denetimine açmaktadırlar. Denetleyenlerin de denetime açık olması anlayışının ülkemizde henüz yerleşmemiş olması, alt komisyonumuzca bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir" denilmektedir.

İşte, DPT'nin alt komisyon raporunda bir eksiklik olarak tanımlanan ve bir çağdaşlık özlemi olarak ifade edilen denetleyenlerin de denetime açık olması ilkesini dile getirdiği için Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Başbakan tarafından eleştiri yağmuruna tutulmuş ve bu durum, cumhuriyet tarihimizin belki de en büyük yönetim krizine sebep olmuş ve altı saat içerisinde ülkemizden 7,3 milyar dolar döviz talebi olmuş, faiz olarak 1,5 katrilyon TL civarında fazla ödeme yapmamıza sebep olmuştur. İşin en acı yönü ise, bu faizi ödeyen kesimin halk tabakası olması, ücretine zam verilmeyen işçi ve memur olması; fazladan 1,5 katrilyon TL civarında faiz geliri elde eden kesimin ise, ülkenin kaynağını yiyen rant çevreleri olmasıdır.

2001 yılı bütçesinde gübre ve diğer fiili sübvansiyonları, türün destekleme, hayvancılık, şekerpancarı, doğrudan gelir desteği, tütün ofisi olarak tüm tarım kesimine 1 katrilyon 135 trilyon TL ancak ayıran bu hükümetin, Devlet Planlama Teşkilatınca da hazırlanan raporlarda, tüm medeni ülkelerde uygulanan, bizde de uygulanması tavsiye edilen bu denetim mekanizması devletin en üst makamınca uygulamaya konuluyor diye, cumhuriyet tarihimizin en büyük krizlerinden birini çıkarıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) - Sayın Başkanım, 1 dakika verirseniz, bitireyim.

BAŞKAN - Süreniz tamamlandı Sayın Polat. Mikrofonunuz açayım; lütfen, siz de tamamlamaya çalışın.

ASLAN POLAT (Devamla) - Tamam, bitiriyorum.

...tüm tarım kesimi çalışanları için bu yıl bütçeye konulan ödeneğin 1,5 katı kadar paranın altı saat içerisinde emekçilerden alınıp rantiyeye gitmesine sebep olması ve bu hükümetin Başbakanının da bir sosyal demokrat görüşte olması ise işin bir başka acı yönünü teşkil etmektedir.

Netice olarak, hükümet, fonları kaldırmadaki en önemli gerekçesini bütçe disiplini ve şeffaflık olarak açıklıyor; fakat, bütçe disiplinini, sadece çalışanlar, küçük esnaf ve çiftçiler için uyguluyor, denetimin ise sadece kendi dışında uygulanmasını istiyor.

Emekçilerin gözyaşları karşılığı düşürmeye çalıştığı enflasyon ortamında, sırf kendi hatalı uygulamaları dolayısıyla, 2000 yılı kasım ayı ve 19-20 Şubat 2001 krizleriyle, bütçede yüzde 22 olarak hesaplanan faizler yüzde 67 ve yüzde 144'lere çıkıyor. Şeffaflık ve denetim konusunda ise, 2000 ve 2001 yılında diğer yaptığı en önemli yatırımlar olan afet konutlarını ve afet yardımlarını Sayıştay denetiminden kaçırıyor; neticede, sadece Anayasanın kendisine tanıdığı denetim hakkını kullanmak isteyen Cumhurbaşkanına karşı cumhuriyet tarihinin en büyük devlet krizini çıkarmaktan geri kalmıyor.

Tasarının hayırlı olmasını diler; saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Sayın Masum Türker?.. Yok.

Sayın Mükerrrem Levent?.. Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Karar yetersayısının aranmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Arayacağım efendim.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.42

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.00

BAŞKAN: Başkanvekili Nejat ARSEVEN

KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Hüseyin ÇELİK (Van)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 62 nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum. 610 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

10. - *Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/819) (S. Sayısı : 610) (Devam)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunun oylamasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

Şimdi oylamayı tekrarlayacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir; karar yetersayısı vardır.

1 inci maddeyi okutuyorum:

BAZI FONLARIN TASFİYESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - a) 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun ek 18, ek 21, ek 29, ek 30 ve ek 32 nci maddeleri ile ek 11 inci maddede geçen "özel fondan" ve "masrafları özel iskân fonundan karşılanmak suretiyle" ibareleri, Ek 22 nci maddesinde geçen "Özel İskân Fonundan" ibaresi, ek 24 üncü maddesinde geçen "Bu projeler için lüzumlu kredi özel iskân fonundan karşılanır" cümlesi,

b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 64 üncü maddesi ile ek 3 üncü maddesi,

c) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 17 nci maddesi,

d) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası ve 94 üncü maddesi,

e) 20/6/1977 tarihli ve 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunun 4, 5 ve 6 ncı maddeleri ile 7 nci maddesinin (A) bendi, 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "bir fon saymanlığı" ibaresi, ek 1 inci maddesinde geçen "2090 sayılı Kanunla kurulmuş fon hesabından temin edilerek" ibaresi ve geçici 1 inci maddesinde yer alan "2090 sayılı Yasayla kurulmuş fon hesabından temin edilerek" ibaresi,

f) 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununun "Altıncı Bölüm" başlığı ile 6 ncı maddesinin (d) fıkrası, 17, 18 ve 19 uncu maddeleri ile 22 nci maddesinin (b) bendi,

g) 17/10/1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunun 18 ve 19 uncu maddeleri ile 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

h) 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun 20, 21, 22 ve 23 üncü maddeleri,

ı) 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

j) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan "Madencilik Fonu" tanımı ile 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "% 5'i Madencilik Fonu iştiraki şeklinde" ve "fon iştiraki ise Etibank'a" ibareleri, üçüncü fıkrasında geçen "ve fon iştirakinin" ibaresi ve 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında ve geçici 2 nci maddesinin onuncu fıkrasında geçen "Madencilik Fonuna" ibareleri ile geçici 7 nci maddesinde geçen "madencilik fon katkısı ve" ibaresi ile 34 üncü maddesi,

k) 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ile 16 ncı maddesinde yer alan "federasyonlar fonuna" ibaresi,

l) 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ve üretilen tütün mamullerinde kullanılan tütün cinslerine göre fon alınması ve bu fonun kullanma usul ve esasları" ve "Bu fonun denetimi Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından yapılır." ibareleri,

m) 27/5/1988 tarihli ve 3454 sayılı Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Fonu Kurulmasına Dair Kanun,

n) 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun 16 ncı maddesinin son fıkrası ile 18 inci maddesi,

o) 23/7/1995 tarihli ve 4122 sayılı Millî Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununun 9 ve 10 uncu maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Altan Karapaşaoğlu; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesiyle ilgili görüşlerimizi iletmek üzere söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, fon sisteminin mali düzenimiz içerisine getirildiğinden bugüne, bu fonların, zaman zaman çok önemli işlevler gördüğünü biliyoruz. Aslında çok iyi niyetlerle kurulmuş olan bu fonlar, belli dönemlerden sonra özelliklerini kaybetmişler, kötü amaçlara veyahut da yanlış uygulamalara alet olabilmişler ve şimdi de, IMF'nin talebiyle, bu fonlar kaldırılıyor. Aslında, geçtiğimiz dönemlerde, Plan ve Bütçe Komisyonunda, bu fonların kaldırılarak veya bütçe içerisine alınarak, bütçe disiplini altında kullanılması öngörülmüştü.

Fonlar, harcama politikalarının hata ve eksikliklerinin ifadesi olarak hayat bulmuşlar; ancak, fonların kullanılmaları istikametinde yürütülen yanlış uygulamalar ise, bu fonların artık gündemden kaldırılmasını gerektirmiş.

Değerli arkadaşlar, şu anda, kaldırılmak istenilen fonlarda, fon hesaplarında 176,5 trilyon para bulunuyor. Yürürlük maddeleriyle ilgili olarak önerge verilemeyeceğini düşünerek, o konuyla ilgili görüşümüzü de aktarmak istiyorum.

2002 yılının ocak ayında bu fonların kaldırılacağı, bu yasanın yürürlüğe gireceği ifade ediliyor. Bu 176,5 trilyonun ne yapılacağıyla ilgili bir düzenlemenin de, bu yasa tasarısı içerisinde görülmesi gerekiyordu.

Değerli arkadaşlar, madde çok uzun olduğu için, şu 5 dakika içerisinde, şöyle, çok önemli gördüğümüz bazı fonların teker teker irdelemesini yapalım:

Mesela, 6831 sayılı Orman Kanunuyla ilgili olarak 64 üncü madde kaldırılıyor; kaldırılan bu 64 üncü maddenin özelliği şu: Ağaçlandırma Fonu kurulmuştu, bu Ağaçlandırma Fonu kaldırılıyor. Ayrıca, aynı kanunun ek 3 üncü maddesi kaldırılıyor; bu da, fonun gelirleriyle ilgili düzenlemeleri içeriyordu. Ağaçlandırma, aslında, ülkemiz için çok önemli konulardan biri; ama, bu fon, uygun bir şekilde kullanılmadığı için veya harcama disiplini bozduğu için kaldırılıyor.

Bunun dışında, 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunun 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddeleri kaldırılıyor ki, bunlar, aslında bu kaldırılan fon, çok önemli bir fon. Bu kaldırılan fonun yerine neyin getirildiği veya neyin getirileceği, yasa tasarısı içerisinde belirlenmiş değil. Ülkemizde geçtiğimiz günlerde tabii afetlerden zarar gören çiftçilerin konumu düşünülürse, bu fonun alternatifinin derhal yürürlüğe konulması veyahut da alternatifinin ne olacağını kamuoyuna, çiftçimize, en azından iletilmesi gerekirdi.

Değerli arkadaşlar, söylememiz gereken, daha burada 7-8 tane, çiftçiye ilgilendiren fon var; fakat, teker teker hepsinin üzerinde durmamız mümkün değil; zira, zamanımız 5 dakika; ancak, söylemem gereken şudur: Bunların işlevlerinin yitirilmemesi lazım, bunların işlevlerinin sürdürülmesi lazım. Köylümüze, çiftçimize, bu kaldırdığımız fonların yerine size şu şekilde destekler gelecektir, şu şekilde yardımlar gelecektir diye ikazda bulunmamız gerekiyor veyahut da aydınlatma mahiyetinde bir bilgi vermemiz gerekiyor.

Fonların kaldırılması yerindedir; ancak, işlevlerinin muhafaza edilmesi lazımdır. İşlevlerinin nasıl, ne şekilde sürdürüleceğinin bilinmesi gerekir.

Bu duygu ve düşüncelerle, saygılarımı sunuyorum; bu yasanın da hayırlı olmasını diliyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Karapaşoğlu.

Doğru Yol Partisi Gurubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen...

Buyurun Sayın Tezmen. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gerçekten, fon olayı, Türkiye'de, özellikle 1980'li yıllardan sonra çok yaygın bir şekilde Türk mali sistemine girmiş bir uygulamadır. Fonların kurulma ihtiyacı niçin hissedilmiştir, aslında ona bir bakmak lazım:

Genel bütçe sistemi ve ödenek dağıtım mekanizmaları nedeniyle, özellik arz eden bazı hizmetlerin yürütülmesi güçlük arz ediyordu. Devletin bütçe sınırlamaları, bütçe mekanizmaları, özellik arz eden bazı hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesinde zorluklar çıkarıyordu. Onun için, spesifik alanlarda bazı fonlar oluşturuldu. Bu fonlar, bütçe gelirlerinden bir pay ayrılması suretiyle kurulmuş değildi; ayrıca, bütçe dışında olan bazı kaynaklar da bu fonlara tahsis edildi; çoğunlukla böyle yapıldı.

Bu fonlarla, ülke, çok önemli eserler kazandı. Bu fonlar, gerçekten, önemli fonksiyonları ifa etti; ama, fon sisteminin bazı açıkları vardı, bazı sıkıntıları vardı. Bu neydi; bir kere, fonların, mutlak surette çok seçilmiş alanlarla sınırlanması gerekirken, hemen hemen her bakanlık, kendisine,

1'den çok fon oluşturmaya başladı. İkincisi, bu fonlardaki kaynakların harcanmasında etkili bir denetim mekanizması getirilemedi. Bir diğer önemli konu da, devlet, kaynak ihtiyacındayken, piyasaya çıkıp dışarıdan büyük ölçüde borçlanma arayışındayken, yüksek faizler ödeyerek borçlanırken, fonlarda ciddi kaynaklar duruyordu ve bu kaynaklar başka amaçlarla kullanılıyordu.

İşte, bu mali disiplinsizliğin önlenmesi amacıyla, fon uygulamalarının sınırlandırılması ciddi bir gereksinim haline gelmiştir; çünkü cebinizde paranız var, ama öbür cebinizde para olmadığı için, siz, çıkıp piyasalardan para alıyorsunuz; belki, kendi paranızı, banka sistemi vasıtasıyla ya da aracı kurumlar vasıtasıyla alarak, kendi paranıza yüksek faiz ödüyorsunuz. Tabii, bu sistemin devam etmesi mümkün değil, doğru da değil.

O yüzden, bu fon mekanizmalarının kaldırılması uygulaması, 1990'lı yıllarda öncelikle bütçe içine alınmak suretiyle kontrol altına alınmıştır ve fonların büyük ölçüde tasfiyesi ilke olarak doğrudur. Yalnız, bazı hizmet alanları var ki, fon, işin gereği olmaktadır. Niçin gereği olmaktadır: Bu fon olayı olmadığı zaman, sistemi çalıştıramazsınız, ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalırsınız; yani, kişiye dönük, öğrenci seçme yerleştirme sınavı gibi, hastanelerdeki bazı hizmetler gibi, doğrudan doğruya, gelen insanla bire bir ilişki içinde olan bazı hizmetlerin görülebilmesi için, bütçe dışında mekanizmalara ihtiyaç var. Şimdi "hepsini kaldırıyorum" dediğiniz anda, bu sefer bu hizmetin görülmesi aksayacaktır ve aksamaktadır da. Onun için ne yapılıyor: İşletmelerin başındaki kişiler, yönetici konumunda olan kişiler, fonları ellerinden gittiği zaman döner sermaye işletmesi kuruyorlar, döner sermaye vasıtasıyla hizmetleri görmeye çalışıyorlar ki, her geçen gün, devamlı surette, Meclise yeni yeni döner sermayeler kurulmasıyla ilgili teklifler gelmektedir, her geçen gün yeni yeni döner sermayelerle karşı karşıya kalıyoruz.

Bir diğer konu da, döner sermaye kurmadığımız zaman "özel hesap" adı altında bu kaynakları kullanmaya çalışıyorlar. Daha da ilginç, bu fonların başına bir kurul oluşturuluyor, her gelen yasayla bir kurul getiriliyor; bu kurulun emrinde de çok ciddi fonlar oluyor; işte Elektrik Enerjisi Piyasası Kurulu diyoruz, Türk Telekom Sektörünü Düzenleme Kurulu diyoruz. Bu kurulların elinde de çok ciddi kaynaklar oluşmaya başlamış durumda. Kesilen para cezalarından belli kaynaklar tahsis ediliyor; cirolardan, kuruluşların yaptığı satışlardan bu kurullara ciddi kaynaklar aktarılıyor. Peki, bunlar da bir anlamda fon değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tezmen, mikrofonunuzu açıyorum, lütfen, tamamlayın efendim.

OĞUZ TEZMEN (Devamla) - Bunlar da bir anlamda fon.

Bir taraftan "bazı sıkıntılar var" diyoruz, bakıyorsunuz öbür taraftan özerk nitelikte olan büyük kuruluşlarda çok ciddi kaynaklar oluşmuş. Bu sefer ne yapıyoruz: Ya bütçe kanunlarıyla ya da yerel vergi yasalarıyla bu kuruluşların elindeki paraların bir kısmı tekrar bütçeye gelir kaydedilmeye çalışılıyor. Yani, Türkiye'de, aslında, bu fon sisteminin, daha doğrusu genel bütçe sisteminin dışında özel mekanizmaları kurup sağlıklı çalıştıracak bir yapılanmaya girmemiz lazım. Yoksa "fonları kaldırıyoruz" demekle, aslında, kafamızı kumun içine sokuyoruz; çünkü, ortada bir hizmet varsa, bu da görülecektir. Bu olmadığı zaman, onları engelliyorsunuz; vakıflar kuruluyor, kapıdan her gelenin, devlet dairesinin içinden geçen her kişinin önüne bir makbuz konuluyor, para kesiliyor, vatandaşın milyonlarca lira para alınıyor; hiçbir yasal dayanağı yok. Bu sefer, bu vakıflar vasıtasıyla elde edilen kaynakların da ne yapıldığını hiç kimse bilmiyor, tamamen kontrol dışında kalıyor. Yani, hükümetin, bu işi çok ciddi bir şekilde ele alıp dört başı mamur bir düzenlemeyle gelmesi lazım.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.(DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Tezmen.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde 1 adet önerge vardır; önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 610 sıra sayılı yasa tasarımasının 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

Musa Uzunkaya

Van

Samsun

Nezir Aydın

Latif Öztekin

Sakarya

Elazığ

Altan Karapaşaoğlu

Bursa

BAŞKAN - Komisyon katılıyor mu efendim ?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN -Hükümet ?..

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul)- Sayın Başkan katılmıyoruz; çünkü, aynı amaca yönelik yeterli ödenek önümüzdeki yıl bütçesine konulacak.

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümetin katılmamış olduğu önerge üzerinde Sayın Fethullah Erbaş; buyurun.

FETHULLAH ERBAŞ (Van)- Sayın Başkan, Musa Bey konuşacak.

BAŞKAN - Sayın Musa Demirci; buyurun.(FP sıralarından alkışlar)

MUSA DEMİRCİ (Sivas)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan tasarımanın 1 inci maddesinin (e) bendi, 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunla alakalı kurulmuş olan fonun da kaldırılmasını öngörüyoruz.

Değerli milletvekilleri, çiftçiler, şayet, ekim ve dikim zamanlarında, mahsullerinde ve üretimde kullandıkları herhangi bir araçlarında zarar meydana gelirse, 5254 sayılı "Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanun" adı altında bir kanun var, o kanuna göre yardım alırlar; ya borçları ertelenir veya ödünç tohumluk verilir. Onun dışında, çiftçilere yardım edilebilecek bir başka kanun yoktur. Bu kanunun, yani 5254 sayılı Kanunun esprisi, tamamen, tohumluk yardımı yapmak ve yüzde 40'dan fazla bir zarar meydana gelmişse, gerekirse borcunun ertelenmesi veya kredi verilmesidir.

Ancak, 2090 sayılı Kanun, bu kanunun dışında bir kanun. Varsayınız ki hasat mevsimi geçmiş, varsayınız ki ekili dikili arazilerin tamamı hasat edilmiş; ama, bunun dışında bir bakıyorsunuz ki, çiftçinin ahırında, deposunda, samanlığında bir zarar olmasın veya traktörünün, yani üretimde kullandığı bir vasıtanın herhangi bir şekilde zarar görmesi halinde, işte, 2090 sayılı Kanun yürürlüğe girmektedir. Buna göre de, çiftçinin hiçbir kredi imkânı kalmamıştır; çiftçi, artık, üretimini devam ettiremeyecek duruma gelmiştir. O takdirde, çiftçiye maddi yardım yapılması lazım. Bu kanunun esprisi bu.

Şimdi, biz, bunu kaldırdığımız zaman, işte diyelim ki, şu aydayız, şubat ayındayız, herhangi bir çiftçimizin mahsulüne yahut da ambarına, şuraya buraya bir zarar geldi; neyle ödeyeceksiniz? Kredi

imkânı da yoktur. Kredi, zaten, bir borçtur ve faizli bir borçtur. Dolayısıyla, bu kanun, hakikaten, yerinde ve düşünülerek düzenlenmiştir. Zaten, bu kanunun gelirleri de, Tarım Bakanlığı bütçesinin yüzde 10'udur. Hatta, bu kanunu başka yerlerden desteklemek suretiyle, çiftçiyi daha büyük boyutlarda destekler hale getirmek lazım. Bu bakımdan, mutlaka, bu bendin iptal edilmesi lazım; yani, 2090 sayılı Kanunun hem yürürlükte kalması lazım hem fon gelirlerinin başka türlü, başka yerlerden mutlaka desteklenmesi gerekir. O bakımdan, çiftçilerimizin, düşünün ki, ekili dikili arazisi de yoktur, bir çiftçi arıcılık yapıyor ve bu, zarara uğradı; çiftçimizin, ekili dikili hiçbir varlığı yoktur, diyelim ki hayvancılık yapıyor, bunlar telef oldu; ne olacaktır, nasıl karşılayacaksınız? "Efendim, kredi veriniz..." Kredi, bir borçtur; dolayısıyla, altından kalkamaz; önemli olan, karşılıksız olarak bir şeyler verip bu çiftçiyi kalkındırmak, aynı zamanda çiftçiliğine devam etmesini sağlamaktır.

Önergemizi bu vesileyle verdik; destekleneceğini umuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Bakacağım, arayacağım efendim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Efendim, önergenin oylamasını elektronik cihazla tekrarlayacağım.

2 dakika süre veriyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN- Karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. - 23/1/1986 tarihli ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 10. - Sinema sanayi ve müzik sanatının gelişmesine katkıda bulunmak, sinema ve müzik sanatını desteklemek, tarihi ve kültürel zenginliklerin tanıtılması, fikrî haklara tecavüzün önlenmesi amacıyla kullanılmak üzere;

- a) Yerli ve yabancı eserlerden alınacak kayıt ve tescil ücretleri,
- b) Her film ve video kopyasından bandrol başına alınacak ücretler,
- c) Her plak ve her ses kaseti başına alınacak ücretler,
- d) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin (I) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar,
- e) 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 44 üncü maddesi uyarınca ayrılan dörtte bir pay,

Kültür Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bir yandan bütçeye özel gelir yazılır, diğer yandan Maliye Bakanlığınca aynı amaçlarla kullanılmak üzere Kültür Bakanlığı bütçesinde mevcut tertiplere ödenek veya yeni açılacak özel tertiplere özel ödenek olarak kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan tutarları, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

(a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı ücretler, her yıl Kültür Bakanlığınca belirlenir. Eğitim amacıyla hazırlanmış eserlerden kayıt ve tescil ücreti alınmaz."

BAŞKAN - Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Eyyüp Sanay...(FP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Sanay.

FP GRUBU ADINA EYYÜP SANAY (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesi hakkında Grubumun görüşlerini belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu madde, Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun 10 uncu maddesinin değiştirilmesiyle ilgili bir madde. Daha önce fon tarafından, sinema eserlerine, video ve müzik eserlerine teşvik amacıyla ve milli sinemayı geliştirmek amacıyla yardımda bulunuluyordu. Bu fon şimdi iptal edilerek ya da kaldırılarak, bunun yerine doğrudan doğruya gelirlerinin Kültür Bakanlığı Saymanlığı hesabına kaydedilerek, bunun, genel bütçe içerisinde Maliye Bakanlığında özel bir yerinin olması hükme bağlanıyor.

Ayrıca "yerli ve yabancı eserlerden alınacak kayıt ve tescil ücretleri, her film ve video kopyasından bandrol başına alınacak ücretler, her plak ve her ses kaseti başına alınacak ücretler, doğrudan doğruya yine Kültür Bakanlığımız tarafından tespit edilir" deniliyor.

Hakikaten, kültür hayatımızın vazgeçilmez unsurlarından birisi olan müzik ve sinema, nesiller arasındaki birtakım değerleri aktarması bakımından, köprü görevi görmesi bakımından önemlidir.

Ayrıca, bizde çok köklü bir sinema geleneği olmasına rağmen, özellikle, sinema şirketleri gelişmediğinden, bu şirketler sürekli olarak devlet tarafından korunmuştur, milli ya da ulusal sinemamız fonlar vasıtasıyla teşvik edilmiştir. Özellikle, radyo devrinden sonra, televizyonun ortaya çıkmasıyla sinemada görülen gerileme dikkate alınarak, bu fonlar oluşturulmuştur. Ben umuyorum ki, bu fonlar tamamen kaldırılmayarak, yine sinema ve müzik eserlerine -Maliye Bakanlığımızın denetimi altında- yardıma devam edilecektir; buradan çıkardığım anlam budur.

Yalnız, burada anlayamadığım şey, çözemediğim olay şu: Bu fonların kabul edilmesi sırasında, mutlaka bunların yanlışlıkları dile getirilmiş, kontrol edilemeyeceği ifade edilmiştir; ama, buna rağmen çıkarılmıştır. Hal böyle iken, aradan daha birkaç 10 yıl geçmeden, bu fonların tekrar kaldırılması düşünülmüştür ve ben, belli bir süre sonra fonların yeniden kurulmayacağına, ihdas edilmeyeceğine de garanti veremiyorum. Tekrar, yeni birtakım lobiler oluşacak; birtakım gruplar bakanlıklara gidip gelmek suretiyle, kontrol edilemeyen, çok rahatlıkla harcama imkânı olan fonlar yeniden oluşturulacak. Bunu da yaşarsak hep beraber göreceğiz.

Diğer yandan -kanun tasarısında da görülecektir- Plan ve Bütçe Komisyonunda, özellikle kamu kuruluşlarının vakıflarında büyük miktarda paraların biriktirildiği ifade edilmekte. Biz, bir yandan fonları kapatırken, değişik şekle sokarken veya kontrol altına alırken, kontrolden uzak olan vakıfları, özellikle kamu vakıflarını güçlendiriyoruz. Sanıyorum bazı bakanlıkların doğrudan doğruya vakıf kurmalarıyla ilgili kanun tasarıları bu Meclisin gündemine gelecektir, bunu da biliyoruz.

O zaman, insana, kardeşim, sen bir yandan fonları kontrol altına almaya çalışıyorsun, bir yandan da her bakanlığa bir vakıf kurmaya çalışıyorsun, bu nasıl anlayıştır dendiği takdirde, hakikaten nasıl bir cevap verilecektir bunu da ben merak ediyorum.

Bununla birlikte, bu fonların bir disiplin altına alınmasının, bütçede birlik ve beraberliğin temin edilmesi yolunda atılan iyi bir adım olduğu kanaatindeyim ve bu fonların gerçek amaçlarının da hizmet etmesi amacıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sanay, lütfen tamamlayın efendim.

YYYÜP SANAY (Devamla) - ...sanıyorum kapatılmaması düşünülen birkaç fon var. O fonların da, aynı şekilde diğer fonlarda olduğu gibi, mutlaka yeniden düzenlenmesi ve bir disiplin altına alınması büyük dileğimizdir.

Bu dilekle, Yüce Meclisi bir kere daha saygıyla selamlıyorum.(FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Sanay.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MURAT AKIN (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesi üzerinde Grubum adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, daha önce Müşterek Fon Hesabında toplanan ve bütçeye gelir yazılıp bilahare Kültür Bakanlığı Fon Saymanlığına aktarılan ve bu Fon Saymanlığı vasıtasıyla Kültür Bakanlığı tarafından harcanan bazı gelirlerin, bu kez, özel bir ödenek hesabına kaydedilmek suretiyle, yine Kültür Bakanlığı bütçesine gelir kaydedilmesi, aslında fazla bir değişiklik de getirmiyor; çünkü, bunun esası olan bu gelirin harcanmasını disipline etmek ve genel bütçe içerisinde ekonomik istikrar programının bir parçası olan fonların genel bütçeye aktarılması maksadı da tam elde edilmemiş oluyor. Diğer şekliyle, fon saymanlığına aktarılan bu gelirleri, Kültür Bakanlığı, yine bu fon saymanlığı vasıtasıyla harcıyordu; şimdi ise, Kültür Bakanlığının özel bir ödenek hesabına kaydedilmek suretiyle bu kalemden harcama yapılacaktır.

Değerli milletvekilleri, 2001 yılı bütçe tasarısı, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ve üç yıllık makro ekonomik istikrar programında öngörülen hedefler çerçevesinde enflasyonu daha aşağıya çekmek, faiz oranlarını düşürmek ve kamu kesiminin faiz dışı fazlasını yükseltmek suretiyle borç-faiz kısır döngüsünü kırmayı hedefleyen bir iktisadî politikanın aracı olarak hazırlanmıştır; bu, çok önemli. Borç-faiz kısır döngüsünü kırmayı hedefleyen... Şimdi, bu program çerçevesinde baktığımızda, dün, bugün için 3,9 katrilyonluk itfaya karşılık, geri ödemeye karşılık, 2,2 trilyona yakın bir hisse senedi ve devlet tahvili satışı gerçekleştirilmiş -yüzde 144 bileşik faizle ve şu an itibarıyla, gecelik faiz, yüzde 10 000'lere yükselmiştir. Şimdi, ekonomik programın en mühim unsuru olan, en mühim halledilmesi gereken mesele, faizleri düşürmek ve faizleri bütçe üzerinde yük olmaktan kurtarıp asgarî seviyelere indirmekken -ki, bu da, bütçede 6 katrilyon bir açık şekliyle bağlanmıştı- şimdi, bakıyoruz, bırakın tek hanelere, çift hanelere, üç hanelere, dört hanelere çıkmasını, neredeyse, hiç görülmemiş şekilde, gecelik faiz yüzde 10 000'lere çıkmıştır.

Bu çerçevede, bu fonların genel fon hesabından çıkarılıp, Kültür Bakanlığında özel bir ödeneye kaydedilmesi, ekonomik istikrar programının netice vermesi ve ekonomiyi düzlüğe çıkarması açısından ne derece faydalı olacaktır? Üste, son üç gün içerisinde, en derin krizini yaşamaktadır. Bu, en derin krizi atlatacak meselelerin burada müzakere edilmesi gerekir. Türk bankacılık sisteminin, bu sektörün, şu üç beş gün içerisinde fevkalade sıkıntıda olduğu hepimizce malum. Bu durum ne olacak? Bundan nasıl düzlüğe çıkılacak? Ekonomik istikrar programı diye bir şey kalmamıştır. Bizim, bundan sonra, böyle bir programdan, sözde bir programdan bahsetmemiz de, hayal âleminde dolaşmaktan başka bir şey değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Akın, mikrofonunuzu açıyorum; lütfen, konuşmanızı tamamlayın efendim. Buyurun.

MURAT AKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, fonların ilgili bakanlıklar itibariyle özel ödenek hesabına aktarılması ya da o bakanlıkların dernek ve vakıflar vasıtasıyla değişik şekillerde tahsilatta bulunması, bütçe harcamaları içerisinde fevkalade bir önem arz etmemektedir; ama, buna rağmen, bütçe disiplini açısından faydalı olacağı düşüncesiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde bir önerge vardır; önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 610 sıra sayılı yasa tasarısının çerçeve 2 nci maddesiyle değiştirilen 3257 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (d) fıkrasının tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

Van

Latif Öztekin

Elazığ

Aslan Polat

Erzurum

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Ali Oğuz

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) - Komisyon meşgul Sayın Başkan.

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Önergeye katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?..

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Komisyon neye katılmadığını biliyor mu Sayın Başkan?

BAŞKAN - Biliyor efendim, biliyor.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Önerge elimizde var.

BAŞKAN - Sayın Aslan Polat; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Şimdi, tasarının bu maddesinde, sinema sanayi ve müzik sanatının gelişmesi için bir fon desteği konulmuştu, fon işte kanuna çevriliyor. Bunun 4 üncü maddesinde, sinema sanayi ve müzik sanatının gelişmesine para toplayan bentleri var (a), (b), (c), (d) diye; (d) bendinde "26.5.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin (1) numaralı bendinin bir ve iki numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar" deniliyor. Biz, sadece (d) bendinin, yani buradaki payların metninden çıkmasını istiyoruz.

Bunun da sebebi şu zaten. Şimdi, o metin şu idi-eğlence vergisi diye bir vergi bu esasında- bilet- le girilen yerlerde, yerli film gösterilerinde kanunun ilk çıktığında yüzde 20 imiş, sonra yüzde 10'a düşmüş, yabancı film gösterilerinde yüzde 50 imiş, sonradan yüzde 10'a düşmüş. Tiyatro, opera, balede yüzde 5'miş sifıra düşmüş, spor müsabakalarında, at yarışlarında, konserlerde yüzde 10 ve müşterek bahislerde yüzde 10 nispetinde bir vergi alınıyordu. Biz, vatandaşlardan bu vergiyi almayın, sanatı desteklemek için bir para lazımsa, bunu da bütçeye koyun diyoruz. Yani bir müzik için, bir sinema için, bir tiyatro için, buralara giden vatandaşın da, artık, bu yüzde 10, yüzde 5 vergileri de almayın, dediğimizin aslı bu. Buna bir miktar para ayrılıyordu; sanatın da desteklenmesi lazım, bunu da bütçeye koyun... Ne olacak; yani, şimdi, bu pay önemli bir pay değil ki. Sadece sizin, bu hükümetin, bugün Türkiye'ye verdiğiniz zarar... Repo şu anda 7 500'e çıktığına göre, evvelki gün, yani iki gün önce, Sayın Başbakan Cumhurbaşkanına küsmeden önce yüzde 40'tı, şimdi yüzde 7 500'e çıktı; yani, şöyle böyle 200 katı arttı.

Şimdi, Türkiye'ye bu kadar zarar vermişken, eğlenceye giden bir insandan vergi almasanız ne olur diye düşünüyoruz ve bunun haklı olduğu kanaatindeyiz.

Yalnız, ben bir şey söylemek istiyorum. Bu fon tasarısı görüşülürken olsun, Maliye Bakanlığıyla ilgili çok önemli tasarılar görüşülürken olsun, biz, hep Hazine'den sorumlu devlet bakanını burada görmek istiyoruz; ama, nedense, hep -Plan ve Bütçe Komisyonunda da- Sayın Bakanım gelip burada oturuyor ve Hazine'den sorumlu bakan burada oturmuyor. Biz isterdik ki, bugün de, buraya, fonlara bakan devlet bakanımız gelsin ve bize şu faizler hakkında, şu borsanın çöküşü hakkında biraz bilgi versin bir konuşması sırasında; çünkü, biraz da onunla ilgili bir konu; ama, dikkatimi çekiyor -Sayın Bakanımın hoşgörüsünü o da biliyor- kendisi gelip bir gün bize cevap vermedi. Arkadaşlar, ben arzu ederdim ki, fonları falan görüşürken...

Bugün Türkiye'de ekonomi çöküyor. Ne demek?.. Yani, yüzde 7 500 faiz ne demek?! Şu memlekette, şu hükümet, çalışan insanlara bir sene içerisinde yüzde 12 zam verirken, emeğiyle çalışanlara yüzde 12 zam verirken, repoda faiz oranlarına 7 500 vermek ne demektir; parası olanlara, çalışandan 750 kat fazla rant dağıtmak demektir. Gelip bunun hesabını bir verin.

Ben işçilere sizi şikâyet ediyorum, siz sosyal demokratsınız, ben sizi şikâyet ediyorum; emekçilere sizi şikâyet ediyorum; bütün çalışanlara sizi şikâyet ediyorum. Siz, Başbakanın dün hissi olması, beş dakika hissine mağlup olması yüzünden Türkiye'yi batırdınız; borsa 10 000'den 7 100'e düştü.

AYDIN TÜMEN (Ankara) - Ne alakası var!

NECATİ ALBAY (Eskişehir) - Sen hâlâ orada mısın?!

ASLAN POLAT (Devamla) - Onbeş dakika önce 7 100'dü, onbeş dakikada daha da düştüye bilmiyorum. 7 150'ydi ben gelirken, onbeş dakika evvel baktım, repo faizi 7 500'lerdeydi.

BAŞKAN - Sayın Polat, önergenizle ilgili konuşur musunuz lütfen.

ASLAN POLAT (Devamla) - Tamam, ben onunla ilgili konuşuyorum.

Şimdi, siz, burada, fonları kaldırılıyorsunuz. Niye fonları kaldırılıyorsunuz; şeffaf olacağız, bütçe dengesi sağlayacağız... Ne bütçe dengesi kaldı; bir laf ettiniz, bütçeyi mahvettiniz. Evet, doğru, fonları kaldırmanın ana gayesi ne; şeffaf olmak, bütçe dengesi sağlamak. Peki, bütçe dengesinde bile, ben, biraz evvel, size, Devlet Planlama Teşkilatının alt komisyon raporunu da okudum, orada ne diyordu: "Denetleyenin de denetlenmesi, Amerika'da olduğu gibi bizde de yapılmalıdır" Devlet Planlama Teşkilatı bu şekilde bir rapor tutuyor. E, Cumhurbaşkanımın da dediği buydu. Sırf bunun

için, kalkıp da, Türkiye'yi birbirine düşürmenin, bütün Türk ekonomisini çöktürmenin manası var mıydı?! Ha, ondan sonra bu kadar sınırı bozulan insanlar bir sinemaya gittiği zaman, ondan da yüzde 10 vergi alacaksınız! Yahu, bırakın, adam hiç olmazsa gitsin sinemada bir rahatlasın, gülsün de rahatlasın veya bir spor müsabakasına gitsin de rahatlasın. Ondan bari vergi almayın, bilet fiyatlarını biraz düşürün de, hiç olmazsa adam bir eğlenceye gittiği zaman orada rahatlasın diye düşünüyorum. Zaten, getirdiğiniz bu vergi kanunlarıyla Türkiye'de üç bin, beş bin kişiye öyle bir hayat sağlıyorsunuz ki -televolelerde görülüyor- onların hayatlarını da görsün, adam ibret alsın, sosyaldemokratlara küsün ve bir daha da oy vermesin...

Saygılar sunuyorum. (FP sularından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. - 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun değişik 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 1. - Genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden belediyelere % 6, il özel idarelerine % 1.12 nispetinde pay verilir.

Bu paylar, ek 2 nci madde hükümlerine göre aylık olarak hesaplanır, tahsil edilen ayı takip eden ay sonuna kadar İçişleri Bakanlığı emrinde ayrı ayrı hesaplara kaydolunmak üzere İller Bankasına yatırılır.

İller Bankasında her ay sonuna kadar toplanan belediyeler payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelere dağıtılır.

İller Bankasında her ay sonuna kadar toplanan il özel idare payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre il özel idarelerine dağıtılır.

İller Bankası kendisine borçlu belediye ve il özel idarelerinin vadesi gelmiş borç taksitlerini genel bütçeden bu idarelere ayrılan paylardan kesmeye yetkilidir."

BAŞKAN - Madde üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA MUSTAFA GEÇER (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi selamlıyor, saygılar sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de, 1980'li yıllarda başlayan bu fon salgınıyla birlikte 75'e yakın fon kuruldu; bütçe denetimi dışında, bu paraların değişik yerlerde keyfi harcanmasına sebebiyet verebilecek bir kaynak oluşturulmuş oldu. Zaman içerisinde, bu uygulama, bütçe disiplinine aykırı olduğu, bütçede birlik prensibine aykırı olduğu için eleştirildi. Fonların bazıları, tabii, faydalı işlevleri muhakkak yapmıştır; ama, prensip olarak da fonların kaldırılmasında fayda vardır.

Üzerinde durduğumuz 3 üncü maddede bazı fonlar kaldırılıyor. Özellikle, belediyelere ve il özel idarelerine genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesiyle ilgili 2380 sayılı Yasanın 1 inci

maddesi değiştirilerek, burada, Belediyeler Fonu, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı nezdindeki Mahallî İdareler Fonu, İl Özel İdareler Fonu, yine İçişleri Bakanlığı nezdindeki Mahallî İdareler Fonu kaldırılmış oluyor.

Aslında, 2380 sayılı Yasanın 1 inci maddesinin birinci fıkrasında "genel bütçeli vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden belediyelere yüzde 9,25, il özel idarelerine yüzde 1,70 nispetinde pay verilir" deniliyor; ama, bu, belediyelere ayrılan yüzde 9,25'lik fonun, yüzde 3'ü, Bayındırlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı nezdindeki fonlara aktarılarak, Belediye ve İl Özel İdareler fonunda toplanıp, yine oralara aktarılıyordu. Yani, burada, aslında, fonlar kaldırılmakla birlikte, 2380 sayılı Yasanın 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki fonlar -demin saydığımız fonlar- kaldırılarak, şu andaki tasarrufların 3 üncü maddesinde, 2380 sayılı Yasanın 1 inci maddesi, "genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden belediyelere yüzde 6, il özel idarelerine yüzde 1,12 nispetinde pay verilir" şekline getiriliyor.

Dolayısıyla, burada, bütçe vergi gelirleri tahsilatı üzerinden belediyelere ayrılan yüzde 9,25'lik pay yüzde 6'ya, il özel idarelerine ayrılan pay yüzde 1,12'ye çekiliyor. Dolayısıyla, fonların kaldırılmasıyla belediyelere ayrılan pay, yüzde 3,25, il özel idarelerine ayrılan pay yüzde 0,58 oranında azaltılıyor.

Bu fonlar her ne kadar partizanca ve keyfi kullanılmış olsa bile, belediyelerimizin; yani, mahallî idarelerimizin, kamu hizmetlerinde parmak uçları mesafesinde vatandaşla temas halinde olduğu düşünülerek ve şu anda, binlerce belediyemizin müflis hale gelmesi de gözönünde bulundurularak, burada, bir fon azaltılması yapılıyor; ama, en kısa zamanda mahallî idareler yasasının çıkarılarak, belediyelerimize, bu bütçe gelirleri, gelir ve vergiler üzerinden, en azından yüzde 12'lik bir pay aktararak bunun izale edilmesini temenni ediyoruz; çünkü, belediyelerimiz, gerçekten, şu anda, Türkiye'de, kamu hizmetlerini en büyük alanlarda veren kuruluşlar olarak çok mağdur durumdadır. Tabii, burada, bu maddeyle birlikte, belediyelere ve il özel idarelerine ayrılan fonlar kaldırılarak, genel vergi gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan miktar da azaltılmış oluyor; ama, işin ilginç bir tarafı, dün, yine Elektrik Piyasası Kanunu çıkarıldı; bu kanunda vatandaşa satılan elektrik fiyatı üzerinden TRT'ye ayrılan pay kaldırılmadı, bu, Bakanlar Kuruluna devredildi.

Oysaki, TRT'nin hizmetleriyle mahallî idarelerin hizmetleri yan yana getirildiği zaman, Türkiye'de, şu anda, serbest piyasa ekonomisinin de, serbest rekabete dayalı piyasa oluşturulması da öngörülmekle birlikte, TRT'nin verdiği hizmetler özel medya kuruluşlarının verdiği hizmetlerden çok fazla değildir. Şahsen, on yıldan bu yana TRT'nin yayınlarını dinlemiyorum.

Özbekistan, bir tarihte, Avrasya kanallarında, TRT kanalından yayınlanan yayınların ülkesinde izlenmesini, ahlakımızı bozuyor diye kaldırdı. TRT, herhalde, artık Türkiye'de bozacak ahlak bırakmadı. Hükümet de, aslında, Elektrik Piyasası Kanununda, vatandaşa satılan elektrik payı üzerinden alınan, aşağı yukarı TRT'ye 145 trilyon lira kaynak sağlayan bu fonu kaldırmadı; ama, şu anda, mahallî idarelere ayrılan fonun eksiltilmesi gibi bir duruma düşüyor.

Fonlar kaldırılacaksa, tamamı kaldırılabilir; ancak, fon dediğimiz şey, aslında yeni bir kaynak oluşturmamakta; biraz da ortadaki pastadan bir parça ayrılarak, karanlık alanlara çekilip, Meclis denetiminden, Parlamento denetiminden ve bütçe denetiminden uzak alanlarda keyfi kullanmaya sebebiyet vermektedir ve bunun için kaldırılması gerekir diyoruz. Ülkede üretilen bir pay varsa, bir vergi geliri varsa, bir bütçe geliri varsa, bunların da hizmet sağlayan kamu sektörüne, adil bir şekilde dağıtılmasından yanayız.

Burada, ben, tekrar ediyorum; bu belediye gelirleriyle ilgili, bugün, fonları azaltırken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın geçer, mikrofonu açıyorum; lütfen tamamlayın.

MUSTAFA GEÇER (Devamla) - En kısa zamanda mahallî idareler yasası çıkarılarak, belediyelerimizin rahatlatılmasından yanayız.

Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyor, bu yasanın hayırlı olmasını temenni ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Geçer.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Antalya Milletvekili Sayın Kemal Çelik; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 3 üncü maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi, bu vesileyle, saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz, fonlar, 1992 ve 1993 yıllarında, Doğru Yol Partisi İktidarı döneminde, büyük ölçüde, genel bütçe kapsamına alınmıştı; ama, bazı fonlar, özellikle 25 fon henüz alınmamıştı. Bu 3 üncü maddeyle, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı nezdindeki Belediyeler Fonu ve Mahallî İdareler Fonu ile İçişleri Bakanlığı nezdindeki İl Özel İdareleri Fonu ve Mahallî İdareler Fonu kaldırılmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, biliyorsunuz, fonlar, zamanın iktidarları tarafından, özellikle, Türkiye'nin idarî ve ekonomik yapısından kaynaklanan bir ihtiyaç olarak görülmüş; bürokratik engeller, merkeziyetçi idarî yapıdan kaynaklanan sorunlar nedeniyle, hizmetlerde etkinlik ve verimlilik sağlamak amacıyla getirilmiştir; ama, şu var ki, dünyadaki yönetim standartlarına uygun da değildir. Bunu gören Doğru Yol Partisi İktidarı, fonları, genel bütçe içerisine almıştır; ama, burada, sorgulanması gereken bir şey vardır: Fonları genel bütçeye almakla sorunu çözüyor muyuz; örneğin, Türkiye'nin, bir merkeziyetçi idarî yapısı gerçeğini kaldırabiliyor muyuz? Bugün, merkezimiz Ankara, para dağıtan bir merkez haline gelmiştir; hükümetimiz, daha doğrusu iktidarlar, idare, tamamen ekonomik bir hüviyet arz etmektedir; yani, şu var: Merkeziyetçi bir yapıımız var, ekonomide merkeziyetçi bir yapıımız var, yönetimde merkeziyetçi bir yapıımız var; bu nedenle, tıkanmış bir sistemimiz var. Taşrada toplanan para Ankara'ya gönderiliyor; Ankara da, takdir yetkisi içerisinde, tekrar taşraya para gönderiyor. Yani, bu sorunu bile, özellikle, mahallî ve müşterek hizmetlerin, mahallinde toplanan gelirlerle karşılanması sorununu bile çözememiş bir Türkiye var.

Fonlar başlıbaşına bir sorundu, keyfî uygulamalara neden oluyordu, genel bütçeye bu nedenle alındı; ama, şimdi, bir örnek vermek istiyorum: Belediyelere yapılan yardımlar var. İçişleri Bakanlığı belediyelere yardım yapıyor, Bayındırlık Bakanlığı yapıyor, Maliye Bakanlığı yapıyor, Çevre Bakanlığı yapıyor, Devlet Planlama Teşkilatı yapıyor, Hazine Müsteşarlığı yapıyor. Yani, bunu genel bütçeye alsak da almasak da, merkezi idare tarafından, daha doğrusu, siyasî iktidarlar tarafından belediyelere yapılan yardımların siyasî olması ve siyasî iktidarların belediyeleri kollaması kaçınılmazdır. O halde, bu sorun, genel bütçeye almakla da çözülmüş olmuyor.

Yapılması gerekenler nedir; burada, mahallî idareler reformu apaçık ortadadır. Mahallî idareler reformu bu hükümetin programında vardır, bir yıl içerisinde yapılacağı ifade edilmiştir; ama, tasarı, bir türlü, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunu bırakın, İçişleri Komisyonuna dahi gelememiştir. Yani, sorunun çözümü, mahallî idareler reformunun bir an önce gerçekleşmesidir; ama, mahallî idareler reformunun önemini şu açıdan vurguluyorum: Türkiye'de, bugün karşılaşılan

sorunlar içerisinde en önemlisi, yapısal reformların yapılmamasıdır. Yani, tıkanan bir Türkiye var; merkezietçi bir yapı var, ekonomiyi elinde tutan bir merkez var ve bu sorunlar çözülmeyişi sürece, sadece mahallî idareler reformu bile yeterli değildir.

Bugün karşılaştığımız sorunların en başında, bankacılık sisteminin özelleştirilmemesi yer almaktadır; dolayısıyla, bugünkü karşılaşılan sorunlarda -maalesef, üzücü bir durum- Türkiye kan kaybediyor. Türkiye, buradaki krizle, Güney Amerika'daki krize bile neden oluyor; çünkü, özellikle finans sorunu, maalesef, güven unsurunu öne almaktadır. Türkiye'de güven kaybolmuştur. Yine, üzümlere söylüyorum; ama, Sayın Başbakan konuşurken, bu konuşmanın, her cümlemin, hatta her kelimenin neye mal olacağını düşünmemiştir ve Türkiye büyük bir krizin içerisine girmiştir. Bu krizden çıkmanın yolu, her şeyden önce -hepimiz kabul edelim, 350 çoğunluğumuz var; muhalefet de bu çoğunluğa destek vermeye hazır- yapısal reformlarımızı yapalım. 25 tane yasa tasarısı var; acil görüşülecek. Bunlar içerisinde, mahallî idareler reformu gibi yapısal reformlardan en önemli reform bile yok. Bu Meclis zamanını boşuna harcamamalı. Bu Meclis, yeni önergelerle gece saat 12.00'ye kadar çalışacak; ama, hiçbir yapısal reformu görüşmüyoruz. Yapısal reformlarımızı yapmadığımız sürece yine krizler devam edecek ve bu gerçek bizim yüzümüze vurmaya devam edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çelik, mikrofonunuzu açıyorum; lütfen tamamlayın efendim.

KEMAL ÇELİK (Devamla) - Şunu söylüyoruz: İktidarız, muhalefetiz; ama, yapısal reformlarımızı yapalım; hep beraber, ülke menfaati için gecemizi gündüzümüze katalım. Doğrusu budur; doğruyu yapmadığımız sürece, bugün olduğu gibi, kriz çıkarırız; krizi çıkardıktan sonra da, maalesef, Sayın Cumhurbaşkanından medet umar hale geliriz; bunlar yanlıştır.

Hükümete tekrar şunu söylüyorum: Hükümetler programlı olmalı, planlı olmalı, gelecek vizyonu olmalı. Gelecek vizyonumuz olmadığı sürece de krizler devam edecektir. Sebebini tekrar ediyorum; ekonomide özelleşmeyi, idarede yerelleşmeyi sağlamadığımız sürece, maalesef, Türkiye yeni krizlere gebedir. Tekrar, Türkiye Büyük Millet Meclisinden beklediğimiz şudur: Geliniz, hep beraber, Türkiye'yi 21 inci Yüzyıla taşıyacak yapısal reformları yapalım; çünkü, bu ülkenin geleceği, çocuklarımızın geleceği Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu doğrultuda alacağı kararlarla bağlıdır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır; önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 610 sıra sayılı yasa tasarısının 2380 sayılı Belediyelere ve 11 Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunu değiştiren çerçeve 3 üncü maddesinin Madde 1 birinci cümlesinin "genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden belediyelere yüzde 10, il özel idarelerine yüzde 2,5 nispetinde pay verilir" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

Van

Mehmet Batuk

Kocaeli

Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Bursa

Aslan Polat
Erzurum

Ali Oğuz
İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?..

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümetin katılmadığı önerge üzerinde konuşacak mısınız, gerekçeyi mi okutayım efendim?

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) - Ben konuşacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Korkutata.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bizim, 610 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü maddesi üzerinde verdiğimiz bu önerge, bugün, ülkenin, gerçekten kangren olmuş ve herkes tarafından da kabul edilen bir yarasına küçük bir merhem sürmekten başka bir şey değildir.

Zira, hakikaten, mahalli idareler, 1924'ten bu tarafa gittikçe payları azaltılarak bugüne kadar getirilmiştir. Halbuki, mahalli idarelerin yüklendiği fonksiyon ve görevler gittikçe artırılmıştır. Herkes, daha temiz caddeler, daha güzel şehirler, daha müreffeh bir hayat istiyor. Belediyeler de buna göre kendilerini ayarlamak mecburiyetinde zaten. Gerçekten, çok iyi hizmet edebilmek için çok iyi bir kaynağa ihtiyacı var ve bu kaynağı, bir türlü biz temin edememiştik. Bugün, Avrupa'nın birçok ülkesinde, değişik değişik yerlerde, mahalli idareler, kaynakların, yani, kamu kaynaklarının yüzde 50'sini kullanmaktadırlar, yüzde 40'ını kullanmaktadırlar, yüzde 30'unu kullanmaktadırlar, ama, bilhassa mahalli nitelikli hizmetlerin tamamını, ama kamu hizmetlerinin de hemen hemen yüzde 50'sini belediyeler, yani, mahalli idareler, il özel idaresiyle, belediyesiyle yerine getirmektedirler; ama, biz, ne yapmışız; 1924'te mahalli idareler bu kadar pay alırken, bunu, gittikçe düşürmüştük, 1981'de bir daha düşürmüştük, 1985'te bir daha düşürmüştük, bugün bir daha düşürüyoruz. Bu, çok acı bir şey.

Değerli arkadaşlar, insan üzülüyor bazen, hamasi konuşmak istemiyorum -sanki, kimsenin ayakta durması istenmiyor, her şey yatacak. Belediyeler bugün bas bas bağıyor, diyorlar ki: "Ayakta duramıyoruz, hizmet edemiyoruz" biz ha bire merkezileşiyoruz... Biraz önce, komisyonda, Karayolu Taşınma Kanunu Tasarısı geldi; bir baktım, belediyelerin yetkileri ha bire merkeze doğru alınmaya başlandı. Mesela, biliyorsunuz, gerçekten, bugün, belediyelerdeki en büyük sorunlardan birisi, tabii ki, taşımadır ve dolayısıyla, garajlardır. Bunların da yetkileri, bakıyorum, artık bakanlığa alınmaya başlanıyor. Şunu samimi olarak söylüyorum, büyük şehirlerdeki ufak tefek rantlara göz dikiliyor. Bu, çok acı bir şeydir.

Dolayısıyla, burada, işte, daha önce 9,75'ti 1981'lerde; 9,75 olan payını, biz, şimdi, getirmişiz, yüzde 6'lara dayandırmışız. Bazı fonlardan istifade ediyorlardı, o fonları da kesiyoruz. Biz, afet karamamesiyle, belediyelerin buradaki payını da yüzde 4'e düşürmüştük; yani, gerçek anlamda, bu, yüzde 4'e bugün düşmüştür. Yüzde 4'lere, bu belediyelerin herhangi bir şey yapmaları mümkün

değildir. Birçok belediye kapısına kilit vuracak duruma gelmiştir ve gerçekten, kendi memurunun ve işçisinin dahi parasını ödeyemiyor. İşte, karşımızda Çankaya Belediyesi hemen; burada, işçileri aylardır kapıları dolaşiyor. Tanıdığımız üç beş hemşerimiz varsa, gelip, bizden, işte, üç aylığına, iki aylığına birkaç kuruş para talep eder hale geldi. Bunlar, artık, bu devlete 21 inci Asırda yakışmıyor.

Evet, il özel idareleri yönünden de birkaç kelime söylemek istiyorum. İstanbul İl Özel İdaresi, Ankara İl Özel İdaresi, Bursa, İzmit; bunların durumu iyidir; ama, Bingöl'ün İl Özel İdaresi, Muş'un İl Özel İdaresi can çekiyor, bilmem, Karadeniz'deki küçük yerlerin de il özel idareleri can çekiyor; çünkü, buralarda hiçbir mali kaynak yok. Buradan gelecek 1,70'le -zaten nüfusu da az, kendisine düşecek paranın hiçbir kıymeti yoktur- hiçbir fonksiyonu yerine getirmesi mümkün değildir. Gerçekten, bunlar da ciddi bir fonksiyon yerine getirmediği gibi, valiler, burada kendi gayretleriyle bir şeyler yapmaya çalışıyorlarsa da başarılı olamamaktadırlar; çünkü, para olmadan hiçbir şeyin olması mümkün değil.

Dolayısıyla, onların payını da yüzde 2,5'e çıkaralım ve böylelikle, belki biraz daha fonksiyonlarını yerine getirebilirler demişiz. Bilhassa mahallî idarelere ayrılan payı, eğer, gerçekten, 21 inci Asırda artık yerinden yönetime geçmenin esas olduğuna inanıyorsak, bunu, Mahallî İdareler Kanunu öncesi, herkes programına yazmışsa, herkes kendi seçim beyannamesine yazmışsa, lütfen, inandırıcı olmak için, şurada hiç olmazsa yüzde 10'a, yüzde 9'a, yüzde 8'e çıkaralım. Biz 10 olarak teklif etmişiz; ama, bir noktada, birkaç kuruş artırmak şarttır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Korkutata, açıyorum mikrofonunuzu; buyurun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) - Hiç olmazsa sizin kestüğünüz; yani, bu afet kararnamesiyle kestüğünüz para var. Bu nedir; fakir fukaranın gözyaşını, yetimin gözyaşını almışsınız havuzdan, biz iyilik yapıyoruz diye, ona buna vermişsiniz. Yazık günahaftır. Bu, sizin yetkinizde olan bir para değil. O, Bingöl'deki yetimin parasıdır. Alıyorsunuz hovardalık yapmak için başka bir belediyeye veriyorsunuz. Yapmayın bunu.

Diyoruz ki, bunu telafi etmek için, gelin, bu miktarı birazcık artırın; hiç olmazsa bunu karşılamış olursunuz. Belki Allah sizi affeder; yoksa, çok ceza çekersiniz. Millet de çok sıkıntı çekiyor. Bu sıkıntının hafif azaltılması için bu önergeyi sunduk.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Korkutata.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 4 üncü maddeye geçeceğiz; ancak, görüşülmekte olan kanun tasarısının 4 üncü maddesiyle, Yüksek Öğretim Kanununun 10 uncu maddesinde değişiklik öngörülmekte ve ayrıca, söz konusu kanuna bir geçici madde eklenmektedir. Başka bir anlatımla, aynı çerçeve maddeyle, bir kanunun bir maddesi değiştiriliyor ve aynı kanuna bir geçici madde ekleniyor.

Bu yazılış tekniğine göre, çerçeve 4 üncü maddeyle, bu maddede sözü edilen geçici 49 uncu maddeyi bir madde olarak görüşmemiz gerekiyor; ancak, kanaatime göre, bu düzenleme biçimi, hem kanun yazılış tekniğine hem de İçtüzüğümüzde öngörülen madde madde görüşme usulüne uygun düşmemektedir.

Başkanlık olarak, önce, çerçeve 4 üncü maddeyi okutacağım, görüşme dahil üzerindeki tüm işlemler bittikten sonra oylayacağım; sonra da, aynı şekilde, geçici 49 uncu maddenin işlemini yapacağım.

Maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. - 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki fıkralar ile bu Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Merkez bu hizmetleri ücret veya bedel karşılığı yapar. Toplanan ücret veya bedeller Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinde oluşturulan döner sermaye işletmesinde toplanır."

"Döner sermaye işletmesinin ilk sermayesi bir trilyon liradır. Döner sermayeden elde edilen gelir fazlası her yılın sonunda döner sermaye işletmesinin sermayesine eklenebileceği gibi ertesi yılın döner sermaye gelirine de eklenebilir."

"Döner sermaye işletmesi, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir."

"Döner sermaye faaliyetlerinin gerektirdiği giderler ile Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi için gerekli her türlü harcamalar döner sermayeden yapılır. Döner sermaye işletmesinin faaliyet alanı, çalışma usul ve esasları, muhasebe usulleri ve diğer mali hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenir."

"Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinde görevli personele (işçiler hariç) Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine ÖSYM Başkanı tarafından personelin kurum çalışmalarına katkısı, sorumluluğu, kadro unvanı ve derecesi gibi kriterlere göre belirlenecek miktarda aylık maktu fazla mesai ücreti döner sermaye gelirlerinden ödenebilir."

BAŞKAN - Bu madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Amasya Milletvekili Sayın Akif Gülle; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA AKİF GÜLLE (Amasya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz, 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkındaki Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi, en içten duygularla selamlarım.

Söz konusu madde, ÖSYM Fonunun döner sermaye işletmesine dönüştürülmesini sağlamaktadır. Tasarıda, fon ortadan kaldırılmıyor; ama, daha rahat çalışabilir bir hale getiriliyor. Aslında, bu durum, tasarının geneli için de düşünülebilir. Bir taraftan fonlar tasfiye edilirken, diğer taraftan döner sermaye işletmeleri ve vakıfların yaygınlaştırılmasının, bir şekliyle önu açılmış oluyor. Bu durumda, tasarının genel amacı olarak ifade edilen devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanması amacının nasıl gerçekleşebileceğini anlamak pek de mümkün gözüküyor.

Ayrıca, değişiklik, kamu kurum ve kuruluşlarının bünyesindeki vakıf ve derneklerin, zaman zaman değişik şaibelere sebebiyet verecek boyutlara ulaşan nüfuz ve baskı kullanarak aldıkları yardımlar konusunda, ne hikmetse, yeni bir düzenleme getirme ihtiyacını da hissetmiyor.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısıyla, keşke ÖSYM çalışanlarının mali durumlarına katkı olabilecek ciddi bir düzenleme de düşünülebilmiş olsaydı. Bugün, ÖSYM bünyesinde, 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının (A) maddesine tabi 250 civarında eleman, yine, 657 sayılı Devlet

Memurları Yasasının (B) maddesine tabi, sözleşmeli 80 civarında eleman çalışmaktadır ki, maalesef, bunların durumları, işler acısı bir görünüm arz etmektedir.

Yürütülen oldukça kapsamlı iş hacmine rağmen, yirmibeş yıllık bu kurumda çalışan bir müdürün maaşı, sadece 360 milyon lira civarındadır. Kaldı ki, bu kurumun 2000 yılında, 2001 ÖSS geliri olarak adaylardan toplanan sadece sınav ücreti 17 trilyon civarındadır. Her ne kadar, tasarıyla, döner sermaye işletmesinden ÖSYM çalışanlarına fazla mesai ödeneceği, bir şekliyle ifade edilmiş olsa da, bahsettiğimiz mağduriyetin giderilmesinde yeter bir sonuç doğurabileceğini düşünmemiz de bir türlü mümkün değildir.

Hükümet, keşke, bazı yasalardaki acele tavrını -şu anda gördüğümüz yasa tasarısı da buna dahildir- ÖSYM çalışanlarının da içerisinde bulunduğu milyonlarca devlet memurunun perişan halini düzeltmek için kullanabilse. Bu konuda Meclisten alınan, devlet memurlarının ekonomik ve sosyal durumlarını düzeltmekle ilgili yetki yasasından çıt çıkmıyor; unutuldu mu, bilemiyoruz. Verilen yüzde 10'luk maaş artışıyla, durumlarının düzeltildiği mi, yoksa, düşünülüyor. Her gün biraz daha artan çılgınlıklar, yükselen feryatlar, bir türlü, başka krizlerin önüne geçip viedanlarda krizler oluşturamıyor, uygulamalarda cevap da bulamıyor. Ülkemizde, çiftçinin dayanabilecek hali kalmadı, esnafın işler acısı durumu ortada, her gün inen binlerce kepenk, ne hikmetse, görmemezlikten geliniyor, borcunu ödeyemeyen milyonlarca Bağ-Kur üyesi, mahkeme kuyruklarında; ama, bunların hiçbiri, hükümetin öncelikleri içerisinde bir türlü yer alamıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu vesileyle, üniversite ve ÖSYM sistemimiz hakkında da, bazı düşüncelerimi kısaca ifade etmek istiyorum. Dünyanın hiçbir yerinde rastlayamayacağımız bir üniversite yerleştirme sistemi uyguluyoruz. 1 500 000'e yakın gencimiz, her yıl bu sınavlara katılıyor; ancak, 200 000 civarında gencimizin yerleştirildiği bir sistemle, hiçbir gelişmiş ülkede de karşılaşmıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gülle, buyurun efendim, tamamlayın lütfen; açtım mikrofonunuzu.

AKİF GÜLLE (Devamla) - Önceden yönlendirme mekanizmalarını bir türlü oluşturamadığımızdan, ara insan gücünün yetişmesine gerekli önemi veremediğimizden milyonlarca gencimiz, maalesef, her yıl büyük bir ümit ve hayal kırıklığına uğruyor. Üniversiteye girmek kadar, mezun olduktan sonra iş bulamamanın da sancılarını hep beraber yaşıyor.

Evet, daha da öncelik vermemiz gereken konuların, gençlerimizin konuları, meseleleri, memurlarımızın meseleleri, çiftçilerimizin meseleleri, kepenk indiren esnafımızın meseleleri, kısaca, milyonlarca sessiz çoğunluğun meseleleri olduğunu bir kez daha hatırlatıyor, hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Gülle.

Madde üzerinde, Doğru-Yol Partisi Grubu adına, Isparta Milletvekili Sayın Ramazan Gül, buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA RAMAZAN GÜL (Isparta) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 4 üncü maddesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, fon uygulaması, biraz evvel, değerli milletvekili arkadaşlarımızın da ifade ettikleri gibi, 1983 yılında başlamış bir uygulamadır. Fonun amacı, belirli hizmetlere belirli

paraların harcanmasına yöneliktir. Ülkemizde, aşağı yukarı 104 adet fon uygulaması mevcut idi. Daha sonra, bu fon uygulaması, mali disiplin ve amaçdışı kullanılmaları nedeniyle, 1992 yılında Merkez Bankasının disiplini altına alındı. Aslında, fon, ilk çıktığı yıllarda, iyi niyetle, uygulaması bir yıldan daha az harcamalar için ve ivedilikle harcanması lazım gelen paralar için konulmuştu; fakat, öyle bir hal aldı ki değerli milletvekilleri, bu fon uygulaması, amacından çıktı, âdeta, ilgili bakanların para kasası haline getirildi. Yani, daha açık bir tabirle, fon uygulaması, Türkiye'de bir suiistimal yuvası haline getirildi. Biz Doğru Yol Partisi olarak, bu fon uygulamasının sakıncalarını ve mali disipline aykır olduğunu bilmemiz nedeniyle, 1992 senesinde, bunu Merkez Bankasının disiplini altına aldık; fakat, yeni getirilen mevcut tasarıyla IMF'nin direktifleri doğrultusunda fon uygulamalarının bir çekidözen altına alınması noktasında, bir niyet mektubu içerisinde gündeme getirilmiş olması, bizim için üzüntü kaynağıdır. Oysa ki, hakikaten, fonların mali disiplin altına alınması; yani, devletin gelir ve giderine hâkim olması önemli bir konudur. Bugün, fon uygulaması, bu yasa tasarısıyla, aşağı yukarı bu 104 fondan 7 tanesi hariç hepsi kaldırılmaktadır. Bu kalan 7 fon için de, hakikaten, biz, Doğru Yol Partisi Grubu olarak olumlu bakıyoruz -bunu halk diliyle, halk tabiriyle fak-fuk-fonu, Savunma Sanayiini Destekleme Fonu, Başbakanlık Tanıtma Fonu gibi-fakat, bu fon kaynakları, fonların kaldırılmasından sonra, fonların tasfiye edilmesinden sonra, tekrar, Türk mali yapısına döner sermaye olarak, yeni bir sistem olarak getirilmektedir.

Aslında, fonun en büyük menfi tarafı, bütçe disiplinine uymaması; yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminin dışında olması. Daha açık bir tabirle, Sayıştayın denetimi dışında olması bizim için, Türk mali sistemi için en büyük bir handikap; fakat, bu yeni getirilen, bu fonun yerine getirilen döner sermaye işletmelerinin bir olumlu yanı ise, Sayıştay denetimine tabi olmasıdır; yani, bu fon uygulamasının Sayıştay denetimine tabi olması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçesinin ana prensipleri içerisinde bu konu içerisinde telaffuz edilmesi olumlu bir yaklaşımdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gül, süreniz bitti; açıyorum mikrofonunuzu, lütfen, tamamlayın efendim.

Buyurun.

RAMAZAN GÜL (Devamla) - Ayrıca, Maliye Bakanlığının fon kaynaklarının yüzde 50'sine el koyabilmesi olumlu bir yaklaşımdır.

Biraz evvel arz ve ifade etmiş olduğum gibi, 4 üncü maddede, ÖSYM Fonunun döner sermayeye çevrilmesi olayı vardır; yani, bundan sonra, ÖSYM Fonu değil, döner sermaye adı altında hizmet verecektir ve döner sermaye adı altında hizmet verirken de, fonun amacı doğrultusunda, ÖSYM Döner Sermayesine 1 trilyon lira para aktarılacaktır; aslında, bu da kâfi bir para değildir.

Bunun yanında, fonların tasfiye edilmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

Heyeti selamlayabilirsiniz efendim; açtım mikrofonunuzu.

RAMAZAN GÜL (Devamla) - Teşekkür ederim.

Ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

Sayın milletvekilleri, biraz önce, Yüce Heyetinizle paylaşmış olduğum Başkanlık görüşü doğrultusunda, madde üzerinde verilmiş bir adet hükümet önergesi vardır. Şimdi, bu önergeyi okutacağım ve işleme alacağım :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 610 sıra sayılı tasarruun 4 üncü madde çerçevesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"MADDE 4- 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir."

İ. Nami Çagan

Orman Bakanı

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Çoğunluğumuz hazır olmadığundan takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet?.. Kendi önergesi...

ORMAN BAKANI İ. NAMI ÇAĞAN (İstanbul) - Evet.

BAŞKAN - Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin kendi vermiş olduğu önergenin gerekçesini -Yüce Heyetin bilgilendirilmesi açısından- okutuyorum efendim.

Gerekçe :

Kanun tekniğine uygunluk açısından bu maddeyle düzenlenen geçici madde 49'un ayrı bir madde olarak düzenlenmesi ve madde çerçevesinin de bu doğrultuda değiştirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bu değişiklikte birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Geçici 49 uncu maddeyi okutuyorum :

"GEÇİCİ MADDE 49. - Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Fonunun her türlü gelir ve gideri, nakit bakiyesi, demirbaşları, kadrosuyla birlikte personeli, taşınır ve taşınmaz malvarlıkları, alacakları, borçları ve yükümlülükleri ÖSYM Döner Sermaye İşletmesi'ne devredilmiştir. ÖSYM Döner Sermaye İşletmesi için ilk sermaye olarak öngörülen 1 trilyon lira, devredilen nakit bakiyesinden karşılanır.

BAŞKAN - Bu değişiklikten sonra, bu madde üzerinde söz talebi...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydn) - Sayın Başkan, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Döner konuşacaklar.

BAŞKAN - Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Döner; buyurun.

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNER (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yaptığımız değişiklik, özellikle madde halinde baktığımızda, ÖSYM Fonunun kaldırılmasını ve ÖSYM Fonunun kaldırılmasından sonra mal varlıklarının, gelirlerinin ve bütün işlevlerinin ÖSYM Döner Sermayesine aktarılmasına ilişkin bir düzenlemeyi konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlarım, tabii, fonları, bugünkü sistem içerisinde soktuğumuz günlerde, bu fonlar çok önemli işlevleri yerine getirsinler diye düzenledik; yani, o günkü hantal devlet yapısı içerisinde harcamaların yerinde ve zamanında yapılamadığı veya yeterli gelirlerinin olmadığı bir süreçte, bürokrasinin harcamaları çok sıkı tuttuğu bir süreçte, o harcamaların daha kolay, daha yerinde, daha

yararlı, daha hızlı bir şekilde yerinde kullanılabilmesini sağlamak amacıyla bu fonlar büyük oranda o dönemde getirildi. Ancak, zaman içinde bu fon yönetimlerini beceremediğimiz, başaramadığımız için bu fon yönetimleri ciddi anlamda sulandı ve sulanan fon yönetimleriyle birlikte de, biz, artık bu fonların kaldırılmasına ilişkin yeni düzenlemeleri gündeme getirdik.

Değerli milletvekilleri, kısacası, biz neyi başaramıyorsak, neyi yönetmeyi başaramıyorsak, o başaramadığımız konudaki kurumların hepsini ortadan kaldırarak, yeni bir yöntem izliyoruz; yani, yönetemediğimizi ortadan kaldırarak, onun ortaya çıkardığı sonuçları da ortadan kaldırmış oluyoruz.

Şimdi, fonları kaldırıyoruz, devletin gelir ve giderlerinin tanımlandığı bütçe içine bütün fonların gelirlerini alıyoruz. Bu fonların gelirlerini artık bundan sonra bütçeye kaydedeceğiz ve bütçede yeni bir hesap açılacak, bu paralar oradan kullanılacak; ama, ben görüyorum ki, bu paralar, bütçeye kaydedildiği zaman, artık bütçenin içerisinde, bütçe açıklarında kullanılacak ve bu fonların bugüne kadar getirdiği birtakım yararlı işler de yapılamayacak, ortada kalacak. Birçok insan, bu fonlar kaldırılırken "bu fon kalkıyor; ama, ben fon kaynaklı kredi kullanıyordum, artık bu fon kaynakları bütçeye aktarıldığına göre, bunu ben nasıl kullanacağım" diyor; ama, bu konuda da çok ciddi bir açıklık yoktur.

Şimdi, fonların kaldırılmasıyla birlikte -işte, bu maddede görüyoruz- hükümetimizin, yürütmemizin değerli bakanları, birer birer kendi teşkilat yasalarını getirip veya kendi teşkilat yasaları içerisinde yeni döner sermayeler kurmayı denemektedirler. Bugün, aşağı yukarı bütün bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisine, bugüne kadar çalışmayan döner sermayelerinin tekrar işlerlik kazanması ve buralara kaynak aktarılmasıyla ilgili başvuruda bulunmaktadır. Yine görüldüğü ki, fonlar kalkıyor; ama, fonların yerini alacak yeni döner sermayeler ortaya çıkıyor; yani, burada fonların tamamen kaldırılması söz konusu olmuyor ve fonların görevleri döner sermayelerle yerine getirilmeye çalışılıyor. Burada da, yine, ÖSYM Fonu kalkıyor, döner sermayeye devrediliyor ve oraya da 1 trilyon kaynak aktarılarak, bugünkü fonun gördüğü işlevleri, artık, bundan sonra oradaki döner sermaye fonu sağlayacak.

Değerli arkadaşlarım, onun için, burada, aslında, birçok alanda fonun gerekliliği kaçınılmaz görünmektedir.

Değerli milletvekilleri, bakınız, önümüzdeki günlerde Şeker Yasa Tasarısı gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Döner, mikrofonunuzu açıyorum; buyurun, lütfen tamamlayınız efendim.

MEHMET DÖNER (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Şeker Yasa Tasarısında, iç piyasa ile dış piyasaı dengeleyebilmek için bir fon gerekli; fon olmazsa çalışmaz o yasa. Şimdi biz fonları tümünden tasfiye ediyoruz; ama, orada bir fon da gerekli. Yani, burada gerekli olan fonları desteklemek; ama, gerçekten, artık yönetimi sulanmış; yani, top-tancı bir anlayışla bunlara bakmamak ve yararlı olanlarını, ülkemiz adına, milletimiz adına kullanmak gerektiği kanısındayım.

Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ben de teşekkür ediyorum Sayın Döner.

Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Musa Uzunkaya; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyon raporunun geçici 49 uncu maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, fonlarla alakalı... Son senelerde, bütün bakanlıkların, bütün kamu kurumlarının oluşan fonların tasfiye edilmesi, merkezi hesapta teraküm ettirilmesi veya burada olduğu gibi, Yükseköğretim Kurulu ÖSYM'nin kendisine ait olan sermayesinin, servetinin, varlığının döner sermaye işletmesine devredilmesine dair bir çalışma var. Az önce, yasa 4 üncü maddenin devamı şeklinde zaten mütalaa edilmiş.

Zannımca, bu tasarı çalışması, biraz da alelacele hazırlanmış, çalakalem getirilen bir yasa görüntüsü verdi, Değerli DYP sözcüğünüzün de demin söylediği gibi.

Merak ettiğimiz husus şudur: Hakikaten, bu fonların iptali ve döner sermayeye dönüşmesi ÖSYM'nin, yükseköğretimin sorunlarını, eğitim sorunlarını halletme konusunda ve yine, maddenin son bölümündeki ilk sermaye olarak öngörülen 1 trilyon liranın "devredilen nakit bakiyesinden karşılır" sözcüğüyle de devredilecek paradan 1 trilyonun döner sermayeye aktarılması, bu kurumun, bugün, içinde bulunduğumuz eğitim sıkıntılarını gidermeye yeterli bir formül üretilip üretilmeyeceğini doğrusu hükümetin ne şekilde, konuyu, gelecek açısından değerlendirdiğini Yüce Heyetin takdirine arz ediyorum. Şu yönüyle: Bilindiği üzere, Türkiye'de, yükseköğrenim, gerek ÖSYM'nin konumu itibarıyla gerekse yükseköğrenim kanununun bir önceki maddede değiştirilen işte bu Fon Yasası Tasarısı gereği yaptığı uygulamaların bugüne kadar Türk eğitim sistemini içinde bulunduğu sıkıntıdan kurtarmadığı gibi, fonların döner sermayeye dönüşmesi de, birkısım kaynak kaçaklarının önüne geçileceği konusundaki güven ve itimat açısından halka yeteri kadar güven verdiğini söylemek oldukça zordur. Yani, fonu kaldırarak döner sermaye oluşturmanın, Türk maliyesine, bütçesine, ÖSYM'nin bütçesine, devlet bütçesine artı bir katkı getireceğini düşünmek oldukça zordur.

Değerli arkadaşlar, zaman zaman söylüyoruz, aslında, Türkiye'de tartışılması gereken eğitim sorunları içerisinde de... Bakın, dünkü bir gazetede "servis dehşeti" deniliyor. Mesela, ben, bu yüce kürsüden daha önce de ifade etmiştim; şurada "Sivas'ta ilköğretim öğrencilerini taşıyan minibüsün şoförü anayola aniden çıkınca 7 öğrenci..." diyor. Bakınız, taşımaları eğitimin uygulandığı dönemden -siz, şimdi, bunu, fon değil de saymanlığa çevirin, döner sermayeye çevirin, özel kurum elemanlarıyla beraber aktarın taşıyın- bugüne kadar toplanan paraların, eğitim amacıyla kullanılmadığının, taşımaları eğitimde -ortaöğrenim açısından söylüyorum- heba edilmesinin yanında, onlarca çocuğumuzu, taşımaları eğitimin kurbanı haline getirdik. Yani, sizin, fon değişikliğiniz, eğitim sorunlarını çözünmüyor, paraları bir kasadan bir başka kasaya aktarmanız, sorunları çözünmüyor. Sabahtan beri değerli arkadaşlarımız ifade ettiği gibi, fonların iptaliyle, bugün... Türkiye'de iki gündür yaşanan ekonomik krizin faturasını telafi ve tedavi edecek, hakikaten, bir şey üretiliyor-sanız, gelin, gerçekten bunu acilen bugün burada görüşelim. Az önce bir arkadaşım ifade etti; sadece bir gecelik repo faizinin yüzde 7 000'lerin üzerine çıkmış olması, korkunç bir felaket. Yani, böyle bir konumda, sizin bu fonunuzda, bu döner sermayenizde 1 trilyon lira değil, 50 trilyon lira olsa ne yazardı, bunun ne faydası olacaktı; çünkü, bu parayı, bir gecede, birilerinin cebinden aldınız, birilerine aktarmış oldunuz.

Eğitim sorununu çözmenin yolu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA UZUNKAYA (Devamla) - Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Uzunkaya, mikrofonuzu açtım efendim; buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Devamla) - Yine, bugün bir gazetede yer aldığı gibi "Türk, övün, çalış ve Jennifer'ı dinle" diyor. Efendim, Ricky Martin'in kasetlerini okullara tavsiye eden bir Millî Eğitim ve eğitim mantığında, Jennifer'ı dinleyerek yetişecek bir eğitim düzeninde, birkısım millî ve manevî değerlere bağlı kitapların Talim Terbiyece yasaklandığı; ama, bunların bantlarıyla, video kasetleriyle okullara tavsiye edildiği bir eğitim düzeninde, siz, neyi getirirseniz getiriniz, hangi döner sermayeyi kurarsanız kurunuz, bu sistemde, bu eğitim mantığında, hırsızlığın önüne geçmek, vurgunun önüne geçmek, böyle bir idare anlayışını, bırakınız telafi etmek, devleti yönetenleri tedavi etmek dahi mümkün değildir; çünkü, bu bir sağlıksızlığın sonucudur ve Türkiye sağlıksız bir yönetimin, sağlıksız bir ekonomi buhranının içerisinde.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Madde üzerinde bir önerge vardır; önergeyi okutup, işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 610 sıra sayılı tasarının 4 üncü maddesiyle düzenlenen geçici madde 49'un tasarının 5 inci maddesi olarak kabulünü ve maddenin başına aşağıdaki çerçevenin eklenmesini arz ve teklif ederim.

"Madde 5.- Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir."

İ. Nami Çağan

Orman Bakanı

BAŞKAN - Komisyon?...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Zaten hükümetin önergesi.

Önerenin gerekçesini okutuyorum:

Gereke; Tasarının 4 üncü madde çerçevesinde yapılan değişikliğe paralel olarak bu düzenlemenin de yapılması gerekmektedir.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tasarıdaki 5 inci maddeyi 6 ncı madde olarak okutuyorum:

MADDE 6. - a) 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun ek 10 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde, ek 25 inci maddesindeki "fon alacakları" ibaresi "alacaklar" şeklinde değiştirilmiş, ek 10 uncu maddeye son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İskân edilecek kimselerin taşınmaz malları için özel kanunları gereğince veya kamulaştırma neticesinde kendilerine ödenecek bedeller (tezyidi bedeller dahil), ek 14 üncü maddede düzenlenen yardımlar dışındaki diğer iskân yardımları ve borçlandırma bedellerinden mahsup edilmek ve iskân amacıyla kullanılmak üzere bir yandan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesine özel gelir yazılır ve diğer yandan Maliye Bakanlığınca açılacak özel tertibe özel ödenek kaydedilir. Özel

ödeneklerden kullanılmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek yazılır. Mahsup işlemi Maliye Bakanlığının uygun gördüğü üzerine hazırlanacak esaslar dahilinde yapılır ve artan kısım haksahiplerine geri verilecek paralar tertibinden iade edilir. "

"İskân edilecek kimselerin bu Kanun uyarınca borçlandırılması sonucunda yatıracakları miktarlar da iskân amacıyla kullanılmak üzere bir yandan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesine özel gelir yazılır ve diğer yandan Maliye Bakanlığınca açılacak özel tertibe özel ödenek kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek yazılır."

b) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 3914 sayılı Kanunla eklenen Mükerrer 44 üncü maddenin 13 üncü fıkrasındaki "Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna" ve "fona" ibareleri "Çevre Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına" şeklinde değiştirilmiş, 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(1) numaralı bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca yerli ve yabancı film gösterimlerinden tahsil olunan vergi gelirlerinin % 75'i Kültür Bakanlığı payı olarak ayrılır ve tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar Kültür Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Belediye Muhasipleri ve Hesap İşleri Müdürleri bu hükmün uygulanmasından idarî, malî ve cezai açıdan sorumludurlar."

c) 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 28 ve 29 uncu maddelerinde yer alan "Fon" ibareleri "Özel Hesap" olarak değiştirilmiştir.

d) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kültür Bakanlığınca yapılacak aynî, nakdî ve teknik yardımlar ve verilecek kredilere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Kredi geri dönüşleri Kültür Bakanlığınca takip edilir ve bütçeye gelir yazılır."

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun "Dördüncü Bölüm" başlığı ile 17,18 ve 19 uncu maddeleri yürürlükten kaldırılmış, 24 üncü maddesinin (a) bendinin üçüncü paragrafında geçen "Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna" ibaresi, "Çevre Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına" şeklinde değiştirilmiş, aynı paragrafın son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

f) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 8, 98 ve 107 nci maddeleri ile 108 inci maddesinde ve başlığında yer alan "Garanti Fonu" ibareleri ile "fon" ve "fon hesabı" ibareleri "Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı" olarak, 91 inci maddesinin üçüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Sigorta yaptırılanların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta priminin tutarı üzerinden % 5'i oranındaki miktar, sigorta şirketi tarafından tahsil edildiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, münhasıran trafik hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bütçeye özel gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek yazılır."

g) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 26 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri ve 129 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmış, 131 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basılı kağıtlar ve plakaların tespit edilen bedel üzerinden satışının federasyona sağladığı net gelirin % 60'ı, her yıl Şubat ayı sonuna kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, Emniyet Genel Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinde mevcut tertiplere ödenek ya da açılacak özel tertiplere özel ödenek kaydedilir. Gelirin kalanı Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna aittir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir. Ad ve/veya soyad veya tescil edilmiş ticari unvan ihtiva eden plaka satışlarından elde edilen gelirler ile emniyet hizmetleri karşılığında tahsil edilmeleri Maliye Bakanlığınca uygun görülen diğer hizmet gelirleri hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır."

h) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "% 5'i Devlet hakkı" ibaresi "% 10'u Devlet hakkı" şeklinde, 12 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, 15 inci maddesinin son fıkrasında, 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, 20 nci maddesinin birinci fıkrasında, 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, 36 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve geçici 3 üncü maddesinde geçen "Madencilik Fonuna" ibareleri "bütçeye" şeklinde, 22 nci maddesindeki "madencilik fonuna en fazla parayı bağışlayana ruhsat verilir" ibaresi "en yüksek bedeli ödemeyi taahhüt edene ruhsat verilir. Bu bedeller bütçeye özel gelir yazılır." şeklinde, 35 inci maddesinde geçen "Madencilik Fonundan" ibaresi "Bakanlık bütçesinden" şeklinde, Geçici 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasındaki "Madencilik Fonuna en fazla bağışta bulunan ruhsatı almaya hak kazanacaktır" ibaresi "en yüksek bedeli ödemeyi taahhüt eden ruhsat almaya hak kazanacaktır. Bu bedeller bütçeye özel gelir yazılır." şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlarım.

Şimdi, bu maddeyle birtakım fonlar kaldırılıyor. Kaldırılan bu fonların bir kısmının gelirleri bütçeye gelir olarak konacak deniyor ve konmayacak olanların da artık nasıl olacağı belli değil.

Şimdi, burada, birinci olarak kaldırılan "İskân edilecek kimselerin taşınmaz malları için özel kanunlar gereğince veya kamulaştırma neticesinde kendilerine ödenecek bedeller (tezyidi bedeller dahil), ek 14 üncü maddede düzenlenen yardımlar dışındaki..." diyor. Bu ek 14 üncü maddeye göre "İskân edilecek göçmen ve mülteciler sınırlarımızda yurt içerisinde gönderilecekleri yere kadar gümrüklerden muaf eşya ve hayvanlarla birlikte nakil, barındırma, yiyecek, yakacak ve tedavi"

c) Pek muhtaç durumda olanlar bir defaya mahsus olmak üzere yiyecek yardımlarından karşılıksız olarak faydalandırılırlar" şeklinde idi. Bunların dışındaki masrafları için, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünden özel gelir kaydırılacak, yani fonda olan gelirler buraya kaydırılacak, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesine gelir kaydedilecek deniyor; fakat, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün kendi akaryakıtına bile para konmadıktan sonra; yani, buraya ne para konacağını ben hâlâ merak ediyorum; çünkü, hükümet, faizlere ödeyeceği paradan başka para kalmayacağı için buraya da para koyamayacak; dolayısıyla, bundan sonra İskân edilecek mülteciler için devlet ciddi bir yatırım yapamayacak demektir. Birincisi bu.

İkincisi; daha da önemli olanı, çevreyle ilgili var. Çevre Kirliliğini Ölleme Fonu kaldırılıyor. Bir kısmı kalkıyor bunların ki, kalkanlar, mülga olanlar var. Bir kısmı da, bu sefer, Çevre Kirliliğini

Önleme Fonu, Çevre Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına diye değiştiriliyor burada. 17, 18, 19 uncu maddeleri kaldırıyorlar. Burada kaldırmadıkları 24 üncü maddedeki o cezalardan alınacak bu paraları da buraya kaydedecekler deniliyor. Bu 24 üncü maddede de Çevre Vergisi vardı. Belediyelere Çevre Vergisinden gelecek vergilerin olduğu bu maddede "bu madde uyarınca tahsil edilen vergilerin yüzde 10'u, tahsili takip eden ayın 15 inci gününe kadar Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna" deniliyordu. Şimdi bu fon yerine, Çevre Bakanlığı Merkez Saymanlığı gelmiş oldu. Yalnız burada önemli olan şu var: Bu Çevre Bakanlığının, bu fon neticesinde çok önemli hizmetleri vardı. Mesela neler vardı: Çevre kirliliğini önleyici araştırma faaliyetleri vardı, çevrenin temizlenmesi vardı, çevre kirliliğini önleme eğitim faaliyetleri vardı, personel yetiştirmesi vardı, teknoloji ve proje satın alması vardı, proje yarışması düzenlemesi vardı, arıtma tesisi yapacak olan gerçek ve tüzelkişilere kredi yardımı vardı -şimdi, bizim Erzurum Büyükşehir Belediyesinin de böyle bir yardım isteği olacaktı; ne olacak, onu merak ediyorum- çevre kirliliğini önleyici ve çevreyi iyileştirici faaliyetlerde kullanılacak olan her türlü araç gereç alımı; bu araçların bakım onarımı ile bu tür araç gereç yapımı için kurulacak tesis ve işletmeler vardı ki, belediyeler buradan en çok traktör yardımı, kamyon yardımı alıyordu; ama, şimdi, bunlar için gelecek kaynağı Çevre Bakanlığında keseceğiz. Bakanlığa, gereken bütçe konulacak mı? Ben hiç tahmin etmiyorum bütçenin konulacağını. Çünkü, ben değil, kimse tahmin etmiyor. Çünkü, bu hükümette para kalacak mı, onun parasını görelim diye düşünüyorum.

Bir de, burada madde 24'te, büyükşehir belediyesi hudutları içinde kalan sahillerimizde, boğazlarımız, limanlarımız ve körfezlerimizde, göl ve akarsularımızda kirlenme yapanlara büyükşehir belediyesi ceza keser; bu cezanın da yüzde 20'si büyükşehir belediyesine, yüzde 80'i Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna aktarılıyordu. Bu kalıyor zaten de, bu fon, yine saymanlık olarak değiştiriliyor. Tabii, burada da önemli bir şey var: Büyükşehir belediyelerine ben bu parayı yazıyorum; ama, aslan payını Çevre Bakanlığı alıyor diye itiraz ediyorlardı; ama, hiç olmazsa, yine bunun burada kalması hence doğru bir şey; bu, doğru.

Şimdi, bir de bunun devamında, trafik kanunlarında birtakım maddeler yine fona çevriliyor, bir kısmı kalkıyor. Burada da, yine "sigorta yaptıranlar sigorta şirketlerine ödedikleri sigorta primlerinin tutarı üzerinden yüzde 5 oranındaki miktar fona..." diyordu; fon yine, şimdi "sigorta şirketleri tarafından tahsil edilip, ayın başında, en geç 20'sine kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığına yatırılır" diye geçirilmiş.

Buradan daha da önemlisi madencilik konusu var; vakit kalmadı; ama, ondan da bahsetmek istiyorum. Madencilikle ilgili mevcut kanundaki yüzde 5 devlet hakkı hissesi, yüzde 10 devlet hakkı oluyor; çünkü, o şöyleydi eskiden: Kanunda, yüzde 5'i devlet hakkı yüzde 5'i Madencilik Fonu olarak ikiye ayrılırdı; iki 5'lik birleşince yüzde 10 devlet hakkı olarak madencilik sektöründen alınmış. Şimdi, madencilik sektöründe, bir ikincisi de, bu işletilmeyen sahalarda yeniden işletmeye geçildiği zaman ihale açılacağından bahsediyor. Daha önceki durumundaysa, Madencilik Fonuna en fazla parayı başıslayana ruhsat veriliyordu. Şimdi, bu konu ise ihale ibresi "en yüksek bedeli ödeyenlere taahhüt eder ve ruhsat verilir" şeklinde değiştiriliyor. Bunlar düzenlemelerden ibaret oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) - Sayın Başkan, 1 dakika daha süre vererseniz hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Polat.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Netice olarak şunu söylemek istiyorum: Bu madencilik konusu üzerinden biz fonu kaldırıyoruz; ama, madencilikte de bir çöküntü var; aynen, bugün, piyasalar nasıl çöküyorsa, Türkiye'de, madencilik, iki yıldan beri bu hükümetin elinde çöküyor. Mesela, 1999 Aralık ayına baktığımız zaman, madencilikte eksi 4,5 küçülme vardı; 2000 yılının Aralık ayında ise, 1999'un eksi 4,5 küçülen aralık ayına göre bile yüzde 10 küçülme var. Oniki aylık ortalama aldığımız zaman, 1999 senesinde, madencilikte, yüzde eksi 8,6 küçülme vardı; bu küçülen orana göre 2000 yılında, yine, eksi 4,5'lik bir küçülme var. Bu neyi gösteriyor; madencilik sektöründe ciddi bir kriz var ve bu madencilik sektörünün desteklenmesi lazım. Şimdi, madencilik sektörünü destekleyecek bu fonlar da böyle birtakım turpanlara uğradıktan sonra, bu madencilik sektörü ne olacak diye düşünüyorum ve yine de, tasarrufların hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının 6 ncı maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri; getirilen bu maddeyle, 2510 sayılı İskân Kanunu, 2464 sayılı Kanunda değişiklik yapan 3914 Sayılı Kanunla getirilen Çevre Kirliliğini Önleme Fonu, Sermaye Piyasası Kanunundaki fon, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda yer alan sigorta bedelleriyle ilgili fon ve 3213 sayılı Maden Kanunundaki maden hakkıyla ilgili fonlarda değişiklikler yapılmış.

Aslında, bunların hepsinin ayrı ayrı bir madde olarak gelmesi lazım; ama, komisyonlarımız, tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bunların ayrı ayrı maddeler olarak görüşülmesinden dolayı, herhalde, büyük bir zaman kaybı olduğunu hesaba kattıkları için, böyle, beş altı madde halinde gelmesi gereken maddeleri, bir madde olarak, şekli bir madde olarak nazara alıyorlar.

Değerli milletvekilleri, burada, ben, özellikle iki fon üzerinde durmak istiyorum. 2510 sayılı İskân Kanununda yer alan fon; bunun, özellikle, Köye Dönüş Projesinin sağlanması konusunda sağlıklı olarak kullanılması lazım. Bizim bölgemizde, bu olağanüstü hal ve daha önceki terör olaylarında köylerini terk eden birçok insanımız köyelerine dönmek istiyorlar; ama, tabii, bütçe imkân-sızlıkları nedeniyle, buraya sağlıklı bir ödenek konulamıyor. Biz, tabii -ödenek de var mı yok mu- bu konuda, hükümet buraya ödenek artırsın demeye de dilimiz varmıyor; çünkü, ortada ciddi bir kriz var.

Ayrıca, bu madencilik fonuyla ilgili bir konu da, Maden Kanunundaki devlet hakkı yüzde 5'den yüzde 10'a çıkarılıyor. Bu da, özel bir statüye kavuşturuluyor; ancak, madencilerin bildirdiklerine göre, bunun maden üretimine çok büyük faydasının olduğu, yüzde 5 devlet hakkının yüzde 10'a çıkarılmasının bu faaliyeti çok menfi yönden etkileyeceği, 1989 yılında 30 milyon dolarlık ihracat varken, 2000 yılında 200 milyon doların üzerinde bir ihracat yapıldığı, böyle bir hakkın, böyle bir mükellefiyetin artırılmasıyla bu faaliyetin çok sektöre uğrayacağı vurgulanmış. Bence bu yerinde bir uyarıdır. Bunun nazara alınması gerektiğine inanıyorum.

Ayrıca da, tabii, sigorta; yani, 2918 sayılı Kanuna göre sigorta edilen araçların bedeline yüzde 5 bir zam getiriliyor. Zaten, aslında bu sigorta bedelleri çok yüksek, bir de bu kanunla yeniden bir yüzde 5'lik, hakikaten, tabii, çoğu da dargelirli olan insanlara ek bir külfet getiriliyor. Bunlar yerinde değil.

Değerli milletvekilleri, gerçekten inanmanızı istiyoruz ki, çok büyük bir şevksizlik ve isteksizlik içindeyiz. Yani, memleketimiz çok ciddi sıkıntı içinde. Bana göre, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, burada, bu kürsülerde halka bir umut verilmesi lazım. Hepimizin, sanki bir istiklal savaşındaki bir mücadele içindeymiş gibi halka bir umut vermemiz lazım.

Bakın, bugün bankalar parayı vermiyor vatandaşa. Vatandaşlarımızın paniğe kapılmaması lazım. Vatandaşların paniğe kapılmaması için bizim de bu halkın temsilcileri olarak kendilerine belirli birtakım umutlar vermemiz lazım. Bana göre, Sayın Cumhurbaşkanının, bütün parti liderlerini toplayıp, bu krizi, bir birlik havası yaratarak, ülkede paniklere yer vermeden bunu halletmemiz lazım. Bu çok önemli bir mesele.

Şimdi, vatandaşlarımızın da şunu bilmesi lazım: Paniğe kapılarak herkes bir yerlere saldırsa ülke zarar görür, kendileri de zarar görür. Evvela, Meclisimizin, işte devletimizin bütün kurumlarının, sabır ve ülkeseverlik duygusunun gerektirdiği fedakârlık duyguları içinde hareket etmesi gerektiğini herkese tavsiye etmesi lazım.

Biz, bugün buralarda felaket tellallığı yapmak da istemiyoruz. Felaket var; fakat, tellallığını yapmak istemiyoruz; ama, burada da, artık, herkesin sorumluluk duyması lazım sayın milletvekilleri. Gerçekten, bu, artık, iktidar- muhalefet meselesi değil, milli bir mesele. Ülkenin tümünü ilgilendiren mesele. Ülke, var veya yok savaş verebilecek bir noktaya gelmişken, biz, artık, milli birlik ruhu içinde, birbirimizi tenkit etmeden, birbirimize karşı barışçıl bir düşünce içinde, bu olayı buraya getirirken; işte, o geçici süreler içinde milyar dolarları kaldıranları da tespit etmek suretiyle... Yani bunlar da çok önemli... İşte, birileri, bir tüyo aldı, bir saat önce, iki saat önce milyar dolarlar kazandı. Bunlar, hesaplar incelendiği zaman ileride çıkacak; ama, önce bu ateşi söndürmemiz lazım; bunu hükümet başlatmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) - Özellikle hükümet bu basireti göstermek zorundadır.

Hakikaten ülkemiz zor durumdadır. İnsanlarımızın, yurtseverlik duygusuyla hareket etmesi lazımdır. Para el kiridir derler; bugün var, yarın yok. Biz, gidip de şuna buna el uzatacağımıza, kendi cebimizden, kendimiz fedakârlık yaparak, ülkemizi, en kısa zamanda selamete kavuşturursak daha isabetli hareket etmiş oluruz; bunu umut ediyorum. Biz de milletin temsilcileri olarak, hükümet, bu milletin hükümeti olarak; Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı olarak, bu meseleye, en seri şekilde, en süratli şekilde el atalım ve bunu çözelim. İnanıyorum ki, hepsinin de arzusu budur.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Oylamaya geçtim efendim...

Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Saat 20.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 18.56

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU

KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet BATUK (Kocaeli)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 62 nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.
610 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

10. - *Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/819) (S. Sayısı : 610) (Devam)*

BAŞKAN - Hükümet?.. Burada.

Komisyon?.. Burada.

Tasarının 7 nci maddesini okutuyorum :

MADDE 7. - 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 22 ve 23 üncü maddeleri ile 37 nci maddesinin (B) bendinin 1/a alt bendinde (a) yer alan "ve Turizmi Geliştirme Fonuna yatırılmasına ilişkin konular" ibaresi ile 1/b alt bendi yürürlükten kaldırmış, 21 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelecek Yıllara Sari Taahhüt Yetkisi

Madde 21. - Turizm Bakanlığı, yurt dışı reklam ve fuar gibi turizm pazarlama işleri için yılı ödeneğinin % 50'sini geçmemek ve Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

BAŞKAN - Madde üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Sayın Nezir Aydın; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA NEZİR AYDIN (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz bazı fonların tasfiyesi hakkındaki kanun tasarısının 7 nci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Muhterem arkadaşlar, birkaç saniye önce, Meclisimiz çalışmaya başlamadan önce, kuliste, televizyondan haberler veriliyordu ve iktidarın birinci ortağı, en büyük ortağı DSP'nin sayın idare amiri haberlerde şunu söylüyordu: "Meclisimiz, çalışma süreleri ve çıkardığımız kanunlar olarak bir rekora imza atmıştır." Tabii, arkasından şunu da söylemesi gerekiyordu: Bugünlerde bir rekora daha imza attı sayın hükümet; o da, bugün itibarıyla, herhalde, reponun 7 500'leri bulması rekoru olsa gerek!

Biz, bugün, genellikle hep Meclisteydik; ama, dışarıdan aldığımız bilgilere, haberlere göre - çok üzgüncüdür; ama, gerçektir- bankalar ödeme yapmıyor, hatta kredi kartlarıyla bile işlem yapılamaz halde; Allah, sonumuzu hayırlı etsin! İnşallah...

Şimdi, biz, burada kanun yapıyoruz. Bir zamanlar fonlar konuldu; şimdi, fonları kaldırıyoruz. Tabii, kanun ne şekilde olursa olsun, uygulayıcıları esastır, uygulama esastır. Bu fonları koyanlar, koydukları zaman mutlaka, haklı gerekçeleri vardı veya iyi niyetli gerekçeleri vardı "işte, hantal

bürokrasiyi aşmanın yolu bu olacak; hızlı karar alma ve uygulama kolaylığı sağlayacak" diyorlardı. ve bu nedenlerle, fonlar oluşturulmuştu.

Şimdi, bugünde diyoruz ki, mali disiplini bozuyor, bütçe birliğini zedeliyor, kıt kaynakların etkin kullanımını engelliyor. Zaman zaman ne yapıyor; suüstimallere de sebep oluyor; hatta ve hatta, hiç ilgisi olmayan bazı idarenin bilgisi dışında kullanıyor. Örnek olarak, geçen yıl yaşadığımız toplu konutla ilgili fon, hepinizin bildiği gibi, kullanım kolaylığı sebebiyle hiç alakası olmadığı halde bir valiliğimizin silah alımı ihalesinin kaynağı olarak kullanılabilmişti.

Şimdi, bütçeye bağlı veya bütçe dışı olmak üzere, fonlarımızın sayısı oldukça kabarık. Bu fonların birçoğu işlevini yitirmiş, bunu kabul etmek gerekiyor; bir kısmı amacından uzaklaşmış veya keyfi uygulamaların aracı olmuştur; fakat, tamamını aynı kategoriye sokmak oldukça zor. Son derece sağlıklı işleyen fonlar da vardı. Örnek olarak: Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonunu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunu görebiliriz. Özellikle yerel yönetimlerde; yani, kaymakamlıklarımızda, valiliklerde, bu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun ne kadar büyük işlere yaradığını, iyi kullanıldığı zaman ne büyük hizmetlere vesile olduğunu hepimiz görmüştüzdür.

Bir de, Mera Kanunuyla kurulan Mera Fonu var ki, mutlaka, bu fonun da muhafaza edilmesi lazımdır. Hayvancılık yapanlar, geçim zorluğu içindedir. Sadece IMF'ye mahkûm olmamak için tasfiye ediyoruz diye, sakın ha, bu fonu tasfiye etmemek lazımdır. Aksi takdirde, milletimizi delidana, buffalo gibi ne idiği belli olmayan etlere mahkûm etmiş olabiliriz.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 7 nci maddeyle, Turizmi Geliştirme Fonu da yürürlükten kaldırılmaktadır. Gerçi, bu konuda, Sayın Turizm Bakanının sesini duymadık; yani, kalksın ya da kalkmasın, herhangi bir şey söylemedi; ama, bu fonların kalkması, 2000 yılının başından beri gündemdedir. Bu noktada, özellikle, 2000 yılının Haziran ayında, Sayın Çevre Bakanının isyanını, herhalde, gazetelerde, hep birlikte okumuşuzdur. Sayın Bakan diyordu ki "bana kimse bu kararnameyi imzalatıramaz; benim yerime sahte imza atılırsa, onu bilemem." Tabii, o da niçin buna isyan ediyordu; fondaki paraların yüzde 10'unu kullandığı için.

Şimdi, çok enteresandır; hükümetimiz dengeleri bozuyor diye fonlardan şikâyet ediyor, hepimiz şikâyet ediyoruz; ama, bir gerçek daha var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlarsanız, memnum olurum efendim.

NEZİR AYDIN (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Yüzde 90 itibariyle söyleyebiliriz ki, bu fonları, hükümetler, hiçbir zaman, kendi işleyişiyle, kendi görevleriyle başbaşa bırakmadılar ki! Örneğin, geçen sene, her araba alandan, taşıt alandan 500 milyon civarında parayı Çevre Fonu diye kestik, aldınız; ama, ancak yüzde 10'unu ilgili bakan kullanabiliyor. Bunun yüzde 90'ı nereye gitti; Maliyeye gitti, yani, dolaylı bir vergi. Dolaylı olarak, bütün fonların hemen hemen tamamını, yüzde 90'ını Maliye kullanıyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aydın, bir teşekkür etseniz efendim, öbür maddede de imkânınız var.

NEZİR AYDIN (Devamla) - Sayın Başkan size ve Sayın Genel Kurula teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ben teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Şimdi, söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Döner'de.
TURHAN GÜVEN (İçel) - Vazgeçtik.

BAŞKAN - Vazgeçtiniz. Teşekkür ediyorum efendim.

Bir adet önerge vardır; okutup, işleme koyacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 610 sıra sayılı kanun tasarısının çerçeve 7 nci maddesiyle değiştirilen Turizmi Teşvik Kanununun 21 inci maddesine aşağıdaki hükümün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İ. Yaşar Dedelek

Emrehan Halıcı

Eskişehir

Konya

Süleyman Coşkun

Mehmet Şandır

Burdur

Hatay

Ömer Ertaş

Mardin

"Bakanlık bütçesinde yer alan tanıma amaçlı ödeneklerden yıl sonu itibariyle kullanılmayan tutarları, ertesi yıl bütçesine aynı amaçla kullanılmak üzere devren ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir."

BAŞKAN - Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırkkale) - Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığından, takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet katılıyor mu?

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutayım mı efendim?

MEHMET ŞANDIR (Hatay) - Sayın Başkan, önerge yanlış okundu galiba!

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Ne oldu efendim?

MEHMET ŞANDIR (Hatay) - Sayın Başkan, yanlış önerge okundu.

BAŞKAN - Önerge yanlış okunmaz; nasıl yazdıysanız öyle okumuştur kâtip üyemiz.

Konuşacak mısınız efendim?..

MÜCAHİT HİMOĞLU (Erzurum) - Bir daha okur musunuz?..

MEHMET ŞANDIR (Hatay) - Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN - İyi ama, böyle bir usulümüz yok.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) - Geri alıyorlar!..

BAŞKAN - Efendim, tabii, bugün, yorgunluk var malumunuz... Efendim, meseleyi germeyelim...

Siz istemiyorsunuz değil mi; vazgeçtiniz...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - İstiyor musunuz?..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Evet, karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz; ama, önergede bir değişiklik mi oldu acaba, onu anlayamadık.

BAŞKAN - Gerekçesini, müsaade edin, okutayım; belki vazgeçersiniz. Dinlerseniz memnun olurum...

Buyurun.

Gerekçe: Turizm Bakanlığının yurtdışı tanıtım sezonu ekim-mayıs döneminde kapsamakta, bütçe yılı ile uyuşmamaktadır. Bu itibarla, hizmette devamlılığı sağlamak üzere, tanıtım ödeneklerinin reklam sezonuna paralel olarak kullanılabilmesi önerilmektedir.

BAŞKAN - Sayın Uzunkaya, vazgeçtiniz herhalde?..

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Önergenin oylanması sırasında karar yetersayısının aranılmasından vazgeçiyorum; fakat, maddenin tamamının oylanması sırasında karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Anlamadım efendim...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Maddenin oylanmasında karar yetersayısının aranılmasını istiyorum, önergede istemiyorum.

BAŞKAN - Yarım yarım olmaz; müsaade edin de, lütfedin, ben idare edeyim bu işi.

Hükümetin katıldığı ve Komisyonun takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Yapılan değişiklikle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN- Efendim, arz ettim size; yarım yarım olmaz bu iş. Lütfedin... Efendim, affedersiniz, kabul edilen... Yani, böyle bir usulümüz yok..

Sayın Uzunkaya, ben geldim diye mi yapıyorsunuz; aşkolsun yani!..

Geçici 1 inci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1. - A) Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan fonların gelirlerine ilişkin olarak;

a) Bu konularda yeni bir düzenleme yapılmaya kadar;

1. 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun 17 nci maddesi uyarınca yabancı tütün ve sigaralardan ithalat sırasında mülga Tütün Fonu adına alınan paralar,

2. 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesi birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca motorlu taşıt araçlarının fenni muayene ücretlerinin beşte biri oranında mülga Çevre Kirliliğini Önleme Fonu adına ayrıca tahsil edilen paralar,

3. 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesi birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca motorlu taşıt alım vergisi tutarının dörtte biri oranında mülga Çevre Kirliliğini Önleme Fonu adına ayrıca tahsil edilen paralar,

4. 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 22 nci maddesi uyarınca, turizm işletmelerine verilecek para cezaları ile hizmete katılma payı olarak mülga Turizm Hizmetlerini Geliştirme Fonu adına tahsil edilen paralar,

5. 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 34 üncü maddesi uyarınca maden ithalat ve ihracatı üzerinden mülga Madencilik Fonu adına tahsil edilmekte olan fon kesintileri,

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümler çerçevesinde tahsil edilmeye devam edilir ve doğrudan bütçeye gelir yazılır.

b) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan fonlar için, 1.1.2002 tarihinden itibaren tahsil edilecek genel bütçe vergi, resim ve harç gelirlerinden pay ayrılmaz.

c) (a) ve (b) bendlerinde belirtilenler dışındaki diğer her türlü fon gelirleri de Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam edilir. Ancak bu gelirler genel bütçe geliri addedilir ve tahsilatı yapan kurumlarca bütçeye gelir yazılmak üzere genel bütçe saymanlıklarına aktarılır. Gerektiğinde bu bent kapsamındaki gelirleri bir yandan genel bütçeye veya katma bütçelere özel gelir, diğer yandan fonların devamında yarar görülen hizmetlerinde kullanılmak üzere ilgili kuruluş bütçelerinde açılacak özel tertiplere Maliye Bakanlığınca özel ödenek kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

d) Genel bütçeye veya kurum bütçelerine gelir yazılan fon gelirlerinin takip ve tahsili ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte Maliye Bakanlığınca da izlenir ve takip edilir. Bu gelirlerin takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

B) Bu Kanun ve diğer şekillerde kaldırılan fonlarda istihdam edilmekte olan personelden;

a) Memurlar öncelikle fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye, kurumlarının muvafakati ve ihtiyaç bulunması halinde de Devlet Personel Başkanlığınca belirlenecek diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadrolarına naklen atanırlar.

Söz konusu memurlar, durumlarına uygun bir kadroya atanıncaya kadar her türlü özlük haklarını ilgili kurum bütçesinden ödenmek üzere eski kadrolarına göre almaya devam ederler. Ancak, bu süre altı ayı geçemez. Durumlarına uygun yeni bir kadroya atanmaların almakta oldukları her türlü ödemeler dahil net aylık tutarı, eski kadrolarında en son ayda aldıkları her türlü ödemeler dahil net aylık tutarından az ise aradaki fark kapanıncaya kadar tazminat olarak ödenir.

b) Sözleşmeli personelden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen genel ve özel şartları taşıyanlar, istekleri halinde öncelikle fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye, kurumlarının muvafakati ve ihtiyaç bulunması halinde de Devlet Personel Başkanlığınca belirlenecek diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadrolarına üç ay içinde atanırlar.

Bunlar hakkında 3.11.1999 tarihli ve 4460 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin 2,3 ve 4 üncü fıkraları hükümleri uygulanır.

Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak istemeyenler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen genel ve özel şartları taşımayanların sözleşmeleri feshedilir.

c) Sürekli işçi kadrolarında görev yapan personel, fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye aynı statüde kadrolarıyla birlikte devredilir.

Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak istemeyenlerin her türlü yasal hakları ödenerek kurumlarıyla ilişkileri kesilir.

d) Geçici işçi pozisyonlarındaki personel, fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye geçici işçi statüsünde pozisyonları ile birlikte devredilir.

Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak istemeyenlerin her türlü yasal hakları ödenerek kurumlarıyla ilişkileri kesilir.

e) Bu Kanun ve diğer şekillerde kaldırılan fonlara ait kadro ve pozisyonlardan; bu Kanunun yayımı tarihinde boş olanlar ile yukarıdaki hükümlere göre atamaları yapılmış olan personelden boşalanlar, hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş olup, iptal edilen kadrolar 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye bağlı cetvellerin ilgili bölümünden çıkarılmıştır.

Bu Madde kapsamında memur kadrolarına atanacak personelin durumuna uygun unvan ve derece bulunmaması halinde, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrası dikkate alınmaksızın unvan ve derece değişikliği yapmaya ve mevcut memur kadrolarının yetersiz kalması halinde ise bu sayılar aşılmamak üzere yeni kadrolar ihdas ederek, 190 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin eki cetvellere eklemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

C) Bu Kanunla veya diğer şekillerde kaldırılan fonların;

a) Varsa demirbaşları ile taşınır ve taşınmaz tüm malları bağlı buldukları kurum veya kuruluş devredilir.

b) Bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla mevcut nakit bakiyeleri ile alacaklarından yapılacak tahsilatları bir yandan bütçeye gelir veya özel gelir kaydetmeye, diğer yandan bütçelerinde mevcut tertiplere ödenek veya açılacak tertiplere özel ödenek olarak kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

c) Yürürlükten kaldırılan fonlardan kullanılan kredilerin geri dönüşleri, ilgili mevzuat çerçevesindeki esas ve usuller dahilinde bağlı buldukları kurumlar tarafından vade tarihleri itibarıyla tahsil edilir ve ilgili kurumun merkez saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarları gerektiğinde bütçeye gelir veya özel gelir, aynı amaçla kullanılmak üzere ilgili kurum bütçelerinde mevcut tertiplere ödenek veya açılacak tertiplere özel ödenek olarak kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilebilir. Zorunlu hallerde, kullanılan kredilerin geri dönüşüne ilişkin vade ve faiz şartlarında değişiklik yapmaya, tahsili imkânsız hale gelenleri terkin etmeye Maliye Bakanlığının görüşü üzerine ilgili kurumlar yetkilidir.

Söz konusu fonlarla ilgili olarak bütçelerde açılacak tertiplerden veya özel tertiplerden kullanılacak krediler için de bu fıkra hükmü uygulanabilir.

d) Yürüttükleri hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanlar ilgili kurum bütçelerinde bu amaçla açılacak tertiplere konulacak ödenekler ile bu Kanun uyarınca açılması öngörülen özel tertiplere kaydedilecek özel ödeneklerle yürütülür. Bu tertiplerden yapılacak harcamaların kapsamı ile harcamaya usulleri, kredi verilmesi gereken hallerde kredi verilmesinin şartları, vade ve faiz koşulları ile diğer hususlar, kaldırılan fonun bağlı olduğu bakanlık ile Maliye Bakanlığınca müştereken hazırlanıp yürürlüğe konulacak esaslar ile belirlenir.

e) Yürürlükten kaldırılan fonlarla ilgili genel ve katma bütçelerden yapılacak harcamalarda verili emrine eklenecek belgeleri belirlemeye, gerektiğinde yeni hesaplar açmaya ve yardımcı defterler ihdas etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

D) Bu Kanunla veya diğer şekillerde kaldırılan fonların tasfiyesine ilişkin olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya ilgisine göre Maliye Bakanı ve/veya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

BAŞKAN - Geçici 1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik.

Buyurun efendim. (FP sıralarımdan alkışlar)

FP GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ ÇELİK (Ankara) - Değerli Başkan, değerli milletvekilleri, 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği gibi, hükümetin ekonomik istikrar ve enflasyonla mücadele programı çerçevesinde bu tasarı önümüze geldi; ama, bugün, çöken ekonomiyle yaşananları nasıl telafi edeceğimizi hesaba katarak onlara zaman ayırsaydık daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

İyi niyetle kurulan fonlar, mali disiplini bozduğu gerekçesiyle şimdi ortadan kaldırılıyor. Muhtelif kamu kurumlarında, genel bütçe uygulamaları içerisinde yürütülmesinde zorluk çekilen hizmetlerde kullanılmak üzere, zaman içinde fonlar kurulmuş ve harcama kolaylığı sebebiyle de süratle yayılmıştır. Uygulamada karşılaşılan keyfi harcamalar, onların kuruluş maksadı dışında kullanıldığını ortaya çıkarmıştır. Bazı fonların muhafazası düşünüldüğüne göre, fon müessesesinin faydasına hükümet de inanmaktadır.

Tasfiye edilmek istenen fonların kullanıldığı yerler ve yapılan hizmetler dikkate alındığında, tasfiye neticesinde bazı hizmetlerin de aksayacağı ortadadır. Mesela, Mera Fonu, Meclisin ittifakıyla, Mera Kanunuyla kurulmuş, bu fonla, meraların ihyası ve yeni meraların tahsisi kararlaştırılmıştır. 1950 yılından sonra, ülkemizde, tarımda mekanizasyonun artmasına paralel olarak, mera alanlarında düşüş hızla başladı ve 1948 yılında 38 milyon 900 bin hektar olan çayır mera alanı 12 milyon hektara inmiştir.

Değerli milletvekilleri, ülke hayvancılığının geleceği ve insanımızın protein açığının korunması için Mera Fonu bir ümit olmuştu. Bu fonun gelirlerinin bütçeye aktarılması ve fonun kaldırılması ülke hayvancılığının geleceği açısından büyük bir tehlike arz edecektir.

Tasarıda, fonların gelirleriyle yürütülen hizmetlerin bütçe kaynaklarıyla yürütüleceği ifade edilmektedir. Bütçe vergi gelirlerinin yüzde 88'inin faiz ödemelerine gittiği bugünkü şartlarda, fon hizmetleri için bütçeden ödenek tahsisi zor görünmektedir. Bu bakımdan, hizmetlerde aksamalar olacaktır.

Bir taraftan fonlar tasfiye edilirken, döner sermaye ve güçlendirme vakıflarının yaygınlaşması tezat teşkil etmektedir. Kamu kurumlarının bünyesinde kurulan vakıf ve dernekler nüfuz ve baskı kullanarak yardım toplamaktadır.

Bir başka örnek: Maden Kanununun 14 üncü maddesine göre, her yıl, maden işletmecilerinden brüt kârlarının yüzde 5'i oranında fon katkı payı alınmakta ve fonda biriken bu meblağ, madencilere belirli şartlar ve bu kredi sirkülasyonu sektörün gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Madencilik sektörünün tek kredi kaynağı bu fondur. Kaldı ki, fon, yine madencilerin bilanço üzerinden ödedikleri yüzde 5 katkı paylarıyla oluşmaktadır. Yani devletin buraya bir katkısı yoktur; ama, bu kredi desteğiyle özellikle mermer sektöründe ihracat artışı sağlanmış ve bu arada Madencilik Fonu epey miktarda da vergi ödemiştir. Bu nedenlerden, Madencilik Fonunun diğer fonlardan ayrı kapsamda ele alınması gerekir diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, söz konusu tasarıda Madencilik Fonunun tasfiye edilmesine rağmen, madencilere alınan yüzde 5 fon katkı payı kaldırılmamış, 14 üncü maddeye göre alınan bilanço

brüt kârının yüzde 5 oranındaki devlet hakkı ödemeleri de yüzde 10'a çıkartılmıştır; yani, siz, madencilerin kendi imkânlarıyla oraya aktarmış olduğu ve ondan istifade etmek suretiyle kendi bünyesinde bir imkân sağladığı kısmı ortadan kaldırıyor, bunu vergi olarak, onlara yük olarak getiriyorsunuz.

2,9 trilyon dolarlık rezerv potansiyeli olan madencilik sektöründe üretim ve işletmeler hızla azalmakta ve çok zor şartlar altında faaliyet yapılmaktadır. Ülkemizin içerisinde bulunduğu darboğazın giderilmesinin, ancak, üretimi artırmakla mümkün olacağı malumunuzdur. Bu da, belirli kolaylıklar sağlanarak elde edilebilir. Devlet hakkının yüzde 10'a çıkarılması ek bir külfet getirecek ve can çekişmekte olan sektörün daha da erimesine neden olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sizin sözünüzü kesemem biliyorsunuz, onun için, toparlarsanız memnun olurum efendim.

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Devamla) - Bitiriyorum efendim.

Madencilik Fonunun tasfiyesi zorunluluğu var ise, fon katkı payının da kaldırılarak, devlet hakkının, mevcut yasada olduğu gibi yüzde 5 olarak bırakılması gerekmektedir diye düşünüyorum.

Bazı konuların yeniden değerlendirilmesi talebiyle saygılar sunuyor, hayırlı akşamlar diliyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Efendim teşekkür ederim.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde 1'i hükümete ait olmak üzere 4 adet önerge vardır; geliş sıralarına göre okutup, ayrıntılık derecelerine göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülmekte olan Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının Geçici 1 inci maddesinin (C) bendi, (b) alt bendi ile (D) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Şandır

Aydın Tümen

Hatay

Ankara

Beyhan Aslan

Mükerrem Levent

Denizli

Niğde

Mehmet Hanifi Tiryaki

Gaziantep

"b) Bu kanunun yürürlük tarihi itibarıyla mevcut nakit bakiyeleri ile alacaklarından yapılacak tahsilatlar bir yandan bütçeye gelir veya özel gelir, diğer yandan bütçelerinde mevcut tertiplere ödenek veya açılacak tertiplere Maliye Bakanlığınca özel ödenek olarak kaydedilir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

D) Bu kanunla ve diğer şekillerde kaldırılan fonların tasfiyesine ilişkin olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya, ilgisine göre Maliye Bakanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlar yetkilidir."

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, o önergeyi işleme koyabilir misiniz!.. İmza noksanı var. Sayın Şandır'ın adı var, imzası yok efendim.

BAŞKAN - Bakalım efendim...

Burada 5 imza var efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Nerede 5 imza var; Sayın Tülmen, Sayın Aslan, Sayın Levent, Sayın Tiryaki; 5 incisi kim?

BAŞKAN - Mehmet Şandır var efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Nerede? İmzası var mı efendim?! Sayın Başkan, dikkat edelim... Rica ederim... Biz ne yaptığımızı biliyoruz efendim...

İmza atın da; tabii, işleme nasıl koyacaksınız, onu da ben bilmiyorum.

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici madde 1- (d) fıkrasından sonra gelmek üzere, aşağıdaki (f) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"f) Bu kanun uyarınca yürürlükten kaldırılan fonlardan ücret almakta olan geçici işçiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde müracaat etmeleri halinde, bağlı buldukları kuruluşlarda sürekli işçi kadrolarına atanırlar."

Fethullah Erbaş

Van

Dengir Mir Mehmet Fırat

Adıyaman

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Latif Öztekin

Elazığ

Ali Oğuz

İstanbul

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici madde 1- (d) fıkrasından sonra gelmek üzere, aşağıdaki (e) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"e) Bu kanun uyarınca yürürlükten kaldırılan fonlardan ücret almakta olan sözleşmeli personel, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde müracaat etmeleri halinde, bağlı buldukları kuruluşlarda iki yılını dolduranlar asaleten, diğerleri aday memur olarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun atamaya ilgili şartları taşımaları halinde, bağlı buldukları kuruluşlarda, durumlarına uygun kadrolara sınavsız olarak atanırlar."

Fethullah Erbaş

Van

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

Dengir Mir Mehmet Fırat

Adıyaman

Latif Öztekin

Elazığ

BAŞKAN - Bu önergeyi okutup, işleme koyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 610 sıra sayılı kanun tasarısının geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (c) bendine "belirtilenler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bu kanunla düzenleme yapılanlar" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Orman Bakanı

İ. Nami Çağan

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) - Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Önerge hükümetin olduğuna göre, gerekçesini mi okutalım Sayın Bakan?

ORMAN BAKANI İ. NAMI ÇAĞAN (İstanbul) - Gerekçesini okutalım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bazı fon gelirlerine ilişkin maddelerde özel düzenlemeler yapılmış olup, önerilen ibarenin tasarıya ilave edilmemesi halinde tereddütler ortaya çıkacaktır. Bu itibarla, bu tasarıyla özel düzenleme yapılan gelirlerin, bu bent kapsamı dışında tutulması önerilmektedir.

BAŞKAN - Hükümetten gelen, Komisyonun takdire bıraktığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, yerimden bir hususu söyleyebilir miyim?

BAŞKAN - Hayhay efendim, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, hükümet, bir kurumdur. Bir hükümetin bir önergesinin buraya gelebilmesi için, evvela Bakanlar Kuruluna gitmesi lazım.

BAŞKAN - Olur mu efendim!..

KAMER GENÇ (Tunceli) - Bir dakika efendim...

BAŞKAN - Peki, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Yani, kanun tasarıları, Bakanlar Kurulunda inceleniyor, sonra komisyona geliyor ve burada inceleniyor. Ben görüyorum ki, bazı bakanlar, burada, kendisiyle ilgili özel birtakım çabalar içerisindedir. Devlet yönetimi bu kadar gayriciddi olmaz. Yani, her bakan, buraya gelir de, grup başkanvekillerini görür, hükümetten gelen tasarıyı değiştirirse, bu, ciddi bir hükümetle bağdaşır mı Sayın Başkan?

BAŞKAN - Efendim, özür dilerim; benim anlayışıma göre, hükümet, her zaman böyle bir hakka sahip...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Hayır, değil...

BAŞKAN - Efendim, sayın bakanlar...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Efendim, ciddi hükümet etmenin gereği budur. Bakanlar Kurulu, bir kanun tasarısını Bakanlar Kurulunda imzalıyor, komisyona gönderiyor, daha sonra, burada, komisyondan geçiyor; ama, bunlar, hakikaten, bu Türkiye'yi...

BAŞKAN - Sayın Genç, sayın bakanlar hükümete müteselsil kefilidir, hükümetin içindedirler ve hükümet adına bir önerge veriyorlar. Adı da üstünde...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Efendim, hükümet adına vermiyor, hükümet adına olabilmesi için, bütün bakanların imzasının olması lazım.

BAŞKAN - Olur mu efendim öyle şey, istirham ederim!.. Peki efendim, bizim anlayışımız bu.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, ama, bu memleketi ne hale getirdiklerini gördük... (DSP sıralarından "otur yerine" sesleri)

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülmekte olan Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesinin (C) bendi (b) alt bendi ile (d) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Şandır

(Hatay)

ve arkadaşları

"b) Bu kanunun yürürlük tarihi itibarıyla mevcut nakit bakiyeleri ile alacaklarından yapılacak tahsilatlar bir yandan bütçeye gelir veya özel gelir, diğer yandan bütçelerinde mevcut tertiplere ödenek veya açılacak tertiplere Maliye Bakanlığınca özel ödenek olarak kaydedilir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

D) Bu kanunla ve diğer şekillerde kaldırılan fonların tasfiyesine ilişkin olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya ilgisine göre Maliye Bakanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlar yetkilidir.

BAŞKAN - Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) - Çoğunluğumuz olmadığından takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?..

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Efendim, gerekçesini...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Efendim, gerekçesini okuyalım, bir dakika... Oylamadık...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Tamam, okuyun.

BAŞKAN - Sayın Genç, niye böyle yapıyorsunuz?! Bitireyim işimi, ondan sonra efendim, o hakkınız var.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Tamam, peki.

BAŞKAN - Size karışmıyorum... Belki geri alırsınız ben gerekçeyi okuyunca...

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Halen fonlarda yürütülen hizmetlerin aksatılmadan yürütülebilmesi için bütçe disiplini içerisinde özel bir hesaba ve tertiplere ödenek koymak suretiyle yürütülmesi zarurî görülmektedir.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve enflasyonla mücadele programı çerçevesinde, fonlarla ilgili düzenlemelerin yapılmasında Devlet Planlama Teşkilatı katkılarının faydalı olacağını düşünüyoruz. Hükümetin teklifi de bu yöndedir.

BAŞKAN - Efendim, gerekçeyi okuttum; karar yetersayısının aranılması isteğinizi geri aldınız mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) - Aldım...

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Hükümetin katıldığı, Komisyonun takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici madde 1-(d) fıkrasından sonra gelmek üzere, aşağıdaki (f) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"f) Bu kanun uyarınca yürürlükten kaldırılan fonlardan ücret almakta olan geçici işçiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde müracaat etmeleri halinde, bağlı buldukları kuruluşlarda sürekli işçi kadrolarına atanırlar.

Fethullah Erbaş

(Van)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Efendim, önergeye Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırkkale) - Sayın Başkan, katılmıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet?...

ORMAN BAKANİ İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Oğuz, gerekçeyi mi okutalım efendim?

ALİ OĞUZ (İstanbul) - Hayhay efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe :

Başbakanlığın 26.10.2000 tarihli protokolünde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ek protokolle Orman Bakanlığında çalışan Bütçe (66) programından ücret alan tüm geçici veya mevsimlik işçilerin daimî işçi kadrolarına intibakları yapılmıştır. Fakat, Tarım Bakanlığına bağlı kurum bünyesindeki fondan maaş alan geçici işçiler bu kapsamın dışında kalmıştır. Fon kaldırılacağından, söz konusu bu elemanlar mağdur duruma düşeceklerdir.

Bazı kurumların yürütmekte oldukları çalışmalarda, Fondan maaş alan bu geçici işçiler, bilfiil arazide çalıştırılmaktadırlar. Bu nedenle de memur kadrolarına atandıkları takdirde arazi hizmetleri

gibi görevlerde çalıştırılmayacaklarından, kurumların iş akışında aksamalar meydana gelecektir. Kurum bünyesinde oniki yıldır çalışan geçici işçi mevcut olup, özlük haklarının korunabilmesi, mevcut durumlarının iyileştirilmesi ve Anayasanın eşitlik ilkesi göz önüne alınarak daimî işçi kadrolarına intibakları uygun olacaktır.

BAŞKAN - Efendim, Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir efendim.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının geçici madde 1-(d) fıkrasından sonra gelmek üzere, aşağıdaki (e) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"e) Bu kanun uyarınca yürürlükten kaldırılan fonlardan ücret almakta olan sözleşmeli personel, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde müracaat etmeleri halinde, bağlı buldukları kuruluşlarda iki yılını dolduranlar asaleten, diğerleri aday memur olarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun atamayla ilgili şartları taşımaları halinde, bağlı buldukları kuruluşlarda, durumlarına uygun kadrolara sınavsız olarak atanırlar."

Fethullah Erbaş

(Van)

ve arkadaşları

BAŞKAN - Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) - Sayın Başkan, katılmıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet?..

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Erbaş?.. Burada yok.

Önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe :

Sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin esaslar oluşturulurken kısa süreli bir çalışma temel alınmış ve özlük haklarına ilişkin düzenlemeler de buna göre oluşturulmuştur. Ancak, Bakanlar Kurulu kararının çıktığı 1978 yılından bugüne kadar geçen süre göz önüne alındığında, bu statünün kısa süreli olmadığı ve sürekli bir istihdam şekline dönüştüğü bir gerçektir. Dolayısıyla, özlük haklarının da uzun süreli istihdama cevap verecek hale getirilmesi gerekmektedir. Aynı işi yapan kişilerin farklı statülerde çalıştırılması, sosyolojik, ekonomik ve psikolojik açılarından rahatsızlık yaratmaktadır.

Tarım Bakanlığına bağlı kurum bünyesinde, Fondan ücret alan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun (4/B) maddesi kapsamında sözleşmeli personel çalıştırılmaktadır. Bu sözleşme şekli KİT ve diğer kurumlardaki sözleşme tipinden farklı olup, pek çok özlük haklarından yoksundur. Bu personelin ücretlerinin ödendiği Fon kaldırılacağından, söz konusu sözleşmeli statüsünde çalışanlar mağdur duruma düşecektir.

657 sayılı Kanunun (4/B) maddesi uyarınca, oniki yıldır çalışan sözleşmeli personel mevcut olup, uzun süredir bu kurumda çalışmış olmaları ve iş deneyimleri dikkate alınarak, özlük hak-

larının korunabilmesi ve mevcut durumlarının iyileştirilmesi için, durumlarına uygun kadrolara intibak ettirilmeleri gerekmektedir.

BAŞKAN - Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Efendim, kabul edilen iki önergeyle beraber maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) - Sayın Başkan, bir redaksiyon talebimiz vardı...

BAŞKAN - Buyurun efendim, açıklayın...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) - Geçici madde l'in (A) bendinin (a) alt bendinin (4) numaralı fıkrasında "Turizmi Geliştirme Fonu" yazılması gerekirken, sehven "Turizm Hizmetlerini Geliştirme Fonu" yazılmış. Doğru olanı "Turizmi Geliştirme Fonu"dur.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim; bu uyarınız dikkate alınacak.

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Sayın Başkan, bir düzeltme de ben yapmak istiyorum....

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakan.

ORMAN BAKANI İ. NAMİ ÇAĞAN (İstanbul) - Geçici 1 inci maddenin (A) bendinin (a) alt bendinin (2) numaralı fıkrasında "taşıt araçlarının" deniyor. Bu, ya taşıma aracıdır ya da taşıtır. "Taşıma araçlarının" olarak düzeltilmesi gerekir.

BAŞKAN - "Taşıma araçlarının" olarak düzeltilecek efendim, teşekkür ederim.

8 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8 - Bu Kanun 1.1.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Son maddeyi okutuyorum :

MADDE 9.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, tasarı kanunlaşmıştır; hayırlı, uğurlu olsun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, tasarının tamamını oylamadınız daha. O zaman, ben, oyumun rengini belirtmek üzere, aleyhte söz istiyorum.

BAŞKAN - Aleyhte konuşmak üzere, buyurun Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) - İsterseniz, önce lehte olanlar konuşsun, ondan sonra ben konuşayım.

BAŞKAN - Efendim, ben sizi çağırdım; size de cevap olur.

Buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı fonların genel bütçe içerisine aktarılması ve bu fonların harcamalarının disiplin altına alınması, elbette ki, bizim iste-

diğimiz ve arzu ettiğimiz bir durumdur; çünkü, devletin bütçesi bir olmalıdır, devletin bütün gelirleri bir havuzda toplanmalıdır, bu havuzdan harcamalar yapılmalıdır, bu havuzdan yapılacak harcamaların ciddi bir denetime tabi olması lazımdır. Yoksa, her bakanın emrine birtakım fonlar verdiğiniz takdirde, o bakan da o fonları getirir, kendi seçim bölgesi için, seçmeni için kullanır. Bu, devlet ciddiyetiyle bağdaşmayan bir durumdur.

Bakın, daha önce yaptığım konuşmada dediğim gibi, Türkiye, ciddi bir sıkıntı içerisinde. Şu sıkıntıyı, biz, milletvekilleri olarak, şu aşamada, burada dile getirmek de istemiyoruz. İnanmanızı istiyorum, şevkimiz de kalmamıştır; âdeta, harpte mağlup olmuş bir ülkenin vatandaşının taşıdığı bir acı ve elem içerisindeyiz; bunu herkesin bilmesi lazım.

Gazetelerde, devletimizin başında olan Sayın Cumhurbaşkanı ile Başbakan arasında çıkan ve hakikaten, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak utandırdığımız ve Türkiye Cumhuriyeti Devletine ve vatandaşlarına yakışmayan birtakım söylemler çıkıyor. Böyle bir ülke, bu kadar büyük bir ülke, bu kadar onurlu bir ülke, dünyada bu kadar saygınlığı olan bir ülke, böyle, hakikaten, kelimelerle bile ifade etmeyi istemediğim, nahoş olan bir durumla karşı karşıya. Böyle nahoş bir durumla karşı karşıya olan bir ülkenin Parlamentosunun üyesiyiz.

Şimdi size soruyorum: Allahaşkına, sizin de bu akşam şevkiniz var mı, burada kalıp da çalışma şevkiniz var mı? (DSP sıralarından "Var, var..." sesleri)

BAŞKAN - Karşılıklı konuşmayın efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) - Efendim, siz gültüyorsunuz... Bu iş gerçekten çok ciddi bir olay.

Bakın, ben size şunu söyledim: Harpte mağlup olmuş bir ülkenin vatandaşının çekmesi gereken acı ve ıstırap içindeyim. Siz bunu anlayamayabilirsiniz; ama, biz, ulus olarak, Türk Halkı olarak, Türk Milleti olarak, bunu aşabilecek kudretteyiz, güçteyiz, kabiliyetteyiz ve nitelikteyiz. O halde, bakın, birbirimizi kırmanın zamanı değil; birleşerek, bir olarak, olaylar karşısında özveride bulunarak, birbirimizi suçlamayarak, bu olaya karşı mücadele etmek istiyoruz. O halde, değerli arkadaşlarım, bizim öncelikli görevimiz budur.

Bakın, bugün, dünyanın o kredi kuruluşları kredimizi de düşürdü, en güvensiz ülke haline soktu. O halde, biz, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin vatandaşları, onun da üzerinde milletvekilleri ve parlamenterleri olarak, onun üzerinde hükümetimizle, Cumhurbaşkanımızla, bütün kurumlarımızla, evvela bu meseleyi halledelim.

Şimdi, burada bir kanun çıkarmışız. Biraz önce gördüm, bakanın birisi grupları geziyor; aman, bana bu avantajı tanıyın... Sayın milletvekilleri, inanmanızı istiyorum, isterseniz, bu gündemdeki bütün kanunları hiç okumadan oylayalım, kabul edelim; Türkiye'ye ne getirir?.. Onun söyleyeyim size.

Onun için, rica ediyorum, birbirimizi anlayalım. Bu ülke bizindir, bu geminin içinde birlikte seyahat ediyoruz. Onun için, lütfen, birbirimizi anlayalım, öncelikle Türkiye'nin can alıcı meselesi olan problemlerin üzerine yürüyelim, onları çözelim.

Benim demek istediğim budur; ama, bu getirdiğiniz fonlar, gerçekten, bir yandan fonlarla ilgili meseleyi hallederken; kabul ediyorum; ama, öte taraftan da, yine "fon" adı altında Maliye Bakanlığına bir hesap açtırıyoruz, ilgili bakanın emrine veriyoruz. Yine, o fondaki keyfilikler, denetimsizlikler devam ediyor. Yani, meseleyi çözemiyoruz. Mesele, gerçekten, fonların kuruluşundaki amaçta öngörülen keyfiliklerin giderilmemesi. Bakın, Özal, 1983'te iktidara gelince, ülkeye yaptığı kötülüklerin en başındaki budur. Yani, getirdi, her bakanın emrine birtakım fonlar verdi ve o fon-

lardan yapılan harcamalar vatandaşın cebinden alındı ve onlar denetimsiz kaldı, birçok suiistimallerin kaynağı da bu oldu.

Şimdi, mesela, biraz önce 5 inci madde üzerinde konuşurken... Madenlerden alınan devlet hakkını yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkardık. Bunun bir mantığı da yok; çünkü, madenciler diyor ki, bu bize, bu madencilik faaliyetinin sağlıklı yürütülmesi için elimize verilen bir imkândı; dolayısıyla, 1989'larda 30 milyon dolar ihracat yaparken, bu fonun bize sağladığı imkânlarla, özellikle mermer sanayiinde, biz, aşağı yukarı 200 milyon dolarlık ihracat yaptık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) - Sayın Başkan, herhalde sürem bitti...

BAŞKAN - Bitti; ama, siz de toparlayacaksınız...

KAMER GENÇ (Devamla) - Evet.

Dolayısıyla, ülkeye faydalı oluyordu, bunu kaldırmayın diyoruz; ama, dinlenilmiyor, herkes istediği gibi kanun çıkarıyor. Yani, bu kanun tasarısı genel olarak iyi de olmasına rağmen, ama, bugünkü ortamda, artık, bu Parlatentonun, şu saatten sonra, kanun çıkarmak için elverişli bir moral değeri yok, yani bir moral havası yok. Biz, muhalefet olarak, inanmız ki, çıkıp, bu kürsüde konuşma moralini ve gücünü kendimizde bulamıyoruz.

Saygılar sunuyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Genç.

Lehte 3 arkadaşımız söz istemiştir; İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker, Ağrı Milletvekili Sayın Nidai Seven, Niğde Milletvekili Sayın Mükkerrem Levent.

Sayın Türker?..

MASUM TÜRKER (İstanbul) - Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Masum Türker konuşmayacak efendim; Sayın Nidai Seven konuşacak.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

NİDAI SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekili, 610 sıra sayılı kanun tasarısının çok olumlu olduğuna dair düşüncelerimi belirtmek istiyorum. Sadece, bugün, Türk ekonomisinde meydana gelen kriz için, milletvekilleri olarak, Türk Milletine, yatırımcılara, küçük tasarruf sahiplerine, bankacılara sesleniyorum: Bu, geçici bir olaydır. Bu meselenin bütün Parlamento olarak üstesinden geleceğiz. Herkesi bu konuda sağlıklı düşünmeye, sağduyuya davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Nidai Seven.

Efendim, tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, böylece, tasarı kanunlaşmıştır.

Sayın milletvekilleri, Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları raporlarının müzakerelerine başlayacağız.

11. - Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları Raporları (1/693) (S. Sayısı : 580)

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu raporunun müzakerelerine başlıyoruz.

12. - *Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (1)*

BAŞKAN- Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Komisyon raporu, 402 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulun 16.2.2001 tarihli 60 ıncı Birleşiminde alınan karar gereğince, İçtüzüğün 91 inci maddesi kapsamında değerlendirilen bu kanun tasarısının yapılacak görüşme ve oylamalarında; tasarının 20'şer maddelik iki bölüm halinde görüşülmesi; tasarının tümü üzerinde gruplar, komisyon ve hükümet adına yapılacak konuşmaların 20'şer dakika, kişisel konuşmaların 10'ar dakika olması; bölümler üzerinde, gruplar, komisyon ve hükümet adına yapılacak konuşmaların 10'ar dakika olması; bölümler üzerinde, gruplar, komisyon ve hükümetin birer, milletvekillerinin de bir önerge verebilmesi; maddeler okunmaksızın, sadece bölümlerinin ayrı ayrı oylanması ve bölümler üzerinde verilen önergelerin kabulü halinde, o bölümün kabul edilen önergeyle birlikte oylanması kabul edilmiştir. Bu karar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul Gündeminin iç kapağında yer almaktadır.

Tasarının tümü üzerinde ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Avni Doğan'a aittir.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 402 sıra sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı hakkında, Fazilet Partisi Grubu adına konuşmak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, son yıl içerisinde, iktidarın ve muhalefetin her alanda anlaşacağı bir kanun tasarısını konuşuyoruz. Bu dönemde, ilk defa, bir kanun, İçtüzüğün 91 inci maddesine göre, temel kanun olarak konuşuluyor. Gerçekten de, üzerinde durduğumuz tasarı, Türkiye'nin çok ciddi temel meselelerini çözen bir kanun tasarısıdır. Önemli bir boşluğu dolduruyor; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun, artık, eskimiş, günümüz şartlarına uymayan bölümleri, bugünkü ihtiyaçları karşılayacak şekilde değiştiriliyor. Getirilen yeni düzenlemelerle de, yazarların, sanatçıların, fikir adamlarının haklarını koruyan yeni unsurlar taşıyor.

Bu önemli çalışmayı bir tasarı haline dönüştürüp Yüce Meclise getirdiğinden dolayı, Kültür Bakanlığına, özellikle Kültür Bakanına, Fazilet Partisi adına teşekkür ediyoruz.

Biz, Fazilet Partisi olarak, sırf muhalefet yapmak için muhalefet yapmamayı Türk siyasetine taşımak istiyoruz.

Buradan, Partim adına açıkça söylüyorum ki, elimizdeki tasarı gibi, ülkemiz için, fikir hayatımız için, ekonomik çıkarlarımız için, Türk siyasetinin normale dönmesi için faydalı her türlü

(1) 402 S. Sayılı Basmayı tutanağa ektidir.

teklifi, her türlü tasarımı destekleyeceğiz. Türkiye'nin demokratikleşmesi, sözde değil gerçekten çağdaşlaşması, Anayasamızın ve yasalarımızın Avrupa Birliği standartlarına uydurulması yönündeki her türlü çabaya katkı sağlayacağız. İktidarın getirdiği her teklife karşı çıkmamız, ciddi muhalefet olmadığına inanıyoruz.

Görüşmekte olduğumuz tasarımın fikir ve sanat hayatımıza önemli katkıları olduğunu, biraz önce söyledim. Ayrıca, bu tasarımın, gerek Millî Eğitim Komisyonunda gerekse ilgili alt komisyon-da görüşülmesi sırasında sergilenen uzlaşmacı tavır, siyasetimiz için önemli bir kazanımdır. Tasarı, bugünkü haline, konuyla ilgilenen birçok sivil toplum örgütüyle görüşülerek getirilmiştir. Sayın Kültür Bakanının, komisyon üyesi milletvekillerini dikkatle dinlemesi ve bu konuda gerekli değişikliklerin yapılması konusunda oldukça esnek davranması, tasarımın olgunlaşması açısından önemli katkılar sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, demokrasi, herkesin kendi düşüncesini serbestçe açıkladığı, onu, hiçbir korkuya kapılmadan savunduğu rejimin adıdır. Demokrasi, sanatın, sanatçının hiçbir kayıt ve şartla sınırlanmadan sanatını icra ettiği rejimin adıdır.

Herkesin kabul ettiği bir gerçek var; milletler, kültürüyle diğer milletlerden ayrılır; milletler, kültürüyle, sanatıyla, sinemasıyla ve özgün fikirleriyle diğer milletlere katkı sağlar. İnsanlığa en büyük hizmet, ona, fikri açıdan, sanatsal açıdan yapılan katkıdır; çünkü, sanat, insanoğlunun sahici dilidir; yalansız, riyasız lisanıdır sanat, insanoğlunun. Yürekten, inançtan, saflıktan, insanın insana, insanın kendisini kuşatan çevreye, evrenin sonsuzluğuna, kendi bilinmezliğine yaptığı yolculuktan kopan estetik bir arayıştır sanat; insanı insan yapan gerçektir. Sanata kayıtsız kalamayız. Devlet olarak, millet olarak, milletin Meclisi olarak sanata kayıtsız kalamayız; fikir hayatına kayıtsız kalamayız; düşünceye kayıtsız kalamayız. Devlet olarak, millet olarak, milletin Meclisi olarak, sanata, fikre, özgürlüğe ve fikir hayatına katkı sağlamak durumundayız.

Görüşmekte olduğumuz tasarımın, sanat hayatımıza ve sanat hayatımızın, fikir hayatımızın fedakâr emekçileri olan sanat adamlarına, fikir adamlarına rahatlık sağlayacağı inancıyla bu tasarımı destekliyoruz.

Inanıyoruz ki, inanmak istiyoruz ki, bu tasarıdan sonra, fikir hayatımızı, sanat hayatımızı rahatlatacak başka düzenlemeler gelir. Mesela, sinema hakkında çalışmalar gelir. Sinemayla uğraşan sanatçıları rahatlatacak, güçlendirecek çalışmalar gelir. Sanatçılarımızı, şairlerimizi, fikir adamlarımızı havadan sudan sebeplerle hapse atmak, yasak koymak paranoyasından kurtuluruz. Türkiye Cumhuriyetinin ideoloğunu yapmış bir fikir adamının, Millî Eğitim Bakanlığınca yayımlanmış bir kitabından iki mısra şiir okuyan devlet adamlarını hapse atmak, ömür boyu siyasi yasak koymak ayıbından kurtuluruz. Sayın Kültür Bakanlığı ve hükümeti, bu yönde çalışmalar yapmaya davet ediyorum.

Ülkemizde, yıllardır, ekonomik kalkınma hızı saplantısı tek başına kalkınma, gelişme ölçüsü sayılmaktadır. Toplumun kültürel gelişmesi, genel anlamda sosyokültürel değişimin getirdiği sorunlar gözardı edilmektedir. Oysa, sosyoloji biliminin açık seçik ortaya koyduğu gibi, modern sını ve iktisadi gelişme modellerinin, kültürel gelişmeyi, sanat ve fikir hayatındaki gelişmeyi yedeğine almadığı takdirde, toplumsal yapıda ciddi tahribatlar yaptığı bilinmektedir.

Değerli milletvekilleri, kültür, yaşayan bir varlıktır; vitrinlik, seyirlik bir malzeme olmayıp, hayatîyetin kaçınılmaz bir parçasıdır. Onun için, devlet, sını ve iktisadi gelişmelerin tahrip ettiği sosyokültürel değerleri, birer vitrinlik unsur olarak görmek yerine, yaşatmak ve geliştirmek zorundadır. Kültürü geliştirmenin yolu, sanatçıya, fikir adamına, şaire, yazara yapılan destektir, onlara

sağlanan özgürlüktür. Onları, ekmeğiyle boğuşan, geçimiyle boğuşan, yayıncının, kasetçinin eline düşmüş mağdurlar olmaktan kurtarmamız gerekir.

Sermayenin önemli bir güç olduğu bir ülkede yaşıyoruz. Korsanlığın, tefeciliğin, çalışmadan kazanmanın ne demek olduğunu iyi bilen bir ülkede yaşıyoruz; ama, umutluyuz; sanatın gücünün, düşüncenin gücünün, özgürlüğün gücünün en büyük güç olarak kabul edildiği bir yeni yüzyıla giriyoruz. Gelişen dünya, insanın zihninde ve anlayışında hızlı ve köklü sarsıntılara yol açıyor. Bu sarsıntıdan, bu değişimden kimse muaf değildir.

Girmekte olduğumuz yüzyılda, geçmişle yaşamaya kalksak da, geçmişle hesaplaşarak geleceğe yürümek, tüm anlayış koordinatlarımızı kuşatmış durumda. Bu değişimden herkes nasibini alıyor ve almaya devam edecektir. Bu, bir depremdir, bir zihniyet depremidir; bir toplumdun diğerine, bir kültürden diğerine, bir ideolojiden diğerine; tek fark, bu depremi algılayış biçimidir. İşte bu algılayış biçimi, toplumsal değişimi temsil ediyor. Değişim, insanlığın hiç değişmeyen gerçeğidir, engellenemeyen gerçeğidir. Bu gerçeği, sancısız, sıkıntısız gerçekleştirmenin yolu, fikir ve sanat hayatına önem vermektir.

Değerli arkadaşlar, geçmişimiz, bu müthiş gerçeği gören devlet adamlarının ve devlet anlayışının örnekleriyle dolu olduğu için muhteşemdir. Tarihimizde Büyük Önder'in "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir" özdeyişini tasdik eden sanatçı devlet adamlarının, sanat ve sanatçıyı koruyan devlet anlayışının âdeti kurumsallaşmış örnekleri var. Bu Osmanlıda böyle, Selçukluda böyle. Sanatçılar, yazarlar, Cumhuriyetin Kurucusunun en yakın çevresini oluşturuyor. Nedim'den Baki'ye, Fuzulî'den Mehmet Akif'e uzanan şiir geleneği bu devlet anlayışı içerisinde oluşuyor. Mevlana'dan Yunus'a, Pir Sultan'a, Karacaoğlan'a uzanan insan sevgisi bu anlayış içerisinde gerçekleşiyor. İtrî bu anlayışın ürünü, Dede Efendi bu anlayışın ürünü, Mozart'ı etkileyen, Shopin'i etkileyen, Avrupa'nın bulutlu anlayışına gümbür gümbür Türk Marşını ilham eden büyük medeniyet bu anlayışın ürünü. Kim ne derse desin, Necip Fazıl da, Nazım Hikmet de bu gelenekten geliyor. Üzülerek söylüyorum ki, Atatürk'ten sonra devlet anlayışımız bu gelenekten köklü bir kopuşu ifade ediyor. Fikir hayatına, sanat hayatına hafife gözüyle bakmanın, kompador gözüyle bakmanın, eğlence unsurlar gözüyle bakmanın kültürümüze yaptığı tahribat, kolay telafi edilecek bir tahribat değildir.

Batı'dan esen rüzgârlara konjonktürel övgüler düzen devlet adamları, keşke aynı övgüyü Avni Anı'ya, Hacı Arif Beye yapabilselerdi; keşke Ege'nin o serin, o yerli havasını Sezen Aksu kadar yürekte hissedebilselerdi; keşke sözleri Faruk Nafiz kadar Türkçe, sesleri Nida Tüfekçi kadar yerli olabilseydi; keşke hayranlığımız yapay, övgülerimiz mürai olmasaydı; keşke sanatçılarımız kadar, şairlerimiz kadar biz de kendi sesimizi arayabilseydik. Kalkınmanın yolu buydu, çağdaş olmanın yolu buydu, evrensel olmanın yolu buydu. Vivaldi'yi sevdiğimiz kadar kendimizi de sevebilseydik, bu kadar kaybımız olmayacaktı.

Kendimizi Atatürkçü ilan etmek yerine, ülkemize, milletimize Atatürk gibi bakabilseydik. Sanat eserlerimiz, fikir hayatımız, işportacıların, simsarların, sahte baskı yapanların elinde kalmazdı. Neyse ki, bugün, bunları, burada, milletin Meclisinde konuşuyor olmamız, bir kazançtır, bir kendine dönüştür.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, küreselleşen dünyayla yarışabilmek için siyasal, ekonomik ve kültürel yapısında köklü değişiklikler yapmak zorundadır. Bunun için, değerli düşünce adamı Nazif Gürdoğan'ın dediği gibi "ilk yapılması gereken, kültür ithal eden bir ülke konumundan, kültür ihraç eden bir ülke stratejisine geçmemiz gerekiyor." Kültür ihraç eden bir ülke konumuna gelmenin ilk

şartı, vazgeçilmez şartı, öncelikle, kendi kültürümüze olan saygımızla başlar. Milletimizin kendi kültürüne olan saygısından kuşquamuz yoktur; kuşquamuz, içerisinde yaşadığımız sistemdir, hükümetedir, milli eğitim politikasıdır.

Değerli milletvekilleri, sağlıklı siyaset, sağlıklı ekonomi, sağlıklı kültürün peşinden gider. Kültür ile ekonomi, kültür ile siyaset iç içedir. Küçük kültürden büyük düşünce çıkmaz; küçük kültürden büyük siyaset çıkmaz; küçük kültürden büyük devlet çıkmaz, küçük kültürden güçlü endüstriyel atılım çıkmaz. Bu nedenle, fikir hayatımıza, sanat hayatımıza, bizi biz yapan kültürümüze ideolojilerin bizi sınırlayan mantığıyla bakmamalıyız. Yerli değerleri yok sayan bir mantıktan, evrensel ölçekleri es geçen bir akıldan, taklitçilik ile çağdaşlığı karıştıran ideolojik yaklaşımlardan ne fikir çıkar, ne sanat çıkar, ne de büyük düşünce çıkar. Çağımız, ordulardan çok, kültürlerin savaştığı bir çağdır. Soğuk savaş döneminin modelleri, taktikleri geçerliliğini yitirdi. Artık, kültür ve ekonomi, kültür ve siyaset arasındaki ilişkilerin irdelendiği bir çağa girdik. Geleceğin savaşını büyük kültürlerin, büyük fikirlerin kazanacağından kuşku yoktur. Bize düşen görev, fikir adamlarımıza, sanatçılarımıza kendi geleceğimiz için iyi imkânlar sağlamaktır. Bize düşen görev, kendi kültürümüze, kendi değerlerimize, tarihten kopan zamanın süzgecinden geçmiş milli kültürümüze iyi sahip olmaktır. Sanatçılarımızı korumak, onların önünü açmak; onların, hem ekonomik açıdan hem de düşünce özgürlüğü açısından ufuklarındaki sınırları kaldırmaktır.

Bugün, bu açıdan, en azından bir katkı yaptığımız inancıyla, Fazilet Partisi adına Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Değerli emeklerinden dolayı Kültür Bakanımıza ayrıca, hem şahsım adına hem partim adına teşekkürler sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Doğan, teşekkür ederim efendim.

Doğru Yol Partisi Grubu adına Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut Nedim Bilgiç; buyurun. (DYP, FP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MAHMUT NEDİM BİLGİÇ (Adıyaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kültür hayatını düzenleyen 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına görüşlerimi anlatacağım; grubum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

4110 sayılı Kanun, 1995 yılında, yine, Yüce Meclisten çıkmış. O günün şartlarına göre fikir ve sanat hayatını düzenleyip, kültürümüzle ilgili geleceğe dönmek ve geçmişten gelen kültür birikimini yeni nesillere aktarmak için 4110 sayılı Kanunla bir düzenleme yapılmış ve o günkü şartlarda, Doğru Yol Partisi de hükümette olduğu için bu kanun, o günün şartlarına göre düzenlenmiş ve bugüne kadar, 4110 sayılı Kanun, bu boşluğu doldurmaya çalışmış; fakat, zaman içerisinde gelişen ve değişen teknolojik şartlar, bu kanunun boşluğundan istifade ederek, emek sahibinin emeğinin gaspına yönelik birtakım çoğaltmalar, kopyalar ve emek sahibinin uzun yıllar emek vererek ortaya koymuş olduğu eseri ve eseriyle ilgili ortaya koymuş olduğu geniş kapsamlı çalışmalarını bir çırpıda kopyalamak suretiyle veya çoğaltmak suretiyle, emeğin gasbı yolunda ve 4110 sayılı Kanunda birtakım açıklar ortaya çıkmış. O bakımdan, 5846 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ilişkin tasarı, Millî Eğitim Komisyonunda, bütün partilerden komisyon üyesi arkadaşlarla ve altkomisyonda, enine boyuna, aşağı yukarı üç aylık bir süre içerisinde konuşulmuş, görüşülmüş, tartışılmış, ülkenin şartlarına uygun şekle getirilmiş ve ittifakla, bu tasarı, Kültür Bakanlığının bürokratlarının ve Millî Eğitim Komisyonunun değerli üyelerinin katkılarıyla olgunlaştırılmak suretiyle Genel Kurulumuza getirilmiştir.

Bu tasarı, aşağı yukarı bir uzlaşma tasarısıdır; hemen hemen, bütün maddeleri üzerinde uzlaşmış, tartışılarak en doğrusu, en iyisi yapılmaya çalışılmıştır. Buradaki esas amaç ve gaye, hak

sahibinin, emek sahibinin hakkının gasbını önleyecek caydırıcı tedbirleri getirmektedir, ki bu tasarıyla da, bunlar büyük ölçüde getirilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, teknolojiadaki gelişmelerin yansıtıldığı ve çağı yakalayan düzenlemelerin yapıldığı bu tasarrın maddelerine ilişkin açıklamalardan önce, sizlere, kısaca, hak sahibini koruyan bu tasarı hakkında genel bilgi vermek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, kültür denince, milleti millet yapan esas unsurların başında kültürümüz gelir. Tabii ki, üç kıtada, yediyüz yıl imparatorluk olarak hüküm sürmüş Osmanlının ve yine, daha önce 14 büyük Türk Devletinin ortaya koymuş olduğu çok geniş kapsamlı kültür günümüze kadar taşınmış ve bunu da yeni nesillere aktarmak için, Türk Milleti ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir köprü vazifesi görmektedir. Bugüne kadar kıvanç duyduğumuz bu eserlerden, sanatçının ortaya koymuş olduğu gerek şiir gerek sanat gerek edebî eserlerden, bugüne kadar taşıdığımız ve dünyanın her tarafında muhteşem sergilerle ortaya koyduğumuz, dünyanın gözlü önüne serdiğimiz bu eserlerden muhteşem diye söz edilmiş ve bundan gurur duymuşuzdur. Bu, bizim mazideki eserlerimizin dünya kamuoyuna sunulması şeklinde olmuştur. Umut ediyoruz ki, bundan sonra da, cumhuriyet Türkiyesinin yeni yetişen gençliğinin, yazmak çizmek isteyen, emek veren insanlarımızın gayretlerini boşa çıkarmayarak, bunları da gelecek nesillere aktaracak ve bunların şevkini, bunların çalışma tarzını kolaylaştıracak ve bunlara, gelecekle ilgili umut verecek bu tasarı kanunlaştığı zaman, bundan sonraki nesiller için, cumhuriyet Türkiyesinin sanatçısı da, üretmek üzere, bu kanun tasarrının kendisine vermiş olduğu güvenle, yeni şevkle yeni yeni şeyler üretecek ve bunu, cumhuriyet Türkiyesi gelecek nesillere aktaracaktır.

Sayın milletvekilleri, yasalar, milletin refahını en üst düzeyde sağlamak amacıyla çıkarılmalıdır; sosyal devlet olmanın asgarî şartı budur. Sosyal adalet ve refah da, ancak bireylerin ürettiği kadar kazanması ve bu şevkle yeniden üretmesiyle sağlanır.

Bir yazar düşünün, uzun yıllar bütün birikimini bir eserle somutlaştırmış olsun. Bu yazarın malî hakları korunmazsa, ne olur; en basit anlamıyla, daha az telif ücreti alır ve bu nedenle de daha az kazanır. Kısacası, bir yazarın eseri üzerindeki malî haklarının güvence altına alınmaması, o yazarın geçim kaynağını da kurutmuş olur.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir kişinin geleceği nasıl teminat altına alınmalıdır; tabii ki, en kutsal değer alan emeğin gasbı halinde verilecek yüksek cezalarla. Bu cezalar caydırıcılık sağlayacak ve böylelikle oluşan huzur ve güven ortamında eser sahibinin daha fazla üretmesi mümkün olacaktır. Bu tasarı, korsanlığı, layık olduğu şekilde; yani, en ağır biçimde cezalandıracak düzenlemeleri getirmektedir. Örneğin, 72 nci maddede yapılan düzenlemeyle, malî haklardan biri olan çoğaltma hakkının ihlal edilmesi halinde, 4 yıldan 6 yıla kadar hapis ve 50 milyar liraya kadar ağır para cezası uygulaması öngörülmüştür. Belki de, tasarrının en can alıcı noktası budur.

Değerli arkadaşlarım, eser sahibinin manevî ve malî haklarını tümüyle koruyan, böylelikle, daha fazla ve nitelikli eserler üretilecek koşulları düzenleyen, yüksek cezalarla korsanlıkta caydırıcılık sağlayan ve her bireyi sanat değeri yüksek ürünler üretmeye teşvik eden bu tasarı, herkese emeğin ve üretmenin ne denli önemli bir faaliyet olduğunu da idrak ettirecektir. Emeğin de asla karşılıksız kalmayacağına dair bir güven ortamı oluşmasına katkıda bulunacaktır.

Eser sahibinin haklarını yaşadığı müddetçe ve ölümünden sonra 70 yıl boyunca koruyan, diğer mülkiyetler gibi fikrî çabanın da mülkiyete konu olduğu hususuna ilişkin hükümler içeren bu tasarı, eseri ve eser sahibini etkin bir şekilde korumak suretiyle, eserlerle geçmişi günümüze bağlayan ve günümüzden de geleceğe uzanan bir köprü oluşmasını sağlayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarıda yer alan ve önemli olduğunu düşündüğüm bazı maddelere ilişkin fikirlerimi söyleyeceğim:

Bilindiği üzere, mevcut Kanunun 42 nci maddesi, eser sahipleri ile, komşu hak sahiplerinin, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve 5846 sayılı Kanunla tanınmış haklarının takibini, alınacak ücretlerin tahsilini, hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, aynı anda birden fazla meslek birliği kurabileceklerini hükme bağlamaktadır. Madde metninde yapılan düzenlemelerde, demokratik ve katılımcı zihniyetle, aynı alanda birden fazla meslek derneklerinin kurulmasına imkân verilmektedir; fakat, bunların da gelişigüzel kurulmasına mani olmak için birtakım kısıtlar, ölçüler getirilmiştir. Mutlaka ve mutlaka, aynı alanda birden fazla dernek olacaktır, meslek derneği olacaktır; fakat, önüne gelen bir dernek kurma imkânına sahip olamayacaktır: Çünkü, onları birtakım şartlara yasa bağlanmıştır arkadaşlar.

Yine, madde metninin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle, meslek birliklerinin daha etkin bir hak takibi yapabilmelerini sağlamak amacıyla, yabancı veya Türk uyruklu ayırımı yapılmaksızın bütün eser ve hak sahiplerinin haklarının, ülke içinde, yalnızca, meslek birlikleri aracılığıyla takip edilmesi öngörülmüştür. Bu fıkrada ayrıca, kurucu üyeler bakımından mevcut meslek birliklerinin statülerinde karışıklığa yol açmamak için bir geçiş hükmü düzenlenmiştir.

Mevcut kanunun "malî haklara tecavüz" halinde uygulanacak yaptırımları hükme bağlayan 72 nci maddede yapılan düzenlemeyle "dijital iletim" ifadesi de madde metnine eklenmiştir. Bu şekilde internet, yani, dijital iletim aracılığıyla eserlerin izinsiz kullanımlarına da, 72 nci maddede öngörülen yaptırımların uygulanacağı hususu hükme bağlanmıştır.

Tasarıda, mevcut kanunun 81 inci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Bu bağlamda, eser ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin malî haklarından biri olan çoğaltma hakkının takip edilebilmesi ve eserlerin yasal olmayan yollarla çoğaltılmasının engellenmesi amacıyla, müzik ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunluluğu getirilmiştir.

Maddede yapılan düzenlemeyle, bandrol alınabilmesi için gerekli evraklar belirtilmiş, Kültür Bakanlığınca bastırılıp satılacak bu bandrollardan elde edilecek gelirlerin, fikrî mülkiyet sisteminin geliştirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür varlıklarının korunmasına yönelik faaliyetlerde kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Maddede, ayrıca, bandrol temini ve kullanımına ilişkin ihlal halleri de belirlenmiş ve bu ihlal hallerinin etkin bir şekilde takibinin yapılmasını sağlamak amacıyla, mülki idare amirleri tarafından İçişleri, Maliye ve Kültür Bakanlıkları ile eser sahipleri veya bağlantılı hak sahipleri meslek birlikleri temsilcilerinden illerde bir komisyon oluşturulması hükme bağlanmıştır. Ayrıca, maddede belirtilen ihlal hallerinden birini işleyenler hakkında ağır hapis ve para cezaları öngörülmüştür.

Tasarıyla kanuna eklenmesi öngörülen 4 üncü ek madde, eser nüshaları üzerinde bulunan veya eserlerin topluma iletilmesi sonrasında görünen bilgilerin veya bu bilgileri içeren sayı veya kodların yetkisiz olarak değiştirilemeyeceğini veya ortadan kaldırılamayacağını hükme bağlamaktadır.

Teknolojinin hızla gelişmesi, paralelinde eserlerin topluma iletilmesi yöntemlerini de değiştirmiştir. Eserlerin somut kopyalar olarak bir materyal üzerinde kaydedilmiş şekilde (CD, DVD, kaset, matbu form vb. taşıyıcı ortam) veya radyo televizyon kuruluşları aracılığıyla veya internet ortamında bireylere iletilmesi mümkündür. Bu nedenle, eserlerin kopyaları üzerinde bulunan veya topluma iletilmesi sırasında görünen bilgilerin ve bu bilgilere ilişkin sayıların veya kodların da korunması

önem arz etmektedir. Bu maddeyle eserlerin topluma sunulması ve iletilmesi sırasında eserlere ilişkin bilgilerin, eser sahipleri veya hak sahipleri tarafından belirlendiği şekliyle korunması amaçlanmıştır.

Tasarının yasalaşmasıyla, Avrupa Birliği üyeliği sürecinde fikri haklar alanındaki mevzuatımızın uluslararası sözleşmeler ile Avrupa Birliği mevzuatına uyumlaştırılması sağlanacaktır.

Globalleşen dünyada iletişim imkânlarının artması, özellikle internet kullanımını yaygınlaştırmıştır. Tasarıda internet ortamında eserlerin satışına imkân veren, kısaca "elektronik ticaret" olarak adlandırılan ticarete ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Eserlerin internet ortamında satışı, tıpkı eserin somut kopyalar olarak satışı gibi değerlendirilmiş ve yayma haklarının, eser sahibi ya da izin verdiği hak sahiplerince kullanılması hükme bağlanmıştır.

Tasarı yasalaşırsa, kültür yaşamımıza, eser sahibinin ürettiğinin karşılığını alabileceği bir ortamı hazırlayacaktır. Makro düzeyde bakıldığında, fikir ve sanat eserleri üretim düzeyi yükselecektir.

Tasarının yasalaşmasıyla, korsan kullanımlara ağır cezalar uygulanacaktır. Bu sebeple, suçun cezasız kalamayacağı düşüncesi, toplumda genel olarak caydırıcılık sağlayacaktır.

Suçun cezasız kalamayacağına olan inanç artacak, toplumda güven ortamı sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerek altkomisyon gerekse Millî Eğitim Komisyonu çalışmaları esnasında tespit ettiğim bir hususu da ifade etmek istiyorum. Son derece teknik konuları içeren ve ihtisaslaşmış bir alan bilgisini gerektiren böyle bir kanun, mutlaka ve mutlaka özel bir kurum, hatta bir enstitü tarafından tatbik edilmeli ve devamlı olarak kontrol edilmelidir.

O bakımdan, yine Kültür Bakanlığına bağlı bir enstitü kurulması da kurulumuzca uygun görülmüştür. Tabii ki, Yüce Meclisin ve Kültür Bakanlığının ileride yapacağı bir çalışma, Yüce Heyete getirilirse, bu tasarı kanunlaştığı takdirde bunu yürütmeye imkânı çok daha rahat olacaktır. Millî kültürümüzü nesilden nesile aktarmak için sanat ve fikir hayatını düzenleyen bu tasarı, hakikaten çok ciddi ve önemli bir tasarıdır; kanunlaşması için bütün grupların ittifakla üzerinde durduğu bir tasarıdır. Önemle altını çiziyorum, hemen hemen hiçbir itiraz olmadan, bütün maddeler üzerinde ittifakla çıkarılmıştır. Umut ediyorum ki, bu tasarı kanunlaştıktan sonra, fikir ve kültür hayatımızı mutlaka derinliğine kucaklayacak ve üreten, emek sahibi, değerli eser sahibi, hak sahibi ve komşu hak sahiplerinin haklarını koruyacak, bundan sonra daha fazla üretmelerine, daha fazla çalışmalarına, şevkle, heyecanla çalışmalarına yardımcı olacaktır ve bir güvence getirecektir. Bu kanun tasarısıyla, hak sahibinin, emek sahibinin emeğinin sömürülmesine, mutlaka ve mutlaka mani olacak şartlar getirilmiştir.

Bu kanunun yüce milletimize hayırlı olmasını diliyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.
(Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bilgiç, teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 21.26

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.39

BAŞKAN: Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet BATUK (Kocaeli)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 62 nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum. 402 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

12. - Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon?... Yerinde.

Hükümet?... Yerinde.

Tümü üzerinde, gruplar adına konuşmalara devam ediyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Bozkurt Yaşar Öztürk; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kültür, bir millete ait dil, din, ırk, örf ve âdetlerin, kısaca değerlerinin bütünüdür. Kültür değişmesi değil, koruyarak gelişmesi isteğimizdir. Ancak, kültürün gelişerek, ilim, teknoloji, siyasi ve sosyal organizasyonun bütünüdür ifade eden bir medeniyete dahil olması için, bazı asgari şartların oluşturulması da bir zarurettir. Ne yazık ki, ülkemizde tarihte ve kültürde devamlılığı sağlayacak şartların olduğundan söz etmemiz mümkün değildir. Bir kültür tarihinin yazılmamış olmasından hepimiz sorumluyuz.

Toplumların devamı için, geçmişine sahip çıkarak bir tarih şuuru oluşturmak, bunun yansımasında günümüzü değerlendirmek ve geçmişle günümüzün sentezinden ortaya çıkan tecrübelerle de geleceği oluşturmak esastır. Tarih, sebepler ve sonuçlar silsilesi halinde, önümüzde durmaktadır. Bize düşen, tarihin sadece şeref ve ihtişamlı dönemleriyle gurur duymak değil, bu dönemleri örnek alarak günümüzü değerlendirmek ve millet olarak geleceğimize yön vermektir.

Değerli arkadaşlarım, tarih bir bütündür. Bu sebeple tarihimizde örnek alınacak dönemler olduğu gibi, ders alınması gereken dönemler de vardır. Biz, tarihi, bir hikâyeler çağı olarak görmekten vazgeçip, doğrusu ve yanlışıyla günümüzden geleceğimize ışık tutacak bir olgu olarak algılamayı başardığımız gün, inanıyorum ki, ülke olarak yaşadığımız çağın da ötesine geçeceğiz. Kültürün önemi, işte bu noktada ortaya çıkmaktadır. Zira, kültür, dil, din gibi değerlerimizin yanı sıra, tarihî olguları da içinde barındıran bir bütündür.

Ne yazık ki, kültürümüzü oluşturan unsurların yeterince korunmamış olması, kültürde kopma dediğimiz hareketsizlik ve durağanlık dönemini de beraberinde getirmiştir. Kültür milli, medeniyet evrenseldir.

Böyle bir dönem, tarihî ve millî kimliğimize yabancılaşmaya sebep olabilir. Bu yabancılaşma, geçmişten habersiz, bugüne çözüm getirmeyen ve gelecekte umutsuz nesiller ortaya çıkması gibi ciddi bir netice doğurabilir. Böyle bir durumla karşılaşmamak için hepimize düşen sorumluluk, sanat, edebiyat ve hayat tarzlarında millî kimliğimizi canlandıracak, yaşatacak ve devam ettirecek bir zemini hazırlamaktır.

Değerli milletvekilleri, bu zeminin en önemli yapı taşları, muhakkak ki, bir kültürün de vazgeçilmez unsurlarını oluşturan fikir ve sanat eserleridir. Kültürel zenginlik, bu eserlerin çeşitliliğinde ve niteliğinde saklıdır.

Bir toplumun millet olduğunun en önemli delili, kendi estetik anlayışını oluşturduğu ve özünü yansıtabildiği sanat dallarına sahip olması; kısaca, kendi üslubunu yaratmasıdır. Türk kültürü, neredeyse tarih kadar eski olan birikimi içinde böyle bir üslubu da barındırmaktadır.

Böylece, bir kültürün vazgeçilmez unsurları olarak tanımladığım fikir ve sanat eserleri daha da büyük önem kazanmaktadır; çünkü, kitleler arasında iletişim ihtiyacından doğan, sanatların ifade biçimleri olarak ortaya çıkan bu eserler, bir milleti birbirine yakınlaştıran, birleştirici nitelikteki fikrî ürünlerdir. Bu ürünlerin meydana getirilmesini ve korunmasını sağlayacak bir ortamın oluşturulması, millî kültürümüzün devam ettirilmesinin de bir teminatı olacaktır.

Sayın milletvekilleri, bugün, millî kültürümüzü geçmiş ve gelecekle buluşturması ve medeniyet tarihinde hak ettiği yeri almasını sağlaması bakımından önemli hamlelerin gerçekleştirilmesini sağlayacak bir zemini yaratacağına inandığımız bir tasarımı görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu bağlamda, Fikir ve Sanat Eserlerinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısıyla, Türkiye'de fikrî haklar alanında yeni bir sistem oluşturulmasına yönelik olarak gerçekleştirilen bazı paralel düzenlemelerden bahsetmek istiyorum.

Bilindiği gibi, günümüzde gelişen teknolojiler, eserlerin tamamının veya bir kısmının istenilen şekilde, kısa bir süre içinde ve çok sayıda çoğaltılmasına imkân vermektedir. Bu sebeple, eser sahibinin mali haklarından biri olan çoğaltma hakkını düzenleyen mevcut kanunun 22 nci maddesinde yapılan değişiklikle, bir eserin aslını veya kopyalarını, her ne şekilde olursa olsun, çoğaltma hakkının münhasıran eser sahibine ait olduğunun hükme bağlanması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, bu eserlerden, topluma açık yerlerde oynanması, çalınması veya gösterilmesi gibi temsil suretiyle faydalanma hakkı, yine, mevcut kanunun temsil hakkını düzenleyen 24 üncü maddesine göre, eser sahibine aittir.

Eser sahibinin izniyle çoğaltılan eserlerin kaydedildiği önemli materyallerden birisi de, işaret, ses veya görüntü taşıyıcıları; yani, ses veya görüntü taşıyan kasetler, CD veya DVD gibi ortamlardır. Eserlerin, eser sahibinin izniyle bu ortamlar üzerine kaydedilmek suretiyle çoğaltılması gerekmektedir.

Ayrıca, yukarıda bahsi geçen 24 üncü madde dikkate alındığında, bu taşıyıcı ortamların topluma açık yerlerde kullanılmasının da, eser sahibinin iznine tabi olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Böylece, 22 nci ve 24 üncü maddelere paralel olarak yeniden düzenlenen 41 inci maddeyle, fikir ve sanat eserlerinin kaydedildiği işaret, ses veya görüntü taşıyıcılarının, girişi ücretli veya ücretsiz umuma açık yerlerde kullanılmak üzere bandrollenmesi zorunlu tutulmuştur. Bu bandrollerin verilmesi ise, kullanıcılar ile eser sahipleri veya ilgili eser sahipleri meslek birliği arasında temsil izni veren sözleşmenin yapılmış olması şartına bağlanmıştır.

Kısaca açıklamak gerekirse, umumi mahallerde kullanıma ilişkin bandroller, fikir ve sanat eserlerinin, eser sahibinin izniyle çoğaltıldıklarını ve umumi mahallerde temsil edilmelerine ilişkin

sözleşmelerin de yapılmış olduğunu gösterecektir. Bu bandrollerin olmaması ise, eser sahibinin, kanunun 22 nci ve 24 üncü maddeleriyle belirlenmiş mali haklarına tecavüz olduğunu gösterecektir. Bu tür fiiller ise, yine, tasarıyla mevcut kanunun 72 nci maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, ağır hapis ve yüksek para cezalarıyla cezalandırılacaktır.

Bahsettiğim bu değişikliklere paralel diğer bir düzenleme de, mevcut kanunun 81 inci maddesinde yapılmıştır. Söz konusu maddenin tamamının değiştirilmesiyle, musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da, eser veya hak sahibinin talebi üzerine yapıştırılmasının zorunlu olduğu da hükme bağlanmıştır.

Bu maddede getirilen yeni bir düzenleme ise, mülki idare amirleri tarafından, İçişleri, Maliye ve Kültür Bakanlıkları ile eser sahipleri veya eser sahipleriyle bağlantılı hak sahipleri meslek birlikleri temsilcilerinden illerde birer komisyon kurulacak olmasıdır.

Değerli milletvekilleri, buraya kadar yaptığım açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, bu tasarıyla bir sistem yerleştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu, eser sahiplerinin ve eser sahipleriyle bağlantılı hak sahiplerinin haklarının en iyi şekilde korunmasını ve takip edilmesini sağlayacak bir sistemdir. Böyle bir sistemdeki en önemli unsurlardan birisi de, bu sistemin etkin bir şekilde işletilmesini ve devam ettirilmesini sağlayacak bir denetim mekanizmasıdır. Bu maddeyle illerde kurulması öngörülen komisyon, bu sistemin denetim mekanizmasını oluşturacaktır.

Yapıştırıldığı her bir nüsha üzerinde farklı bir seri numarası taşıması sebebiyle, fikir ve sanat eserlerinin eser sahibinin izniyle çoğaltıldıklarını gösteren bir etiket olan bandrolün kullanımının mecburî tutulması ve kullanım usul ve esaslarının belirlenmesi, eser sahibinin mali haklarından olan çoğaltma ve temsil haklarının korunmasında etkin bir önlemdir. Ancak, ülkemizin çok önemli sorunlarından birisi olarak uluslararası ilişkilerimizde bile gündeme gelen ve ulusal itibarımıza gölge düşüren korsan faaliyetlerin önlenmesi için, yasal ve korsan nüshayı ayırt edici niteliğiyle önem taşıyan bu işaretlerin kullanılmasının yanı sıra, bunların kullanımına ilişkin bir denetim yapılması ve buna bağlı yaptırımların da tespit edilmesi gerekir. Mevcut Kanunun 81 inci maddesinin tamamında yapılan bu değişiklik, hak koruma ve takip sisteminin etkin bir şekilde işletilmesini sağlayacak bir mekanizmanın oluşturmasını temin edecektir.

Değerli milletvekilleri, radyo ve televizyon gibi yayın kuruluşları tarafından kullanılan veya sanal ortamlarda kullanıma sunulan fikir ve sanat eserlerinin korunması ve kullanımlarıyla ilgili düzenlemeler, mevcut kanunun 25 inci ve 43 üncü maddelerinde gerçekleştirilen değişiklikler ve kanuna ilave edilen 4 üncü ek maddeyle yapılmıştır.

Mevcut Kanunun 25 inci maddesi, eser sahibinin mali haklarından olan radyoyla yayım hakkını düzenlemektedir. Bu maddede yapılan değişiklikler, yine, günümüz teknolojik gelişmeleri dikkate alınarak ve ileride olabilecek gelişmeler de gözardı edilmeksizin gerçekleştirilmiştir. Böylece, bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletilmesi hakkının münhasıran eser sahibine ait olduğu hükme bağlanmıştır. Ayrıca, bu eserlerin internet gibi sanal ortamlarda da sunumu, satışı veya başka şekillerde dağıtımına izin verme veya yasaklama hakkı eser sahibine tanınmıştır.

25 ve 43 üncü maddelerde gerçekleştirilen bu değişikliklerle paralellik arz eden başka bir düzenleme de, mevcut kanunun ilave edilen 4 üncü ek maddesiyle gerçekleştirilmiştir. Bu madde, eser sahibi, eser üzerindeki haklardan herhangi birinin sahibi veya eserin kullanımına ilişkin süreler ve şartlarla ilgili bilgilerin veya bu bilgileri içeren kodların değiştirilmeyeceğini ve aksi fiillere

uygulanacak cezaları hükme bağlamaktadır. Bu şekilde, mesela, bir müzik eserinin tespit edildiği bir ses kaseti üzerinde bulunan eserin sahibine, yapımcısına ve icracısına ilişkin bilgilerin, hak sahiplerinin izni olmaksızın değiştirilmesi engellenecektir. Böyle bir koruma, fikir ve sanat eserlerinin izinsiz çoğaltım ve kullanımlarının tespit edilmesi, engellenmesi ve öngörülen cezai yaptırımlar dolayısıyla caydırıcı olması sebebiyle, korsan faaliyetlerle mücadelede etkinlik sağlayacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; birazdan maddelerini görüşmeye başlayacağımız bu kanun tasarısı, beş partinin sayın üyelerinin son derece özenli ve titiz çalışmalarının bir sonucudur. Tasarının bu haliyle yasalaşması halinde, Türkiye'de fikir ve sanat eseri sahipleri tarafından yıllardır özlenen bir ortamın yaratılması mümkün olacaktır. Fikir ve sanat eseri üreticileri bu sayede desteklenecek ve meydana getirdikleri eserler üzerindeki hakları korunacaktır. Emegın, her ne şekilde olursa olsun korunacak olması, kişilerin yaratıcı çabalarının karşılığını alacaklarına ilişkin güvenin oluşturulmasını, Türk kültürünü zenginleştirecek eserlerin üretilmesini sağlayacaktır; millî birlik ve beraberliğimizi pekiştirecek bir kültürel hareketlilik ortaya çıkacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmama son vermeden önce, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun gereğince yürütülmesini teminen, fikrî mülkiyet hakları alanında, Kültür Bakanlığına bağlı veya ilgili kuruluş statüsünde bir enstitü veya kurum kurulması için gerekli yasal çalışmaların ivedilikle gerçekleştirilmesinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda temenni edildiğini de ifade etmek isterim. Böyle bir oluşum, Yüce Meclisimizin Türk kültürüne vermiş olduğu büyük bir hizmet olarak tarihe geçecektir. Teknolojik gelişmelerden istifade ederek, millî üslubu geliştiren eserlerin üretilmesini ve korunmasını kolaylaştıran hükümler içeren bu tasarı ve böyle bir kurumsal düzenlemenin gerçekleştirilmesi, Türk Milletinin, medeniyetler tarihinde hak ettiği yeri almasını da sağlayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tasarının hazırlanmasında, alt komisyon ve komisyon çalışmalarımızda yardımlarını esirgemeyen Kültür Bakanımıza ve onun bürokratlarına, ayrıca, sivil toplum teşkilatlarına teşekkür etmek istiyorum.

Sonuç olarak, Milliyetçi Hareket Partisi, emegın karşılığını hak edenin alması için bu yasa tasarısına evet diyecektir. Yazarlarımız, sanatçılarımız, velhâsıl bu işlerle uğraşanların, artık, emekleri zayi olmayacak, hak eden alınteri sahipleri, aracılar, korsanlar, hak etmeyenler tarafından sömürülmeyecektir.

Bu yasa ülkemize ve milletimize hayırlı olsun der, hepimizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Şimdi, söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına, Kocaeli Milletvekili Sayın Halil Çalık'ta.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA HALİL ÇALIK (Kocaeli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı hakkında, Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz tasarı, ülkemizin, fikir ve sanat hayatı için, fikir ve sanat eserlerinin korunması için büyük önem taşımaktadır. Söz konusu kanun, fikir ve sanat eserleri sahiplerinin meydana getirdikleri eserler üzerinde sahip oldukları manevî ve malî hakları belirleyen, kullanım

usullerini esaslara bağlayan ve bu esaslara aykırı kullanım hallerinde uygulanacak yaptırımları tespit eden çok önemli bir yasal düzenlemedir.

Aciliyet arz eden, ulusal gereksinim nedeniyle Kültür Bakanlığımız tarafından hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen değişiklik tasarısı, 26 maddeden ibaret olarak, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda görüşülmeye başlanılmıştır. Komisyonun ilk birleşiminde, konunun önemi dikkate alınmış ve tasarı üzerinde daha kapsamlı bir çalışma yapılması gerektiği kanaatine varılmıştır; bu maksatla bir alt komisyon kurulmuştur. Yüce Meclisimizde temsil edilen 5 siyasi partinin birer üyesinin yer aldığı alt komisyon, konuyu, büyük bir özen ve dikkatle ele alma gereği duymuştur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizin de takdir edeceğiniz gibi, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve bu kanunla ilgili yapılacak değişiklikler, kanunun kapsamı itibariyle oldukça geniş bir kitleyi ilgilendirmektedir. Bu gerçekten hareketle, alt komisyon, öncelikle, konunun, ilgili kesimlerin görüşlerine açılması gerektiği kanaatine varmıştır. Beş aya yakın çalışmalar sürecinde teknik düzeyde gerçekleştirilen 17 toplantıda, kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum örgütlerinin görüşleri, konuya ilişkin önerileri ve eleştirileri titizlikle incelenmiştir. Nihayetinde, madde sayısı 26'dan 40'a çıkarılmış ve kanunun tamamını kapsayan değişiklikleri içeren bir tasarı metni oluşturulmuştur.

Söz konusu tasarı metninin alt komisyondan üst komisyona ittifakla intikal ettiğini özellikle belirtmek istiyorum. Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu da, çalışmalarında bu tasarımı esas almış, bir madde daha eklemiş ve yine oybirliğiyle kabul ettiği bu metni Meclis Başkanlığına sunmuştur.

Bugün görüşmekte olduğumuz tasarı, her iki komisyonda da siyasi partilerimizin temsilcileri tarafından oybirliğiyle kabul edilmiştir. Ben, kendi adına, Yüce Meclisimiz ve ülkemiz adına bundan kıvanç duymaktayım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizlere, tasarının geneli hakkında kısa bir bilgi sunmak istiyorum:

Eser, sahibinin hususiyetini taşıyan ve özel bir çaba sonucu oluşturulan fikri bir üründür. Meydana getirilmesi böylesine özel bir süreci gerektiren fikir ve sanat eserleri, çağımızın gelişen teknolojileriyle kolaylıkla kopyalanabilmekte, çoğaltılmakta, aynı anda farklı mekânlarda kullanıma sunulabilmektedir. Bu durum, toplumsal gelişmeye olumlu katkılar sağlamakla birlikte, eserin gerçek sahibinin haklarını da, her türlü kullanıma karşı korunmasız bırakmaktadır. Oysa, üretim, her ne şekilde olursa olsun, korunup desteklendiği takdirde çeşitlenir ve artar. Zihinsel bir çaba sonucu ortaya çıkan bir fikrin eserlerini de bu olgu dışında tutmak mümkün değildir.

Bu sebeple, tasarıda yapılan değişikliklerle, mevcut kanunda eser sahiplerine tanınan haklar konusunda bazı teknik düzenlemeler getirilmiştir. Örneğin, mevcut kanunun 22, 23 ve 25 inci maddelerinde, eserlerin son yıllarda yaygınlaşan elektronik ticarete konu olması veya internet gibi sanal ortamlarda topluma iletilmesi sırasında eser sahibinin mali haklarının korunmasını sağlayacak değişiklikler yapılmıştır.

Ayrıca, teknolojinin çoğaltıma ilişkin sonsuz olanaklar sunması, eserlerin izinsiz çoğaltılarak ticarete konu edilmesine ve haksız kazanç sağlanırken, eser sahibinin gelirinin de azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, bir yandan fikir ve sanat üreticilerini zarara uğratarken, diğer yandan da kayıtdışı ekonomilerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Bu nedenle, mevcut kanunda, eserlerin izinsiz çoğaltımını önleyecek, ayrıca ticarete konu edilen orijinal nüshaların sayısının takibini temin edecek değişiklikler yapılmıştır. Bu amaçla, mevcut kanunun 81 inci maddesi yeniden düzenlenmiş ve çoğaltılmış eser nüshalarında bandrol kullanımına ilişkin nüshalar ve ihlal halleri açıkça düzenlenmiştir.

Ayrıca, tasarıyla, eser veya hak sahiplerinin haklarını kasten ihlal edenler hakkında üç yıldan altı yıla kadar hapis, 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar da ağır para cezası getirilmiştir. Burada amaçlanan, hem ekonomik suçun gerektiği ölçüde cezalandırılması hem de böyle bir düzenlemeyle ağır cezalar öngörülmesi nedeniyle suçlarda caydırıcılığın sağlanmasıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimizin bildiği gibi, bir kültürün en büyük zenginlik kaynağını, fikir ve sanat eserleri oluşturur. Bu eserler, kişisel unsurlar taşımaya karşın, toplumsal değerler içeren tarihsel belleklerdir. Bu sebeple, bu eserlerin derlenmesi ve bu eserlere ilişkin bilgilerin kayıt altına alınması, kültürel, tarihî ve ekonomik birçok fayda sağlar.

Fikir ve sanat eserlerinin her biri, oluşturduğu çevreyi, çağın koşullarını ve ait olduğu kültürü çeşitli biçimlerde yansıtan aynalardır. Bunların derlenerek muhafaza altına alınması, bir anlamda kişisel ve toplumsal tarihin bir arada muhafaza edilebilmesi demektir; kültürümüze ilişkin çok değerli unsurları, gelecek nesillere, geçmişten devraldıklarımızı ve bizim kattıklarımızı, beraber aktarmak demektir. İşte bu amaçla, tasarıda, çoğaltılmış fikir ve sanat eserlerinin derlenmesine ilişkin bir düzenleme de yapılmıştır.

Diğer taraftan, fikir ve sanat eserleri, her geçen gün, daha fazla ticarete konu olmaktadır. Bu eserlerin, eser sahiplerinin ve bunlara ilişkin malî hak, devir ve işlemlerinin kayıt altına alınması, öncelikle hak sahiplerinin haklarını izlemelerine büyük kolaylıklar sağlayacaktır.

Uzun vadede ise, Türkiye'de bugüne kadar hiç oluşturulmamış bir arşiv örneğinin ortaya çıkmasını temin edecektir. Böyle bir arşiv, hem eserlere ilişkin tüm bilgileri olduğu gibi muhafaza altına alacak hem de gelecekte Türk ticaret, tarih ve geleneğinin profilini ortaya çıkaracaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu tasarı, ülkemizde bir sistem kurulması amacıyla atılmış önemli bir adımdır; fikir ve sanat eserlerini üreticilerin üretimden kaynaklanan haklarını ve bu hakları devrettikleri kişilerin de haklarını koruyacak, ülkemizin fikir ve sanat dünyasını destekleyip geliştirecek önemli bir aşamadır.

Sonuç olarak, özetle: Tüm konuşmacıların da belirttiği gibi, bu yasayla, kültür alanındaki kayıtdışı ekonomi kayıt altına alınacaktır. Yine bu yasayla, fikir emekçilerinin hakkı korunacaktır. Yine bu yasayla, korsan yayın büyük ölçüde engellenecektir ve meslek birlikleri daha aktif hale getirilecektir.

Bu kanun tasarısını gündeme getiren başta Kültür Bakanımız Sayın İstemihan Talay ve çalışma arkadaşlarına şükranlarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum. Yüce Meclisimizde yer alan 5 siyasi partimizin komisyonda görevli bulunan değerli üyeleri de, bu bilinçten hareketle, tasarının her aşamasında son derece olumlu katkılarda bulunmuşlardır ve Meclisimiz adına da, arkadaşlarımıza ve parti gruplarımıza, gösterdikleri uzlaşî örneğinden dolayı teşekkür ediyorum. Kendilerine şükranlarımızı ifade etmek istiyoruz.

Kanunun, milletimize, Kültür Bakanlığımıza ve kültürümüze hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Çalık.

Şimdi söz sırası, Anavatan Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Yılmaz Karakoyunlu'da.

Buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA YILMAZ KARAKOYUNLU (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Yeni İttüdüğümüzü kabul ettikten sonra ilk temel kanun tartışması olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanununu alıyoruz. Bu, gerçekten çok önemli bir temel kanun ve bu temel kanunun bu akşam burada sükûnet içerisinde müzakere edilmesi ve sîratle kanunlaşması, muhalefetin göstermiş olduğu suhulete, yakınlığa, samimiyete bağlı olarak gerçekleşiyor. Dolayısıyla, cumhuriyetimizin zabitlarına, bu kadar ehemmiyeti haiz bir kanunun bir an evvel yasalaşmasını teminde muhalefetin gösterdiği bu fevkalade olumlu katkıyı şükranla karşıladığımı belirtmek isterim. (Alkışlar)

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bu Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu değişiklik tasarısıyla ilgili olarak yapılmış hazırlıklar, 41 madde içerisinde, mevcut kanunun 44 maddesinde değişiklik öngörmekte, bazılarını değiştirmekte, bazılarında maddeler ilave etmekte, bazılarında fıkralar eklemekte ve böylelikle, kanunun derli toplu bir hale gelmesini amaçlamaktadır.

Bildiğiniz gibi, bizim tarihimizde, geçmişimizde, yaklaşık yüz seneden beri, telif hakları ödenmesine ilişkin mevzuat bulunur. Bu yüz senelik geleneğimiz içerisinde, bugün "temel kanun tartışmaları" başlığı altında ele aldığımız çok meselenin herhangi bir şekilde bir tedvine tabi tutulmamış olduğu dönemlerde, teliflerin ödenmesine ilişkin olarak fevkalade disiplinli kanun hükümleri mevcut idi. 1943 senesinde, İkinci Dünya Savaşından sonra, Türkiye'nin, telif haklarıyla ilgili olarak meselelerin derlenip toparlanması konusunda mevzuat boşluğunu giderme ihtiyacı, o tarihte, Yargıtayın içtihatlarıyla oluyordu. Münferit davalarda ortaya çıkmış ihtilafların halledilmesi sonunda verilmiş kararlar, kendi içerisinde içtihat kararlarına dönüştürülmek suretiyle, bir telif müessesesi öngörüldüğü idi. O tarihteki tartışmalarda bile, kanunun adı, bugün tartışmakta olduğumuz kanun adı etrafında fevkalade ihtilaflıydı. Telif hakları veya müellif haklarını öngören kanun tasarıları getirilmesi şeklindeki hukuk müzakerelerinin sonucunda varılan karar, bunun, eser sahiplerinin haklarının korunmasına yönelik olması şeklindeydi. Dolayısıyla da, bugün, bu meseleyi müzakere ederken, elbette ki; bu kanun tasarısını hazırlayan, başta Kültür Bakanımız olmak üzere, Kültür Bakanlığının her kademesindeki değerli bürokratinin emeğini, hakkını saygıyla ifade ediyor, teslim ediyoruz; ama, eğer, hakikaten bir temel kanun niteliği içerisinde mütalaa etmek durumundaysak, böyle birtakım düzenlemeler yerine, baştan, yeni baştan düzenlenmiş bir tek "fikir ve sanat eserleri" veya "eser yaratıcıları sahibi hakları" kanunu tasarısı getirilmesi daha isabetli olurdu diye düşünüyorum.

Bu 5846 sayılı Kanun 1951 yılında kabul edildiği zaman, mevcut sistemin içerisinde son derece önemli düzenlemeleri derpiş etmişti ve fevkalade hak teslimleri getirmişti; ama, 4110 sayılı Kanunla 1995 senesinde yapılan tadiflerle, o mevcut hukuk disiplini âdetâ pâymal ettik, yok ettik, perişan ettik. Dolayısıyla, bugün, şu mavi kitabın, yani 1951'de kabul edilen 5846 sayılı Kanunun sadece 1 inci maddesini açıp okumaya başladığımız anda, bütün hukukçuların parmak ısıracağı, bir hayret, tereddüt içerisinde bakacakları, hukuk disiplininden uzak bir madde haline geldiğini görürsünüz. Dolayısıyla, bugün, Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanmış ve komisyonlarda olgunlaştırılmış bu kanun tasarısının 1 inci maddesi ile 2 nci maddesine getirilmekte olan "Amaç",

"Kapsam" tarifleri, hakikî manada, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda bulunması lazım gelen hükümleri kapsamı itibarıyla de son derece olumlu değerlendirmeler ihtiva eder.

Değerli arkadaşlar, bütün bu gelişmelere rağmen, bu kanun tasarısının hâlâ eleştirilecek çok tarafı vardır; fakat, bu kanun tasarısının eleştirilecek olan tarafları çoktur derken, bunların aynı zamanda düzeltilme imkânlarını ve ihtimallerini de yine Meclis olarak birlikte tartışmalıyız, görüşlerimizi belirtmeliyiz ki, Kültür Bakanlığı, bundan sonra hazırlayacağı ya tüzük maddeleri içerisinde ya da biraz evvel ifade ettiğim gibi yepyeni bir kanun tasarısı hazırlığı içerisinde yer alacak şekilde, bu ihtilafli noktaları bertaraf etmeli ve aydınlığa kavuşturmalıdır.

Değerli arkadaşlar, evvela, terminolojik olarak bazı noktalarda bu kanun tasarısının tariflerine katılmamın mümkün olmadığını ifade etmek zorundayım.

Değerli arkadaşlar, "sanatçı" kelimesi, isimden türetilmiş bir isimdir; yani, "sanat" kelimesinin, isim olarak, arkasına bir "-çı" ilave etmek suretiyle yeni bir kelime çıkardık ve bir "sanatçı" kelimesiyle, bu kelimenin herkes tarafından pervasızca ve sorumsuzca kullanılmasını hak sahibi haline getirdik. Dolayısıyla, eğer sanat açısından meseleye bakıyorsak, bunun bir yaratıcısı var, bir de icracısı var. Yine bunun Batı'daki terminolojik değerleriyle; ki, şimdi çok fazla kullanmayı meziyet telakki ederek aslına rücu etmek yerine, taklidine itibar etmek suretiyle kendimizi meselelerin vukufunda insanlar gibi gösteriyoruz. Bendenizi, şu anda kullanacağım bu kelimelerden ötürü affetmenizi rica ederek söyleyeceğim. Yaratıcısına "kompozitör" diyoruz, uygulayıcısına da "performer" diyoruz. Siz hiç gördünüz mü?.. Yani, hem "icracı sanatçı" diye bir deyim söz konusu değil. Bir eserin icracısından söz etmek mümkündür. Elbette ki, bunun komisyondaki tartışmaları sırasında bir kere ben de iştirak etmişim ve Sayın Komisyon Başkanımızın lütufkâr müsaadeleriyle 5 dakikanın içerisinde görüşlerimi özetlemek durumunda kalmışım ve buna da işaret etmişim. Kanun tasarısının çeşitli maddelerindeki tariflerde "icracı sanatçı" deyimimin isabetli bir tarif olmadığını iddia ediyorum. Dolayısıyla, bunu nasıl düzeltebiliriz veya Komisyonumuza yeniden redaksiyon yetkisi vermek suretiyle düzeltme imkânları bulabilir miyiz bulamaz mıyız, bu noktada da bir tereddüt ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir kanunun haklarının tesliminde en tehlikeli kelime "anonim" kelimesidir. Çünkü, bir eser, yaratıcısı açısından eğer hak oluşturuyorsa veya bir hakkın talebini ihdas ediyorsa, o hakkın talebini ihdas eden hakkın tarifini "anonim" olarak takdim ederek teliften kaçınmanız mümkündür. Bu yüzden de bir sürü eserde, yaratıcısı adına "anonim" deymi kullanılmak suretiyle telif mükellefiyetinden kaçmalar vardır. O itibarla "anonim" kelimesinin karşılığında hakları yok edilenlerin, yaratıcılar kesiminin tariflerinin çok iyi bir şekilde bu kanunda yer alması beklenirdi. Özellikle, bizim musikimizde ve halk musikimizde "derleyiciler ve kaynak kişiler" tarifi söz konusudur. Her ne kadar, bu kanun, çok isabetli bir düzenlemeyle kanunun eski haklarındaki "komşular" yerine, Roma'daki anlaşma statüsüne uygun bir deyimle "bağlantılı haklar" genel tarifi içerisinde kolaylıklar getirmeyi öngörmüşse de, yine "bağlantılı haklar" tarifinin içinde yer alması gerekli olan kaynak kişiler ve derleyici kişilere ilişkin hakların teslimi konusunda hiçbir sarahat içermemektedir.

Değerli arkadaşlar, üzerinde ısrarla durulması lazım gelen bir tasarı; mümkün olan azamî süratle geçiyorum; ancak, madde 1'den madde 21'e kadar birinci ve madde 21'den madde 41'e kadar olan ikinci tartışmalar eşliğinde de yine aynı konuşmalarda bazı meselelere temas edeceğim; fakat, geneli üzerinde bu görüşleri ifade etmek ihtiyacını duyuyorum.

Değerli arkadaşlar, sinema eserlerine ilişkin 3 üncü maddede, sinema eserleri konusunda, sanatçıların haklarına yönelik bir tedbir söz konusu değildir. Sinema sanatı, birden çok sanatçının müştereken sanat icra etmesi halinde meydana gelebilen bir eser tarifidir. Dolayısıyla, her birinin haklarının nasıl teslim edileceğine ilişkin düzenlemeleri mevcut kanun tasarısında göremiyoruz; ancak, Sayın Bakanımız bir vesileyle ifade ettikleri için, o müjdeli haberin muhtemel değerlerine şimdiden sığınarak söylüyorum, mutlak surette yeni bir sinema kanunu hazırlığı yapılmalı ve bu hazırlık içerisinde, sinema sanatçılarının telifine ilişkin hakları sarahate kavuşturulup tarifleri netleştirilmelidir.

4 üncü maddede, ilerlenen "işlenmeler ve derlemeler" mevcut kanundaki sadece "işlenmeler" başlığı altında olan maddeye yeni bir ilaveyle yeni bir açıklık getirmekle, meseleyi, daha sarıh, daha anlaşılabilir ve hakları, daha kolay tarif edilebilir noktaya getirmiş durumdadır; ancak, bu maddeye ilişkin olarak da bir itirazda bulunmak zorundayım.

Bizim kanunumuz, mevcut 5846 sayılı Kanun, yine 4110 sayılı Kanunla tadil edilmiş olan esaslar da birlikte olmak üzere "derleme" kavramını "her biri kendinden bağımsız; ancak bağımsız hüviyetlerini muhafaza eden; fakat müşterek noktaya geldiğinde edebî değer ifade eden bir eserin yaratılmasıdır" şeklinde tarif eder. Dolayısıyla, burada derleyici, tek tek her biri bir kıymet ifade eden veya Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun genel tanımı itibarıyla müellifinin hususiyetini yansıtan değerdeki eserlerin bir araya getirilmesi halidir ki, bu, biraz evvel söylediğimiz, bir eserin derlenmesi ve onun kaynak olarak kullanılmasından farklı bir tariftir. Dolayısıyla, bizim kanunumuz, şu getirilen tasarı da dahil olmak üzere, hâlâ hakları teslim edilmemiş sanatçıların bulunduğunu zımnen ifade ediyor demektir.

Diğer bir nokta da, kanunun 13 üncü maddesinde getirilen husustur.

Yine, değerli hukukçu arkadaşlarımızın çok kolaylıkla hemen takip edebilecekleri bir noktaya temas etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, hukukta bir ispat kolaylığını elde etmek başka bir şeydir, aksi ispat edilinceye kadar bir şeyin aidiyetini tarif etmek başka bir şeydir. Birinin adına "karine" diyoruz, ötekinin adına "hüküm" diyoruz. Dolayısıyla, birisinin karineden istifade etmesi, o hakkın aksini iddia edenin ispatına kadar sahipliğini ifade eder. Hükümle ispat kolaylığı sağlamak ise, bizzat gidip ifade edip mahkemede hakkının teslimini talep etmek olacak.

Şimdi, tasarının 7 nci maddesiyle kanunun 13 üncü maddesine getirilen değişiklikte, Kültür Bakanlığına gidip bunun tescilinin yaptırılması söz konusu edilmektedir. Bence burada "yaptırırlar" kelimesi "yaptırabilirler" olmalı; bir müsaadeye, bir ihtiyara talik edilmelidir. "Yaptırırlar" hükümünün getirilmesi, mecburiyet ifadesi olarak derpiş edildiği için, ileride birtakım ihtilafların doğmasına sebebiyet verebilecektir.

Bu arada, elbette ki çok önemli hususlardan biri de, tıpkı sınaî mülkiyette olduğu gibi, edebî ve sanat mülkiyetinin esaslarını da tescil edebileceğimiz bir patent enstitüsünün kurulması gerekir. Keşke, bu tasarı içerisinde bunu da derpiş edebilseydik, ancak, yine Sayın Bakanın ifadesine göre, ileride yapılacak hazırlıklarda Kültür Bakanlığı bünyesinde fikir ve sanat eserlerinin sahiplerinin eser aidiyetini tevsik edecek tescillerin yaptırılacağı bir patent enstitüsünün kurulacağını da görmüş oluyoruz.

Değerli arkadaşlar, tasarının 19 uncu maddesiyle kanunun 37 nci maddesindeki yapılan düzenleme, haber esaslı birtakım alıntuların Telif Eserleri Kanununa tabi olup olmadığı noktasındaki tereddütlerin açıklığa kavuşturulmasıdır. Bence, düzenleme son derece isabetli olmuştur; bu bahis

de, zaman zaman eser sahipleri ile yayıncılar arasında doğan ihtilafların giderilmesinde konuyu bütün unsurlarıyla ihtiva eden bir düzenlemedir. Burada da yine bir terminolojik ihtilaf noktası hissetmekte olduğumu ifade edeyim. Eski kanunda "röportaj mahiyetinde" deniliyordu, tasarıda ise "haber mahiyetinde" deniliyor. Röportaj ve haber, sadece iletişim sektörüyle ilgili terminolojik kullanımdır. Belki "bilgilendirme amacıyla" denilmek suretiyle yapılabilseydi, daha geniş kapsamlı ve daha az ihtilaflı olma ihtimali olan bir madde düzenlenmiş olacaktı.

Değerli arkadaşlar, kanunun 21 inci maddesiyle, esas itibariyle, bu mevcut kanunun 42 nci maddesinde bir değişiklik yapılmaktadır. Bu değişiklik, prensip itibariyle fevkalade doğrudur, isabetlidir. Dolayısıyla da, bu isabet çerçevesinde "meslek birlikleri" tartışması söz konusu edilmektedir. Meslek birlikleri, sanatçıların sanat alanlarına veya kanunun tayin ettiği tarifler itibariyle, sinema sanatı, edebiyat ve ilim eserleri, güzel sanatlar ve müzik eserleri olmak üzere teşekkül eden 4 grup altındaki meslek birliklerine, 4110 sayılı Kanunla, ikincisini, üçüncüsünü getirmek şeklinde bir düzenleme yapılmıştı. Zannedirim, o zamanki Kültür Bakanlığının böyle bir konuda kendilerini çok serbest hissetmek ihtiyacının bir miktar da ideolojik değerlendirmelerinin etkileriyle düzenlenmiş olması, bu maddede istenmeyen yanlışlıklara sebebiyet vermişti. Dolayısıyla, biraz evvel kürsüde konuşan Doğru Yol Partisi sözcüsü değerli arkadaşımız Sayın Bilgiç'in ifade ettiği hususiyetin altını çizmekle beraber, yanına da küçük bir asteriks koymak ihtiyacını hissediyorum; o da şudur : Kültür meselelerinde, sanat meselelerinde, eğer meseleyi ucuza getirerseniz, üslubunuza seviye kazandırma ihtimaliniz kalmaz. Dolayısıyla, 4110 sayılı Kanunla yapılan, tadilde, bu mesele fevkalade yanlış düzenlenmiş idi.

Benim gönlümden geçenleri söylemek gerekirse; ben, her dalda, her başlık altında bir tek meslek birliğinin bulunması lazım geldiğine inanırım; ancak, her şeyin çok liberal olduğunu iddia ettiğimiz bir yerde rekabetçi olmanın getireceği avantajlardan da böylesine önemli bir kanundan istifade edecek sanatçılarımızın mahrum kalmaması gerektiğini de ifade ederim. Dolayısıyla, Sayın Bakanlığın düzenlemesini sağlıklı, isabetli bulduğumu, ancak, bir noktada eksiklik olduğunu belirtiyorum ve o eksikliğin telafisi için de, muhtemelen bütün parti gruplarının ittifak edeceği bir önergeyle değiştirmek ve kanunu daha olgun hale getirmek mümkündür. Onun da isabetli bir düzenleme olacağını, başta bu kanuna ta başından beri önemli ölçüde destek veren, suhulet gösteren muhalefet partilerine mensup arkadaşlarımızın ve iktidar mensuplarının birlikte hareketlerinin isabetli olacağını düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, diğer bir madde, mevcut kanun içerisinde kamuya mal etme ile devletin faydalanma salahiyetini tarif eden maddeler arasındaki

bağlantılar yoluyla, bu kanunda, yine, telifleri ödenmek suretiyle bir sürü eserin gündeme getirilip yayınlanmasını sağlayan düzenlemelerin de çok sağlıklı olduğunu düşünüyorum. Ancak, bir doğru düzenlemenin, kaçınılmaz şekilde bir yanlışlık getirebileceği ihtimaline de işaret etmek zorundayım. Vakit kısıklığı için, süratle meseleye temas etmek ihtiyacını hissediyorum; o da, bandrolle ilgili olan hükümlerdir.

Değerli arkadaşlar, telifin suiistimal edilmesinin son derece bol yolu vardır. Bunlardan bir tanesi de, bir eseri, sizin bilginiz dışında korsan çoğaltarak, kendilerine menfaat sağlamalarıdır. Bir eserin yaratılmasında emeği, alınteri, göz nuru olan, sabahlara kadar çalışarak üreten, telif eden şahsın, yani sanatçının, eseri yaratanın hiçbir şekilde menfaatdar olmayacağı bir mekanizmayı, sırf ticarî bir menfaat için suiistimal eden sistemi önlemek, Kültür Bakanlığının en başta gelen görevlerinden biri olmalıydı ve Kültür Bakanlığı, bu konuda, işte bu söylediğimiz maddeyi; yani tasarının 33 üncü maddesini getirerek, mevcut kanunun 81 inci maddesinde önemli bir düzenleme yapmıştır.

Bu bandrol hikâyesinin Türkiye'de yeni olduğunu, kitaplarda bu bandrol işinin yürütmeyeceğini, bunu başka herhangi bir sanat dalıyla birleştirmek suretiyle takdim etmenin isabetli olmayacağını hem basın yoluyla hem de kişisel temaslar yoluyla telkin eden birtakım görüşler ileriye sürüldü.

Değerli arkadaşlar, bu, fevkalade önemli bir noktadır ve bu nokta üzerinde ısrarla durulması gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) - Müsaade edecek misiniz?

BAŞKAN - Estağfurullah efendim, müsaade sizin; ama, toparlarsanız minnettar kalırım.

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) - Evet, dolayısıyla, değerli arkadaşlar, bu kanunla ilgili olarak en önemli maddede, mutlak surette bandrolün kaçınılmaz şart olduğunu öngören maddenin kanunlaşmasına destek vermeniz gerekecektir; Meclis olarak bir sanatçının hakkını teslim ettiğimiz en güzel örneklerinden bir tanesi bu olacaktır.

Değerli arkadaşlar, iki noktada eksiklik gördüğümü söylüyorum; o iki tane eksiklik noktasını da, bana verilmiş olan 30 saniye içerisinde özetleyeceğim.

Bunlardan birincisi şudur: İnternette haklar suiistimaline ilişkin herhangi bir düzenleme yok; dolayısıyla, bugün en yaygın şekilde kullanılan aletlerden, araçlardan biri olarak internetin, bu sistemin haklar suiistimaline alet edilmesi ihtimalini bertaraf edecek bir düzenlemeye ihtiyaç vardı, dikkate alınması isabetli olurdu.

Diğer bir nokta, bu kanun tasarısı sadece teliflere ilişkin düşünülmüştür. Telif, bildiğiniz gibi Arapça "ülfet" kökünden gelir, ancak, sadece birbiriyle uyusur nitelikte olanların bir araya getirilmesidir; yani, uzlaşmadan farklıdır, mutabakat anlamında da değildir, müellifat anlamındadır; bir araya geldiği değerler önem taşır. Dolayısıyla, telifin, sadece parasal haklar eşdeğerini öngören tariflerde ele alınması, müellifin diğer haklarının saygıdeğer olmadığı izlenimini uyandırabilir. Bir müellif için en önemli olan nokta da, diğer haklarının kendisine teslim edilmesi, hele hele, bu kadar ehemmiyeti haiz bir temel kanun içeriğinde bu hakların tarif edilmesidir.

Sanırım, bundan sonraki görüşmelerde daha ayrıntılı olarak sizlere malumat arz edeceğim. Şu ana kadar arz ettiğim hususların büyük bir kısmına, Kültür Bakanlığı, bu kanuna dayalı olarak çıkaracağı tüzükte derpiş etmek suretiyle hal çaresi bulabilir.

Bu memlekete, çıkacak bu kanunun layık olduğunu düşünüyor ve herkese hayırlı olmasını diliyor, gecenin bu saatinde lütfedip beni dinlediğiniz için saygılarımı ve şükranlarımı arz ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Karakoyunlu.

Gruplar adına görüşmeler bitmiştir.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

MASUM TÜRKER (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, sözlerime başlamadan önce Yüce Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti, 77 yıllık bir süreç içinde, sanat eserlerinin yaratılması, fikirlerin korunması konusunda ciddi evrelerden geçmiştir. Bu evrelerden geçerken, özellikle, sanatla uğraşanların, fikir üretenlerin eserlerinin korunması yönünde belirli uğraşların, belirli gayretlerin olduğunu biliyoruz. Ancak, ne var ki, bütün bu yapılan çalışmalarda, sanat eseri üretenlerin ve fikir üretenlerin

hakları bugüne kadar ciddi bir şekilde korunmamıştır. Bunun en tipik örneğini, geçtiğimiz yıl kaybettığımız Kemal Sunal ile ilgili gerek bu kürsüde yapılan konuşmalarda gerekse televizyonlarda gördük. Bir sinema oyuncusunun oynadığı filmdeki telif hakkı, hiçbir zaman düzenlenmemiştir ve bir sinema oyuncusu yokluk içinde yaşlılığını geçirirken, çevirdiği filmi televizyonlarda ya da sinemalarda pazarlayıp ciddi para kazanan insanların varlığına rağmen, bu kişilerin korunması yönünde kimse gayret göstermemiştir. Bugün hâlâ çözülmemiş olan sinema oyuncularının bu hakları, aslında, geçmişte, yazarlar için çözülmemiştir, geçmişte, diğer insanlar için de çözülmemiştir.

Bugün görüşmekte olduğumuz kanun tasarısının fikir ve sanat haklarının tamamını koruduğunu söyleyemeyiz. Belirli maddelerine bakıldığı zaman, örneğin, bu kanun tasarısında, Türkiye Cumhuriyetinin önemli bir varlığı olan TRT'nin haklarını koruyacak bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Nedir o düzenleme; başka bir radyo veya televizyonun, TRT'deki yayınları yarın öbür gün kopya ettiği, arşivlerinden alıp kullandığı takdirde bir bedel ödemesi, bu fikir ve sanat hakkını Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sahip olduğu bir kuruma ait olan bu hakların ödenmesiyle ilgili bir düzenleme hâlâ eksiktir. Ama, bu düzenlemelerin tümünün bu yasa tasarısında gerçekleştirilmesini beklemek mümkün değildir. Neden gerçekleştiremeyiz; işin hem siyasal yönü vardır, kurumların belirli bir şekilde değerlendirilmesi vardır hem de başka nedenler vardır.

Türkiye'de kültür ve sanat faaliyetlerinin oluşumunda düşünce hakkının korunması çok önemlidir. Bu düşüncenin ürettiği ürünler gelecek nesillere yansıtıldığı zaman bu düşünceleri üretenlerin katlandıkları fedakârlıkların da karşılığının ödenmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Değerli milletvekilleri, fikir ve sanat haklarını korurken bir başka eksiklikten de burada söz etmek istiyorum; o da, yurt dışında kullanıldığı iddia edilen fikir ve sanat eserleriyle ilgili olarak belirli zümlelerin ülkemizde tütrediklerini ve bu gruplar adına belirli paralar aldıklarını, belirli faturalar kestiklerini ve bunların, belirli bir süreçte haksız bir kazanç olarak elde edildiğini de burada dile getirmek istiyorum. Bu haksız kazançlarla ilgili çeşitli önlemlerin alınarak, aynı zamanda bu fikir ve sanat eserlerinin oluşmasında, yayılmasında katkısı olanların hem haksız nedenlerle mağdur edilmeleri önlenmeli hem de gerçek fikir ve sanat eseri sahiplerinin hakları korunmalıdır.

Değerli milletvekilleri, fikir ve sanat eserleriyle ilgili olarak hakların korunması konusundaki bu kanun tasarısının, ülkemize hayırlı olmasını dilerken, sözlerime başlarken dile getirdiğim, başta, sinema oyuncuları olmak üzere, hakları korunmamış insanların haklarını da koruyacak gelecekteki düzenlemelerin yapılması dileğimi belirtir, saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Türker,

Şimdi, söz sırası, Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik'te.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Ankara) - Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; 402 sıra sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Tasarısının geneli üzerinde, şahsım adına, söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Fikir ve düşünce, en önemli sermayedir ve kültürle alakalıdır. Bir milletin sermayesi olmaya bilir; ancak, düşünce ve fikir, her türlü sermayeyi oluşturur. Düşünce ve fikir, bir milletin en büyük hazinesidir. Medeniyet adına ne ortaya konmuşsa, hepsi düşünce ve fikirle ortaya konur. Bir milletin geri kalmasında en önemli unsur, düşünce ve fikir hayatının gelişmesinin önlenmesidir.

Bu nedenle, düşünce ve fikir dolayısıyla onun meydana getirdiği sanat ve kültür ne kadar özgürse, o milletler de o kadar gelişmişlerdir. Milletlerin özellikleri, kültür ve sanat hayatıyla ortaya

çıkılmaktadır. Başkalarının kültürünü benimsemek, kopya etmek, o milletlerin hegemonyasına girmekle aynı anlama gelmektedir. Onun için kültür, millidir diyoruz. Bugün, Avrupa Birliği kapısında bekleyen Türkiye, hangi kültür ailesine mensup olduğunu, tarihin bu dönüm noktasında iyi düşünmek zorundadır.

Bundan yitirilmiş bir yıl önce ilan edilen Tanzimat Fermanından günümüze, Batı kültürü ile kendi kültürümüz arasındaki gerilimi yaşıyoruz. Yeni bilgi çağında, İnternetle ortaya çıkan kültür, dünyayı evrensel bir köye dönüştürürken, eski dünyada olduğu gibi ülkeler, güçleri oranında dünya kültürüne dahil oluyorlar.

Televizyonun karşısında, sinemada, tiyatrodada, plastik sanatlarda, müzikte eğer sadece taklitte yetiniyor ve sadece hayranlık üretiyorsanız, sadece seyirciyseniz, evrensel kültüre bir katkı olamıyorsa, bu, düşünce ve fikir hayatına önem verilmeyişindedir.

Değerli milletvekilleri, geçmiş hükümetlerin politikaları ile siyasi bağımsızlık politikamızı, ne yazık ki, kültür politikalarında koruyamadık. Şimdi, devletler, ekonomiler, uluslararası ilişkiler, artık, kimsenin önüne geçemeyeceği yeni bir tehdit altındadır. Ülkeler, ekonomik güçleri oranında kültürlerini dünya pazarına sürüyor ve toplumlar, kültürel dirençleri kadar mukavemet gösteriyorlar.

Uluslararası ilişkilerde de ekonomik ilişkilerde de kültüre göre belirleme yapılmaktadır. Yeni dünyada ya üreticisiniz ya da pasif tüketici. Türkiye hükümetleri, kültürel olarak dünyaya hangi katkıda bulduklarının muhasebesini yapmak zorundadırlar. Ekonomik olarak dünya standartlarının neresindeyse, kültürel olarak da aynı yerdeyiz.

Değerli arkadaşlar, bu kürsüye çıkıp, bilimde, sanatta, edebiyatta dünya ölçüsündeki eserlerimizi duyuracak, gururla duyuracak bir kültür politikamız yoktur.

Türkiye sınırlarını aşabilen yazarlarımız, aydınlarımız, burada özgürce üretim yapamadıklarını ifade ediyorlar. Cezaevlerindeki olayları bile aydınların müdahalesiyle durdurabileceğimizi umuyoruz.

Bugün, üniversitelerimiz, bilim adamlarımız, tek tip, fabrikasyon bir insan tipi üretmek için, sadece ideoloji üretiyorlar. Üniversite rektörleri, bilimsel araştırmalarla, dünyada olay haline gelen incelemelerle değil, kılık kıyafet dayatmalarıyla gündeme geliyorlar.

İşte, bu utanç verici tablo, bir kültür politikasını gerektiriyor. Evet, kültür meselesi, Türkiye'de ideolojiktir; çünkü, çok netameli bir alandır.

Yurtdışına gidenler, yurt dışındaki yüzbinlerce insanımız, büyükelçiliklerimizden, kültür ataşelerimizden kültür alanında hangi hizmetleri alabiliyorlar? Kültür Bakanlığında olduğu gibi diğer bakanlıklar da, torpilli bürokratlarını yurt dışına gönderince, meseleyi hallettiklerini düşünüyorlar; halbuki, olay böyle değildir.

Değerli milletvekilleri, kültür mirasımız, fikir ve sanat eserlerimiz, uluslararası antika mafyasının ticari metayı haline gelmiştir. Banka hırsızları gibi tarihî eser kaçakçıları cirir atıyor. Bir de bakıyorsunuz ki, bir kütüphanede veya bir müzede olması gereken bir eser, kaçakçıların elinde dolaşiyor.

Eh, 77 yılda 77 defa millî eğitimde reform yaparsanız, eğitimi de, kültürü de katledersiniz, toplumu da yozlaştırırsınız.

Şu anda görüştüğümüz tasarı, milletimizin fikir ve sanatta ilerleme ihtiyacının getirdiği bir zarurettir. Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 42 nci maddesi, en son 1995 yılında değiştirildi;

ancak, Türk fikir hayatında ortaya çıkan gelişmeler ve hareket, eserlerin tekrarına yarayan vasıtalarındaki artma ve çeşitlilik, korsan yayınlar, eser sahiplerinin haklarının ihlali hallerinde verilecek cezaların yetersiz oluşu, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun tekrar değiştirilmesini zarurî kılmıştır.

Tasarının 1 inci maddesiyle, eski kanunun 1 inci maddesi tamamen değiştirilmiş ve yerine "amaç" maddesi konulmuştur. Amaç maddesinde, bu kanunu amacının, manevî ve malî hakları belirlemek, korumak olduğu öngörülmüştür. Aynı hükme, kanun üzerinde "sahiplerinin maddî ve manevî menfaatları bu kanun dairesinde himaye görür" biçimindeki 13 üncü maddesinde yer verilmektedir. Aynı hüküm, kanunun 20 nci maddesinde de değişik ifadelerle tekrarlanmaktadır. Bu itibarla, kanunun 13 ve 20 nci maddelerindeki hükümler karşısında tasarının 1 inci maddesinin gerekmediği ortaya çıkar.

Tasarının 2 nci maddesinde de, televizyon haber özetlerine benzeyen birtakım tanımlar bulunmaktadır. "Tanımlar" başlığı altındaki madde (1b) fıkrasının (b) bendinde "Eser sahibi: Eseri meydana getiren gerçek kişidir" hükmüne karşılık, yine, tasarının 5 inci maddesiyle kanun tamamen değiştirilmiş ve tasarıya, yeni 8 inci maddeyle "bir eserin sahibi onu meydana getirendir" hükmü konulmuştur. Görülüyor ki, bu ikinci tarifte eser sahibinin gerçek kişi olması aranmamıştır. Birbiryle çelişen bu iki belirlemenin gerekçesini bulmak mümkün değildir.

Tasarının getirdiği diğer bir tanım da "işlenme eser" kavramıdır. Bu da, kanunun kaldırılmayan ve değiştirilmeyen 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında vardı. Kavramların kısa ve bazen de uzun aralıklarla neden tekrarlandığını anlamak mümkün değildir.

Hazırlanan taslak bir yeni yasa değil iyileştirmedir. Bu tasarı birçok yenilik getirmekle birlikte, yakın bir zamanda, yeni bir düzenleme ihtiyacını doğuracaktır. Bunun kesin çözümü, kanunun, tamamen, yeniden ele alınmasıydı.

Değerli milletvekilleri, değerler evrensel olabilir; ama, kültür millî olmalıdır. Sanata, sanatkâra gereken değer verilmezse, meydana gelecek boşluğu dolduramazsınız. Fikir ve sanat eserlerinden bahsederken, değerli üstat Necip Fazıl'dan bahsetmemek haksızlık olur diye düşündüm. Bakınız, ne güzel ifade etmiş:

"Sular kıvrım kıvrım ırmağa gelir

Pervane dediğin çerağa gelir

Bülbül kovuldu mu dil bahçesinden

Gak gak karga

Vak vak kurbağa gelir."

Konsensüs halinde fikir ve sanat hayatımızı geliştirmeye yönelik kabul edilecek bu yasanın hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çelik.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Karar yetersayısının aranulmasını istiyorum efendim.

BAŞKAN - Efendim, daha oylamaya falan geçmedim, Sayın Uzunkaya'nın söz hakkı var.

Sayın Uzunkaya sual soracaksınız herhalde.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Evet.

BAŞKAN - Buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Başkan, delaletinizle Sayın Bakandan şu suallerimi cevaplandırmasını arz ediyorum.

Evvela şunu ifade etmem gerekir ki, hakikaten Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyesi olarak ben de, hem alt komisyonda, hem komisyonda bu tasarının büyük bir ittifakla çıkmış olmasının ve bugün temel yasalar adı altında parlamentodan geçecek olmasının mutluluğu içerisindeyim ve bu nedenle bu yapı içerisinde Sayın Bakanımın kişisel tutumunun da etkili olduğunu ifade ediyor, kendilerini tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

Ancak, Sayın Bakandan, ülkenin bir Kültür Bakanı olarak iki hususta sualim var.

Bunlardan birisi, bir televizyonumuzda son günlerde yayınlanmakta olan "Biri Bizi Gözetliyor" adı altındaki programın içeriği ve yapısı itibarıyla ülkenin fikir, sanat, bilim dünyasına saygı duyan ilgili bir Bakan olarak, bu kişilerin, günlük fevkalade dejenere olmuş hayatlarının, farklı ekranlardan topluma yansıtılmasını, fikir ve sanat dünyamıza, ülke insanına saygı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? İzleme, izletme, bir Bakan olarak konuyu takip etme ve gerekirse yasal işlem yaptırma konusunda bir eyleminiz, düşünceniz var mıdır? Ki, bu konuda toplumun büyük rahatsızlığı vardır, bunu özellikle zataîlinize ve Yüce Heyete de burada arz etmek istiyorum. Batı toplumlarında böyle şeylerin olması olağan olabilir; ama, bizim toplumumuzda, az önce de ifade edildi, medeniyetler farklıdır, kültürler farklıdır; birisinde enternasyonal düşünülebilir; ama, kültürler millîdir.

Sayın Bakanım, bir diğer konu da, şu elimdeki eser, 1998 yılında, Kültür Bakanlığı Roman Başarı Ödülü almış, yine 1998 Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü almış, yazarı bir Türk olan Kemal Yalçın'ın "Emanet Çeyiz" adlı eseridir. Bakanlık olarak, sizin bu esere Kültür Bakanlığı Roman Başarı Ödülü verişinizde etkili olan sebebin ne olduğunu doğrusu bilemedim; çünkü, ben-deniz bu eseri dikkatle okudum... Üstelik, Millî Eğitim Bakanlığı, ilkokullarda, dördüncü sınıf Türkçe kitabında, bu kitabı ilkokul öğrencilerine tavsiye etmiş. Ben şimdi sayfa numaralarını vereceğim. Mesela, bu kitabın içerisinde -samimiyetle söylüyorum- bir Anadolu insanına okutulamayacak, dinletilemeyecek kadar galiz küfürlerin, hakaretlerin olduğu varsayılar, bilinirse, buna hem Kültür Bakanlığımızın ödül vermesini hem de Millî Eğitim Bakanımın okullara tavsiye etmesini hayretle ve dehşetle izlediğimi burada ifade ederken, Sayın Bakanım, bu eseri okuyarak mı böyle bir ödül verdiniz veya Bakanlığınız bunu hangi nedenle ödüllendirdi? Çünkü, burada, Birinci Cihan Harbi döneminde Rumların ve Ermenilerin zulme uğratıldığını bizzat Kemal Yalçın iddia ediyor, birkısım ravileri aracılığıyla; yani, böyle bir kitap yazıldıktan sonra, Fransanın Ermenilerine ve Ermeni lobicilerine, kanaatimce gerek yok; ama, hayreti mucip, böyle bir eser yazılabilir, böyle bir eserin Millî Eğitim gibi bir bakanlık ve zataîlinizin başında bulunduğu önemseydiğim kişiliğiniz itibarıyla, önemseydiğim bir bakanlık tarafından tavsiye edilmesi veya ödüllendirilmesinin bilinmeyen bir başka sebebi var mıdır, izah ederseniz memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Ben teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun efendim.

KÜLTÜR BAKANI MUSTAFA İSTEMİHAN TALAY (İçel) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; "Biri Bizi Gözetliyor" adlı programı bugüne kadar şahsen izlemedim. Yalnız, Avrupa'daki programların da tartışmalar yarattığını ve orada da, o toplum yapısı içinde bile, belirli kesimlerden eleştiri aldığını biliyorum. Bunun temelinde, insan özel yaşamının daima mahrem olduğu ve toplumsal yaşamda, özel yaşamın mahremiyetine saygı gösterilmesi gerektiği inancının yattığını düşünüyorum. Takdir edersiniz ki, Kültür Bakanlığı olarak, radyo televizyon yayımlarıyla ilgili herhangi bir yaptırım yetkimiz yok; ancak, bu konuda denetim yetkisinin RTÜK'te olduğunu

biliyoruz. Şu anda Sayın Milletvekilimiz olarak, Sayın Uzunkaya'nın, bu konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisinde gündeme getirmesi ve bizim de bu şekilde yaptığımız değerlendirme, RTÜK tarafından da dikkate alınabilecek bir değerlendirme olarak düşünülmelidir. Bu konunun, RTÜK'e de Bakanlığımız tarafından iletileceğini burada belirtmek istiyorum.

İkinci sorunuzun cevabına gelince: Kültür Bakanlığı, Bakanlık faaliyetleri arasında kendisi yayınlar yapmaktadır. Bu yayınlar, kültür hayatımızın değişik evreleriyle ilgili, genellikle ticarî niteliği olmayan; ama, topluma sunulması gereken kültürel değerleri yansıtmaktadır. Ancak, ülkemizde, kişiler tarafından değişik alanlarda romanlar, kitaplar yayımlanmakta ve bunlar özel yaynevlerinde de basılmaktadır. Kültür Bakanlığının değerlendirme kurulları vardır; bu kurullardan bir tanesi, o yıl içerisinde yazılan değişik kitaplar, romanlar arasında, bu biraz önce belirttiğiniz kitabı da incelemiş ve birçok kademedeki ödüller arasında buna da başarı ödülü vermiştir.

Bu kitap, Bakanlığımız tarafından Bakanlığımıza ait bir kitap olarak yayımlanmamıştır.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Doğan Kitapçılık... biliyorum.

KÜLTÜR BAKANI MUSTAFA İSTEMİHAN TALAY (İçel) - Dolayısıyla, içeriğiyle ilgili olarak Bakanlığımızın herhangi bir sorumluluğu yoktur.

Kitabın geneliyle ilgili olarak da, hümanist bir yaklaşım içerisinde bir Türk ailesinin, Yunanistan'a göçen bir aileye, uzun yıllar, onların bıraktığı bir emanet çeyizi, daha sonra o aileyi bularak vermesi, iade etmesi gibi bir anlatımı yansıtmaktadır. Tabii ki, tek tek arandığında, bu kitabın içerisinde, hoş gitmeyen veya reddedilmesi gereken unsurlar da vardır; ama, genel anlamda, böyle bir Türk ailesinin, insancıl yaklaşımını konu alan ve bizi, bir anlamda yücelten bir değer olarak da sunan bir niteliği vardır.

Bir içsavaş ortamı içerisinde ortaya konan, bu biraz önce belirttiğiniz unsurları, tabii ki, bizim kabul etmemiz mümkün değildir.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Bakanım, dil olarak...

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim, mesele anlaşılmıştır.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı vardır ve tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir efendim.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Bu bölüm, 1 inci madde ile 20 nci maddeyi kapsamaktadır. Bu bölümde konuşma süreleri, gruplar, komisyon ve hükümet için 10'ar dakikadır.

Birinci bölüm üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Yozgat Milletvekili Sayın Mehmet Çiçek söz istemiştir.

Buyurun Sayın Çiçek. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MEHMET ÇİÇEK (Yozgat) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı hakkında Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonumuz, bu tasarıyla ilgili bütün grupların konsensüs sağladığı güzel bir çalışmayı sonuçlandırmıştır. Oluşturulan alt

komisyonda, tasarının ilgi alanına giren bütün meslek birliklerinin, kurum ve kuruluşlarla ilgili şahısların aşağı yukarı tamamına yakınının görüşleri alınmış, itirazları değerlendirilmiştir. Bu kanun tasarısının hazırlanmasında meslek birliklerinin büyük katkısı olmuştur. Bu tasarı, Bakanlığımızla muhataplarının ittifaklarıyla çıkmıştır. Kültür Bakanlığımızın görüşleri ile meslek kuruluşlarının görüşleri telif edilmiş ve mutabakat sağlanarak kanun teklifi üst komisyona intikal ettirilmiştir. Alt komisyonda görev almış bir arkadaşınız olarak, yüzlere, hatta binlerce ayrı görüş ve düşün, ciddi manada etüt edilerek, araştırılarak değerlendirilmiş ve kanun tasarısında görüşlerin değerlendirilmesi sonucunda yer alması temin edilmiştir. Kültür Bakanlığımızın görüşleriyle meslek kuruluşlarının görüşleri telif edilmiş, mutabakat sağlanmıştır. Üst komisyonumuzun ittifakının olduğu görüşlerle tasarı huzurunuzda gelmiştir. Fazilet Partisi Grubunun görüşleri tasarıda yer aldığı için, Grubumuz, tasarıyı komisyondan geldiği şekliyle aynen kabul etmektedir. Bu sebeple, Grubumuzca, tasarının maddeleriyle ilgili değişiklik önergesi verilmeyecektir.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun değiştirilen maddelerinde özette şu hususlara yer verilmektedir: Eser sahibinin münhasır haklarından birisi olan çoğaltma hakkı ile ilgili düzenlemeler, mevcut Kanunun 22, 41 ve 81 inci maddelerinde değişiklikler yapılarak belirlenmiştir.

Radyo, televizyon gibi yayın kuruluşlarınca yayımlanan fikir ve sanat eserlerinin korunması ve kullanımları, eserlerin koruma süreleriyle ilgili düzenlemeler, eserlerin kayıt, tescil edilmesi, mali hakları kullanımı yetkilerinin takip edilmesi, eserlerle ilgili bilgilerin hak sahiplerinin belirledikleri şekilde korunmasının sağlanmasına ilişkin düzenlemeler, korsanlığın ve eserlerin yetkisiz kullanımının engellenmesi hususundaki düzenlemeler, mevcut Kanunun 20, 25 inci maddeleri arasında belirlenen eser sahiplerinin mali haklarına tecavüz hallerinde verilecek cezalar, Kanunun ilgili maddeleri gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir ve caydırıcılık esası gözönünde bulundurulmak suretiyle cezalar ciddi manada artırılmıştır.

Kanunun değişen maddelerinin muhtevası, maddeler görüşülürken yapılan değişikliklerin ne olduğu sizlere arz edilecektir. Kanunun alt komisyonda ve Komisyonda görüşülmesi esnasında, her türlü anlayışı başarıyla sergileyen, muhalefetin görüşlerine kendi görüşü gibi sahip çıkan Kültür Bakanımız Sayın İstemihan Talay Beye, huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Ayrıca, milli kültürümüzün seçkin eserlerinin nadide örneklerinden biri olan Hattat Karahisarî'nin muhteşem elyazması Kur'an-ı Kerim'ini tıpkıbasım sistemiyle bastırıp milletimizin hizmetine sunduğu için, Bakanımıza teşekkürlerimi tekrar sunmak istiyorum.

Kütüphanelerimizin tozlu raflarında kalmış nice eserlerin hayatiyete geçirilmesinde Sayın Bakanımızın yeni hizmetlerini bekliyorum.

Bu kanun tasarısının hazırlanmasında emeği geçen Kültür Bakanlığının değerli bürokratlarına da ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Kültür Bakanlığımız, milletimizin varlığının temel taşları olan milli kültürümüzün bütün değerlerini tespit etmek, korumak, geçmişi geleceğe bağlayan köprü olmak mecburiyetindedir.

Kültür, milletlerin varlığının, milletlerin yaşadığı maddî ve manevî hayatının tamamıdır. Milletlerin kültürü, o ulvî düşüncenin hayat haline getirilmesidir.

Türk Milletinin kültürü ise, milletimizin tarihinin derinliklerinden süzülerek getirdiği kutsal değerlerin tamamı, o değerlerin ışığında kurduğu müesseselerdir. Milli kültür, milletimizin hayat felsefesidir, edebiyatıdır, şiiridir, romanıdır, ezgisidir, türküsüdür, şarkısıdır. Milletimiz, ruhundaki

güzellikleri, bunlarla sembolize etmiş ve nesilden nesile aktararak ebedileştirmiştir; milli mimarimizde eşine rastlanmayacak güzellikte eserler meydana getirilmiştir; köprüler, çeşmeler, camiler, medreseler, evler, hanlar, hamamlar, kervansaraylar inşa etmiş ve vakıf müesseseleriyle onları korumuş, sonraki nesillere intikal ettirmiştir.

Hayatın başlangıcından, doğumdan ölüme kadar yaşanan hayat içerisinde düşünce planından uygulamaya intikal eden her şey, kültür varlığımızın müesseselerini oluşturur. Çocuğun büyüldüğü beşik, beşiğin başında söylenen ninni, çocuğun giyimi, kuşamı, oyunu, ona söylenen masal, tekerleme, her şey ama her şey, milletimizin kültür varlığıdır. Ölümden sonra kabrin başına dikilen taşın şekli ve üzerindeki sanat şaheseri yazılar kültür varlığımızın devamıdır.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu manada, kültür varlığı milletimiz kadar zengin bir millet yeryüzünde yoktur. Anadolu, âdeta, bütün kültürlerin merkezidir. Dünyada, kültür varlığı milattan binlerce yıl öncesinden zamanımıza kadar gelmiş geçmiş bütün insanlığın dinlerinin, dillerinin, kültür ve medeniyetlerinin bu kadar geniş sergilendiği bir toprak parçasına rastlamak mümkün değildir. Anadolu, neredeyse, Hazreti Adem'den bu yana, bütün milletlerin uğradığı yer olmuştur. Herbirisinin kültür ve medeniyetinden parçaları ülkemizin her karış toprağında bulmak mümkündür.

Bu manada Anadolu bir kültür akvaryumudur; geçmişle zamanımızı, zamanımızla geleceği birbirine bağlayan medeniyet köprüsüdür. Bizim için hiçbir şey ifade etmediğini zannettiğimiz bir mağara, mağaranın içindeki bir şekil, kenardan, köşeden bulunmuş bir çömlek parçası ve benzeri şeyler, bugün, insanlık tarihine ışık tutmaktadır. Türk Milleti, kendinden önceki insanlardan devraldığı bu kültür ve medeniyetleri kendi potasında eriterek, ayrı bir güzellik vermiş ve insanlığın hizmetine, başarıyla sunmuştur, sunmaya devam etmektedir.

Devletimizin bu tarihi misyonunu, bugün, Kültür Bakanlığımız üstlenmiştir. Bunun için, fikir ve sanat eserlerimizin bu tarihi misyonu devam ettirebilecek şekilde düzenlenmesi, faydalı olmuştur.

Bakanlığımızdan ve Sayın Bakanımızdan şu hizmetlerin de gerçekleştirilmesini rica ediyorum: Anadolu topraklarımızı bize emanet eden beyliklerimizden Aydınolu Mehmet Beyin beylik merkezi -bugün, Ödemiş İlçemizin bir kasabasıdır; Birgi- Birgin'in, UNESCO dünya miras listesi SİT alanı kapsamına alınarak tarihi yapısının bozulmadan yeniden düzenlenmesini; İstanbulumuzun fatihi Fatih Sultan Mehmet Hanın muhterem hocaları ve İstanbul'un fethinde maddî, manevî büyük katkısı olmuş, hocaların hocası, büyük alim Akşemseddin Hazretlerinin yurdu, kabrinin bulunduğu yer Bolu- Göynük ve Mudurnu İlçelerinin aynı statüde değerlendirilerek, milletimize, tarihe ve insanlığa kazandırılmasını; dünyanın dört bucağına yayılmış, Çin Seddinden Adriyatik sahillerine, Rus steplerinden Yemen'e, Afrika'ya, Amerika'ya kadar bütün ülkelerdeki kültür varlıklarımızın tek tek tespit edilerek envanterinin çıkarılmasını ve bizden sonraki nesillere intikal ettirilmesini arz ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çıkarılacak kanunun, muhataplarına, ülkemize hayırlı olmasını niyaz ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çiçek.

Şimdi, söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Sayın Sevgi Esen'de.

Buyurun Sayın Esen. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) - Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Tasarımın birinci

bölümü üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına görüşlerimizi bildirmek üzere söz almış bulunmaktayım; hepinize iyi akşamlar diler, bu vesileyle saygılarımı sunarım.

Gerçekten, stresli günler yaşamamıza rağmen, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde fikir ve sanata ilişkin bu tasarının görüşülmesiyle hiç yorgunluk duymadığımızı ve büyük bir rahatlama içinde olduğumuzu ifade etmekten de kaçınmak istemiyorum.

Sizlerin de malumu olduğu üzere, her kanunun, belirli bir amaçla bir prosedür yolculuğu vardır. O amaç ki, toplumsal talebin ve bu konudaki ihtiyaçların birtakım kurallara bağlanması gereğinin zemini, temelidir.

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 1 inci maddesinde, amacı anlatılarak, beklenen, özlenen ve günün sorunlarına çare bulunmak istenen bir kanunun çıkarılmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu maddeyi okumanın bir tekrar olmadığını düşünüyorum: "Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevî ve malî haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir" denilmektedir.

Değerli üyeler, bu tasarıyla, öncelikle, Roma ve Bern Sözleşmelerinde değişiklik yapan Paris Metnine katılmamız sonrası ortaya çıkan uyumsuzlukları gidermek amaçlanmıştır. Diğer taraftan, toplumumuzun kültür ve sanatla ilgili kesimlerinin eleştirileri de göz önüne alınarak, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki boşluklar giderilmeye çalışılmaktadır.

Burada belirtmek gerekir ki, bu kanunla ilgili ilk değişiklik de, Doğru Yol Partisi tarafından, 1995 yılında gerçekleştirilmiştir; ancak, bilim ve teknikteki, özellikle iletişim sektöründeki başdöndürücü gelişme yeni bazı eksiklikleri ortaya çıkarmış ve yeni düzenleme ihtiyaçlarını da beraberinde getirmiştir. Özellikle imza konulan uluslararası sözleşmeler, mevcut yasal düzenlemeleri yeniden gözden geçirmeyi de zorlu hale getirmiştir. İnanıyorum ki, bu tasarının yasalaşmasıyla, fikir ve sanata ilişkin eserler daha iyi korunabilecek ve bu konuda uzun zamandır gündemde olan bir ihtiyaç giderilecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; fikir ve sanat üretimimizin gelişmiş ülkelerin çok gerisinde olduğu özellikle malumunuzdur. Gelin, meseleye, ta başlangıçtan, bir girişle başlayalım, meselenin ana unsurlarını tespit etmeye çalışalım. Değerli hocam Sayın Ayiter bir eserinde aynen şu değerlendirmeyi yapmıştır: "İnsan, insanlığın ortak kültür hazinesinin yaratıcısıdır. Bu hazineyi oluşturan fikir ve ürünlerin hukukça korunması, fikir ve sanat eserlerini himaye etmeyi amaçlayan yasalarla olur." İşte, insanlığın oluşturduğu bu kültür hayatı, sadece fikir ürünlerini yaratmadan ibaret değildir. Günümüz dünyasında basın, radyo, televizyon, baskıcılık, yayıncılık, kitap ticareti, tiyatro, konser gibi faaliyetler de kültür hayatımızın bir parçasıdır. Hem de özenilmesi gereken, korunması gereken ve çok ciddi yasal düzenlemeler yapılması gereken bir konudur.

Şöyle dönüp, toplumsal hayatımıza bir baktığımızda, kültür hayatının, insanlık tarihinin her çağında olduğundan daha yoğun yaşandığını, toplumları kitle haline getirdiğini, basın ve giysi endüstrisi kadar etkin bir biçimde toplumsal dalgalanmalara neden olduğunu ve bir kültür endüstrisini yarattığını görmek hemen mümkündür. Öyle ki, ürünü yaratıcısıyla, icra edenyle, yayma teknikleriyle, çalışanı ve bu yoldan hayatlarını kazanan insanların sayısını düşündükçe, kültür endüstrisinin tüm endüstri içerisindeki o azametli payını görmek mümkündür.

Tespitler odur ki, gelişmiş toplumlarda tüm millî ekonominin önemli bir parçasını kültür ekonomisi oluşturmaktadır. Hatta bu husus, gelişmişlik çizgisinin belirlenmesinde bir ölçü de olmuştur.

Yaşanan bu gerçek, kültür hayatının kültür ekonomisine dönüşmesiyle, toplum yararı amaçlı bir hukukî düzenlemeyi de zarurî kılmıştır; ancak, işler bu kadar kolay değildir. Bir ülkede kültür hayatının gelişmesi için öncelikle fikir ve sanat adamının saygı görmesi gerekir. Her türlü emeğe, özellikle fikir emeğine gösterilen sevgi ve saygının derecesi, o toplumun ulaştığı düzeyin şaşmaz, yanılmaz bir göstergesidir; çünkü, emek ve fikir, sadece insanlığa hasredilmiş bir değerdir. Fikir ürünleri, sadece insanlığın zekâsından doğar. Artık dünyada kabul edilen bir gerçek vardır ki, o da, insanlığın, daha çok zihne, yaratıcı zihne ve onun ürünlerine muhtaç olduğudur.

Değerli milletvekilleri, konuya biraz da mevcut hukuk sistemimiz açısından bakmakta fayda görüyorum. Eser sahibinin bu denli kendisine bağlı ve kendi ürününün üzerindeki mutlak hakkı, yine mutlak bir anayasal güvence ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Bizim Anayasamızın 64 üncü maddesiyle bu güvence yaratılmıştır.

Anayasal güvenceyi zorlayan diğer bir unsur da, uluslararası sözleşmeler ve bu konudaki İnsan Hakları Bildirgesidir. Esasen, hukukî korunma ihtiyacı, teknolojinin gelişmesi, matbaanın icadı ve eserlerin çok sayıda basılması imkânının doğuşuyla başlamıştır. Günümüzde ise, küreselleşmenin kaçınılmaz bir sonucu olarak, fikir ve sanat eserlerinin ülke sınırları ötesinde de yayılma ve korunma ihtiyacı, ikili devlet anlaşmalarını gündemimize taşımıştır.

Ülkemizde fikir ve sanat alanlarında yeterince üretim yapılamamasının nedenlerinden bir tanesi de, fikir adamının veya sanatçının üretiminin maddî değerini bulmamasıdır. Fikir üretimi, sanat üretimi, bir gönül işi olarak binbir zorluk içerisinde yapılmaya çalışılmaktadır. Bu şartlar altında yapılan üretim de yeterince korunmamakta ve eserlerin taklitleri, kopyaları çıkarılmaktadır. Çok satan kitap veya kasetlerin daha orijinali çıkmadan, korsan taklitleri, vitrinleri, sokak sergilerini doldurmaktadır.

Fikir ve sanat ürünlerinin korunması için, bu tasarı gerekli altyapıyı kesin olarak sağlamaya çalışılmaktadır. Sayın Karakoyunlu'nun çok kıymetli fikirleriyle burada daha da bilgilendirmizi, olumlu bir muhalefet anlayışıyla, kendisinin eksik bulduğu hususlara aynen katıldığını ben de ifade etmek istiyorum. Kendisinin sanat adına yapmış olduğu çalışmalara da buradan ayrıca teşekkür eder, saygılar sunarım.

Ancak, buna rağmen, Sayın Karakoyunlu'nun da belirttiği gibi, yasa tasarımızın henüz tam olarak korunmayı temin edemediğini birçok eksikleri de barındırdığını biliyorum; çünkü, bunlar da hukukî birtakım eksikliklerden doğmuştur; zaman içerisinde giderileceğini de ümit ediyorum.

Ben, bu vesileyle, tarihimizde sanat adına hizmet eden tüm sanatçılara -günümüzde ve geçmişte hizmet edenlere- buradan saygılarımı iletiyor, hepimize selamlar ve saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Esen.

Efendim, böylece, Birinci Bölüm üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, Birinci Bölümü oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci Bölüm üzerinde görüşmelere başlıyoruz. Bu bölüm 21 ilâ 41 inci maddeleri kapsamaktadır malumları olduğu veçhile. Bu bölümde de konuşma süreleri, gruplar, komisyon ve hükümet için 10'ar dakikadır.

İkinci Bölüm üzerinde ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Adıyaman Milletvekili Sayın Mahmut Göksu'ya aittir.

Buyurun Sayın Göksu. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısının ikinci bölümü üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, geçen haftalarda, uzun içtüzük tartışmaları yaşanmıştı. Bu yaşanan uzunca içtüzük tartışmalarından sonra, temel yasalardan sayılan bu tasarının, muhalefetin de katkılarıyla uzlaşmayla geçmesi gerçekten sevindiricidir. Burada, iktidar partisine mensup milletvekili arkadaşlarımız, muhalefetin katkılarından dolayı teşekkür ederken, muhalefet partilerine mensup milletvekillerimiz de, malum olduğu üzere, Sayın Bakana ve bu konuda çalışma yapanlara teşekkür etmişlerdir. Demek ki, Meclisimizde, iktidar-muhalefet uzlaşabiliyor; milletimizin beklentisi de budur; bu, güzel bir manzara.

Bugün, biz, burada, kültür, sanat, fikir gibi gönül dünyamıza hitap eden güzel şeyler konuşuyoruz. Keşke, bu güzel şeyleri, güzel bir günün akşamında konuşabilseydik; ama, bizler, burada, bu güzel şeyleri konuşurken, dışımızda, ülkemizde, bugün, maalesef, ekonomik bir yangın vardı. Elbette, bu yangının içerisinde olan insanların elem taşırken, bizler, onlardan habersiz, bihaber olamazdık. Akşam televizyonda haberleri izledim; bugüne bir isim takmışlardı "kara çarşamba" diye. İşte, bu zor günde bu güzel şeyi konuşmak, inanım, bana sıkıntı vermektedir.

Buradan şunu söylüyorum: Ekonomimizi IMF'ye teslim ettik, memleketi bir yangına götürdü. İnşallah, kültür yozlaşmasının önüne geçerek, nesillerimizin yanlış istikametlere gitmesini engelleyecek her türlü tedbiri alır, onları, iyiye, güzele ve doğruya sevk ederiz diyorum. Bu anlamda, fikir ve sanat adamlarımıza sahip çıkacağımız, onlara birtakım haklarını teslim edeceğimiz bu tasarının da, bu güzel başlangıcın bir habercisi olduğu kanaatindeyim.

Değerli milletvekilleri, kültür ve sanat, bir bakıma, o ülkenin uygarlık ölçüsüdür. Kültür ve sanat, bir ülkenin, toplumun ve onları oluşturan bireylerin geleneklerini, dil ve dinlerini, becerilerini, inancını düşünce yapısını ve eğitim sistemini yansıtmaktadır. Kültür ve sanat, insanlığın ortak varlığıdır; fikri haklar yasası da, bu ortak varlığın, sanat ve sanatçının korunması yolunda, kamu ve özel sektörde titizlikle uyulması gereken çok önemli bir disiplindir.

Sanatın kültürel olgusunun yanı sıra, ülkesine ekonomik yararı da vardır. Bu ekonomik yarar, sanata yapılan yatırımla orantılı olarak ülke bütçesine ve bu yolda topluma yansiyabilir. Diğer yandan, sanatın uluslararası bir elçilik hizmeti yaptığı da gözardı edilmemelidir. Cumhuriyetimizi, uygarlık yarışında önce çıkarmak istiyorsak, kültür ve sanata sahip çıkmalıyız. Kültür ve sanatı koruyan fikir hakları yasası, bu nedenle önem kazanmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bu tasarı üzerinde konuşan arkadaşlarımız ittifakla çıktığını beyan etmekle beraber, bazı çekinceleri arkadaşlarımız söyledi, ben de temel görüşlerimi sizlere aktarmak istiyorum.

Madde metni, kanun metninde yer alan meslek birliklerinin kurulabilmesini öngörmektedir; ancak, meslek birliği kurulurken inisiyatif tamamen Kültür Bakanlığına ve Bakanlar Kuruluna bırakılmış durumdadır. Halbuki, özerk olarak kurulması düşünülen bir birliğin inisiyatifinin başka bir yere ait olması o birliğin özerk olmaktan çıkarır ve bağlı kuruluş haline getirir. Dolayısıyla, bu

madde hükmünde yer alan birlik ve federasyon gibi, demokratik ilkelere uygun, özgürlükçü, gelişimci anlayış, inisiyatifli Bakanlığa bırakan izin prosedürü ile hükümsüz kalmaktadır.

Yeni bir yüzyıla girdik. Bu yeni yüzyıl, daha çok özgürlüklerin konuşulacağı bir yüzyıl olacaktır. Biraz daha sivil anlayış, biraz daha sivil örgütlerin öne çıkması gerekiyor. Oysa, yeniden merkeze bağlı çalışma yöntemleri, özgür düşüncüyü, özgürce yazabilmeyi engeller. Geliniz, sivilleşmeye daha çok imkân tanyalım. Toplumun içerisindeki demekler, vaktflar, işçi, memur sendikaları ve federasyonlar, bütün bunlar ve diğerleri sosyal yaşantımızın ve anlayışımızın zenginlikleridir. İnisiyatifin bütününtü Kültür Bakanlığına ve Bakanlar Kurulana vermeyelim. Daha özerk bir anlayış getirelim. Gelişen dünya, özgürce konuşabilen bir dünya istiyor. Dünyaya açıldığımız şu günlerde, daha insancıl, daha çoğulcu, daha demokrat, daha özgür, daha evrensel normlar oluşturmalyız. Kurumlar daha serbest, fertler daha kardeşçe yaşayabilir bir duruma getirilmelidir. İnaniyorum ki, 2000'li yıllar ülkemiz açısından demokrat yıllar olacaktır.

Yasa tasarısı genelde uygun görülmele birlikte, meslek birlikleri ve fikri haklar konusunda, Kültür Bakanlığınca hazırlanacak olan tüzük ve yönetmenliklerin hazırlanmasında meslek birliklerinin de görüşlerinin alınması hususunda tasarıya ilave yapılması uygun olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu tasarıyı vesile bilerek biraz da yok olan tarihimizin altını çizmek istiyorum.

Malum, insanlar artık yaşadıkları doğal ve kültürel çevreyle değerlendiriliyor.

İkibin yıllık bir tarihi kucaklayan Belkıs Harabeleri Birecik Barajının suları altında kaldı. Gaziantep'in sınırları içinde bulunan Zeugma Kenti, arkeologlar tarafından, İtalya'nın ünlü Pompei Kentiyle aynı değerde sayılıyor ve biz, bu eşsiz mirasımızı, çok yakında, baraj sularına bırakmış olduk. Batman'daki Hasankeyf de en muhteşem tarihi kalıntılardan biridir; orası da sular altında kalacaktır. Hasankeyf için yıllardır kampanyalar yapılıyor, tıpkı Zeugma Kenti gibi; ama, ne yazık ki, bu kampanyaları bizler değil, başkaları yapmakta. Elbette, bizden birileri de tarihe sahip çıkma mücadelesi veriyor; ama, sayıları çok az.

Anadolu toprakları, bizden önce onbinlerce yıl başka medeniyetlere de evsahipliği yaptı. Her köşesi buram buram tarih kokuyor; ama, nedendir, bu kokuyu hâlâ duyabilmiş değiliz.

İşte, Anadolumuzun buram buram tarih kokan yerlerinden birisi de Adıyaman İlimiz. Adıyaman deyince Nemrut Dağı akla gelmektedir. Adıyaman, tarihi bir mirasa sahiptir ve dünyanın sekizinci harikası Nemrut Adıyaman'dadır. Ayrıca, UNESCO'nun dünya kültür mirası listesine almış olduğu Nemrut'u, biz, Kültür Bakanlığı olarak, millet olarak korumak durumundayız.

Değerli arkadaşlar, Dünya Anıtlar Vakfının belirlediği acilen korunması gereken 100 eser arasında yine Nemrut Dağı vardır. Eğer, Nemrut Dağını, biz, gerçekten koruyabilir, gelecek nesillere güzel bir şekilde teslim edersek, görevimizi yapmış olacağız. Ayrıca, oranın korunması, Adıyaman açısından turizm potansiyelinin artması demek olacaktır; bu da, Adıyamanımızın, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısının gelişmesi demektir. Bu nedenle, bu dağını, bilimsel olarak restore edilmesi, korunması ve anıt mezarın açılması için Sayın Bakanımızdan, daha büyük bir performans beklemekteyiz.

Diğer bir olay, yine Adıyaman'da Besni İlçemiz var ki, Doğu Anadolu Bölgesinin en eski yerleşim birimlerindedir. Tarihi MÖ 1400 yıllarına kadar ulaşmaktadır. Günümüze kadar değişik isimler altında gelen bu isim, Besni, tarihte ilk defa Tavarikh-i Emeviye devrinde Hasen ismiyle anılmış, bu da Arapçada "güzel" anlamına gelir.

Daha sonraları, Besni'nin Müslüman olmasından sonra bu isim Arap kültürünün etkisiyle "Behiştî" olarak değiştirilmiş, "bulunmaz yer", "cennete eş" anlamına gelmektedir. Behiştî, 1350 yıllarında Bisni olarak şekil bulur. Bu isim "Besni" olarak günümüze kadar gelmiştir.

Anadolu, binlerce yıldan bu yana gelip geçen medeniyetlerin kalıntılarını barındırmış, kıskançlıkla koruyarak günümüze kadar taşımış eşsiz bölgelerden biridir. Kültürlerin yoğrulup hamur olduğu bir geniş kazan gibidir bu ilçemiz.

İşte, Sayın Bakanımızın da yine bu ilçemizdeki bu tarihi varlığa sahip çıkmasını arzu etmekteyiz ki, en son olarak Zeugma'yı kışkandıracak bir anıtmezar bu ilçede bulunmuştur. Roma döneminde, yani MS 2 nci Yüzyılda yapıldığı tahmin edilen bu anıtmezarın Kommanege Krallığının dini başkenti olan Sofraz'da yapıldığı tahmin edilmektedir. Besni İlçemizde arkeolojik SİT alanları, dini ve kültürel yapılar, sivil mimari yapılar ve askerî yapılar vardır. Sayın Bakanımızın ilgisini çekmesini arzu etmekteyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gökso, teşekkür edeceksiniz; buyurun.

MAHMUT GÖKSU (Devamla) - Ayrıca, Sayın Bakanımızdan son bir istirhamım, Adıyaman merkezde 1994 yılından beri yapımı devam eden kültür merkezimiz maalesef bitmemiştir, buraya el atmanızı, ayrıca Kâhta Kültür Merkezimiz hâlâ inşaat halinde, temel halindedir.

Yine, Besni'de 1996 yılından beri devam eden Ağustos 2000 itibarıyla yüzde 85'i gerçekleşen Besni Kültür Merkezinin de bu sene bitirilmesini sizden talep ediyoruz.

Bu tasarrımın, fikir, kültür ve sanat adamlarına hayırlı olmasını diler, fikirlerin daha özgürce tartışıldığı ve konuşulduğu bir dünyanın gerçekleşmesi ümidiyle hepinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gökso, teşekkür ederim efendim.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik'te idi; ama, kendileri rahatsız, gelemiyor.

Sayın Karakoyunlu da imtina ettiler; kendilerine teşekkür ediyorum.

Madde hakkında verilmiş bir önerge vardır; okutup işleme alıyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 402 sıra sayılı kanun tasarısının çerçeve 21 inci maddesinin son fıkrasının son cümlesinin "Bu maddede geçen üyelik, kurucu üye sayısı ve üye tamsayısı gibi hususlar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan meslek birlikleri için de aranır. Bütün meslek birlikleri kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 6 ay içerisinde bu maddede getirilen esaslara uygun hale gelmek mecburiyetindedirler. Bu süre içinde bu şartı yerine getirmeyen meslek birlikleri 6 ay sonunda kendiliğinden dağılmış sayılır." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İstemihan Talay

Kültür Bakanı

Emrehan Halıcı

Konya

İ. Yaşar Dedelek

Eskişehir

Avni Doğan

Kahramanmaraş

Mehmet Şandır

Hatay

Ali Rıza Gönül

Aydın

BAŞKAN - Efendim, bu önerge, hem hükümetin hem sayın milletvekillerinin olduğu için hükümete sormuyorum.

Komisyon?..

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI ABDURRAHMAN KÜÇÜK (Ankara) - Efendim, çoğunluğumuz olmadığı için takdire bırakıyorum.

BAŞKAN - Evet.

Komisyonun takdire bıraktığı önergenin gerekçesini okutuyorum efendim:

Gerekçe :

Meslek birlikleri eser sahipleri ve 80 inci maddede hakları tanzim edilen eser sahiplerinin haklarıyla bağlantılı hak sahiplerinin mali haklarının idaresini sağlamak amacıyla yönelik faaliyet göstermek üzere kurulan birliklerdir. Söz konusu faaliyetlerin temeli, mali hakların takibi suretiyle üyelerinin eserlerinin kullanımlarından kaynaklanan gelirlerin tahsiline ve bunların üyelerine dağıtımının sağlanmasına dayanır. Bu takip sistemi, eserleri topluma ileten kuruluşlarla meslek birlikleri arasında yapılan sözleşmelerle yürütülmektedir. Bu sebeple, eserlerin kullanılmasından kaynaklanan gelirlerin tahsilinde bu gelirlerin hak sahiplerine dağıtımında ve hakların takibinde etkinlik sağlanması amacıyla maddede öngörülen kıstasların mevcut meslek birliklerinde de aranmasına, bu hükümün uygulanmasını teminen 6 aylık bir geçiş süresi tanınmasına ilişkin yukarıdaki metin önerilmiştir.

BAŞKAN - Efendim, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim, teşekkür ederim.

Efendim maddeyi bu değişikliklerle oylarınıza...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Bölümü dersiniz...

BAŞKAN - Efendim, bölümü de; 21 inci maddeye girecek bu; onu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI ABDURRAHMAN KÜÇÜK (Ankara) - Oylamaya geçmeden bir düzeltme yapabilir miyim?

BAŞKAN - Hay, hay efendim.

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU BAŞKANI ABDURRAHMAN KÜÇÜK (Ankara) - Tasarının İkinci Bölümünde, çerçeve 31 inci maddeyle düzenlenen 77 nci maddenin 6 ncı satırında "kanıt" ibaresinin "kalıp" olarak değiştirilmesini arz ediyorum.

BAŞKAN - "Kalıp" olarak değişecek.

Bu düzeltmelerle İkinci Bölümü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, İkinci Bölüm üzerindeki görüşmeler de tamamlanmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Kanunun tümünü oylayacaksınız...

BAŞKAN - Efendim, oylamayacağım; çünkü, 86'ya göre...

Sayın Hatiboğlu?.. Yok.

Sayın Türker de konuşmayacak; teşekkür ediyorum.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oy birliğiyle kabul edilmiştir; hayırlı uğurlu olsun Sayın Bakanım. Bize gösterdiğiniz müsamahadan dolayı bütün gruplara teşekkür ediyorum. (Alkışlar).

KÜLTÜR BAKANI M.İSTEMİHAN TALAY (İçel) - Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN -Sayın Bakan, teşekkür etmek istiyor.

Buyurun Sayın Bakan. (DSP sıralarından alkışlar)

KÜLTÜR BAKANI M.İSTEMİHAN TALAY (İçel) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tasarıyla ilgili olarak önerilerini, eleştirilerini sunan tüm sayın milletvekillerimize içten teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca, bu yasanın olgunlaşmasında ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde oybirliğiyle kabul edilmesinde çok büyük emeği ve katkısı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun Sayın Başkan ve değerli üyelerine içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca, bir dengeyi, uyumu ve uzlaşmayı yansıtan bu Yasanın, bir temel kanun olarak benim senerek konuşulmasını mümkün kılan muhalefet partilerimizin sayın yöneticilerine ve tüm grup yöneticilerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerine, tekrar, şükranlarımı arz ediyorum.

Bu düşüncelerle, bu Yasanın, fikir ve sanat hayatımızı en iyi şekilde koruyup geliştireceğine ve bundan sonra ortaya çıkan yeni durumlarda da, sizlerin katkınızla gelişen bu durumları kapsayacak yeni düzenlemeleri yapma amacıyla olduğumuzu belirtiyor, tekrar, katkılarınıza teşekkür ediyor; hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz dolmak üzeredir; başka bir kanuna geçemeyiz, yarım kalmasın efendim.

Kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 22 Şubat 2001 Perşembe günü, alınan karar gereğince, saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Çok teşekkür ediyorum; hayırlı akşamlar diliyorum efendim.

Kapanma Saati : 23.35

VI. – SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. – Çorum Milletvekili Melek Denli Karaca'nın, Çiftçi Mallarının Korunması Hakkındaki Kanuna ilişkin Adalet Bakanından sorusu ve Tarım ve Köyşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı (7/3328)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda arz ettiğim soru önergesinin Adalet Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delalet buyurulmasını saygı ile arz ederim.

Melek Denli KARACA
MHP Çorum Milletvekili

Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı kanun 2 Temmuz 1941 tarihinde kabul edilmiştir.

10 Temmuz 1941 tarih ve 4856 sayılı Resmî gazete ile neşir ve ilan edilmiştir.

Bu yasanın 2. maddesinin 2. fıkrası “ Şehir ve Kaşaba haricinde olup, Belediye hududu içinde veya dışında bulunsun, zırai mahsulat istihşal edilmekte olan sahalarda tatbik olunur.” Denilmekte ise de;

Yasada belirtilen Koruma Meclisleri ve Murakabe Heyetleri yaptıkları hizmet ve işlemleri karşılığında ücret ödenmediği görev angarya olarak yüklenmiştir kendilerine.

Bilindiği gibi anayasamız angaryayı yasaklamıştır İl ve ilçelere ihtilaf halinde yeniden sınır tespiti yapmak gibi yetkiler verilmiş olması Anayasaya aykırıdır. Zira bu kabil ihtilafların hal mercii idari mahkemelerdir.

Hukuksal ve cezai işlemlerin adli ve idari mahkemeler yerine, Koruma ve Murakabe heyetlerine bırakılması bugünkü Anayasal sistemimize tamamen aykırıdır.

Bu yasada adli ve idari yargı yetki ve görevleri bu heyetlere tevdi edilmiştir. Bu yasa ile zarar verenle , mağdur olanın şahsi hakları dahi nerede ise ellerinden alınmıştır.

Bu haliyle bugünkü hukuk ve hukuk usulü mevzuatımızda yer alan hükümlere tamamen aykırı hükümler vardır.

Bu yasa ile önlenmek istenen zarar ve tazminatlar ile hapis hakkı gibi mazide kalmış iptidai hüküm ve tedbirler, Borçlar Kanununun tazminata dair

hükümlerinin uygulanması nedeniyle tamamen geçerliliklerini ve uygulanabilirliklerini kayıp etmiş, ölü kanun durumuna düşmüşlerdir.

Örneğin; 31. maddede , 8. maddenin 5. bendine tevfikan verilen cezalar bir liradan beş liraya kadar hafif para cezası olarak kabul edilmiştir. Bu cezaya da 10 gün içinde itiraz hakkı tanınmıştır.

Bir parlamenter olarak arz olunan nedenlerle geçerliliğini tamamen yitirmiş olan bu yasanın iptal edilerek ortadan kaldırılması kanaatindedim.

Arz olunan nedenlerle Bakanlığınızca bu kanunun iptali düşünülmekte midir? Değilse uygulamadan kalkmış (uygulanamayan) ölü bir kanunun yürürlükte kalmasının nedeni nedir?

T.C
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : KDD.S.Ö.1-01/642
Konu : Yazılı Soru Önergesi

21.2.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 23.01.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3328-8492/20671 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde gönderilen Çorum Milletvekili Melek Denli KARACA'ya ait 7/3328-8492 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hüsnü Yusuf GÖKALP
Bakan

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Melek Denli KARACA
Çorum Milletvekili

Esas No : 7/3328-8492

Soru: Çiftçi mallarının korunması hakkındaki 4081 sayılı kanun 2 Temmuz 1941 tarihinde kabul edilmiştir.

10 Temmuz 1941 tarih ve 4856 sayılı Resmî gazete ile neşir ve ilan edilmiştir.

Bu yasanın 2.maddesininin 2. fıkrası "Şehir ve Kasaba haricinde olup,Belediye hududu içinde veya dışında bulunsun, zirai mahsulat istihsal edilmekte olan sahalarda tatbik olunur." Denilmekte ise de;

Yasada belirtilen Koruma meclisleri ve Murakabe Heyetleri yaptıkları hizmet ve işlemleri karşılığında ücret ödenmediği görev angarya olarak yüklenmiştir kendilerine.

Bilindiği gibi anayasamız angaryayı yasaklamıştır II ve üçlere ihtilaf halinde yeniden sınır tespiti yapmak gibi yetkiler verilmiş olması Anayasaya aykırıdır. Zira bu kabul ihtilafların hal mercii idari mahkemelerdir.

Hukuksal ve cezai işlemlerin adli ve idari mahkemeler yerine, Koruma ve Murakabe heyetlerine bırakılması bugünkü Anayasal sistemimize tamamen aykırıdır.

Bu yasada adli ve idari yargı yetki ve görevleri bu heyetlere tevdi edilmiştir. Bu yasa ile zarar verenle, mağdur olanın şahsi hakları dahi nerede ise ellerinden alınmıştır.

Bu halıyla bugünkü hukuk ve hukuk usulü mevzuatımızda yer alan hükümlere tamamen aykırı hükümler vardır.

Bu yasa ile önlenmek istenen zarar ve tazminatlar ile hapis hakkı gibi mazide kalmış iptidal hüküm ve tedbirler, Borçlar Kanununun tazminata dair hükümlerinin uygulanması nedeniyle tamamen geçerliliklerini ve uygulanabilirliklerini kayıp etmiş, ölü kanun durumuna düşmüşlerdir.

Örneğin; 31. maddede, 8. maddenin 5. bendine tevfikeyen verilen cezalar bir liradan beş liraya kadar hafif para cezası olarak kabul edilmiştir. Bu cezaya da 10 gün içinde itiraz hakkı tanınmıştır.

Bir parlamenter olarak arz olunan nedenlerle geçerliliğini tamamen yitirmiş olan bu yasanın iptal edilerek ortadan kaldırılması kanaatindeyim.

Arz olunan nedenlerle Bakanlığınızca bu kanunun iptali düşünülmekte midir? Değilse uygulamadan kalkmış (uygulanamayan) ölü bir kanunun yürürlükte kalmasının nedeni nedir?

Cevap:Çiftçilerin şikayetlerini giderecek, ihtiyaçlarına cevap vererek sorunlarını çözüme kavuşturacak, idari ve mali konular ile bilhassa para tahsilatında yeni düzenlemeler getirecek bir Kanun Tasarısı Bakanlığınızca hazırlanarak T.B.M.M.'ne gönderilmiştir.Söz konusu Kanun Tasarısı, İçişleri ve Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonlarından geçmiş ve halen T.B.M.M.gündeminde bulunmaktadır.

Kanun Tasarısı gündünüz şartlarına cevap verecek bir niteliğe kavuşturularak çiftçi mallarının korunmasında etkin hale getirilmiş olup, Kanunun iptali düşünülmemektedir.

2- Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Merkez Bankası Başkanı ve İdare Meclisi üyelerine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Recep Onal'ın cevabı (7/3320)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularının Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet ELKATMIŞ

Nevşehir Milletvekili

16/01 / 2001

SORULAR

1. Son beş yılda Merkez Bankasında başkan ve idare meclisi üyesi olarak kimler görev yapmıştır?
2. Merkez Bankası başkan ve idare heyeti üyelerinin her türlü yan ödemeler, tazminatlar, ikramiyeler, kâr payı vs. dahil olmak üzere ellerine geçen miktar ne kadardır?
3. Bu kişiler emekli olduklarında maaşlarının dışında herhangi bir tazminat vs. almakta mıdır?

4. Yine bu kişilere görevlerinden ayrıldıklarında bir tazminat veya ikramiye ödenmekte midir?
5. Merkez Bankasının kârı nereden kaynaklanmaktadır? Bu kârdan banka personeline bir pay ödenmekte midir? Ödenmekte ise oranı nedir? Örneğin kârdan Genel Müdür ve yönetim kurulu üyelerine ne kadar para ödenmiştir?
6. Merkez Bankasının 1998-1999-2000 yıllarındaki personel sayısı nedir? Aynı yıllar içerisinde Bankaya değişik statülerde ne kadar personel alınmıştır?

T. C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.0041(16)632

20.02/2001

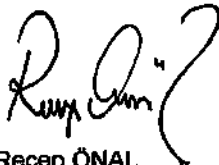
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- ILGI: a) 23.01.2001 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3320-8483/20862 sayılı yazınız.
b) 19.02.2001 tarihli ve B.02.2.TCM.071.00.04-90/23260 sayılı yazı.

Nevşehir Milletvekili Mehmet ELKATMIŞ'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakanımızca kendileri adına koordinatörlüğünde cevap verilmesi tensip olunan 7/3320-8483 sayılı yazılı soru önergesi konusundaki ilgi (a) yazınız üzerine Bakanlığım ilgili kuruluşu T.C. Merkez Bankası Başkanlığı'ndan alınan ilgi (b) yazı ve ekinin suretleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

ANONİM ŞİRKETİ
SERMAYESİ : TL.25.000.000.000
İDARE MERKEZİ : ANKARA

İDARE MERKEZİ
Cevaplarda bu ibarelerle telâhuzunı dileriz
B.02.2.TCM.071.00.04-90

ANKARA, 19 ŞUBAT 2001

23260

T.C.DEVLET BAKANLIĞI
(Sayın Recep ÖNAL)

ANKARA

İlgi: 26.01.2001 tarih ve B.02.0.004/(16) 343 sayılı evrak akış ve talimat formu.

T.C.Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 26.01.2001 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-386-12/484 sayılı yazısı ilişkiğinde, Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesi incelenmiş olup, önergede yer alan sorulara ilişkin cevaplarımız ilişikte sunulmuştur.

Bilgi edinilmesini arz ederiz.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi

Gazi ERÇEL
Başkan

Aydın EŞEN
Başkan Yardımcısı

NEVŞEHİR MİLLETVEKİLİ MEHMET ELKATMIŞ'IN SAYIN BAŞBAKANIMIZA TEVCİH ETTİĞİ YAZILI SORU ÖNERGESİNDE YER ALAN HUSUSLARA İLİŞKİN CEVAPLAR:

Son Beş Yılda Merkez Bankasında Başkan ve Banka Meclisi Üyesi Olarak Görev Yapanlar:

<u>Adı ve Soyadı</u>	<u>Unvanı</u>	<u>Göreve Başlavış Tarihi</u>	<u>Görevinden Ayrılış Tarihi</u>
Süleyman Gazi Erçel	Başkan	18.04.1996	Halen Görevde
Süleyman Hüsamettin Atabeyli	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1994	01.05.1997
Timur Erkanan	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1994	01.05.1997
Osman Şaklar	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1995	01.05.1998
Osman Cavit Ertan	Banka Meclisi Üyesi	17.05.1996	01.05.1999
Sami Kurtuluş	Banka Meclisi Üyesi	20.05.1996	01.05.1999

Zeki Şener	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1997	01.05.2000
Prof. Dr.Rıza Ayhan	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1997	01.05.2000
Prof.Dr.Bilsay Kuruç	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1992	Halen Görevde
Tuncay Altan	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1998	Halen Görevde
Zehra Nevbahar Şahin	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1999	Halen Görevde
Aytekin Tece	Banka Meclisi Üyesi	01.05.1999	Halen Görevde
Mehmet Teoman Akgür	Banka Meclisi Üyesi	01.05.2000	Halen Görevde
Bülent Çağlar Ünal	Banka Meclisi Üyesi	01.05.2000	Halen Görevde

Not : 1211 Sayılı Kanun gereğince, Başkanın görev süresi 5 yıl, Banka Meclisi Üyelerinin görev süreleri 3 yıl olup, tekrar seçilmeleri caizdir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı ve Banka Meclisi Üyeleri emeklilik hakkını elde edip Banka'dan ayrıldıklarında T.C. Emekli Sandığına ödenen emekli maaşı dışında Bankadan herhangi bir tazminat vb. almamaktadırlar.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı ve Banka Meclisi Üyelerine görevlerinden ayrıldıklarında Bankaca bir tazminat veya ikramiye ödenmemektedir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kârının büyük bir bölümü; açık piyasa işlemleri kârları ile muhabir hesaplarından elde edilen faiz gelirlerinden kaynaklanmaktadır.

Yıl sonunda oluşan safi kâr, Banka Kanununun 60.maddesine göre %20 ihtiyat akçesine, hisse senetlerinin nominal değerleri üzerinden, %6 oranında ilk kâr hissesi olarak hissedarlara, ayrıldıktan sonra kalan miktarın en çok %5'i ve iki aylık maaş tutarını geçmemek üzere Banka mensuplarına dağıtılmaktadır.

Bankanın 1999 yılı kârından 2000 yılı içinde;

Banka Başkanına (Maaş+Aylık=Derece+Kademe+Ek gösterge) Net : TRL.151.565.000

Yönetim Komitesi Üyelerine (Maaş+Aylık=Derece+Kademe+Ek gösterge) Net : TRL.149.900.000

kâr payı ödenmiştir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nda Personel Mevcudu:

Yıllar	Ayrılan	Alınan	Toplam Personel Mevcudu
1998	1483	151	5505
1999	75	215	5645
2000	230	135	5550

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına alınan elemanların görevleri itibariyle dağıtımı şöyledir;

1998 yılı içinde : 5 Müfettiş Yardımcısı, 7 Araştırmacı, 44 Teknik Personel, 3 Koruma Memuru,
1 Hemşire, 28 Memur, 22 Sayıcı-Operatör, 13 Şoför, 18 Mutfak Personeli, 10 Hizmetli

- 1999 yılı içinde : 9 Araştırmacı, 9 İstatistikçi, 46 Teknik Personel, 46 Memur, 13 Banknot İnceleme Elemanı, 50 Sayıcı-Operatör 1 Savunma Uzmanı, 1 Avukat, 2 Sekreter, 8 Şoför, 2 Nöbet Destek Hizmetleri Görevlisi, 4 Mutfak Personeli, 1 Hizmetli, 23 Askerden dönen muhtelif unvanında eleman,
- 2000 yılı içinde : 9 Araştırmacı, 4 İstatistikçi, 17 Teknik Personel, 11 Koruma Memuru, 23 Sayıcı-Operatör, 3 Nöbet Destek Hizmetleri Görevlisi, 1 Hemşire, 2 Kütüphaneçi, 26 Memur, 1 Mutfak Personeli, 1 Hizmetli, 37 Askerden dönen muhtelif unvanında eleman,

3.- Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, mülki idare amirlerinin ücretlerine ve kamu kesiminde yaşanan ücret dengesizliğine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Maliye Bakanı Sümer Oral'ın cevabı (7/3334)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda ki sorularımın Başbakan tarafından, yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kadir BOZKURT
Sinop Milletvekili

Anayasamız gereğince Devletimizin Merkez dışı (taşra) yönetiminin esasını teşkil eden il idaresi sisteminin başı ve en büyük mülki idare amiri olan valinin ilk ve en yakın yardımcısı, kendileri de mülki idare amiri sıfatı taşıyan Vali Yardımcıları ve Kaymakamlardır. Kaymakamlık ve Vali Yardımcılığı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda mülki idare amirliği sınıfını oluşturan ve bu sıfatlarıyla T.C. Hükümetimize temsil yetkisi ile donatılan, ilçe Hükümet Teşkilatının bazı ve en büyük merci görev ve yetkisi ile kamu hizmetlerinin ve toplumun kalkınmasının gerçekleştirilmesinde birincil sorumluluk taşıyan bir meslektir.

Ancak bu statü ve niteliklerine rağmen Mülki İdare Amiri sıfatıyla mesleki ücret açısından son derece mağduriyetleri söz konusudur. Gerçi bu tür dengesizlikler sadece anılan görevlerle sınırlı kalmayıp kamuda birçok noktada karşınıza çıkmaktadır. Kamuda yoğun ve yaygın olarak yaşanan bu ücret dengesizliğini gidermek için Hükümetimizce çıkartılan, Aralık ayında yürürlüğe giren yetki konusu çerçevesinde;

- Mülki İdare Amirlerinin adli (Hakim ve Savcı) ve askeri (Subay) mensuplarıyla arasında ücret dengesizliğinin giderilmesi hususunda neler yapmayı düşünüyorsunuz?

- Genel olarak kamu kesiminde yaşanan ücret dengesizliğinin giderilmesi için ücretlerin tavanda birleştirilmesi temel prensibinden hareketle gerçekten zor durumda olan memurumuzu ferahlatacak tedbirler alınacak mıdır?

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0.BMK.0.11.600/ 20.02.01* 2820
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 30.1.2001 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-389-1/526 sayılı yazısı.

Sinop Milletvekili Sayın Kadir BOZKURT'un 7/3334 esas no'lu yazılı soru önerisinde yer alan sorulara ait cevabımız aşağıda sunulmuştur.

Hükümetimiz, ekonomide kalıcı ve istikrarlı bir iyileşme sağlanmasını ve tüm dengeleri bozan enflasyondan ülkemizin kurtarılmasını öncelikli hedef olarak görmekte ve almış olduğu kararlarını geçmiş ve cari yıl gelişmelerini de dikkate alarak geleceğe yönelik program ve hedeflerine göre tespit etmektedir. Hükümetimizin belirlemiş olduğu hedeflere ulaşabilmesi, hiç şüphesiz kamu açıklarının azaltılması yanı sıra kamu ve özel sektörün ileriye yönelik beklentilerinin de olumlu hale çevrilmesine bağlıdır.

Bununla birlikte, genel olarak kamu kesimindeki ücret düzeyini belirli bir dengeye oturtmak, unvan ve hizmet sınıfları bazında kamu personeli ücretleri arasında oluşan mevcut dengesizlikleri gidermek, hükümetimizin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu hedefe yönelik olarak 21.12.2000 tarihli ve 4615 sayılı Kanun ile hükümetimiz T.B.M.M.'nden Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi almış bulunmaktadır. Söz konusu yetki kanunu çerçevesinde kamu personelinin ücretlerine ilişkin düzenleme çalışmalarımız devam etmektedir. Mülki İdare Hizmetleri Sınıfında yer alan personelin özlük haklarına ilişkin düzenlemeler de çalışmamız kapsamında yer almaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Sümer ORAL
Maliye Bakanı

4.- Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, DERİF kaynaklı kredilere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/3380)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın aracılığınızla Devlet Bakanı Sayın Recep ÖNAL tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

İsmail ÖZGÜN
Balıkesir Milletvekili

SORULAR :

1- Pamuk, Fındık, Zeytin ve Zeytinyağı, Üncir, Üzüm ve benzeri birliklerin talep ettikleri DİFİF kaynaklı krediler ne kadardır ? Talepleri ne ölçüde karşılanmış ? Bu birliklere ne kadar DİFİF kaynaklı kredi verilmiştir ?

2- Krediler tahsis edilirken hangi kriterler gösterilmektedir ?

3- Birliklerin talep ettikleri DİFİF Kredileri tahsis edilirken adil davranılmaktadır mı ?

4- Ülkemizde zeytinyağı alımı yapan tek birlik olan Tarıf Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği ortakları 20 trilyon kredi talep ettiklerini ancak 3 trilyon kredi verildiğini ifade etmektedirler. Zeytin ve Zeytinyağı üretiminde var yılında olunması üretimin bol, rakoltenin yüksekliği dikkate alınarak DİFİF kaynaklı kredinin arttırılması düşünülmüyormu ?

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZINE MÜSTEŞARLIĞI

Sayı : B.02.I.HM.O.KİT.02.01.52310.06
Konu : DİFİF Kredileri Hk.

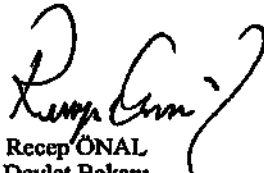
16.02.01* 14194

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İlgi: 02.02.2001 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.-7/3380-8600/20833 sayılı yazımız.

Bahkesir Milletvekili İsmail ÖZGÜN tarafından Sayın Bakanımız Recep ÖNAL'a tevcih edilen soru öngesinde belirtilen hususlar hakkında hazırlanan not ekte sunulmaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

DFİF KAYNAKLI KREDİLERE İLİŞKİN SORU ÖNERGESİNE VERİLEN YANITLAR

- 1- 01.06.2000 tarihli ve 4572 sayılı "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun" ile Birlikleri etkin ve sürdürülebilir bir şekilde özerk ve mali yönden bağımsız kılmak yönünde yeniden yapılandırmak amacıyla yasal çerçeve oluşturulmuş bulunmaktadır. Söz konusu Kanun ile amaçlanan, Birlikleri asli faaliyetlerini yürüterek mali yönden bağımsız kuruluşlar haline getirmektir. 4572 sayılı Kanunla başlatılan ve Dünya Bankası destekli yürütülen yeniden yapılanma hazırlıkları çerçevesinde, her bir Birlikçe, 2000 yılı ürün dönemi için sahip olunan kaynakları, tahmini ürün alım miktarını, ortalama alım fiyatını ve ihtiyaç duyulan DFİF kaynaklı kredi miktarını gösteren iş planları hazırlanmış ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına sunulmuştur. Sunulan iş planlarına paralel olarak 2000 yılı ürün dönemi için Birliklere kullanılacak kredi miktarı belirlenmiştir. 2000 yılı ürün dönemi için Birliklere kullanılan kredi miktarlarına ilişkin tablo ekte sunulmaktadır.
- 2- Birinci maddede bahsedildiği üzere, Birliklerce hazırlanan iş planında 2000 yılı ürün dönemi için tahmini alım miktarı, ortalama alım fiyatı, Birlikçe sahip olunan kaynaklar gösterilmekte olup, söz konusu bilgiler ışığında Birliklerin ihtiyaç duyduğu kredi miktarı belirlenmiştir.
- 3- Birliklere kullanılan kredi miktarları bir ve ikinci maddede belirtilen kriterler çerçevesinde belirlenmiştir.
- 4- Tarırbirlikçe 2000 yılı ürünü zeytinyağı alımlarında kullanılmak üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca iş planları doğrultusunda belirlenen ve Müsteşarlığımıza bildirilen kredi miktarı başlangıçta 8 Trilyon TL olup, bu tutar ilgili Bakanlığın talebi üzerine 10 Trilyon TL'na çıkartılmış ve 14.02.2001 tarihi itibarıyla 10 Trilyon TL'nın tamamı kullanılmıştır.

2000 YILI ÜRÜNÜ VE KIDEM TAZMİNATLARI İÇİN BİRLİKLERE KULLANDIRILAN KREDİLERİN HAFTALIK DAĞILIMI (Milyar TL)*

BİRLİK ADI	ÜRÜN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL			EKİM			KASIM			ARALIK	OCAK		SUBAT	TOPLARI KULLANILAN
		IV. HAFTA	IV. HAFTA	I. HAFTA	II. HAFTA	IV. HAFTA	II. HAFTA	III. HAFTA	IV. HAFTA	I. HAFTA	II. HAFTA	IV. HAFTA	II. HAFTA	I. HAFTA	II. HAFTA	II. HAFTA	
		31.07.2000	24.08.2000	07.09.2000	14.09.2000	27.09.2000	11.10.2000	18.10.2000	25.10.2000	02.11.2000	15.11.2000	27.11.2000	21.12.2000	17.01.2001	24.01.2001	10.02.2001	
TARİHSEL	PAMUK				5.000	5.000	5.000		5.000								20.000
	KURU İNCİR			1.000	1.000		500										2.500
	ZİTENEYAĞI											3.000	3.000	2.000	2.000		10.000
	İNCİR İSL. KRE.								500								500
	ÇİŞZ KURU ÜZÜM			3.000	4.000	3.000	5.000	2.500	2.500							300	20.300
ÇUKURBİLİM	PAMUK			4.000	3.000	3.000	3.000	5.000	8.000	8.000	3.500	2.000					39.500
	SOYA						1.000	500		500							2.000
ANTERLİK	PAMUK			500	1.500		1.000	2.000	3.000	1.000	500						9.500
FİSKİRBİLİM	FİNDİK		25.000	20.000	30.000	15.000	5.000	5.000	2.000			2.000					104.000
TRAKYABİLİM	AYÇİÇEĞİ					5.000		2.000									7.000
KARACENİZBİLİM	AYÇİÇEĞİ			500	500	500	500	500	250		500						3.250
GÖNEVDOĞUBİLİM	ANTEP FİSTİĞİ						1.000	1.000	2.000	1.000	1.200						6.300
	K. BİBER				300	300											600
MARMARABİLİM	ZEYTİN											5.000					5.000
TASKEBİLİM	ÇALI KURU ÜZÜM																-
	ÇALI YAŞ ÜZÜM				500	500	200										1.200
KATİBİLİM	KURU KAVIŞI				750		250	200	400	400			150	50			2.200
GÜLEBİLİM	GÜLÇİÇEĞİ	500															500
TİFTİKBİLİM	TİFTİK																-
TOPLAM		500	25.000	28.000	44.950	32.300	22.450	19.700	21.650	11.900	7.850	2.000	8.150	3.050	2.800	2.300	234.450

*500 Milyar TL'lik toplam kredi dahil

31.01.2001

5.- Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, 57 nci Hükümet döneminde TRT kurumuna alınan personele ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Rüştü Kazım Yücelen'in cevabı (7/3427)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

KONU: Aşağıdaki sorunun Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kazım YÜCELEN tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda müsaadelerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Namık Kemal ATAHAN
Hatay Milletvekili

T.R.T. Kurumuna 57.Hükümet dñneminden bu yana alınan personel sayısı kaçtır? Bunların nitelikleri ve işe alınma şeklini açıklar mısınız?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sa. Rüştü Kazım YÜCELEN)

SAYI : B.02.0.009/ *523*
KONU :

ANKARA
20 ŞUBAT /2001/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 09.02.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-8893 sayılı yazımız.

Hatay Milletvekili Sayın Namık Kemal Atahan'ın İlgı yazı ekinde gönderilen 7/3427-8727 sayılı yazılı soru önergesine verilen cevap Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 99. maddesi gereğince ekte sunulmaktadır.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Rüştü Kazım YÜCELEN
Devlet Bakanı

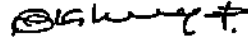
**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN NAMIK KEMAL ATAHAH'IN
7/3427-8727 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
VERİLEN CEVAP**

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna, Mayıs 1999 tarihi itibariyle Türkiye Radyo Televizyon Kurumu mevzuatına uygun olarak Yeterlilik ve Genel Duyurulu Sınavla ihtiyaç duyulan çeşitli kadrolara 273 adet personel alınmıştır.

6.- Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 2001 yılında Erzincan İline yapılacak yatırımlara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in cevabı (7/3495)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Şükrü Sina Gürel tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygı ile arz ederim. 5.2.2001

Tevhit KARAKAYA
Erzincan Milletvekili

- 1- Bakanlığınızın 2001 Mali yılı bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
- 2- 2001 yılında Erzincan iline ayrılan yatırım ödenekleri, genel, katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?
- 3- Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?
- 4- Erzincan'da çeşitli nedenlerden dolayı 2001 yılı programına alamadığınız ancak önümüzdeki yıllarda programa almayı düşündüğünüz yatırım ve projeler var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞISAYI : B.02.0.007/470
KONU :ANKARA
20.2.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 16.02.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3495-8814/21348 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Sayın Tevhit KARAKAYA'nın, Bakanlığuma tevcih ettiği, 2001 yılında Erzincan ili'ne yapılacak yatırımlara ilişkin 7/3495 esas no'lu yazılı soru önergesi, Bakanlığım Bağı ve İlgili Kuruluşlarının Erzincan ilinde teşkilatları bulunmadığından cevaplandırılmamıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Şükrü S. GÜREL
Devlet Bakanı

7.- Afyon Milletvekili İsmet Atilla'nın, Afyon-Çobanlar İlçesinin çıraklık eğitim merkezi ihtiyacına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/3344)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Afyon İli Çobanlar İlçesi ekonomik durumu zayıf, eğitim seviyesi yeterli olmayan, kendi kendine ekonomik olarak yetişemeyen ailelerin çoğunlukta olduğu ve kabuğunu kırmaya çalışan tipik bir ilçedir. Çıraklık Eğitim Merkezi eğitiminden yararlanma açısından Afyon Merkez Çıraklık Eğitim Merkezine bağlıdır. Yukarıda belirtilen olumsuz şartlar nedeniyle ilçe gençliğinin çok azı kurslara müracaat etmekte ve onlarda bu şartlar altında sağlıklı bir eğitim alamamaktadırlar.

Her türlü zorluğa rağmen halkın sıkıntılarının azaltılması için küçük sanayi esnafının gelişimini sağlamak, eğitim yolu ile sanayi çalışanlarının mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek zaruri bir hal almıştır.

İlçede 2000-2001 öğretim yılında S.S. Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi Başkanlığı ve Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü ile yapılan işbirliği ile küçük sanayi çalışanlarına yönelik olarak Torna Tesviye ve Kaynakçılık Kursları açılmıştır. Bu sayede kurslara katılanlar gerekli bilgileri öğrendikçe teknolojik gelişmelerden ne kadar uzak olduklarını görmüş, mesleki bilgi ve beceri yönünden eksikliklerinin farkına varmışlardır. Ancak, açılan bu kurslarda ihtiyaca tam anlamı ile cevap verememiş, zira ihtiyaç duyulan çıraklık, kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik belgelerini bu kurslardan alma imkanları bulunmamaktadır.

Çobanlar İlçesi küçük sanayi kesiminde 250 civarında çırak, kalfa, ve usta çalışmakta ayrıca Kocaöz, Sütlümenli, Işıklar Kasabaları ile Kale, Göynük, Akkoyunlu, Gözsüz, Değirmendere ve Doğanlar Köyleri ilçe imkanlarından yararlanmaktadır.

Bu sebeplerle; İlçede Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğünün açılması kararlaştırılmış, gerekli müracaat yapılmıştır. Bu girişimin sonucu Çobanlar İlçesi için hayati önem taşımaktadır.

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 19 Ocak 2001

Saygılarımla.

İsmet **ATILLA**
Afyon Milletvekili.

SORULAR :

- 1- İşsizliğin önlenemez boyutlara ulaştığı Ülkemizde özellikle Afyon-Çobanlar İlçesi gibi bölgelerde gençliğin eğitimine ilişkin Bakanlığınızın çalışmaları nelerdir?
- 2- Bu çerçevede Afyon-Çobanlar İlçesine acil ihtiyaç duyulan Çıraklık Eğitim Merkezi Müdürlüğü kurulacak mıdır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/50Z
KONU : Soru Önergesi

20/2 /2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M Başkanlığının 29.01.2001 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3344-8556/20766 sayılı yazısı.

Afyon Milletvekili Sayın İsmet ATILLA'nın, "Afyon-Çobanlar İlçesinin Çıraklık Eğitim Merkezi ihtiyacına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

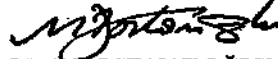
1. Bakanlığımız, başta Anayasamız olmak üzere yürürlükteki ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde, Kalkınma Planı ve Hükümet programına uygun olarak, bütçe imkanları dahilinde, vatandaşlarımıza eğitim hizmeti sunmak için aralıksız çalışmalarını sürdürmektedir.

2. Millî Eğitim Bakanlığımıza Bağlı Kurumlara Ait Açma, Kapatma ve Ad Verme Yönetmeliği'nin değişik 5. maddesinde; "...çıraklık eğitim merkezleri millî eğitim müdürünün teklifi ile valilikçe (...) açılır ve aynı usulle kapatılır.", 6. maddesinde de; "Kurumların açılması ve kapatılması ile ilgili esaslar günün ihtiyaç ve şartlarına göre Bakanlık Müdürlük Kurulu tarafından her yıl mayıs ayı sonuna kadar belirlenir ve valiliklere bildirilir." hükmü, yürürlükteki Kurum Açılması ve Kapatılmasına İlişkin Esaslar da ise, ilçelerde, çıraklık eğitim merkezi açılabilmesi için "...bina ile ilgili şartlar dışında eğitime devam edecek en az 100 çırak öğrencisi olma" kotası yer almaktadır.

Diğer taraftan, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun 6. maddesinde; "İllerde çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitimin planlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi konularında valiliğe görüş ve tavsiyeler bildirmek üzere İl Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulu Kurulur. (...) Kurulun başkanı il millî eğitim müdürüdür. Kurulun kararları valinin onayı ile uygulanır. Vali gerekli gördüğü hallerde kurula başkanlık eder." hükmü yer almaktadır.

Afyon İl Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulunun, 19.01.2001 tarihli kararıyla; Çobanlar İlçesinde Çıraklık Eğitim Merkezi açılması, fiziki durumun ve öğrenci sayısının yetersizliği nedeniyle uygun görülmemiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU

Millî Eğitim Bakanı

8.- Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, özelleştirme kapsamına alınan Kırıkkale MKE Kurumunun çalışanlarına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sebahattin Çakmakçıoğlu'nun cevabı (7/3337)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Savunma Bakanı Sayın Sebahattin ÇAKMAKOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemal ALBAYRAK
Kırıkkale Milletvekili

- 1- Kırıkkale MKE Kurumu'na bağlı çelik çekme boru fabrikası özelleştirme kapsamına alınmıştır. Burada çalışan işçi ve memurların durumları ne olacaktır?
- 2- Bu kurum özelleştirildiğinde çalışanların ihtiyaçtan başka fabrikalara nakilleri yapılacak mıdır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
ANKARA

KAN.KAR. : 2001/7003-GK

19 ŞUBAT 2001

KONU : Yazılı Soru Önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : TBMM.Bşk.lığının 6 Ekim 2000 tarihi ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3337-850/20729 sayılı yazısı.

Kırıkkale Milletvekili Kemal ALBAYRAK tarafından verilen "Özelleştirme kapsamına alınan Kırıkkale MKE Kurumunun çalışanlarına ilişkin" 7/3337 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te sunulmuştur.

Arz ederim.

Sebahattin ÇAKMAKOĞLU
Millî Savunma Bakanı

**KIRIKKALE MİLLETVEKİLİ KEMAL ALBAYRAK TARAFINDAN VERİLEN
7/3337 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI**

1. Makina Kimya Endüstrisi Kurumu ÇELBOR A.Ş., Özelleştirme Yüksek Kurulunca, özelleştirme kapsamına alınmış ve "4048 Sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Karamamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" gereğince Kararının alındığı tarihte, tüm varlığı ve personeli ile birlikte Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bağlanmıştır.
2. Anılan Kuruluşun, özelleştirilmesine ilişkin süreç tamamlanana kadar, personelin özük hakları korunacak olup, özelleştirme gerçekleştirildikten sonra, bahse konu kuruluştaki çalışan memur, işçi ve sözleşmeli personelin özük haklarının korunmasına ilişkin esaslar, söz konusu Kanununun 21 inci ve 22 nci maddeleri çerçevesinde belirlenmiştir.
3. Bahse konu Kanun gereğince Şirket bünyesindeki çalışanların durumları, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Devlet Personel Dairesi Başkanlığına değerlendirilmekte olup, bu konuda Makina Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından yapılacak herhangi bir işlem bulunmamaktadır.

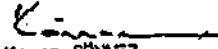
Bilgilerinize sunarım.

Sabahattin ÇAKMAKOĞLU
Millî Savunma Bakanı

9.- Bursa Milletvekili Kenan Sönmez'in, hiper ve süpermarketlerin kuruluşlarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıku'nun cevabı (7/3386)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın aracılığıyla, Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın A.Kenan TANRIKU'na tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kenan SÖNMEZ
Bursa Milletvekili

Başta "Bakkallar" olmak üzere, yaygın kullanılan tüketim ürünlerinin perakende ticaretini yapan esnaf son yıllarda büyük sıkıntı içindedir. uzun yıllardır süren kronik enflasyon küçük esnafın, sermayesini korumakta sıkıntı yaratmış, pekişunun iflasına neden olmuştur. Bu olumsuz gelişmelere özellikle büyük şehirlerde hızla ve kontrolsüzce artan hipermarketlerin ve süpermarketlerin haksız rekabeti de eklenmiştir. Oluşturdukları zincirle .. üreticiler üzerinde büyük baskı kuran bu kurumlar; İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa başta olmak üzere büyük şehirlerimizde bakkal geleneğini bitirme noktasına getirmiştir. Halbuki mahallemizdeki ve sokamızdaki "bakkal amca" sosyal sistemimizin önemli bir parçası ve falzsız kredi müessesesidir.

Özellikle sabit ve dargelirliiler bakkalın açtığı kredi sayesinde ay sonunu getirebilmektedirler.

İstihdam ve diğer bazı yararları da düşünülüşünde bu sistemin çökmesine izin vermemiz gerektiği ortaya çıkar.

Nitekim gelişmiş batı ülkeleri bu konuda tedbir almış, hipermarketlerin gelir içinde kuruluşunu kuralara bağlamıştır.

Tüm bunların ışığında;

1- Bakkal, kasap, manav, kırtasiye vb. esnaf başta olmak üzere perakendeci küçük esnafı korumak için batıda olduğu gibi hiper ve süpermarketlerin kuruluşunu kurala bağlamayı düşünüyor musunuz?

2- Sosyal sistemimizin önemli parçası olan ve istihdama büyük katkı yapan bu yapının korunması için başka tedbirler almayı düşünüyor musunuz?

T.C
SANAYİ ve TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14.0.BHİ 01-56
KONU : Yazılı Soru Önergisi

19.2.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: 2.2.2001 tarih ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-7/3386-8615/20886 sayılı yazınız.

Bursa Milletvekili Kenan SÖNMEZ'in , "Hiper ve Süpermarketlerin kuruluşlarına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/3386) esas numaralı yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN KENAN SÖNMEZ'İN YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

Cevap 1- Gelişmiş ülkelerde uzun yıllar önce başlayan büyük alışveriş merkezleri, 1990'lı yılların başından itibaren ülkemizde de açılmaya başlamış ve aradan geçen zaman içinde sayıları hızla artmıştır.

Bugün özellikle büyük şehirlerimizde, tüketim maddeleri ile ihtiyaç malzemelerinin beraberce satıldığı sözkonusu büyük mağazalar, perakende sektöründeki pazar payını önemli ölçüde genişletmiştir. Bakanlığımızca bu konuda yapılan araştırmalar, yüzölçümünü 400 m² den büyük olan alışveriş merkezlerinin pazar paylarının 1995 yılında yüzde 10 iken 1997 yılında

yüzde 14 olduğunu göstermektedir. Bu işletmelerin pazar paylarının 2003 yılında yüzde 44'e ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu merkezlerin gelişmesinde tüketici talepleri ve eğilimlerinin etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Ancak bu yöndeki gelişmeler, ülkemiz ekonomik ve sosyal hayatında bazı olumsuzluklara da yol açmaktadır. Özellikle, bakkal, bayii ve büfeci esnafı ile küçük işletmelerin perakende sektöründeki pazar payları giderek azalmaya başlamış olup, bunların 2000 yılında yüzde 53 olan pazar paylarının bir önlem alınmadığı takdirde 2003 yılında yüzde 39'a gerileyeceği tahmin edilmektedir. Bu durumda, çoğu esnaf ve sanatkar ile küçük işletmenin faaliyetine son vermek zorunda kalacağı ve ekonomik ve sosyal dengelerin önemli ölçüde bozulacağı aşikardır. Diğer taraftan, sözkonusu büyük alışveriş merkezlerinin şehir içinde kurulmaları insan ve araç trafiğinin yoğunlaşması ve gürültü gibi şehir ve çevre sorunlarının da beraberinde getirmektedir.

Bütün bu olumsuzlukların giderilmesi ve ülkemizin en önemli sosyal ve ekonomik katmanını oluşturan esnaf ve sanatkarlarımızın, ticari hayatta varlıklarını sürdürebilmeleri için bir dizi önlemler alınması gerekmektedir. Ayrıca, 8. Beş yıllık Kalkınma Planında da, büyük alışveriş merkezlerinin şehir merkezi dışında faaliyet göstermelerinin sağlanacağı, esnaf ve sanatkarımızın haksız rekabete karşı korunması için örgütlenmelerinin teşvik edileceği ve düşük faizli kredi ile finansal desteklerin uygulamaya konulacağı ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, Plan hedeflerine uygun olarak, dünyadaki benzer uygulamalar da gözönünde bulundurulmak suretiyle, ilgili meslek kuruluşlarıyla işbirliği halinde, sözkonusu büyük alışveriş merkezlerinin kuruluşları, yer seçimi ve faaliyet esaslarını düzenleyen bir Yasa Tasarısı hazırlanmaktadır. Sözkonusu Yasa Tasarısı en kısa sürede TBMM'ne sunulacaktır.

Cevap 2- Ekonomik ve sosyal hayatımızda çok önemli bir yer işgal eden esnaf ve sanatkarlarımızın durumlarını iyileştirmek ve karşı karşıya buldukları sorunları çözebilmek amacıyla, göreve geldiğimiz günden bu yana bir dizi çalışma başlatılmış, bunlardan bir kısmı sonuçlandırılmış, bir kısmı ise devam etmektedir. Bu çalışmalar bir bütün olarak aşağıda sunulmaktadır.

Uzun yıllardan beri esnaf ve sanatkara verilmesi öngörülen hizmetleri yerine getirecek bir örgütlemeye maalesef gidilememiş, mevcut karmaşık yapı yetersiz kalmıştır. Bu eksikliği kapatmak amacıyla, Bakanlığımız bünyesinde Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü'nün kurulmasını öngören bir Yasa Tasarısı hazırlanmıştır. Başta esnaf ve sanatkar kuruluşları olmak üzere, geniş bir toplumsal kesimin görüşlerini alarak hazırladığımız Yasa Tasarısı, TBMM'nin 14 Haziran 2000 tarihli birleşiminde kabul edilerek yasalaşmıştır. Bu Yasayla, esnaf ve sanatkarların örgütlenmesiyle ilgili her türlü işlem, belli usul ve esaslara bağlanmıştır.

Genel Müdürlük, küçük işletmelerin kredi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çalışmalar yapacak, koordinasyon ve rehberlik hizmetleri verecektir. Ayrıca, bu tür işletmelerin teknolojilerinin yenilenmesi, iç ve dış pazar imkanlarının sağlanması yönünde araştırmalar gerçekleştirecek ve yol gösterecektir.

Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde esnaf ve sanatkar kesiminin ayakta kalması için, her türlü yönlendirici ve destekleyici faaliyette bulunulacaktır. Ekonomimizde atıl kalan kaynaklar, bir sistem dahilinde tekrar ekonomiye kazandırılacaktır.

Esnaf ve sanatkarlarımızın kullandıkları kredilerden yapılan kesintilerin azaltılmasına yönelik bir çalışma yürütülmüş ve sermaye payı kesintileri % 50 oranında azaltılmıştır. Bu konuda, kesintiler içinde % 10'luk oranla, en yüksek kesinti olan sermaye payı kesintilerinin azaltılması yönünde Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği ve Türkiye Halk Bankası ile mutabakata varılmış ve kesinti miktarının azalmasını sağlayacak şekilde anasözleşme değişikliklerine izin verilmiştir. Bu uygulama ile ortak başına kullanılan 5 milyar TL krediden 800 milyon lira olarak yapılan kooperatif kesintisi miktarı, % 50 azaltılarak 400 milyon liraya indirilmiş olmaktadır.

Diğer taraftan, esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatifleri anasözleşmeleri ve bu kooperatiflerin çalışma esasları da Bakanlığımızca yeniden gözden geçirilmektedir. Bu anasözleşmelerin Merkez Birliği ile işbirliği içinde yenilenmesiyle, ortakların kredilerinden yapılan kesintilerin daha da azaltılması düşünülmektedir.

Bakanlığımızca, kamu kaynaklı kredilerin hedef kitle olan gerçek esnaf ve sanatkarlara kullandırılması için kooperatiflerin ortak yapılarının anasözleşmeye uygun hale getirilmesi ve ortaklık şartlarını taşımayan kişilerin ortaklıktan çıkarılması için Merkez Birliği aracılığıyla tüm kooperatiflere gerekli talimat verilmiştir. Esnaf ve sanatkar kapsamında olmayan, çoğu ticaret odasına kayıtlı bulunan kişilerin kooperatif ortaklığından çıkartılmalarıyla bu kooperatiflerin gerçek esnaf ve sanatkarımıza hizmet sunar hale gelmesi mümkün olacaktır.

Bakanlığımızca esnaf ve sanatkarımızın durumlarını iyileştirmeye yönelik bir başka adım daha atılmıştır. Bilindiği gibi, esnaf ve sanatkarlarımızın durumlarına ilişkin tescillerin yayımlandığı Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi tarafından bu ilanlar için belirli bir ücret alınmaktadır. Bu ilan bedelleri ise, esnaf ve sanatkarlarımıza belirli bir mali külfet yüklemektedir. Yürürlükte bulunan Türkiye Esnaf Ve Sanatkarlar Sicil Gazetesi ilan bedellerinden %10-15 oranında indirim yapılarak, yaklaşık % 100'e yakın bir oranda esnaf ve sanatkarlar lehine iyileştirme sağlanmıştır. Bu ücret tarifesi Kasım 2000 ile Mayıs 2001 döneminde uygulanacaktır. Esnaf ve sanatkarımız için mali yük teşkil eden her türlü bürokratik giderin azaltılması yönünde çalışmalarımız sürecektir.

Bakanlığımızın esnaf ve sanatkar kesimine yönelik diğer bir çalışması da, aynı sektörde faaliyet gösteren KOBİ'lerin biraraya gelmelerini teşvik etmek amacıyla, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB) tarafından ortak kullanım atölyesi-ortak kullanım laboratuvarı oluşturulmasına destek sağlanmasıdır. Bu işletmelerimizin ileri teknolojiye sahip makine ve teçhizatı satın almaları halinde, uygun şartlarda kredi tahsis öngörülmüştür. Esnaf ve sanatkarların kuracağı atölyeler için azami 150 milyar TL. ortak kullanım amaçlı laboratuvarlar için ise 225 milyar lira destek sağlanmaktadır.

Söz konusu destek programı çerçevesinde faiz uygulanmamaktadır. Kalkınmakta olan yörelerde ilk iki yıl ödemesiz olup, 3. yıldan başlanarak %15, % 20, % 30 ve % 35'lik dilimlere halinde 6 yıl içinde geri ödeme yapılacaktır. Bu desteğin gerçekleşmesi için 10 ayrı işletmenin biraraya gelmesi ve güçbirliği yapması gerekmektedir.

Esnaf ve sanatkarlarımızın ihtiyaç duydukları mal ve hizmetleri daha düşük maliyetle temin edebilmeleri, ayrıca finansman ve kredi sorunlarının daha uygun bir yapıda çözülebilmesi için kooperatifçilikten yararlanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Ülkemiz kooperatifçiliğinin günün ekonomik ve sosyal gelişmelerine paralel olarak yeniden ele alınması, bunların etkin çalışan kuruluşlar haline getirilmesi için 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda değişiklik çalışması başlatılmıştır. Bu kapsamda, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmaktadır. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliğinin yazılı görüşleri de istenmiştir. Anılan yasa değişikliği sırasında Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri ile Temin-Tevzi Kooperatiflerinin işleyiş yapıları da gözönünde bulundurulacaktır. Öntümüzdeki dönemde, sözü edilen yasa değişikliği, kooperatifçilerle diyalog içinde gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

Türkiye ile AB arasında hizmetlerin ve kamu alımlarının serbestleştirilmesi konularında sürdürülmekte olan müzakerelerde, AB Komisyonu tarafından hazırlanan 'Taslak Anlaşma Metni'nin, hukuki yapılanmadaki farklılıklar nedeniyle, ülkemiz esnaf ve sanatkarlarını tam olarak kapsamadığı görülmüştür. Bu nedenle, Taslak Anlaşma Metninin "kendi işinde çalışan esnaf ve sanatkarlarımızı da içerecek yönde genişletilmesi" ve hizmetlerin serbest dolaşımını temin etmek üzere ilk etapta, haberleşme cihazları bakım ve onarımı, bilgisayar bakım ve onarımı, matbaacılık ve mobilyacılık mesleklerinin dikkate alınması Bakanlığımızca istenilmiştir.

Bakanlığımızca, esnaf ve sanatkarları konu alan 507 sayılı Kanunun günün şartlarına uygun hale getirilmesi ve esnaf ve sanatkarların problemlerini çözecek biçimde yeniden düzenlenmesi ile ilgili çalışmalara da başlanılmıştır. Değişiklik sırasında ilgili oda ve üst kuruluşlarının önerileri dikkate alınacaktır.

Esnaf-sanatkar ve küçük işletmeler, sermaye ve refahın tabana yayılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve bu suretle sosyal dengelerin korunmasında ekonomik ve sosyal hayatın önemli unsurlarından biridir. Esnaf ve sanatkarlar, özellikle işletme sayılarının çokluğu, ülke çapında istihdam seviyesi, bölgesel kalkınma ve gelişmeye katkıları yönüyle de üzerinde dikkatle durulması gereken bir kesimdir. Bu itibarla, esnaf ve sanatkarlarımızın ekonomik hayattaki etkinliklerinin artırılması, finansal sorunlarının çözümü, mevcut teşvik sistemi içinde hak ettikleri yeri alması gibi konularda Bakanlık olarak çalışmalarımız sürmektedir.

10.- Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa'da yapımı devam eden Evren Sanayi Sitesine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrikulu'nun cevabı (7/3267)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorunun Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delalet etmenizi saygılarımla arz ederim.

Mustafa Niyazi YANMAZ
Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa'mızda 1000 işyeri kapasiteli olan Evren Sanayi sitesinin 1.kısım 500 işyerinin alt ve üst yapı inşaatı biterek hizmet faaliyetine başlamıştır. 2.kısım 500 işyerinin faaliyete girmesi ile ilimizde sanayi esnafımız açısından büyük bir rahatlama olacaktır.

SORU: Evren sanayi sitesinin 2.kısımının açılabilmesi için bu yıl gereken desteği vermeyi düşünüyor musunuz?

T.C
SANAYİ ve TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14.0.BH1 01-54 .
KONU : Yazılı soru önergesi

19.2.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: a) 27.01.2000 tarih ve A.01.0.GNS.010.00.02 -06/487/3780-9166 sayılı yazınız.
b) 18.01.2001 tarih ve A 01.0GNS.0.10.00.02.7- 3267-8440 sayılı yazınız.

Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi YANMAZ'ın, "Şanlıurfa'da yapımı devam eden Evren Sanayi Sitesine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (6/487) esas numaralı sözlü soru önergesi TBMM içtüzüğü'nün 98.Maddesi uyarınca üç birleşim içinde cevaplandırılmadığından dolayı ilği (b) de kayıtlı yazınızla yazılı soru önergesine çevrilmiş olup, söz konusu önergeyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

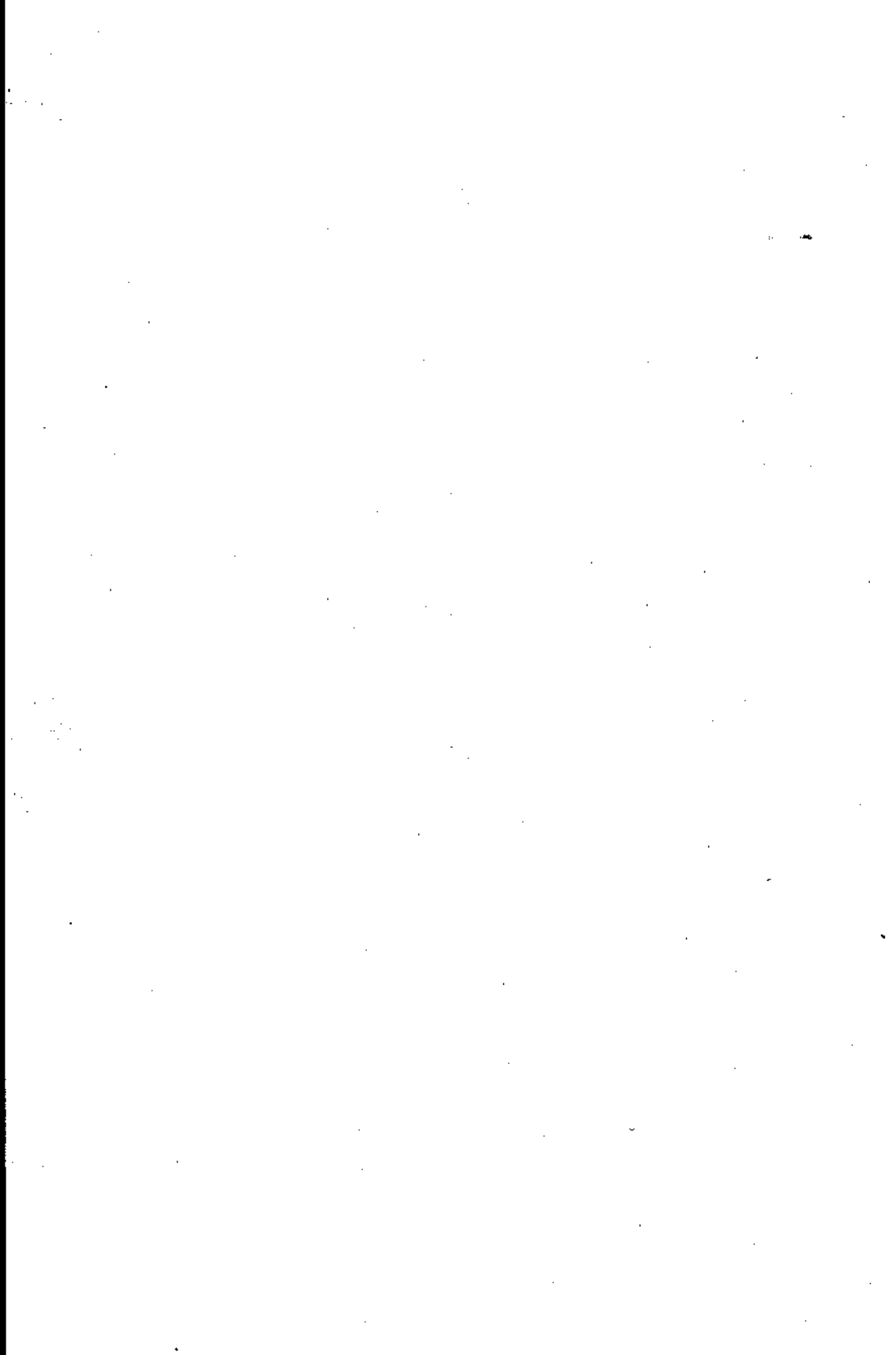

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA NİYAZİ YANMAZ'IN
YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ**

CEVAP: 2002 yılında bitirilmesi planlanan Şanlıurfa-Merkez II. Bölüm (Evren) Küçük Sanayi Sitesi projesi için, 05.01.2001 tarih ve 24278 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlığımız 2001 Yılı Yatırım Programında 230 Milyar TL ödenek tahsis edilmiştir.

Bakanlığımızın genel uygulaması, bitirilme safhasında olan projelere öncelik verilmesi şeklindedir. Bu çerçevede, bahse konu projenin bitirilmesi için ek ödenek ihtiyacı ortaya çıkması halinde gerekli destek verilecektir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

GÜNDEMİ

DÖNEM : 21

YASAMA YILI : 3

62 NCİ BİRLEŞİM

21 . 2 . 2001 ÇARŞAMBA

Saat : 14.00

KISIMLAR

1

BAŞKANLIĞINI GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE VERİLECEK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMA YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUSTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜSMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ HİLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. – Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, sunuşlar ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin hergün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.6.1999 tarihli 15 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

2. – 13 Şubat 2001 Salı, 14 Şubat 2001 Çarşamba, 20 Şubat 2001 Salı, 21 Şubat 2001 Çarşamba ve 28 Şubat 2001 Çarşamba günleri Sözlü Soruların, 27 Şubat 2001 Salı günü de Sözlü Sorular ile diğer denetim konularının görüşülmemesi, 27 Şubat 2001 Salı günü de Kanun Tasarı ve Tekliflerinin görüşülmesi, 13 Şubat 2001 Salı günü (10/11) Esas Numaralı Meclis Araştırması Önergesinin, 20 Şubat 2001 Salı günü de (11/7) Esas Numaralı Gensoru Önergesinin görüşmelerinin tamamlanmasından sonra Kanun Tasarı ve Tekliflerinin görüşülmesi önerilmiştir.

3. – Genel Kurulun 13 Şubat 2001 Salı 15.00-20.00, 14 Şubat 2001 Çarşamba, 15 Şubat 2001 Perşembe, 20 Şubat 2001 Salı, 21 Şubat 2001 Çarşamba, 22 Şubat 2001 Perşembe, 27 Şubat 2001 Salı, 28 Şubat 2001 Çarşamba, 1 Mart 2001 Perşembe günleri 14.00-20.00 saatleri arasında çalışması önerilmiştir.

4. – Genel Kurulun 16 Şubat 2001 Cuma, 23 Şubat 2001 Cuma günleri de 14.00-20.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi ve bugünlerde de Kanun Tasarı ve Tekliflerinin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 13.2.2001 tarihli 57 nci birleşiminde kabul edilmiştir.)

5. – 16.2.2001 tarihli gelen kağıtlarda yayımlanan 610 sıra sayılı Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısının, 48 saat geçmeden, Gündemin Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler Kısmının 11 inci sırasına alınması önerilmiştir.

6. – İhtüdüğün 91 inci maddesi kapsamında değerlendirilen 413 sıra sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile 402 sıra sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının Görüşülme ve Oylamalarında:

a) Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Tasarının 25'er maddelik 4 bölüm halinde (1 inci maddeden 26 ncı maddeye kadar birinci bölüm, 26 ncı maddeden 51 inci maddeye kadar ikinci bölüm, 51 inci maddeden 76 ncı maddeye kadar üçüncü bölüm ve 76 ncı maddeden sonrası dördüncü bölüm) Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının da 20'şer maddelik iki bölüm halinde (1 inci maddeden 21 inci maddeye kadar birinci bölüm, 21 inci maddeden sonuna kadar ikinci bölüm) görüşülmesi;

b) Tasarıların tümü üzerinde Gruplar, Komisyon ve Hükümet adına yapılacak konuşmaların 20'şer dakika, kişisel konuşmaların 10'ar dakika; bölümler üzerinde Gruplar, Komisyon ve Hükümet adına yapılacak konuşmaların 10'ar dakika olması;

c) Bölümler üzerinde Gruplar, Komisyon ve Hükümetin birer, Milletvekillerinin de bir önerge verebilmesi,

d) Maddeler okunmaksızın sadece yukarıda belirtilen bölümlerin ayrı ayrı oylanması ve bölümler üzerinde verilen önergelerin ka-bulü halinde o bölümün kabul edilen önerge ile birlikte oylanması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 16.2.2001 tarihli 60 ncı birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Adalet Komisyonu

21.2.2001 Çarşamba

Saat : 10.00

22.2.2001 Perşembe

Saat : 10.00

* Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve

Turizm Komisyonu

21.2.2001 Çarşamba

Saat : 10.00

* Dışişleri Komisyonu

22.2.2001 Perşembe

Saat : 10.00

* Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve

Spor Komisyonu

22.2.2001 Perşembe

Saat : 10.00

* İçişleri Komisyonu

22.2.2001 Perşembe

Saat : 10.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

62 NCİ BİRLEŞİM

21 . 2 . 2001 ÇARŞAMBA

Saat : 14.00

---

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

---

2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

---

3 - SEÇİM

---

4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

---

5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

---

6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

---

7 - SÖZLÜ SORULAR

---

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000) (*)
2. - Türk Silâhli Kuvvetleri Personel Kanunu ile Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 629 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/759) (S.Sayısı :572) (Dağıtım tarihi : 22.1.2001)
3. - Emniyet Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 611 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Mahiyette Kanun Tasarıları ve Plan ve Bütçe ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/727, 1/660, 1/795) (S. Sayısı : 576) (Dağıtım tarihi : 22.1.2001)
4. X - Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında 613 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/752) (S. Sayısı : 577) (Dağıtım tarihi : 25.1.2001)
5. - Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 621 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Adalet Komisyonu Raporu (1/728) (S. Sayısı: 591) (Dağıtım tarihi: 29.1.2001)
6. - Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 624 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Fazilet Partisi Grup Başkanvekili Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 7 arkadaşının; Anavatan Partisi Grup Başkanvekilleri Bartın Milletvekili Zeki Çakan, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan, Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedetek ile Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İçişleri, Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/757, 2/603, 2/605) (S. Sayısı : 592) (Dağıtım tarihi : 31.1.2001)
7. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 612 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/725, 1/701, 1/731, 1/627, 1/793, 1/794) (S. Sayısı : 607) (Dağıtım tarihi : 13.2.2001)
8. - Başbakanlık Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 626 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/758) (S. Sayısı : 609) (Dağıtım tarihi : 14.2.2001)
9. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İymaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili İshay Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S. Sayısı : 527) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)
10. Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/819) (S. Sayısı : 610) (Dağıtım tarihi : 16.2.2001)
11. - Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları Raporları (1/693) (S. Sayısı : 580) (Dağıtım tarihi : 30.1.2001)
12. - Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Dağıtım tarihi : 11.4.2000)
13. X - Hayvan Islahı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/630) (S. Sayısı : 418) (Dağıtım tarihi : 4.5.2000)
14. - Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Karaa'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/422, 1/411, 2/317) (S.Sayısı: 413) (Dağıtım tarihi : 1.5.2000)
15. X - Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Araç, Gereç, Mal ve Malzemenin Satış, Hibe, HEK ve Hurda Durum ve İşlemlerine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/618) (S. Sayısı : 406) (Dağıtım tarihi : 24.4.2000)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

16. X - Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 31.5.1989 Tarihli ve 3567 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/382, 1/258) (S. Sayısı : 407) (Dağıtım tarihi : 24.4.2000)

17. X - Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtım tarihi : 30.7.1999) (*)

18. - Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtım tarihi : 15.11.1999)

19. - Emniyet Teşkilâtı Kanunu, Polis Yükseköğretim Kanunu ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/497, 1/212) (S. Sayısı : 438) (Dağıtım tarihi : 5.6.2000)

20. - Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

21. - Telsiz Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/732) (S. Sayısı : 571) (Dağıtım tarihi : 11.1.2001)

22. - Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/742, 1/405) (S. Sayısı : 599) (Dağıtım tarihi : 6.2.2001)

23. X - Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun ile Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/772) (S. Sayısı : 593) (Dağıtım tarihi : 25.1.2001)

24. - Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtım tarihi : 2.11.1999)

25. - Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/698) (S. Sayısı : 579) (Dağıtım tarihi : 29.1.2001)

26. - Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)

27. - Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)

28. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)

29. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)

30. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

31. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
32. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
33. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
34. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
35. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
36. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)
37. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)
38. X - Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)
39. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)
40. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)
41. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)
42. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mallı Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)
43. X - Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)
44. - 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)
45. - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)
46. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

47. - Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 10.4.2000)

48. - Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Bendinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Geçici Madde Eklennesi ile 11.12.1936 Tarihli ve 3078 Sayılı Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/380, 2/453) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

49. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

50. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

51. X - Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

52. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

53. - Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasip İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

54. - Hazır Gıda İşçisi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

55. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

56. X - Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

57. X - Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

58. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

59. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

60. X - Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

61. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

62. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

63. - Topyekün Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)
64. - Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)
65. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)
66. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)
67. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi: 26.8.1999)
68. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı:165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)
69. - Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı: 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)
70. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)
71. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığında Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)
72. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)
73. - Şanlıurfa Milletvekili Zulfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)
74. - Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)
75. X - EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)
76. - Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)
77. X - Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)
78. - Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/199) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)
79. - Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)
80. - Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

81. – Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

82. – Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

83. – Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

84. – Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

85. – Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

86. – Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

87. – Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

88. – Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

89. – Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

90. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

91. – Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

92. – Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhüdere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

93. – Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

94. – Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı: 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

95. – Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı: 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

96. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

97. - İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

98. - Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

99. - Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

100. - Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

101. - Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

102. - İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

103. - Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

104. - Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

105. - Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

106. - Sivas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

107. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

108. - Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

109. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

110. - Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

111. - Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı: 274'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

112. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

113. - Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

114. - Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

115. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

116. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

117. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı: 360) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

118. X - Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

119. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

120. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

121. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

122. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

123. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

124. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

125. - Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'er'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

126. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtım tarihi : 6.3.2000)

127. - Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtım tarihi : 6.3.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

128. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

129. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Soylomez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İchtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

130. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İchtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

131. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İchtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

132. – Amasya Milletvekili Akif Güller'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İchtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

133. – Amasya Milletvekili Gonül Soray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İchtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

134. – Denizli Milletvekili Hasan Ercelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İchtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

135. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

136. – Erzincan Milletvekili Sebhattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

137. – Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

138. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

139. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

140. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

141. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İchtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

142. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtım tarihi : 11.4.2000)

143. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtım tarihi : 13.4.2000)

144. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtım tarihi : 17.4.2000)

145. - Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtım tarihi : 18.4.2000)

146. - Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mücahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtım tarihi : 24.4.2000)

147. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtım tarihi : 24.4.2000)

148. - Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 411) (Dağıtım tarihi : 26.4.2000)

149. - Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı : 412) (Dağıtım tarihi : 26.4.2000)

150. X - Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı : 415) (Dağıtım tarihi : 1.5.2000)

151. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı : 417) (Dağıtım tarihi : 1.5.2000)

152. - Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı : 419) (Dağıtım tarihi : 4.5.2000)

153. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alanyurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı : 420) (Dağıtım tarihi : 4.5.2000)

154. - Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtım tarihi : 15.5.2000)

155. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Safiye Arkan Bedük'ün, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanunun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtım tarihi : 23.5.2000)

156. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/628) (S. Sayısı : 430) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000)

157. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

158. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

159. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtizazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

160. - Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

161. - Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtma tarihi: 30.5.2000)

162. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/465) (S. Sayısı : 439) (Dağıtma tarihi 5.6.2000)

163. - Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/430) (S. Sayısı : 440) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

164. - Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443) (S. Sayısı : 441) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

165. - İçel Milletvekili Hidayet Kılınc'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı : 460) (Dağıtma tarihi : 7.6.2000)

166. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı : 454) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

167. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşka-bad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı : 455) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

168. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/672) (S. Sayısı : 456) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

169. X - 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddelerine Uygun Olarak, Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Düzenlenen Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan ve Hakların Meşruluğunu İlgilendiren Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/674) (S. Sayısı : 458) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

170. X - 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddeleri Uyarınca, 5 Nisan 1966 Tarihli Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/675) (S. Sayısı : 459) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

171. - Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İşleri ve Milli Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

172. - Nevşehir Milletvekilleri Mükremin Taşkın ve İsmail Çevik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtizazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/424) (S. Sayısı : 486) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

173. - Bolu Milletvekili Mustafa Karşıoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükümünde Karamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/447) (S. Sayısı : 487) (Dağıtma tarihi: 14.6.2000)

174. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/677) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 15.6.2000)

175. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/671) (S. Sayısı : 489) (Dağıtma tarihi: 19.6.2000)

176. - İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve İshay Saygı'nın, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/365) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

177. - Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ile Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/433, 2/500) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 21.6.2000)

178. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasındaki Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/676) (S. Sayısı : 490) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

179. - Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 492) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

180. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Belbaşı Tesisinin Kapanması ve Yeni Bir Sismik Araştırma İstasyonunun Faal Hale Getirilmesi ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/667) (S. Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

181. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 41 Arkadaşının, Elbistan Adı ile Bir İl ve Üç İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/428) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

182. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Çalışma Örgütü Arasında Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Ankara'daki Ofisi İçin Yer Tahsisine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/579) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

183. - Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonları Raporları (1/685) (S. Sayısı : 505) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

184. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/683) (S. Sayısı : 512) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

185. X - Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Hükümetleri Arasında Doğal ve İnsanlardan Kaynaklanan Afetlerde Acil Yardım ve Acil Müdahale Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/681) (S. Sayısı : 513) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

186. X - Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Ayrıcalıklar ve Bağışlıklar Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/686) (S. Sayısı : 514) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

187. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Sağlık Bakımı Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/687) (S. Sayısı : 515) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

188. - Devlet İhale Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/564) (S. Sayısı : 522) (Dağıtma tarihi : 28.6.2000)

189. - Adıyaman Milletvekili Hasari Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/423) (S. Sayısı : 443'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

190. - Nevşehir Milletvekili İsmail Çevik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/424) (S. Sayısı : 444'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

191. - Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İki Arkadaşının, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/425) (S. Sayısı : 445'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

192. - Kastamonu Milletvekili M. Hadi Dilekçi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/460) (S. Sayısı : 450'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

193. - Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/462) (S. Sayısı : 452'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

194. - Kır Bekçileri Hakkında Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/711) (S. Sayısı : 521) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

195. - Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/420) (S. Sayısı : 524) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

196. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Devlet Memurları Kanununa Ek Geçici Maddeler Eklennesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/314) (S. Sayısı : 525) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

197. - Ankara Milletvekili Ali Işıklar ve 29 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/423) (S. Sayısı : 526) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

198. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/665) (S. Sayısı : 528) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

199. X - Avrupa-Kafkasya-Asya Ulaştırma Koridorunun Üzerinde Uluslararası Taşımacılığın Geliştirilmesi Hakkında Çok Taraflı Temel Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/668) (S. Sayısı : 529) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

200. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/670) (S. Sayısı : 530) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

201. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Hukuki, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin ve Sözleşmeye İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/707) (S. Sayısı : 532) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

202. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Kamu Düzeni Bakanlığı Suç ile, Özellikle Terörizm, Örgütlü Suçlar, Uyuşturucu Madde Kaçaklığı ve Yasadışı Göç ile Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/708) (S. Sayısı : 533) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

203. - Trabzon Milletvekili Nail Çelebi'nin, Kamulaştırma Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/251) (S. Sayısı : 534) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

204. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/509) (S. Sayısı : 468'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 13.10.2000)

205. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/688) (S. Sayısı : 535) (Dağıtma tarihi : 16.10.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

206. – İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve İslay Saygın'ın, İzmir İlinde Karabağlar Adı ile Yeni Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergeleri (2/366) (S.Sayı : 538) (Dağıtma tarihi : 15.11.2000)

207. – 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile 22 Ocak 1990 Tarihli 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/427, 1/426) (S. Sayısı : 540) (Dağıtma tarihi : 17.11.2000)

208. – Balıkesir Milletvekilleri İlyas Yılmazyıldız'm, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/306) (S. Sayısı : 542) (Dağıtma tarihi : 20.11.2000)

209. – Hakkâri Milletvekili Evliya Parlak ve 2 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/450) (S. Sayısı : 543) (Dağıtma tarihi : 20.11.2000)

210. – Çorum Milletvekilleri Melek Denli Karaca ve Vahit Kayırcı'nın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/260) (S.Sayı : 541) (Dağıtma tarihi : 21.11.2000)

211. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/653) (S. Sayısı : 548) (Dağıtma tarihi : 24.11.2000)

212. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/748) (S. Sayısı : 551) (Dağıtma tarihi : 24.11.2000)

213. X –Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/735) (S. Sayısı : 550) (Dağıtma tarihi : 27.11.2000)

214. – Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/11) (S. Sayısı : 556) (Dağıtma tarihi : 29.11.2000)

215. – Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/777) (S. Sayısı : 557) (Dağıtma tarihi : 29.11.2000)

216. X – Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan, Türkiye Cumhuriyeti ve Türkmenistan Arasında Hazar Geçişli Boru Hattı Projesinin Uygulanmasına İlişkin Hazar Geçişli Boru Hattının Uygulanma İlkeleri Hakkındaki Hükümetlerarası Deklarasyonun Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/737) (S. Sayısı : 558) (Dağıtma tarihi : 4.12.2000)

217. X – Birleşmiş Milletler Hazır Barış Gücü Düzenlemeleri Sistemine Katkılar Hakkında Türkiye Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Arasında Ortak Niyet Beyanının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/761) (S. Sayısı : 559) (Dağıtma tarihi : 4.12.2000)

218. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/429) (S. Sayısı : 560) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

219. – Bolu Milletvekili Necmi Hoşver'in, Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/444) (S. Sayısı : 561) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

220. – Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 5 Arkadaşının, Kamuda Çalışan Mühendis, Mimar, Şehir ve Bölge Plancısı ve Ekonomistlerin Maaş ve Tazminatlar ile Diğer Sosyal ve Ekonomik Haklarının iyileştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/470) (S. Sayısı : 562) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

221. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Hava Taahhütlüğü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/738) (S. Sayısı : 563) (Dağıtım tarihi : 11.12.2000)

222. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fas Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/750) (S. Sayısı : 565) (Dağıtım tarihi: 17.12.2000)

223. – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa Bir Ek Madde İlave Edilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/217) (S. Sayısı: 569) (Dağıtım tarihi: 8.1.2001)

224. – Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelere Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/499) (S. Sayısı: 570) (Dağıtım tarihi: 8.1.2001)

225. – Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/337) (S. Sayısı: 573) (Dağıtım tarihi: 17.1.2001)

226. – Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 9 Arkadaşının, Küçük Esnaf ve Sanatçılar ile Orta Boy İşletmelerin, Bazı Borç Faizlerinin Sınırlanmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/490) (S. Sayısı: 574) (Dağıtım tarihi: 17.1.2001)

227. – Karabük Milletvekili Mustafa Eren'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/506) (S. Sayısı: 575) (Dağıtım tarihi: 17.1.2001)

228. – Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmanlıye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 216 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/636) (S. Sayısı : 585) (Dağıtım Tarihi : 22.1.2001)

229. – Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/602) (S. Sayısı : 590) (Dağıtım tarihi : 25.1.2001)

230. – Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması, Balıkesir Üniversitesi Bünyesinde Tıp, Eczacılık, Dişçilik, Güzel Sanatlar, Savastepe Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/313) (S. Sayısı: 581) (Dağıtım tarihi: 29.1.2001)

231. – Çankırı Milletvekili İrfan Keleş ve 23 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/446) (S. Sayısı: 582) (Dağıtım tarihi: 29.1.2001)

232. – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Küçük Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine Olan Borç Faizlerinin Bir Bölümünün Affı, İcra Takip İşlemlerinin Durdurulması ve Yeni Bir Ödeme Planına Bağlanmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/468) (S. Sayısı: 583) (Dağıtım tarihi: 29.1.2001)

233. – Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/383) (S. Sayısı: 589) (Dağıtım tarihi: 29.1.2001)

234. – Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/803) (S. Sayısı : 594) (Dağıtım tarihi : 29.1.2001)

235. – İçişleri Bakanlığı Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/804) (S. Sayısı : 595) (Dağıtım tarihi : 29.1.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

236. – At Yarışları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/747) (S. Sayısı : 598) (Dağıtım tarihi : 6.2.2001)

237. – Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/14) (S. Sayısı : 600) (Dağıtım tarihi : 9.2.2001)

238. – Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/236) (S. Sayısı : 601) (Dağıtım tarihi : 9.2.2001)

239. – Gözlükçülük Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ile Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, Türk Optometri ve Optik Meslekler Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/767, 2/246, 2/570) (S. Sayısı: 602) (Dağıtım tarihi: 12.2.2001)

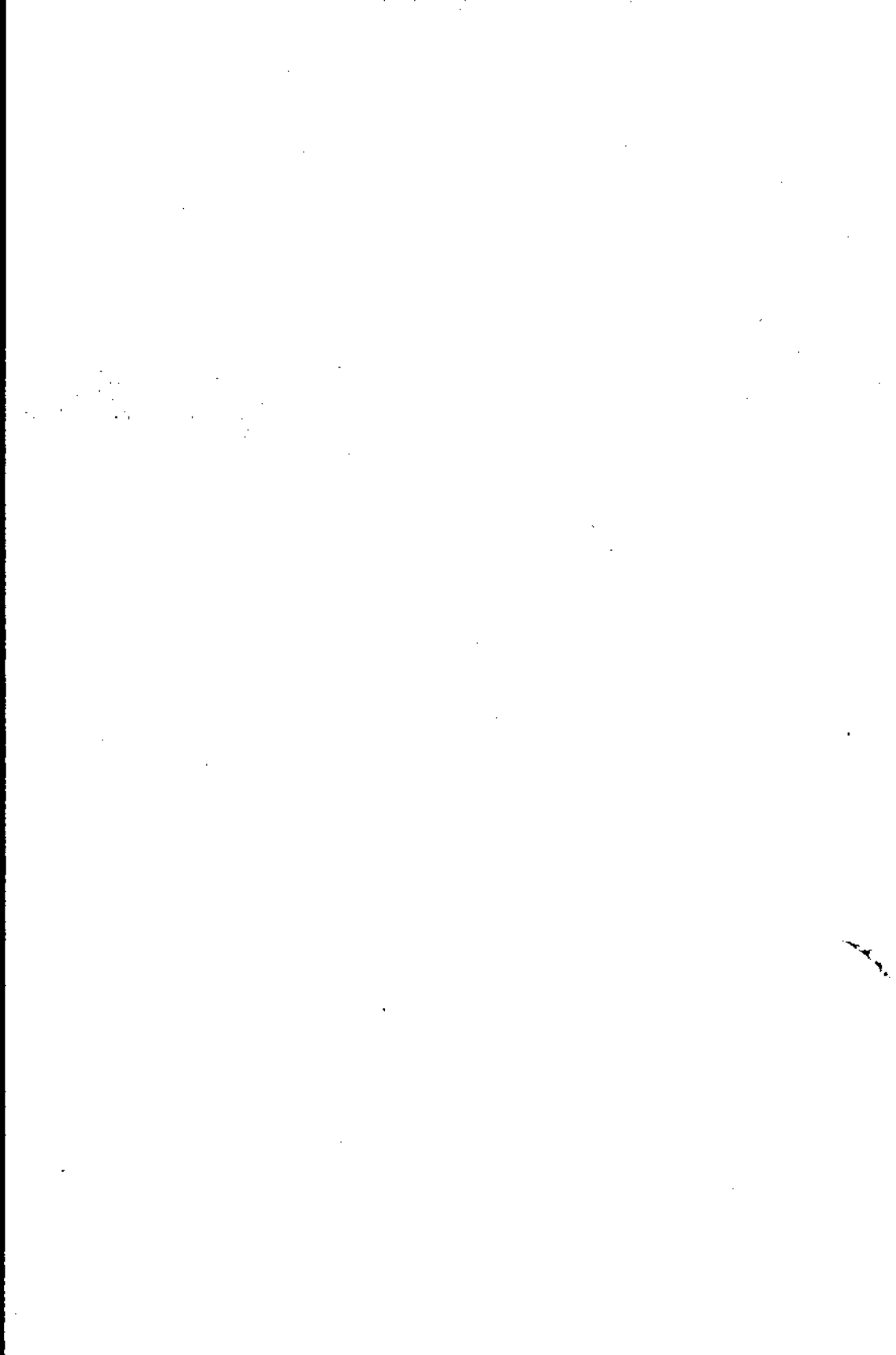
240. X – Vatandaşlık Belgesi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/785) (S. Sayısı: 603) (Dağıtım tarihi: 12.2.2001)

241. – Bayburt Milletvekili Suat Panukçu ve 15 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/37) (S. Sayısı: 604) (Dağıtım tarihi: 12.2.2001)

242. – Adıyaman Milletvekili Dengir Frat ve 5 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/393) (S. Sayısı: 605) (Dağıtım tarihi: 12.2.2001)

243. – Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (1/806) (S. Sayısı : 608) (Dağıtım tarihi : 13.2.2001)

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 610)

Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/819)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-128/737

8.2.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 30.1.2001 tarihinde kararlaştırılan "Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, 1980'li yıllardan itibaren fon uygulamalarının artması mali disiplinin bozulmasına, bütçe birliğinin zedelenmesine ve kaynakların etkin kullanımı prensibinden uzaklaşmasına yol açmıştır.

Bu gelişmeler neticesinde, maliye politikalarının etkinliğinin artırılması ve fonların belirli bir mali disipline kavuşturulması amacıyla 1992 yılından itibaren T.C. Merkez Bankası nezdinde Müşterek Fon Hesabı açılarak tüm fonların gelirleri bu hesaptan geçirilmeye başlanılmıştır. 1993 yılında ise fonların büyük bir kısmı bütçe kapsamına alınmıştır.

Mevcut fon politikalarının hedefleri arasında, fonların yükümlülüklerinin artırılmayarak ve bütçe kapsamındaki fonların faaliyetlerinin ilgili genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından üstlenilerek fonların zaman içerisinde tasfiye edilmeleri yer almaktadır.

57 nci Hükümetin uygulamaya koyduğu Ekonomik İstikrar ve Enflasyonla Mücadele Programı ile; bütçe kapsamı içinde bulunan 61 fondan 45'inin 2000 yılı Ağustos ayı, kalan fonların ise 2001 yılının ilk yarısı içerisinde, bütçe kapsamı dışındaki fonlardan kaldırılmasına karar verilenlerin 2000 yılı Haziran ayına kadar tasfiye edilmesi, ayrıca bütçe içi ve dışında yeni fonlar oluşturulmaması kararlaştırılmış ve bu suretle Devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, fonlarla yürütülen hizmetlerden devamında zorunluluk arz edenlerin ilgili kurum ve kuruluş bütçelerinden yerine getirilebilmesi ve bu suretle bütçe disiplinine katkıda bulunulması amacıyla, maddede belirtilen fonların tasfiye edilmesi öngörülmüştür.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Çiftçi ve Kooperatifçilik Tanıtma, Eğitim ve Ödüllendirme Fonu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Kooperatifçilik Tanıtma ve Eğitim Fonu tarafından yürütülen hizmetlerin ilgili

Bakanlık bütçesine bu hizmetler için ödenek tahsis edilmesi suretiyle yerine getirilmesi mümkün olduğundan adı geçen iki Fonun tasfiye edilmesi amaçlanmıştır.

2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun ile kurulmuş bulunan Fonun önceki yıllarda gelir ve giderleri çok düşük seviyede gerçekleşmiş olduğundan ve Fonun faaliyetleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödeneklerle yürütülebileceğinden, adı geçen Kanunla kurulan Fon kaldırılmaktadır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile Turizm Bakanlığı nezdinde kurulan Turizmi Geliştirme Fonunun, Fon tarafından üstlenilen turizm yatırımlarına kredi desteği sağlama ve dış pazarlama imkânlarının geliştirilmesi gibi hizmetlerin anılan Bakanlık bütçesinden veya genel teşvik mevzuatı çerçevesinde yerine getirilmesi mümkün olduğundan, söz konusu Kanunun; fonun kurulması, gelirleri, giderleri ve fon yönetmeliğine ilişkin hükümlerinin yürürlükten kaldırılması ve bu suretle Fonun tasfiye edilmesi öngörülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabii Varlıklarını Koruma Kanunu ile Kültür Bakanlığı emrinde, özel hukuka tâbi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan, korunması gerekli kültür ve tabii varlıklarının; korunması, bakımı ve onarımı için aynı, nakdi ve teknik yardım yapmak ve kredi vermek amacıyla kurulan ve gelirleri bütçeye konulan ödenek ve Fondan verilen kredilerin geri dönüşlerinden oluşan Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonunun kaldırılmasına karşın, söz konusu Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmayarak Kültür Bakanlığınca, özel hukuka tâbi gerçek ve tüzelkişilerin mülkiyetinde bulunan ve korunması gerekli kültür ve tabii varlıklarının korunması, bakımı ve onarımı için aynı, nakdi ve teknik yardım yapılması ve kredi verilmesi imkânı saklı tutulmuştur.

Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin iyileştirilmesi amacıyla, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile Çevre Bakanlığı bünyesinde oluşturulan ve kaynakları ağırlıklı olarak, çevre kirliliğini önleyici ve çevreyi iyileştirici faaliyetlerde kullanılmak üzere belediyelere verilen araç gereçlerin alımlarında kullanılan Çevre Kirliliğini Önleme Fonu, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevrenin iyileştirilmesi faaliyetlerinin, fon uygulaması yerine genel bütçe prensipleri içinde ilgili Bakanlık bütçesinden yapılarak bütçe disiplinine katkı sağlanması amacıyla tasfiye edilmekte ve 2872 sayılı Kanunun Fonun kurulması, gelirleri ve Fonun kullanılmasına ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki Trafik Hizmetlerini Geliştirme Fonunun tasfiye edilmesi halinde, Fon tarafından yürütülen; bilgi işlem merkezinin geliştirilmesi, trafik hizmetlerinin geliştirilmesi ve etkinlik kazandırılması amacıyla her çeşit araç ve gerecin sağlanması, trafikle ilgili görevler verilen mahalli idarelerin bu konudaki projelerinin finanse edilmesi, okullar ve kurslar açmak dahil trafik personelinin ve halkın eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesi hizmetleri, bu Kanunun 5 inci maddesi ile getirilen hüküm çerçevesinde sigorta yaptırımların sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta primi üzerinden alınan fon gelirlerinin bütçeye gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilmesi suretiyle yerine getirilebilecektir.

3213 sayılı Maden Kanunu ile kurulmuş bulunan Madencilik Fonunun teşkili, kaynakları, işleyişi, denetimi ile Madencilik Fonunun tanımı ve maden sahasından çıkarılacak cevherlerin işletme yıllık brüt kârından Madencilik Fonunun % 5 oranında aldığı pay ve bunun Etibank'a aktarılmasına ilişkin hüküm ile Kanunda geçen "Madenlik Fonuna" ve "madencilik fon katkısı ve" ibareleri yürürlükten kaldırmakta, bunun sonucu oluşacak gelir kayıplarının telafisi amacıyla da bu Kanunun 5 inci maddesinde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Muhtaç sanatçılara, sosyal yardım amacıyla kurulmuş olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan yardım yapılabileceği, Fon tarafından, her yıl belirlenecek sayıda film yapımcı ve yönetmenine sinema başarı ödülleri ve kredi verilmesi ve Türk kültür zenginliklerini tanıtıcı mahiyetteki projelerin desteklenmesi hizmetlerinin ise Kültür Bakanlığı bütçesinden yerine getirilebileceği düşünüldüğünden, 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanunu ile Kültür Bakanlığı nezdinde kurulan Sinema ve Müzik Sanatı Destekleme Fonunun tasfiye edilmesi öngörülmüştür.

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun gereğince, federasyon faaliyetlerinde sürat ve verimliliği artırmak amacıyla kurulan Federasyonlar Fonu aracılığı ile yapılan hizmetlerin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesinden yerine getirilmesi mümkün olduğundan, mali disiplinin ve bütçe birliğinin sağlanmasını teminen Fon tasfiye edilmekte, müsabakalardan elde edilecek brüt hâsılattan gerekli masraflar çıktıktan sonra geriye kalan miktardan Fona pay ayrılmayarak bu miktarın tamamı müsabakanın yapıldığı Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile müsabaka yapan kulüplere bırakılmaktadır.

Bunun yanı sıra;

– 2510 sayılı İskân Kanunu ile, iskân işleri için lüzumlu olan harcamaların karşılanması amacıyla T.C. Ziraat Bankası bünyesinde kurulan Özel İskân Fonu,

– 6831 sayılı Orman Kanunu ile kurulan Ağaçlandırma Fonu ve Orman Köylülerini Kalkındırma Fonu,

– 2873 sayılı Millî Parklar Kanununun kapsamına giren yerlerin tesis koruma, onarım, bakım, tanıtım ve işletme harcamaları için Orman Bakanlığı emrinde kurulan Millî Parklar Fonu,

– 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ile oluşturulan Tarım Reformu Fonu,

– Virginia ve Burley vasıfı şark tipi tütün ekiminin iyileştirilmesi, geliştirilmesi, tütün ekicilerinin desteklenmesi ve eğitilmesi, tütün borsasının kurulması, tütün üretici kooperatiflerinin finansmanı, sektörece kurulacak hangar ve kurutma tesisi gibi yatırımların desteklenmesi, yurt dışında Türk tütününden sigara imal eden fabrikaların kurulması, Tekelin modernizasyonu ve özelleştirilmesi, Türkiye’de üretilen sigara ve diğer tütün mamulleri ihracatının desteklenmesi ve gerektiğinde ihracatın teşviki için Eximbank’a kredi verilmesi hususlarında destek ve teşvikte bulunmak amacıyla kurulan, ancak bu amaçların gerçekleştirilmesi yönünde bugüne kadar yeterli işlerlik kazandırılmayan Tütün Fonu,

– Adalet hizmetlerinin süratli ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi için Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilâtıyla bağlı kuruluşları, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin bina, eğitim tesisi, konut, araç, gereç ve tefriş ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olmak için gerekli kaynakların sağlanması amacıyla Adalet Bakanlığı nezdinde kurulmuş bulunan Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Fonu ile

– 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu ile kurulan ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyetleri sürdürülmekte olan Ölçüler ve Ayar Fonunun,

Tasfiye edilmesi ve söz konusu fonlara ilişkin mezkûr kanunlarda yer alan diğer hükümler ile Tarım Reformu Fonunun kaldırılmasına paralel olarak, 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda yer alan, ilgili personele fondan ödeme yapılmasına ilişkin hükmün de yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 2. — Bu Kanunun 1 inci maddesi ile Özel İskân Fonunun tasfiyesi öngörüldüğünden, 2510 sayılı İskân Kanununun ek 35 inci maddesinde geçen, göçmen konutlarının yapımının fonlar ihale yönetmeliğine tâbi olacağına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmakta ve bu konu ile ilgili ita amirliği yetkisi aynı Kanunun ek 34 üncü maddesi uyarınca Başbakan tarafından görevlendirilen Bakana verilmektedir.

Madde 3. — Madde ile, 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesi yeniden düzenlenerek, gelirlerinin tamamı genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden ayrılan paydan oluşan, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı nezdindeki Belediyeler Fonu ve Mahallî İdareler Fonu ile İçişleri Bakanlığı nezdindeki İl Özel İdareleri Fonu ve Mahallî İdareler Fonunun kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 4. — a) Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Fonu tasfiye edilerek, verilen hizmetler karşısında toplanan ücret veya bedellerin Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinde kurulacak bir döner sermaye işletmesinde toplanması öngörülmüş ve döner sermaye işletmesinin sermayesi, gelirleri, işletmenin tâbi olmayacağı mevzuat ve işletmeden yapılacak harcamalara ilişkin konular ile yönetmelikle düzenlenecek hususlar belirtilmiştir.

b) Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Fonunun her türlü gelir ve gideri ile demirbaşları, kadrosuyla birlikte personeli, taşınır ve taşınmaz malvarlıkları, alacakları, borçları ve yükümlülüklerinin, Fonun yerini alan döner sermaye işletmesine devredilmesi öngörülmüştür.

Madde 5. — a) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile verilen görevleri yapmak üzere kurulan ve tüzel kişiliği haiz Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesi, Fon adı altında tutulan bir hesapla yürütülmekte ve giderleri bu özel Fondan karşılanmaktadır. Mezkûr Kanunda düzenlenen Fon, klasik anlamda fon uygulamalarından uzak olup, daha çok Sermaye Piyasası Kurulunun özel bütçesi olarak kullanılmakta ve kurulun bütün giderleri de buradan yapılmaktadır. Bu nedenle Kurulun, görevlerini yerine getirmesi açısından anılan Kanunda geçen “Fon” ibarelerinin “Hesap” olarak değiştirilmesi öngörülmüştür.

b) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrası değiştirilerek, bu Kanunun 1 inci maddesi ile kaldırılan Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonundan yapılacak harcamalar ve verilecek kredilere ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirlenmesine dair hüküm madde metninden çıkarılmıştır.

c) Bütçe kapsamı dışında yer alan ve gelirlerinden bütçeye kesinti yapılmayan Garanti Fonu, zorunlu malî sorumluluk sigortasına tâbi motorlu araçların sebep olacakları zararların, işletenin sorumluluğuna ilişkin kurallar uyarınca geçerli teminat tutarları dahilinde karşılanması amacıyla, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde faaliyet göstermekte, işlevi açısından bir tür sigorta mahiyetinde olup gelirleri kamu geliri niteliği taşımamaktadır. Adının “fon” olmasına karşın, bir tür “hesap” niteliğinde olan Fonun, fon tanımı dışında tutularak, fon sistemi dışında Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı şeklinde faaliyetlerine devam etmesi öngörülmüştür. Ayrıca, bu Kanunun 1 inci maddesi uyarınca, Trafik Hizmetlerini Geliştirme Fonunun kaldırılması öngörüldüğünden, 2918 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, sigorta yaptırımların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta primi üzerinden adı geçen Fona yatırılması öngörülen tutarın, Maliye Bakanlığı bütçesine gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilmesi suretiyle trafik hizmetlerinde kullanımının sağlanması amaçlanmıştır.

d) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 131 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Trafik Hizmetlerini Geliştirme Fonuna yatırılan basılı kâğıtlar ve plakaların satışının federasyona

sağladığı net gelirin % 60'ının, bu Kanunun 1 inci maddesi uyarınca söz konusu Fon kaldırıldığından, Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilerek Emniyet Genel Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılması amaçlanmaktadır. Gelirin kalan kısmı ise, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna bırakılmaktadır.

e) Bu Kanunun 1 inci maddesi ile Madencilik Fonunun tasfiyesi öngörüldüğünden ve Maden Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen “% 5’i fon iştiraki” ibaresi kaldırıldığından, bir gelir kaybına yol açmamak amacıyla söz konusu tutar aynı maddede yer alan Devlet hakkına ilave edilerek, Devlet hakkı % 10’a çıkarılmaktadır. Bunun yanı sıra, 3213 sayılı Madencilik Kanununda geçen “Madencilik Fonuna” ibareleri “bütçeye” olarak değiştirilerek, ilgili maddelerde belirtilen fon gelirlerinin bütçeye aktarılması ve aynı Kanunun 35 inci maddesinde geçen “Madencilik Fonundan” ibaresi “Bakanlık bütçesinden” şeklinde değiştirilerek söz konusu maddede belirtilen masrafların bütçeden karşılanması amaçlanmıştır.

Madde 6. — Madde ile, kaldırılan fonlara ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya, Maliye Bakanı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlar yetkili kılınmıştır.

Ayrıca, yurt dışı reklam ve fuar gibi turizm pazarlama işleri için Turizm Bakanlığı ilgili yıl ödeneğinin % 50’sini geçmemek ve Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapılması konusunda Turizm Bakanlığına yetki verilmiştir.

Geçici Madde 1. — a) Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan fonların her türlü gelirinin genel bütçe geliri addedilmesi ve genel bütçe saymanlıklarınca tahsil edilmesi, söz konusu fonların bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla mevcutları ve nakit bakiyelerinin Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına yatırılması ve bu miktarların bütçeye gelir yazılması, bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan fonlardan kullanılan kredilerin geri dönüşlerinin, tahsil edildikten sonra 15 gün içerisinde ilgili kurumun merkez saymanlığı hesabına yatırılması, yatırılan bu tutarların aynı amaçla kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir ve ilgili kurumun bütçesine özel ödenek kaydedilmesi öngörülmüştür.

Ayrıca, bu Kanunla ve diğer şekillerde kaldırılan fonlardaki mevcut personelin, istekleri halinde, ihtiyaç bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadroların naklen atanmaları, kaldırılan fonların varsa demirbaşları ile taşınır ve taşınmaz tüm mallarının bağlı buldukları kurum veya kuruluşa devredilmesi hükme bağlanmıştır.

b) Yürürlükten kaldırılan fonların gelirlerini ve varsa ilave ödeneklerini gerektiğinde, bu fonlar tarafından yürütülen hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanlarda kullanılmak üzere, ilgili bakanlığın bütçesinde mevcut veya yeniden açılacak tertiplere kısmen veya tamamen özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanının yetkili kılınması, bu tertiplerdeki ödeneklerden yıl içinde harcanmayan tutarların, ertesi yıl bütçesine gelir ve ödenek kaydedilmesi ve bu tertiplerden yapılacak harcamaların kapsamının, fonların yürürlükten kaldırılan mevzuatları ile belirlenen çerçeveyi aşmaması öngörülmüştür. Böylece, bu Kanun uyarınca tasfiye edilen fonlar tarafından yürütülen hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanların, uygulamada boşluğa yol açılmamasını teminen bütçeden yapılmasına imkân sağlanmakta ve bu uygulamaya ilişkin esasların ilgili kuruluşlar ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 7. — Yürürlük maddesidir.

Madde 8. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/819

Karar No.: 28

15.2.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 8.2.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 9.2.2001 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 14.2.2001 tarihinde yapmış olduğu 29 uncu birleşiminde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Recep Önal ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bitindiği gibi 1980'li yıllardan itibaren fon uygulamalarının artması sonucunda mali disiplin bozulmuş, bütçe birliği zedelenmiş, kaynakların etkin kullanımından uzaklaşmıştır. Fonların disipline edilebilmeleri amacıyla 1992 yılından itibaren tüm fonların gelirleri T.C. Merkez Bankası nezdinde açılan "Müşterek Fon Hesabı"nda toplanmaya başlanmış, 1993 yılında da fonların büyük bir bölümü bütçe kapsamına alınmıştır.

Halen izlenmekte olan fon politikası çerçevesinde; fonların mevcut yükümlülükleri artırılmadan, üstlendikleri görevlerin genel ve katma bütçeli kuruluşlarca yürütülmesine ve fonların zaman içinde tasfiye edilmesine çalışılmaktadır.

Hükümetin uygulamaya koyduğu Ekonomik İstikrar ve Enflasyonla Mücadele Programı çerçevesinde;

- Bütçe kapsamı içinde bulunan 61 fondan 45'inin 2000 yılı Ağustos ayı, diğerlerinin de 2001 yılının ilk yarısında,

- Bütçe kapsamı dışındaki fonlardan kaldırılmasına karar verilentlerin de 2000 yılı Haziran ayına kadar,

tasfiye edilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarı ile; fonlarla yürütülen hizmetlerden devamında zorunluluk arz edenlerin ilgili kurum ve kuruluş bütçelerinden yerine getirilebilmesi ve bu suretle bütçe disiplinine katkıda bulunulması amacıyla Özel İskân Fonu, Ağaçlandırma Fonu, Orman Köylülerini Kalkındırma Fonu, Çiftçi ve Kooperatifçiliği Eğitim ve Ödüllendirme Fonu, Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yardım Fonu, Kooperatifçilik Tanıtma ve Eğitimi Fonu, Millî Parklar Fonu, Turizmi Geliştirme Fonu, Korunması Gerekli Kültür Varlıklarının Onarımına Katkı Fonu, Çevre Kirliliğini Önleme Fonu, Trafik Hizmetlerini Geliştirme Fonu, Tarım Reformu Fonu, Madencilik Fonu, Sinema ve Müzik Sanatını Destekleme Fonu, Federasyonlar Fonu, Tütün Fonu, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu, Ölçüler ve Ayar Hizmetleri Fonu, Belediyeler Fonu, Mahalli İdareler Fonu (İçişleri Bakanlığı), Mahalli İdareler Fonu (Bayındırlık Bakanlığı), İl Özel İdareleri Fonu, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Fonu, Sermaye Piyasası Kurulu Fonu ve Karayolları Trafik Gараңtı Fonu olmak üzere 25 adet fonun tasfiye edilmesi öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Fon uygulamalarının bütçe birliğini ve mali disiplini bozduğu, bu nedenle fonların tasfiyesinin ve kaynaklarının bütçeye alınmasının yararlı olacağı,

- Fonların geçmişte hızlı karar alma ve uygulama kolaylığı sağlamaları nedeniyle oluşturulduğu, ancak günümüzde çoğunun işlevini yitirdiği ve fon uygulamalarının da amacından uzaklaştığı,

- Bir taraftan fonlar tasfiye edilirken, diğer taraftan Döner Sermaye uygulamalarının yaygınlaştırılmasının bütçe birliğini bozacağı ve mali disiplini zedeleyeceğinden döner sermayeler içinde bir düzenlemenin yapılmasının gerektiği,

- Bütçe dışı fonların tasfiye edilmesi halinde, bu fonlar aracılığı ile yürütülen hizmetlerin nasıl finanse edileceğine açıklık getirilmesi gerektiği,

- Fonların üstlendiği sosyal hizmetleri yapacak yeni oluşumlara ve sağlıklı işleyecek bir yapıya ihtiyaç olduğu,

- Kamu Kurumlarının vakıflarında önemli kaynaklar toplandığı, bunlarla ilgili düzenlemelere de gerek olduğu,

- Belediyeler ile il özel idarelerinin cari faaliyetlerini gerçekleştirmelerini sağlayacak gelirden mahrum kalmamaları için, kesilecek borç taksitlerine sınır getirilmesinin zorunluluk arz ettiği,

-Halen son derece sağlıklı işleyen bazı fonların bulunduğu, bu fonların muhafazasında yarar görüldüğü,

-Niteliği gereği Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna benzeyen Yatırımcıları Koruma Fonunun tasfiye edilmeyecek fonlar arasında yer alması gerektiği,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Fonlarla, belirli veya birbirine yakın amaçlar grubunun gerçekleştirilmesi için belirli kaynakların toplanarak, özel usuller çerçevesinde harcandığı, geleneksel mali kurumların dışında hızlı karar verme ve uygulama kolaylığı sağlandığı, ancak fon uygulamalarının özellikle 1986 yılından sonra kapsamlarının hızla genişlemesi sonucunda, kullanım amaçları dışına çıkılarak süresiz çalışan bir sisteme dönüştüğü,

- Fon uygulamalarının hızla yaygınlaştığı 1980-1992 döneminde; fonların kaynaklarının ve harcamalarının hızla genişlemesi ve bütçeden karşılanamayan harcamaların giderek fon sistemine kaydırılmasının, mali disiplinin bozulmasına, bütçe birliğinin zedelenmesine ve kaynakların etkin kullanımı prensibinden uzaklaşılmasına yol açarak maliye politikasının etkinliğini zedelediği,

- Kamu finansmanının önemli bir bölümünü oluşturan fon sisteminin disiplin altına alınması suretiyle kamu finansman sisteminin etkinliğinin artırılması gereğinin ortaya çıktığı,

- Fonların çeşitli yönlerden incelemeye tabi tutularak, tasfiye edilmelerine ilişkin gerekli çalışmaların başlatılmasının zorunlu hale geldiği, bunu teminen 2000 ve 2001 Mali Yılı Bütçe Kanununun ilgili maddelerinde gerekli düzenlemelere yer verildiği,

- İlk aşamada tasfiye edilmesi gereken 27 adet fonun tespit edildiği ve bunların tasfiyelerine ilişkin hukuki sürecin tamamlandığı, ikinci aşama olarak tasfiyesi öngörülen 21 bütçe içi, 4 bütçe dışı fona ilişkin olarak görüşülen tasarrufların hazırlanması, üçüncü aşamada ise geriye kalan bütçe dışı Mera Fonu ile bütçe içi 15 adet fonun tasfiyesini düzenleyen tasarrufların hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulacağı,

- Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Sigorta Murakabe Kurulu Fonu, Tanıtma Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ile Özelleştirme Fonunun kaldırılmayacağı,

-Yatırımcıları Koruma Fonu'nun da niteliği gereği özel amaçlı bir fon- olduğundan kaldırılmayacak fonlar arasında mütalaa edildiği,

İfade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşmesine geçilmiştir.

Yapılan görüşmeler sonucunda; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve teknik olarak eksik ve boşlukta kalan hususları tamamlamaya yönelik olarak Tasarının 1,2,3,4,5,6 ve 7 nci maddeleri yeniden düzenlenmiş, yürürlüğe ilişkin 8 inci maddesi ise aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Metin Şahin</i> Antalya Kâtip <i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i> Bartın	Başkanvekili <i>Hayrettin Özdemir</i> Ankara Üye <i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i> Adıyaman (Muhalefîm) Üye <i>M. Zeki Sezer</i> Ankara	Sözcü <i>Nihat Gökbulut</i> Kırıkkale Üye <i>Gaffar Yakın</i> Afyon Üye <i>Cengiz Aydoğan</i> Antalya
Üye <i>Sait Aşba</i> Afyon (Muhalefet şerhim eklidir)	Üye <i>Hüseyin Arabacı</i> Bilecik Üye <i>Hayati Korkmaz</i> Bursa	Üye <i>Necatî Yönder</i> Bingöl Üye <i>Oğuz Tezmen</i> Bursa
Üye <i>M. Güven Karahan</i> Balıkesir Üye <i>Zeki Ergezen</i> Bitlis (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Hüseyin Karagöz</i> Çankırı (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Aslan Polat</i> Erzurum (Muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Hakkı Duran</i> Çankırı	Üye <i>S. Metin Kalkan</i> Hatay (Muhalefet şerhim ektedir)	Üye <i>Mehmet Dönen</i> Hatay
Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir	Üye <i>Masum Türker</i> İstanbul Üye <i>Hasan Çalış</i> Karaman	Üye <i>Nesrin Nas</i> İstanbul Üye <i>Arslan Aydar</i> Kars
Üye <i>Ali Er</i> İçel Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Necdet Tekin</i> Kırklareli Üye <i>Metin Ergun</i> Muğla Üye <i>Mehmet Çakar</i> Samsun	Üye <i>Kemal Köse</i> Kocaeli Üye <i>Ş. Ramis Savaş</i> Sakarya Üye <i>Kemal Kabataş</i> Samsun
Üye <i>Mehmet Serdaroğlu</i> Kastamonu Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin Üye <i>Cevat Ayyhan</i> Sakarya (Muhalefet şerhi eklidir)		

Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

Üye
Tevfik Ahmet Özal
Malatya

15.2.2001

MUHALEFET ŞERHİ

1/819 sayılı "Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile ilgili muhalefet şerhi ekte takdim edilmiştir.

Muhtelif kamu kurumlarında, genel bütçe uygulamaları içinde yürütülmesinde zorluk çekilen hizmetlerde kullanılmak üzere, zaman içinde fonlar kurulmuş ve harcama kolaylığı sebebi ile süratle yayılmıştır. Uygulamada karşılaşılan keyfi harcamalar, fonların kuruluş maksadı dışında kullanılmasına dair kanaati yaygınlaştırmıştır. Artan şikâyetler fonların önce bütçe içine alınmasını ve müteakiben tasfiyesini gündeme getirmiştir. Bazı fonların ise devam etmesi hükümetin de benimsediği bir husustur. Bunlar arasında DFİF, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu, Tanıtma Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu, Tasarruf Mevduatını Destekleme Fonu sayılabilir.

1. Bazı fonların muhafazası düşüldüğüne göre, fon müessesesinin faydasına hükümet de inanmaktadır. Bu değerlendirme doğrudur. İptal edilmek istenen fonların kullanıldığı yerler ve yapılan hizmetler dikkate alındığında iptal neticesinde bazı hizmetlerin aksayacağı görülmektedir.

Mera Fonu, 1998 yılında TBMM'nin ittifakı ile çıkarılan Mera Kanunu ile kurulmuştur. Bu fon kullanılarak meraların ihyası ve yeni meraların tahsisi kararlaştırılmıştır.

1950 yılından sonra ülkemizde, tarımda mekanizasyonun artmasına paralel olarak mera alanlarında hızlı düşüş olmuştur. Şöyle ki; 1948 yılında 38 900 000 hektar olan çayır-mera alanı, 12 000 000 hektara inmiştir.

Ölke hayvancılığının geleceği ve insanımızın protein açığının kapanması için mera fonu bir ümit olmuştur.

Mera Fonunun gelirlerinin bütçeye aktarılması ve fonun kaldırılması öлке hayvancılığının geleceği açısından büyük tehlike arz edecektir.

2. Tasarıda fonların gelirleri ile yürütülen hizmetlerin bütçe kaynakları ile yürütüleceği ifade edilmektedir. Bütçe vergi gelirlerinin yüzde 88'inin faiz ödemelerine gittiği bugünkü şartlarda, fon hizmetleri için bütçeden ödenek tahsisi zor görünmektedir. Bu bakımdan hizmetlerde aksamalar olacaktır.

3. Bir taraftan fonlar tasfiye edilirken, döner sermaye ve güçlendirme vakıflarının yaygınlaşması tezat teşkil etmektedir.

Kamu kurumları bünyesinde kurulan vakıf ve dernekler nüfuz ve baskı kullanarak yardım toplamaktadır. Bu kuruluşlardaki uygulamalar hakkında da yaygın şüphe ve endişe mevcuttur. Bunlarla ilgili bir düzenleme getirilmemiştir.

Cevat Ayhan
Sakarya

S. Metin Kalkan
Hatay

Hüseyin Karagöz
Çankırı

Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

Sait Açıba
Afyon

Aslan Polat
Erzurum

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BAZI FONLARIN TASFİYESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — a) 14.6.1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun ek 18, ek 21, ek 24, ek 25, ek 29 ve ek 30 uncu maddeleri ile ek 32 nci maddesinde geçen "ve diğer Özel İskân Fonu zararları" ibaresi,

b) 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 64 ve ek 3 üncü maddeleri,

c) 24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile kanun veya anasözleşme gereğince kurulan diğer fonlara yatırılacak paralar" ve ikinci fıkrasında yer alan "ve özel fonların" ibareleri ile 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası ve 94 üncü maddesi,

d) 20.6.1977 tarihli ve 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunun 4, 5 ve 6 nci maddeleri ile 7 nci maddesinin (A) bendi, 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "bir fon saymanlığı" ibaresi, ek 1 inci maddesinde geçen "2090 sayılı Kanunla kurulmuş fon hesabından temin edilerek" ibaresi ile geçici 1 inci maddesinde yer alan "2090 sayılı Yasayla kurulmuş fon hesabından temin edilerek" ibaresi,

e) 12.3.1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 21, 22 ve 23 üncü maddeleri ile 37 nci maddesinin (B) bendinin (I) numaralı alt bendinin (a) paragrafında yer alan "ve Turizmi Geliştirme Fonuna yatırılmasına ilişkin konular" ile (b) paragrafı,

f) 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları,

g) 9.8.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 17, 18 ve 19 uncu maddeleri,

h) 9.8.1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununun 17, 18 ve 19 uncu maddeleri ile 22 nci maddesinin (b) bendi,

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BAZI FONLARIN TASFİYESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — a) 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun ek 18, ek 21, ek 29, ek 30 ve ek 32 nci maddeleri ile ek 11 inci maddede geçen "özel fondan" ve "masrafları özel iskân fonundan karşılanmak suretiyle" ibareleri, Ek 22 nci maddesinde geçen "Özel İskân Fonundan" ibaresi, ek 24 üncü maddesinde geçen "Bu projeler için lüzumlu kredi özel iskân fonundan karşılanır" cümlesi,

b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 64 üncü maddesi ile ek 3 üncü maddesi,

c) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 17 nci maddesi,

d) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 83 üncü maddesinin dördüncü fıkrası ve 94 üncü maddesi,

e) 20/6/1977 tarihli ve 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanunun 4, 5 ve 6 nci maddeleri ile 7 nci maddesinin (A) bendi, 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında geçen "bir fon saymanlığı" ibaresi, ek 1 inci maddesinde geçen "2090 sayılı Kanunla kurulmuş fon hesabından temin edilerek" ibaresi ve geçici 1 inci maddesinde yer alan "2090 sayılı Yasayla kurulmuş fon hesabından temin edilerek" ibaresi,

f) 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununun "Altıncı Bölüm" başlığı ile 6 nci maddesinin (d) fıkrası, 17, 18 ve 19 uncu maddeleri ile 22 nci maddesinin (b) bendi,

g) 17/10/1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunun 18 ve 19 uncu maddeleri ile 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ı) 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 129 uncu maddesi,

j) 22.11.1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun 20, 21, 22 ve 23 üncü maddeleri,

k) 26.2.1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

l) 4.6.1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 34 üncü maddesi, 3 üncü maddesinde yer alan "Madençilik Fonu" tanımı ile 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "% 5'i Madencilik Fon İştiraki şeklinde" ve "fon iştirakinin" ibareleri, üçüncü fıkrasında geçen "ve fon iştirakinin" ibaresi ve 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında, geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında ve geçici 2 nci maddesinin onuncu fıkrasında geçen "Madençilik Fonuna" ibareleri ile geçici 7 nci maddesinde geçen "madencilik fon katkısı ve" ibaresi,

m) 23.1.1986 tarihli ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun 10 uncu maddesi,

n) 21.5.1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ile 16 ncı maddesinde yer alan "federasyonlar fonuna", ibaresi,

o) 9.5.1969 tarihli ve 1177 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yer alan "ve üretilen bütün mamullerinde kullanılan bütün cinslerine göre fon alınması ve bu fonun kullanma usul ve esasları" ve "Bu fonun denetimi Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından yapılır." ibareleri,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

h) 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun 20, 21, 22 ve 23 üncü maddeleri,

ı) 26/2/1985 tarihli ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

j) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan "Madençilik Fonu" tanımı ile 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "% 5'i Madencilik Fon İştiraki şeklinde" ve "fon iştiraki ise Etibank'a" ibareleri, üçüncü fıkrasında geçen "ve fon iştirakinin" ibaresi ve 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasında ve geçici 2 nci maddesinin onuncu fıkrasında geçen "Madençilik Fonuna" ibareleri ile geçici 7 nci maddesinde geçen "madencilik fon katkısı ve" ibaresi ile 34 üncü maddesi,

k) 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 15 inci maddesi ile 16 ncı maddesinde yer alan "federasyonlar fonuna" ibaresi,

l) 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ve üretilen bütün mamullerinde kullanılan bütün cinslerine göre fon alınması ve bu fonun kullanma usul ve esasları" ve "Bu fonun denetimi Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından yapılır." ibareleri,

m) 27/5/1988 tarihli ve 3454 sayılı Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Fonu Kurulmasına Dair Kanun,

n) 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun 16 ncı maddesinin son fıkrası ile 18 inci maddesi,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

p) 27.5.1988 tarihli ve 3454 sayılı Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Fonu Kurulmasına Dair Kanun,

r) 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun 16 ncı maddesinin son fıkrası ile 18 inci maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — 14.6.1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun ek 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 35. — Göçmen konutlarının yapımı hususlarında ita amirliği yetkisi, bu Kanunun ek 34 üncü maddesinde belirtilen konuların koordinasyonu ile görevli Bakana aittir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

o) 23/7/1995 tarihli ve 4122 sayılı Millî Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununun 9 ve 10 uncu maddesi,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — 23/1/1986 tarihli ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 10. — Sinema sanayi ve müzik sanatının gelişmesine katkıda bulunmak, sinema ve müzik sanatını desteklemek, tarihi ve kültürel zenginliklerin tanıtılması, fikrî haklara tecavüzün önlenmesi amacıyla kullanılmak üzere;

a) Yerli ve yabancı eserlerden alınacak kayıt ve tescil ücretleri,

b) Her film ve video kopyasından bandrol başına alınacak ücretler,

c) Her plak ve her ses kaseti başına alınacak ücretler,

d) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin (I) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca ayrılan paylar,

e) 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 44 üncü maddesi uyarınca ayrılan dörtte bir pay,

Kültür Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar bir yandan bütçeye özel gelir yazılır, diğer yandan Maliye Bakanlığınca aynı amaçlarla kullanılmak üzere Kültür Bakanlığı bütçesinde mevcut tertiplere ödenek veya yeni açılacak özel tertiplere özel ödenek olarak kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan tutarları, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. — 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun değişik 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 1. — Genel Bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden belediyelere % 6, il özel idarelerine % 1.14 nispetinde pay verilir.

Bu paylar, ek 2 nci madde hükümlerine göre aylık olarak hesaplanır, tahsil edilen ayı takip eden ay sonuna kadar İçişleri Bakanlığı emrinde ayrı ayrı hesaplara kaydolunmak üzere İller Bankasına yatırılır.

İller Bankasında her ay sonuna kadar toplanan belediyeler payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelere dağıtılır.

İller Bankasında her ay sonuna kadar toplanan il özel idare payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre il özel idarelerine dağıtılır.

İller Bankası kendisine borçlu belediye ve il özel idarelerinin vadesi gelmiş borç taksitlerini genel bütçeden bu idarelere ayrılan paylardan kesmeye yetkilidir."

MADDE 4. — a) 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Merkez, bu hizmetleri ücret veya bedel karşılığı yapar. Toplanan ücret veya bedeller Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yer-

(a), (b) ve (c) bentlerinde yazılı ücretler, her yıl Kültür Bakanlığınca belirlenir. Eğitim amacıyla hazırlanmış eserlerden kayıt ve tescil ücreti alınmaz."

MADDE 3. — 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun değişik 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 1. — Genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden belediyelere % 6, il özel idarelerine % 1.12 nispetinde pay verilir.

Bu paylar, ek 2 nci madde hükümlerine göre aylık olarak hesaplanır, tahsil edilen ayı takip eden ay sonuna kadar İçişleri Bakanlığı emrinde ayrı ayrı hesaplara kaydolunmak üzere İller Bankasına yatırılır.

İller Bankasında her ay sonuna kadar toplanan belediyeler payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelere dağıtılır.

İller Bankasında her ay sonuna kadar toplanan il özel idare payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre il özel idarelerine dağıtılır.

İller Bankası kendisine borçlu belediye ve il özel idarelerinin vadesi gelmiş borç taksitlerini genel bütçeden bu idarelere ayrılan paylardan kesmeye yetkilidir."

MADDE 4. — 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki fıkralar ile bu Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Merkez bu hizmetleri ücret veya bedel karşılığı yapar. Toplanan ücret veya bedeller Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yer-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

leştirme Merkezinde oluşturulan döner sermaye işletmesinde toplanır.”

“Döner sermaye işletmesine verilecek ilk sermayenin miktarı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bütçesinde gösterilir. Kendi gelirlerinden karşılanmak üzere döner sermaye işletmesinin sermayesinin artırılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Döner sermaye işletmesi, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. Döner sermayeden elde edilen ve yıl sonunda kullanılmayıp sermayeye de eklenmeyen gelir, bütçeye irat kaydedilmek üzere Hazineye aktarılır.

Döner sermaye faaliyetlerinin gerektirdiği giderler ile Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi için gerekli harcamalar döner sermayeden yapılır. Döner sermaye işletmesinin faaliyet alanı, çalışma usul ve esasları, muhasebe usulleri ve diğer mali hususlar Maliye Bakanlığının görüşü alınarak düzenlenecek bir yönetmelikle belirlenir.”

b) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 49. — Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Fonunun her türlü gelir ve gideri, demirbaşları, kadrosuyla birlikte personeli, taşınır ve taşınmaz malvarlıkları, alacakları, borçları ve yükümlülükleri döner sermaye işletmesine devredilmiştir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

leştirme Merkezinde oluşturulan döner sermaye işletmesi'nde toplanır.”

“Döner sermaye işletmesinin ilk sermayesi bir trilyon liradır. Döner sermayeden elde edilen gelir fazlası her yılın sonunda döner sermaye işletmesi'nin sermayesine eklenebileceği gibi ertesi yılın döner sermaye gelirine de eklenebilir.”

“Döner sermaye işletmesi, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir.”

“Döner sermaye faaliyetlerinin gerektirdiği giderler ile Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi için gerekli her türlü harcamalar döner sermayeden yapılır. Döner sermaye işletmesinin faaliyet alanı, çalışma usul ve esasları, muhasebe usulleri ve diğer mali hususlar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile düzenlenir.”

“Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinde görevli personele (işçiler hariç) Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine ÖSYM Başkanı tarafından personelin kurum çalışmalarına katkısı, sorumluluğu, kadro unvanı ve derecesi gibi kriterlere göre belirlenecek miktarda aylık maktu fazla mesai ücreti döner sermaye gelirlerinden ödenebilir.”

“GEÇİCİ MADDE 49. — Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Fonunun her türlü gelir ve gideri, nakit bakiyesi, demirbaşları, kadrosuyla birlikte personeli, taşınır ve taşınmaz malvarlıkları, alacakları, borçları ve yükümlülükleri ÖSYM Döner Sermaye İşletmesi'ne devredilmiştir. ÖSYM Döner Sermaye İşletmesi için ilk sermaye olarak öngörülen 1 trilyon lira, devredilen nakit bakiyesinden karşılanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. – a) 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 28 ve 29 uncu maddelerinde yer alan "Fon" ibareleri "Hesap" olarak değiştirilmiştir.

b) 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kültür Bakanlığınca yapılacak aynı, nakdi ve teknik yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

c) 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 8, 98 ve 107 nci maddeleri ile 108 inci maddesinde ve başlığında yer alan "Garanti Fonu" ibareleri ile "fon" ve "fonhesabı" ibareleri "Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı" olarak, 91 inci maddesinin üçüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta yaptırnanların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta priminin tutarı üzerinden % 5'i oranındaki miktar, sigorta şirketi tarafından tahsil edildiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, münhasıran trafik hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilir."

d) 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 131 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basılı kâğıtlar ve plakaların satışının federasyona sağladığı net gelirin % 60'ı, her yıl Şubat ayı sonuna kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, Emniyet Genel Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilir. Gelirin kalan

MADDE 5. – a) 14/6/1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun ek 10 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde, ek 25 inci maddesindeki "fon alacakları" ibaresi "alacaklar" şeklinde değiştirilmiş, ek 10 uncu maddeye son fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İskân edilecek kimselerin taşınmaz malları için özel kanunları gereğince veya kamulaştırma neticesinde kendilerine ödenecek bedeller (tezyidi bedeller dahil), ek 14 üncü maddede düzenlenen yardımlar dışındaki diğer iskân yardımları ve borçlandırma bedellerinden mahsup edilmek ve iskân amacıyla kullanılmak üzere bir yandan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesine özel gelir yazılır ve diğer yandan Maliye Bakanlığınca açılacak özel tertibe özel ödenek kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek yazılır. Mahsup işlemi Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine hazırlanacak esaslar dahilinde yapılır ve artan kısım haksahiplerine geri verilecek paralar tertibinden iade edilir."

"İskân edilecek kimselerin bu Kanun uyarınca borçlandırılması sonucunda yatıracakları miktarlar da iskân amacıyla kullanılmak üzere bir yandan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü bütçesine özel gelir yazılır ve diğer yandan Maliye Bakanlığınca açılacak özel tertibe özel ödenek kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek yazılır."

b) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa 3914 sayılı Kanunla eklenen Mükerrer 44 üncü maddenin 13 üncü fıkrasındaki "Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna" ve "fona" ibareleri "Çevre Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına" şeklinde değiştirilmiş, 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kısmı Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna aittir."

e) 4.6.1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "% 5'i Devlet hakkı" ibaresi "% 10'u Devlet hakkı" şeklinde ve 12 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, 15 inci maddesinin son fıkrasında, 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, 20 nci maddesinin birinci fıkrasında, 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, 36 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve geçici 3 üncü maddesinde geçen "Madencilik Fonuna" ibareleri "bütçeye", 35 inci maddesinde geçen "Madencilik Fonundan" ibaresi "Bakanlık bütçesinden" şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"(1) numaralı bendin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyarınca yerli ve yabancı film gösterimlerinden tahsil olunan vergi gelirlerinin % 75'i Kültür Bakanlığı payı olarak ayrılır ve tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar Kültür Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Belediye Muhasıpleri ve Hesap İşleri Müdürleri bu hükümün uygulanmasından idarî, mali ve cezafı açıdan sorumludurlar."

e) 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 28 ve 29 uncu maddelerinde yer alan "Fon" ibareleri "Özel Hesap" olarak değiştirilmiştir.

d) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kültür Bakanlığınca yapılacak aynî, nakdî ve teknik yardımlar ve verilecek kredilere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Kredi geri dönüşleri Kültür Bakanlığınca takip edilir ve bütçeye gelir yazılır."

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun "Dördüncü Bölüm" başlığı ile 17,18 ve 19 uncu maddeleri yürürlükten kaldırılmış, 24 üncü maddesinin (a) bendinin üçüncü paragrafında geçen "Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna" ibaresi, "Çevre Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına" şeklinde değiştirilmiş, aynı paragrafın son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

f) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 8, 98 ve 107 nci maddeleri ile 108 inci maddesinde ve başlığında yer alan "Garanti Fonu" ibareleri ile "fon" ve "fon hesabı" ibareleri "Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı" olarak, 91 inci maddesinin üçüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

" Sigorta yaptırانların, sigorta şirketlerine ödeyecekleri sigorta priminin tutarı üzerinden % 5'i oranındaki miktar, sigorta şirketi tarafından tahsil edildiği ayı takip eden ayın en geç 20'sine kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, münhasıran trafik hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bütçeye özel gelir ve Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesine özel ödenek kaydedilir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek yazılır."

g) 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri ve 129 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmış, 131 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Basılı kağıtlar ve plakaların tespit edilen bedel üzerinden satışının federasyona sağladığı net gelirin % 60'ı, her yıl Şubat ayı sonuna kadar İçişleri Bakanlığı Merkez Saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarlar, Emniyet Genel Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye özel gelir, diğer yandan Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinde mevcut tertiplere ödenek ya da açılacak özel tertiplere özel ödenek kaydedilir. Gelirin kalanı Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna aittir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir. Ad ve/veya soyad veya tescil edilmiş ticari unvan ihtiva eden plaka satışlarından elde edilen gelirler ile emniyet hizmetleri karşılığında tahsil edilmeleri Maliye Bakanlığınca uygun görülen diğer hizmet gelirleri hakkında da bu fıkra hükümleri uygulanır."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

h) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "% 5'i Devlet hakkı" ibaresi "% 10'u Devlet hakkı" şeklinde , 12 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, 15 inci maddesinin son fıkrasında, 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, 20 nci maddesinin birinci fıkrasında, 29 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında, 36 ncı maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında, 37 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve geçici 3 üncü maddesinde geçen "Madencilik Fonuna" ibareleri "bütçeye" şeklinde , 22 nci maddesindeki "madencilik fonuna en fazla parayı bağışlayana ruhsat verilir" ibaresi " en yüksek bedeli ödemeyi taahhüt edene ruhsat verilir. Bu bedeller bütçeye özel gelir yazılır." şeklinde, 35 inci maddesinde geçen "Madencilik Fonundan" ibaresi "Bakanlık bütçesinden" şeklinde, Geçici 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrasındaki "Madencilik Fonuna en fazla bağışta bulunan ruhsatı almaya hak kazanacaktır" ibaresi "en yüksek bedeli ödemeyi taahhüt eden ruhsat almaya hak kazanacaktır. Bu bedeller bütçeye özel gelir yazılır." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6. – Bu Kanunla veya diğer şekillerde kaldırılan fonların tasfiyesine ilişkin olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya Maliye Bakanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlar yetkilidir.

Turizm Bakanlığı, yurt dışı reklam ve fuar gibi turizm pazarlama işleri için yılı ödeneğinin % 50'sini geçmemek ve Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

MADDE 6. – 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 22 ve 23 üncü maddeleri ile 37 nci maddesinin (B) bendinin 1/a alt bendinde (a) yer alan "ve Turizmi Geliştirme Fonuna yatırılmasına ilişkin konular" ibaresi ile 1/b alt bendi yürürlükten kaldırılmış, 21 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gelecek Yıllara Sari Taahhüt Yetkisi

Madde 21. – Turizm Bakanlığı, yurt dışı reklam ve fuar gibi turizm pazarlama işleri için yılı ödeneğinin % 50'sini geçmemek ve Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla gelecek yıllara sari taahhüt ve sözleşmeler yapmaya yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1. - a) Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan fonların her türlü gelirleri genel bütçe geliri addedilir ve genel bütçe saymanlıklarınca tahsil edilir. Söz konusu gelirlerin tahsili, ilgili kuruluşlarla birlikte Maliye Bakanlığınca da takip edilir. Bu gelirlerin takip ve tahsilinde uygulanacak usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. Söz konusu fonların bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla mevcutları ve nakit bakiyeleri Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına yatırılır ve bu miktarlar bütçeye gelir yazılır.

Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan fonlardan kullanılan kredilerin geri dönüşleri, ilgili mevzuat çerçevesindeki esas ve usuller dahilinde bağlı buldukları kurumlar tarafından vade tarihleri itibarıyla tahsil edildikten sonra 15 gün içerisinde ilgili kurumun merkez saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar, aynı amaçla kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir ve ilgili kurumun bütçesine özel ödenek kaydedilir.

Bu Kanunla ve diğer şekillerde kaldırılan fonlardaki mevcut personel, istekleri halinde, ihtiyaç bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadrolarına naklen atanırlar. Bu kişiler hakkında, 3.4.1998 tarihli ve 4359 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinin iki, üç, dört, altı ve yedinci fıkraları uygulanır. Kaldırılan fonların varsa demirbaşları ile taşınır ve taşınmaz tüm malları bağlı buldukları kurum veya kuruluşa devredilir.

b) Yürürlükten kaldırılan fonların gelirlerini ve varsa ilave ödeneklerini gerektiğinde, bu fonlar tarafından yürütülen hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanlarda kullanılmak üzere, ilgili bakanlığın bütçesinde mevcut veya yeniden açılacak tertiplere kısmen veya tamamen özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu tertiplerdeki ödeneklerden yıl

GEÇİCİ MADDE 1. - A) Bu Kanun ile yürürlükten kaldırılan fonların gelirlerine ilişkin olarak;

a) Bu konularda yeni bir düzenleme yapılmıyaya kadar;

1. 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun 17 nci maddesi uyarınca yabancı tütün ve sigaralardan ithalat sırasında mülga Tütün Fonu adına alınan paralar,

2. 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesi birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca motorlu taşıt araçlarının fenni muayene ücretlerinin beşte biri oranında mülga Çevre Kirliliğini Önleme Fonu adına ayrıca tahsil edilen paralar,

3. 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesi birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca motorlu taşıt alım vergisi tutarının dörtte biri oranında mülga Çevre Kirliliğini Önleme Fonu adına ayrıca tahsil edilen paralar,

4. 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 22 nci maddesi uyarınca, turizm işletmelerine verilecek para cezaları ile hizmete katılma payı olarak mülga Turizm Hizmetlerini Geliştirme Fonu adına tahsil edilen paralar,

5. 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 34 üncü maddesi uyarınca maden ithalat ve ihracatı üzerinden mülga Madencilik Fonu adına tahsil edilmekte olan fon kesintileri,

Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümler çerçevesinde tahsil edilmeye devam edilir ve doğrudan bütçeye gelir yazılır.

b) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan fonlar için, 1.1.2002 tarihinden itibaren tahsil edilecek genel bütçe vergi, resim ve harç gelirlerinden pay ayrılmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

içinde harcanmayan tutarlar, ertesi yıl bütçesine gelir ve ödenek kaydedilir. Bu tertiplerden yapılacak harcamaların kapsamı ile harcama usulleri ve diğer hususlar, kaldırılan fonun bağlı olduğu bakanlık ile Maliye Bakanlığınca müştereken hazırlanıp yürürlüğe konulacak esaslar ile belirlenir. Ancak harcamaların kapsamı, fonların yürürlükten kaldırılan mevzuatları ile belirlenen çerçeveyi aşamaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) (a) ve (b) bendlerinde belirtilenler dışındaki diğer her türlü fon gelirleri de Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam edilir. Ancak bu gelirler genel bütçe geliri addedilir ve tahsilatı yapan kurumlarca bütçeye gelir yazılmak üzere genel bütçe saymanlıklarına aktarılır. Gerektiğinde bu bent kapsamındaki gelirleri bir yandan genel bütçeye veya katma bütçelere özel gelir, diğer yandan fonların devamında yarar görülen hizmetlerinde kullanılmak üzere ilgili kuruluş bütçelerinde açılacak özel tertiplere Maliye Bakanlığınca özel ödenek kaydedilir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

d) Genel bütçeye veya kurum bütçelerine gelir yazılan fon gelirlerinin takip ve tahsili ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte Maliye Bakanlığınca da izlenir ve takip edilir. Bu gelirlerin takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

B) Bu Kanun ve diğer şekillerde kaldırılan fonlarda istihdam edilmekte olan personelden;

a) Memurlar öncelikle fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye, kurumlarının muvafakatı ve ihtiyaç bulunması halinde de Devlet Personel Başkanlığınca belirlenecek diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadrolarına naklen atanırlar.

Söz konusu memurlar, durumlarına uygun bir kadroya atanıncaya kadar her türlü özlük haklarını ilgili kurum bütçesinden ödenmek üzere eski kadrolarına göre almaya devam ederler. Ancak bu süre altı ayı geçemez. Durumlarına uygun yeni bir kadroya atanmaların almakta oldukları her türlü ödemeler dahil net aylık tutarı, eski kadrolarında en son ayda aldıkları her türlü ödemeler dahil net aylık

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

tutarından az ise aradaki fark kapanıncaya kadar tazminat olarak ödenir.

b) Sözleşmeli personelden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen genel ve özel şartları taşıyanlar, istekleri halinde öncelikle fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye, kurumlarının muvafakati ve ihtiyaç bulunması halinde de Devlet Personel Başkanlığınca belirlenecek diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadrolarına üç ay içinde atanırlar.

Bunlar hakkında 3.11.1999 tarihli ve 4460 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin 2,3 ve 4 üncü fıkraları hükümleri uygulanır.

Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak istemeyenler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen genel ve özel şartları taşımayanların sözleşmeleri fesh edilir.

c) Sürekli işçi kadrolarında görev yapan personel, fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye aynı statüde kadrolarıyla birlikte devredilir.

Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak istemeyenlerin her türlü yasal hakları ödenerek kurumlarıyla ilişkileri kesilir.

d) Geçici işçi pozisyonlarındaki personel fonların bağlı olduğu genel veya katma bütçeli idareye geçici işçi statüsünde pozisyonları ile birlikte devredilir.

Bu Kanun hükümlerinden faydalanmak istemeyenlerin her türlü yasal hakları ödenerek kurumlarıyla ilişkileri kesilir.

e) Bu Kanun ve diğer şekillerde kaldırılan fonlara ait kadro ve pozisyonlardan; Bu Kanunun yayımı tarihinde boş olanlar ile yukarıdaki hükümlere göre atamaları yapılmış olan personelden boşalanlar, hiç bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş olup, iptal edilen kadrolar 190 sayılı Kanun Hükmünde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Kararnameye bağlı cetvellerin ilgili bölümünden çıkarılmıştır.

Bu Madde kapsamında memur kadrolarına atanacak personelin durumuna uygun unvan ve derece bulunmaması halinde 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrası dikkate alınmaksızın unvan ve derece değişikliği yapmaya ve mevcut memur kadrolarının yetersiz kalması halinde ise bu sayılar aşılmamak üzere yeni kadrolar ihdas ederek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki cetvelere eklemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

C) Bu Kanunla veya diğer şekillerde kaldırılan fonların;

a) Varsa demirbaşları ile taşınır ve taşınmaz tüm malları bağlı buldukları kurum veya kuruluşa devredilir.

b) Bu Kanunun yürürlük tarihi itibariyle mevcut nakit bakiyeleri ile alacaklarından yapılacak tahsilatları bir yandan bütçeye gelir veya özel gelir kaydetmeye, diğer yandan bütçelerinde mevcut tertiplere ödenek veya açılacak tertiplere özel ödenek olarak kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel ödenek kaydedilen tutarlardan harcanmayan miktarlar ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilir.

c) Yürürlükten kaldırılan fonlardan kaldırılan kredilerin geri dönüşleri, ilgili mevzuat çerçevesindeki esas ve usuller dahilinde bağlı buldukları kurumlar tarafından vade tarihleri itibariyle tahsil edilir ve ilgili kurumun merkez saymanlığı hesabına yatırılır. Yatırılan bu miktarları gerektiğinde bütçeye gelir veya özel gelir, aynı amaçla kullanılmak üzere ilgili kurum bütçelerinde mevcut tertiplere ödenek veya açılacak tertiplere özel ödenek olarak kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel ödeneklerden kullanılmayan miktarlar ertesi yıl

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

bütçesine devren gelir ve ödenek kaydedilebilir. Zorunlu hallerde, kullanılan kredilerin geri dönüşüne ilişkin vade ve faiz şartlarında değişiklik yapmaya, tahsili imkansız hale gelenleri terkin etmeye Maliye Bakanlığının görüşü üzerine ilgili kurumlar yetkilidir.

Söz konusu fonlarla ilgili olarak bütçelerde açılacak tertiplerden veya özel tertiplerden kullanılacak krediler için de bu fıkra hükmü uygulanabilir.

d) Yürüttükleri hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanlar ilgili kurum bütçelerinde bu amaçla açılacak tertiplere konulacak ödenekler ile bu Kanun uyarınca açılması öngörülen özel tertiplere kaydedilecek özel ödeneklerle yürütülür. Bu tertiplerden yapılacak harcamaların kapsamı ile harcama usulleri, kredi verilmesi gereken hallerde kredi verilmesinin şartları, vade ve faiz koşulları ile diğer hususlar, kaldırılan fonun bağlı olduğu bakanlık ile Maliye Bakanlığınca müştereken hazırlanıp yürürlüğe konulacak esaslar ile belirlenir.

e) Yürürlükten kaldırılan fonlarla ilgili genel ve katma bütçelerden yapılacak harcamalarda verile emrine eklenecek belgeleri belirlemeye, gerektiğinde yeni hesaplar açmaya ve yardımcı defterler ihdas etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

D) Bu Kanunla veya diğer şekillerde kaldırılan fonların tasfiyesine ilişkin olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya ilgisine göre Maliye Bakanı ve/veya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 7. – Bu Kanun 1/1/2002 tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7. – Bu Kanun 1/1/2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
<i>D. Bahçelli</i>	<i>H. H. Özkan</i>	<i>M. Yılmaz</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Önal</i>	<i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	<i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	<i>F. Bal</i>	<i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>M. Yılmaz</i>	<i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	<i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Gemici</i>	<i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	<i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>F. Ünlü</i>	<i>Prof. Dr. A. Çay</i>	<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
<i>S. Çakmakoğlu</i>	<i>S. Tantan</i>	<i>İ. Cem</i>
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
<i>S. Oral</i>	<i>M. Bostancıoğlu</i>	<i>K. Aydın</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı V.	Tarım ve Köy İşleri Bakanı
<i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	<i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	<i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı	En. ve Tab. Kay. Bakanı
<i>Y. Okuyan</i>	<i>A. K. Tanrıkulu</i>	<i>M. C. Ersümer</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı	Orman Bakanı
<i>M. İ. Talay</i>	<i>E. Mumcu</i>	<i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı	
	<i>F. Aytekin</i>	

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 402)

**Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin
Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim,
Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.1/101-597/4492

15.9.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arz Bakanlar Kurulunca 30.7.1999 tarihinde kararlaştırılan "Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bilent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, uzun yıllar ileri ve gelişmiş bir yasal düzenleme olarak, Türkiye'nin fikrî haklar alanındaki ihtiyaçlarının çoğunu karşılamıştır.

Ancak, kırk yılı aşan bir süre içinde dünyada ve Türkiye'de önemli değişiklikler meydana gelmiş ve söz konusu Kanun ihtiyaçların gerisinde kalmaya başlamıştır.

21 inci yüzyıla girerken, çağdaş teknolojideki her gelişme, yaratıcı ifade biçimi açısından yeni imkânlar sunmaktadır. Her gelişme beraberinde yeni hukukî dengelerin oluşturulması zorunluluğunu da getirmektedir. Uluslararası anlaşmalar bu değişimlerin bir sonucu olarak meydana gelmektedir. Uluslararası anlaşmalara imza koyan ülkeler iç hukuklarını bu değişim ve gelişmelere paralel olarak ve bu anlaşmalara uyum sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadırlar.

Bu nedenle, ilk olarak 1983 yılında, 2936 sayılı Kanunla 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun bazı maddeleri değiştirilmiştir.

Daha sonra ise, Gümrük Birliği çerçevesinde 1/95 sayılı AT-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı Ek No. 8'de yer alan yükümlülüklerimiz doğrultusunda, Konsey Direktiflerine uyum sağlamak amacıyla 12.6.1995 tarihinde yürürlüğe giren 4110 sayılı Kanunla bazı değişiklikler yapılmıştır.

4110 sayılı Kanunun kabulünden sonra, "İrâci Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesine" ve "Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinde Değişiklik Yapan ve 1979'da Tadil Edilen Paris Metnine" Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkındaki Kanunlar 12.7.1995 tarihli ve 22341 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yeniden teknik düzeyde yapılan çalışmalar sonucunda, Kanunun bazı maddelerinin yukarıda sözü edilen uluslararası sözleşmelerle uyumsuz olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, mevcut Kanunun bazı maddelerinde de, toplumumuzun kültür ve sanatla ilgili kesimlerinin eleştirilerine yol açan, eksikliklerin bulunduğu saptanmıştır.

1995 yılında gerçekleştirilen düzenlemelere rağmen, ihlallerde verilen cezaların yeterli ve caydırıcı olmaması nedeniyle fikri hakların yeterince korunamadığı hususunda gerek sektörel bazda gerekse uluslararası düzeyde mevcut Kanuna yönelik ciddi eleştiriler yapılmıştır.

Bu bağlamda, yukarıda sözü edilen ulusal ve uluslararası ihtiyaçlar nedeniyle aciliyet arz eden hususlarda gerekli değişikliklerin yapılması amacıyla bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Canlandırmayı yapan animatörün eserin yaratılmasındaki önemli ve vazgeçilmez katkısı sebebiyle, eser sahibi sayılması amacıyla 8 inci maddenin beşinci fıkrası ile son fıkrasında değişiklik yapılmıştır.

Dağıtım fiili, bir yayma hakkı olduğundan aynı maddenin son fıkrasındaki "dağıtımına" ibaresi "yayılmasına" olarak değiştirilmiş, ayrıca, sinema eserlerinin işaret, ses ve görüntü nakil ve tedarık yarayan araçlarla yayınlanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Madde 2. - 4110 sayılı Kanun ile değişik 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunuyla 70 yıl çıkarılan koruma süresine paralellik sağlamak amacıyla 19 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki koruma süresi 70 yıl olarak değiştirilmiştir.

Madde 3. - Mevcut Kanundaki 23 üncü madde, 92/100/EEC sayılı Konsey Direktifi ile uyumlu olarak yeniden ele alınarak düzenlenmiş ve ödünç verme hakkı eser sahibinin genel olarak sahip olduğu yayma hakkı çerçevesinde belirtilmiştir. Ödünç verme hakkı eser sahibinin sahip olduğu haklar içerisinde önemli bir konuma sahiptir. Ödünç verme hakkına mevcut Kanunda yer verilerek uluslararası hukuka teknik düzeydeki uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, yurt dışında eser sahibinin izni olmadan çoğaltılan nüshaların yurt içine ithalata açıkça fikri hakların ihlalini teşkil etmektedir ve bu fiilin mevcut Kanunun 76 nci maddesi uyarınca cezalandırılması öngörülmektedir. Ancak, 23 üncü maddenin birinci fıkrasında geçen "kendi izni olmadan yapılan nüshaların ithalini yasaklama hakkı münhasıran eser sahibinindir" ifadesi mevcut Kanunun ruhuna ters düşen anlaşılmalara neden olmaktadır.

Bu nedenle, 23 üncü maddenin birinci fıkrası yeniden düzenlenirken bu ifade madde metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca, yurt dışında eser sahibinin izni ile çoğaltılmış nüshaların ithal edilmesine mevcut Kanunla izin verilmektedir. Ancak, ithal edilmiş nüshaların yurt içine yayını ve yararlanma hakkı eser sahibinin iznine tabidir. 23 üncü madde paralel ithalatı doğrudan yasaklamamakla birlikte ithal edilen nüshaların yurt içindeki yayını eser sahibinin iznine tâbi kıldığından, bir anlamda paralel ithalatı kontrol etmektedir. Ancak, uygulama sırasında madde iyi anlaşılmadığı için karışıklıklara ve değişik yorumlara yol açmaktadır. Bu sebeple, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesi, yapılan düzenleme ile daha anlaşılır hale getirilmiştir.

Uygulamada sorunların ortaya çıkmasının engellenmesi amacıyla, ödünç verme ile ilgili düzenlemelerin Kültür Bakanlığı tarafından çıkartılacak yönetmelikle yapılması da madde metninin sonuna eklenen fıkra ile hükme bağlanmıştır.

Madde 4. - Mevcut Kanunun 25 inci maddesinin tamamen değiştirilmesi ile eserlerin radyo-televizyon, dijital ortam, uydu, kablo gibi her türlü teknik tesis vasıtasıyla yayınlanmasında yayın hakkı münhasıran eser sahibine tanınmıştır. Eser sahibinin mali haklarından biri olan ve mevcut Kanunda yer alan radyo ile yayın hakkı günün teknolojik gelişmelerinden kaynaklanan ihtiyaçla yeniden düzenlenmiştir.

Madde 5. - Mevcut Kanunun 29 uncu maddesindeki koruma süreleri aleniyet tarihinden itibaren 70 yıldır. Yapılan değişiklikle, sinema eserlerinde koruma süresi hayatta kalan son eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl olarak tespit edilmiştir. El işleri, küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserlerindeki koruma süresi ile yine eser sahibinin yaşamı boyu ve ölümünden itibaren 70 yıl olarak belirlenmiştir.

Madde 6. - Mevcut Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki temsil serbestisinin koşulları yanlış anlamaya elverişli olduğundan kötü niyetli kullanıma engel olmak için bu serbestinin daraltılarak kâr amacı gütmeksizin eğitim ve öğretim faaliyetlerine hasredilmesi gerekmektedir. Yapılan düzenleme ile temsil serbestisinin eser sahibinin iznine bağlı olması hükme bağlanmıştır.

Madde 7. - Mevcut Kanunun, telif hakları konusunda tartışma yaratan röportaj ile ilgili 37 nci maddesi yeniden düzenlenmiş ve röportaj yapanların telif hakkına konu olan eserlerden yararlanmasında, eser sahiplerinin haklarına zarar verecek girişimlerini önleyecek yeni bir hüküm getirilmiştir. Böylece uluslararası mevzuatta röportaj ile ilgili hükümlere uyum sağlanmıştır.

Madde 8. - Mevcut Kanunun, bestekârlara tanınan haklarla ilgili 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, güftelerin kullanımında eser ve/veya hak sahibinin yazılı izni alınması şartı getirilmiştir. Bu düzenlemeyle, Kanunun genelinde eserlerin kullanımı ile ilgili genel hükümlere uyum sağlanmıştır.

Madde 9. - Mevcut Kanunun, plak, video kasetleri ve ses kasetlerinin umumî mahallerde kullanımını ile ilgili 41 inci maddesi, ses ve görüntü taşıyıcılarından meydana gelen teknolojik gelişmeler nedeniyle taşıyıcı ortamların farklılaşması göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca, yayın kuruluşları arasında eşitlik sağlamak amacıyla ikinci fıkrada yer alan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 10. - Mevcut Kanunun son fıkrasına "ve komşu hak" ibaresi eklenerek, komşu hak sahiplerinin de meslek birliği kurabilecekleri ve Türk uyruklu komşu hak sahiplerinin haklarının kendileri ve ilgili meslek birlikleri tarafından takip edilebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 11. - Günümüzün teknolojik imkânları ve ileride geliştirilmesi muhtemel teknolojiler ile yayın araçlarının çeşitlenmesi göz önünde bulundurularak mevcut Kanunun radyo-televizyon yayınlarında telif hakları ile ilgili 43 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve telif hakkı ödeme usul ve esaslarının Kültür Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeyle, iletişim araçlarıyla yayımlanan eserlerde eser ve komşu hak sahiplerinin haklarının korunması ile ilgili usullerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 12. - Mevcut Kanunun 44 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, boş video kaseti, ses kaseti, kompakt disk, bilgisayar disketinin yanısıra fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazın imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde beşi geçmemek şartıyla kesinti yapılması hususunda düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile Kanunda sayılan eser grupları arasında mevcut olan eşitsizlik giderilecek ve her eser grubundaki eser sahiplerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Söz konusu kesintilerin 3/4'ü özel kopyalama miktarları gözönünde bulundurularak hak sahiplerine dağıtılmak üzere ilgili meslek birliklerine aktarılacaktır. Bu şekilde tüm meslek birliklerinin etkin bir hak takibi yapabilmesi mümkün olacaktır.

Ayrıca, yapılacak olan toplam kesintilerden, Kültür Bakanlığınca kültürel ve sosyal amaçlarla ve fikrî haklara tecavüzün önlenmesi için kullanılacak 1/4 oranındaki miktarın kullanım usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla yönetmelik çıkarılması hükme bağlanmıştır.

Madde 13. — Eserin izinsiz kullanımını halinde hak sahibinin uğradığı zararın tazmin edilmesi ile ilgili olarak mevcut Kanununun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, bu fıkra-
da kullanılan “rayiç bedel itibarıyla” ifadesi yerine daha belirleyici bir kriter getirilmesi amaçlan-
mış ve yine aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen “üç kat fazlasını” ifadesiyle de paralellik sağlan-
ması amaçlanmıştır. Ayrıca, uygulanacak bedelin takdiri mahkemelere bırakılmıştır.

Madde 14. — Fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralelliği sağlamak ve uluslararası söz-
leşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS (Ticarette Bağ-
lantılı Fikrî Mülkiyet Hakları) metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak ce-
zaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mev-
cut Kanununun manevî haklara tecavüz ile ilgili hükümlerini düzenleyen 71 inci maddesinin son fık-
rasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 15. — Fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralelliği sağlamak ve uluslararası söz-
leşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS metninin 61 in-
ci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına iliş-
kin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanununun manevî haklara tecavüz ile ilgili
hükümleri düzenleyen 72 nci maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para ceza-
larının artırımına gidilmiştir.

Madde 16. — Güntümüz teknolojik gelişmelerinin bir sonucu olarak büyük emekler verilerek ha-
zırlanan eserlerin kolayca kopyalanması ve bu anlamda büyük oranda haksız kazançların sağlanma-
sı, bu haksız kazançlar etrafında yasa dışı örgütsel grupların ortaya çıkması bir sosyal problemi de
birlikte getirmektedir.

Bu sebeplerle ve uluslararası sözleşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet hak-
larını düzenleyen TRIPS metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak ceza-
ların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut
Kanununun diğer suçlarla ilgili hükümleri düzenleyen 73 üncü maddesinin son fıkrasında yapılan dü-
zenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 17. — Mevcut Kanununun, kovuşturma ile ilgili 75 inci maddesinin başlığı ve üçüncü ve
dördüncü fıkraları değiştirilmiştir.

Yapılan bu değişikliklerle; tecavüze maruz kalan hak sahiplerinin haklarını en kısa sürede el-
de edebilmelerini sağlamak için Meşhûd Suçların Muhakeme Usulü Kanununun ilgili maddelerine
atıfta bulunulmuş ve ihlallerde caydırıcılığı sağlamak amacıyla suçun tekrarı halinde cezaların bir
kat artırılması hükme bağlanmıştır.

Madde 18. — Fikrî hakların özel ihtisas gerektiren bir alan olması sebebiyle mevcut Kanunun
76 nci maddesinde yapılan değişiklikle; bir yerde asliye mahkemesinin birden fazla dairesi varsa
görevin (1) numaralı asliye mahkemesine verilmesi hususunda düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme ile fikrî haklarla ilgili davalarda mevcut asliye mahkemelerinin (1) numaralı da-
irelerinin ihtisaslaşmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 19. — TRIPS metninin 51 inci maddesine uygun olarak mevcut Kanununun ihtiyatî tedbir-
ler ile ilgili 77 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir.

77 nci maddenin başlığı “II-İhtiyatî tedbirler ve gümrüklerde geçici olarak el koyma” şeklinde
değiştirilmiş ve gümrüklerde geçici olarak el koyma ile ilgili hükümleri düzenleyen iki fıkra mad-
de metninin sonuna eklenmiştir.

Bu fıkralarla, eser üzerindeki veya komşu haklara tecavüz oluşturması nedeniyle yaptırım gerektiren nüshalara gümrük idareleri tarafından ihtiyatî tedbir niteliğinde el konulması, bu tedbirin esas dava açılmaması veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmaması halinde en fazla on iş günü sonunda ortadan kalkması hükme bağlanmıştır. Böylece, korsan ve kaçak ürünlerin ithalatının ve ihracatının engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 20. — Mevcut Kanunun komşu hakları düzenleyen 80 inci maddesi, uluslararası sistemle uyum açısından bazı eksiklikler taşımaktadır. Bunları ortadan kaldırmak amacıyla, Avrupa Konseyi'nin 92/100/EEC sayılı Direktifine uygun olarak maddeye tanımlayıcı ibareler eklenmiştir. İceracı sanatçıların hakları arasına ödünç verme hakkı da eklenmiştir. Ayrıca, ses taşıyıcıları yapımcıları için de ödünç verme hakkı bu madde ile tanınmıştır.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek ve komşu hak sahiplerinin haklarına tecavüzleri önlemek amacıyla, 80 inci maddenin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 21. — Eserleri çoğaltanların uyacakları usul ve esasların belirtilmesi amacıyla 81 inci madde yeniden düzenlenmiştir. Bu bağlamda, bandrol verilmesi ile ilgili usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan, bandrol gelirlerinin kullanılması ve fikrî mülkiyet ihallerinin önlenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi, ilgili personelin eğitimi ve bifiçlendirilmesi ve konu ile ilgili eğitim toplantılarının ve programlarının düzenlenmesi gibi fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ile ilgili hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla; maddede belirtilen yazılı izinleri ve bandrolü almadan işaret, resim ve ses tekrarına yarayan alet veya yöntemlerle eserleri çoğaltan veya yayanlar hakkında hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Madde 22. — Mevcut Kanunun 82 nci maddesinin hükümlerinin daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla madde metninde yer alan maddî hatalar giderilmiştir.

Ayrıca, 82 nci maddenin beşinci fıkrasında icracı sanatçılar ve altıncı fıkrasında ses taşıyıcıları yapımcılar ile ilgili koruma süreleri Roma Sözleşmesinin ve GATT-TRIPS metninin ilgili hükümlerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 23. — Mevcut Kanundaki ek 2 nci madde, koruma sürelerinin komşu haklar, sinema eserleri, bilgisayar programları ve veri tabanları bakımından, Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanmasını hükme bağlamaktadır.

Koruma süreleri, eserlerin ortaya çıkmasıyla yani tespit edilmeleri ya da aleniyet kazanmalarıyla başlar. Koruma sürelerinin başlangıcının, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanması, 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Kanunda daha kısa koruma süresine tâbi olan eserlerde örneğin sinema eserlerinde eşitsizlik yaratmaktadır.

Bu sebeple, sinema eserlerinin bazıları yaşamı 70 yıllık koruma süresine tâbi iken, bazı sinema eserleri de bu süreye göre oldukça kısa olan 20 yıllık koruma süresine tâbi olmaktadır. Bu durum ülkemizin taraf olduğu Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinin 7 nci ve 18 inci maddelerine aykırıdır.

Ayrıca, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 12.6.1995'ten önce yapılmış ve menşe ülke-
de daha fazla koruma süresine sahip sinema eserleri de mevcut ek 2 nci madde ile ülkemizde daha
kısa süreli korunmaktadır. Bu husus, uluslararası düzeyde de, eleştirilere neden olmaktadır.

Ek 2 nci maddede yapılan düzenlemeyle, eserin oluşturulması sürecinde, korumaya esas teşkil
eden koruma şartının (tespit kriteri ya da aleniyet kriteri) gerçekleştiği tarihler itibarıyla koruma sü-
resi başlatılmış ve böylece geçmişe dönük bir koruma sağlanarak, ulusal ve uluslararası eleştirile-
rin giderilmesi ve uluslararası mevzuata uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, tüm eser kategorilerini kapsayan bu düzenleme ile eserler arasında koruma süreleri iti-
barıyla var olan eşitsizlik de giderilmiştir.

Madde 24. - 5346 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan hükümlerinin açıklanması maksadıyla
düzenlenmiştir. Bu bağlamda :

a) Mevcut Kanuna göre tercüme eserler işlemlerle ilgili 6 nci madde kapsamındadır. Dola-
yısıyla, tercüme eserler de mevcut Kanunun koruma süreleri ile ilgili hükümlerine tâbidir. Bu se-
beple, Türkçeye tercüme hususunda koruma süreleri ile ilgili 28 inci madde yürürlükten kaldırılmış-
tır.

b) Mevcut Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yayımlanması veya" iba-
resi bu maddede düzenlenen hususî menfaat mülahazasıyla ilgili sınırlamaların kapsamını olması
gerekenden daha fazla genişletmiştir. Yayımlama fiilinin, eser sahibinin malî haklarından biri olan
çoğaltma hakkının kapsamında yer alan fiil olması sebebiyle uygulamada sorunlar yaratacağı endi-
şesiyle bu ibare madde metninden çıkarılmıştır.

Geçici madde - Bu Kanuna eklenen geçici madde ile; mevcut Kanunda yer alan "Kültür ve Tu-
rizm" ibarelerinin "Kültür" olarak değiştirilmesi hükmüne bağlanmıştır.

Madde 25. - Yürürlük maddesidir.

Madde 26. - Yürütme maddesidir.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

10.4.2000

Esas No. : 1/538

Karar No. : 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarı-
sı (1/538)" Komisyonumuzun 21 Ekim 1999 tarihli Birleşiminde görüşülmüştür. Tasarının mahiye-
ti, fikrî haklar alanındaki uluslararası sözleşmelerin incelenmesini ve teknik bir çalışmanın yapıl-
masını gerekli kılmıştır. Bu sebeple Tasarının bir Alt Komisyonunda değerlendirilmesine karar veril-
miştir. Bu tarihte kurulan Alt Komisyon teknik düzeyde 17 kez toplanmış ve çalışmalarını 29 Şu-
bat 2000 tarihinde tamamlamıştır.

Komisyonumuz konu ile ilgili olarak 8, 22-23 Mart 2000 tarihlerinde yaptığı üç toplantıda Alt
Komisyonun raporunu ve hazırladığı 40 maddelik Tasarısını benimsemiş, görüşmelerinde de bu ra-
poru esas almıştır.

Üç Komisyonumuzun bu toplantılarına Hükümeti temsilen Kültür Bakanı İstemihan Talay
Başkanlığında Bakanlık yetkilileri ile Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı,

Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu temsilcileri ile bazı meslek birlikleri temsilcileri de katılmışlardır.

Komisyonomuzca görüşmelere esas alınan Alt Komisyon Raporu incelendiğinde; Alt Komisyonca gerçekleştirilen 17 toplantıda kamu kesiminin, Meslek Birliklerinin ve konu ile ilgili akademisyenlerin görüşlerinden yararlandığı ve genel olarak ilgili kesimlerin uzlaştığı bir çalışmanın yapıldığı anlaşılmıştır.

Komisyonomuzun, Alt Komisyonun hazırladığı metne bir madde daha ilave ederek kabul ettiği metin ile Tasarının geneli hakkındaki görüşleri, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler ile gerekçeleri aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

I. TASARININ GENELİ HAKKINDA AÇIKLAMA :

Komisyonomuzun kabul ettiği ve 41 maddeden oluşan nihai metin, mevcut Kanunun 44 maddesini değiştirmektedir.

Tasarıda yer alan ve gündemde olan (elektronik ticarete ilişkin düzenleme, korsanlığın önlenmesi amacıyla cezaların ertelenemez olmasının sağlanması, eserlerin geriye dönük olarak korunması ve bandrol uygulaması) maddelere ilişkin açıklayıcı bilgiler aşağıda özetlenmiştir :

Eser sahibinin mali haklarına ilişkin 22, 23 ve 25 inci maddelerde yapılan değişikliklerle, teknolojik gelişmeler ve uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak çoğaltma ve yayma hakları yeniden tanımlanmış, elektronik ticaret aracılığıyla eserlerin satışının eser sahibine tanınan münhasır bir hak olduğu konusunda ve internet yoluyla eserlerin topluma iletilmesine izin verme ve yasaklama hakkının eser sahibinde olduğuna ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Eser sahibinin manevî ve malî haklarına tecavüz edenler hakkında uygulanacak cezaları düzenleyen 71 ve 72 nci maddelerdeki cezalar dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezası şeklinde tespit edilmiştir. 73 üncü maddede yapılan değişiklik ile bu maddede öngörülen fiilleri işleyenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 50 milyar liraya kadar ağır para cezası uygulanması uygun görülmüştür.

Uluslararası Sözleşmeler ve Konsey Direktiflerinde yer alan fikri haklar alanındaki son gelişmeler dikkate alınarak, 80 inci madde "Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar" başlığı ile yeniden düzenlenmiştir. Bu maddede komşu hak sahiplerinin yanı sıra film yapımcılarının sahip oldukları haklar ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Tasarıda mevcut Kanunun bandrol uygulamasına ilişkin 81 inci maddesinde değişiklik yapan düzenlemeyle, ihlali oluşturan durumlar bentler halinde sayılmıştır. Bu şekilde ihlal halleri açıkça tanımlanmıştır. Caydırıcılığın sağlanması için, hapis cezalarının paraya çevrilmemesi ve ertelenemez olması amacıyla bu maddedeki cezalar, dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezası olarak düzenlenmiştir.

Ek madde 2'de yapılan düzenleme ile 1995 öncesi yapılan sinema eserlerinde sinema eseri sahibi olarak kabul edilen yapımcıların eserlerinin geriye dönük olarak korunması sağlanmıştır. Bu düzenleme ile, bu tarihten önce yapılan sinema eserlerinin televizyon kuruluşlarında kullanılması halinde 1995 öncesi eser sahibi kabul edilen sinema eseri yapımcılarının bu kullanıma ilişkin ücret almaları sağlanacaktır.

5846 sayılı Kanuna ek 4 üncü madde ilave edilmiştir. Bu düzenlemeyle, elektronik ticaret de dahil olmak üzere eserlerin ticarî dolaşımında eserler, fonogram ve icralar üzerinde hak sahibi olan kişilere ilişkin bilgilerin hak sahiplerinin belirlediği şekilde korunmasına yönelik tedbirler getirilmiştir.

Yine, 5846 sayılı Kanuna ek 5 inci madde ilave edilmiştir. Bu düzenlemeyle, Türk kültürünün önemli bir bölümünü oluşturan fikir ve sanat eserlerinin gelecek nesillere aktarılmasını teminen bu eserlerin çoğaltılmış nüshalarının Kültür Bakanlığı tarafından derlenmesi amaçlanmıştır.

II. KOMİSYONUMUZCA TASARI ÜZERİNDE YAPILAN KABUL, İLAVE VE DEĞİŞİKLİKLER İLE GEREKÇELER :

Madde 1. — TBMM Başkanlığına sunulan 26 Maddelik Tasarıda bulunmamakla birlikte, 5846 sayılı Kanunun amacının; "fikir ve sanat eseri sahipleri ile icracı sanatçıların, fonogram yapımcılarının, radyo-televizyon kuruluşlarının ve film yapımcılarının manevî ve malî haklarını korumak, fikir ve sanat ürünlerinden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmek" olduğunun hükme bağlanması amacıyla, mevcut Kanunun 1 inci maddesini düzenleyen değişiklik Tasarıya eklenmiştir.

1 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 2. — TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, 5846 sayılı Kanunun Kapsamının; fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile icracı sanatçıların, fonogram yapımcılarının, radyo-televizyon kuruluşlarının ve film yapımcılarının manevî ve malî haklarını, bu haklar üzerindeki tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunun tespit edilmesi, aynı Kanunda geçen eser, eser sahibi, işleme eser, derleme eser, tespit, fonogram, bilgisayar programı, arayüz, araislerlik, bağlantılı haklar, komşu haklar ifadelerinin tanımlanması amacıyla, mevcut Kanunun 1 inci maddesinden sonra iki madde ekleyen değişiklik metni Tasarıya ilave edilmiştir.

2 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 3. — Mevcut Kanunun 5 inci maddesinde düzenlenen sinema eserleri tanımı oldukça dar kapsamlıdır. Bu bağlamda, sinematografik teknikle yapılmış, bedîî, teknik, öğretici ve ilmi mahiyetteki tüm görsel-işitsel nitelikli yapımları kapsayacak biçimde, eserin, tespit edildiği materyale bakılmaksızın mevcut ve ileride geliştirilebilecek teknik cihazlarla gösterilebilme unsuru da gözönüne alınarak, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, yapılan son düzenlemede madde metni tümüyle değiştirilmiştir. Bu düzenlemeyle, sinema eseri tanımının teknolojik gelişmelere ve uluslararası mevzuata uyum sağlaması amaçlanmıştır.

3 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 4. — Mevcut Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının 11 inci bendinde yapılan değişiklikle, TRIPS Metni madde 10/2 nin gerektirdiği şekilde "ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki" ibareleri eklenmiş ve böylece derleme sonucu ortaya çıkan veri tabanlarının diğer seçme ve toplama eserlerden ayırdedilmesi amaçlanmıştır.

6 ncı madde "Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle müstakil olmayan fikir ve sanat mahsullerini" işleme eser olarak kabul etmektedir. Ayrıca, mevcut Kanunun, malî haklarla ilgili bölümünde yer alan "işleme hakkı" başlıklı maddesi, "bir eserden, onu işleme suretiyle faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir" hükmünü amirdir.

İşleme eserlerin vücuda getirilmesi, asıl eser sahibinin iznine bağlıdır. Asıl eser sahibi işleme hakkını devrettiği takdirde işleme eser ortaya çıkar. Bu sebeple, 6 ncı maddenin son fıkrasının başına eser sahibinin haklarına hâle getirmemek şartı eklenmiştir.

4 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 5. — Mevcut Kanunun "Eser sahibi" başlıklı İkinci Bölümündeki 8 inci maddesinde yer alan ve genel olarak malî haklarla ilgili düzenlemeleri içeren hükümlerin Kanunun sistematığı açısından mevcut Kanunun 18 inci maddesine aktarılması uygun görülmüştür.

Bu bağlamda, mevcut Kanunda eseri tanımlayan, "sahibinin hususiyetini taşıyan" ve "fikir ve sanat mahsulü" ifadeleri ile paralellik sağlanarak, eseri meydana getirme fiilinin kişisel bir eylem olduğu hususuna açıklık kazandırılmıştır. Ayrıca, canlandırma tekniği ile yapılmış sinema eserlerindeki vazgeçilmez katkısı nedeniyle, animatör ve senaryo yazarının yanı sıra diyalog yazarı da birlikte eser sahipleri arasında sayılmıştır.

Mevcut Kanunun 8 inci maddesinde tüzel kişilikle ilgili düzenlemeler, hazırlanan Tasarıda 5846 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile 18 inci maddesine aktarılmıştır. Bu şekilde, birlikte eser sahibi olabilme şartları ile ilgili düzenleme 10 uncu maddede, hakların kullanılması ile ilgili düzenleme 18 inci maddede gerçekleştirilmiştir.

5 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 6. — Eseri yaratan gerçek kişilerdir, ancak kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve bu kurumlar adına eserler meydana getiren gerçek kişilerin eser sahibine tanınan mütahhas hakları kullanmasında pratikte sorunlar yaşanmaktadır. Bu sebeple, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, birden fazla kimsenin iştirakiyle meydana getirilen eserler üzerindeki hakların eser sahiplerini bir araya getiren gerçek veya tüzel kişilerce kullanılabilmesine ilişkin mevcut Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişiklik Tasarıya ilave edilmiştir.

6 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 7. — Bilindiği üzere, çağdaş dünyada fikri hakların önemi giderek artmaktadır. Gelişmiş ülke ekonomilerinin gayri safi milli hasılasının büyük bir bölümünü fikir ve sanat eserleri üretimi oluşturmaktadır. Bilgisayar programları, bilgisayar oyunları, sinema ve müzik eserleri gibi eserler günümüzde yoğun bir şekilde ticarete konu olmaktadır. Bu sebeple, Kanunla koruma altına alınan eserlerin kayıtlı olması ve koruma şartlarının oluşturulması gereklilik arz etmektedir. Eser sahiplerinin haklarının korunması, onların yaratıcılıklarını teşvik edecek ve bu şekilde daha fazla nitelikli ürünün ortaya çıkması sağlanacaktır. Dolayısıyla, ticarete konu olan fikir ve sanat eserlerini üretenlerin eser sahipliklerinin ve mali haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin kayıt altına alınması, eser sahiplerinin, ticarî dolaşımdaki eserleri ile ilgili ortaya çıkabilecek sorunlarda ispat kolaylığı sağlanması bakımından önemlidir.

Bu bağlamda, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı Metnine eklenen değişiklik maddesiyle mevcut Kanunun 13 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile hak ihdası amacı taşımaksızın eser sahipliğinin belirlenmesi hususunda ispat kolaylığı sağlanması ve mali hak devirlerinin izlenmesi amacıyla oluşturulacak kayıt-tescil sistemi ile Türkiye'de etkin bir fikri mülkiyet sistemi kurulması sağlanacaktır.

7 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 8. — Mevcut Kanunun 14 üncü maddesi eser sahibinin manevî haklarından biri olan "Umuma Arz Selahiyetini" düzenlemektedir. Madde metninin üçüncü fıkrasının 2 nci ve 3 üncü cümleleri "Bu haktan sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı mahfuzdur." hükmünü amirdir.

Mevcut metindeki bu düzenleme, yukarıda bahsi geçen iki cümlelerin madde metninin tümünü mü yoksa üçüncü fıkrayı mı kapsadığı açık değildir. Söz konusu düzenleme, sözleşme ile malî haklardan çoğaltma ve yayma haklarının devredilmesi durumunda uygulamada karışıklığa yol açmaktadır.

Bu bağlamda, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, söz konusu madde'nin son fıkrasını yeniden düzenleyen madde metni Tasarı Metnine ilave edilmiştir. Bu şekilde,

eserin umuma arz edilmesi ve yayımlanma tarzı, hususunda eser sahibi yazılı izin vermiş olsa bile, bu tarz eser sahibinin şeref ve itibarını zedeleyecek mahiyette ise eser sahibinin eserinin umuma arzını ve yayımlanmasını menetme yetkisini kullanabileceği ve menetme yetkisinden sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçilemeyeceği hususuna açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

8 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 9. — Mevcut Kanunun 16 ncı maddesi eser sahibinin manevî haklarından biri olan "Eserde Değişiklik Yapılmasını Menetmek" hakkı ile ilgili hükümleri düzenlemektedir.

TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı metnine eklenen değişiklik maddesi ile, mevcut Kanunun 16 ncı maddesinin son fıkrası yeniden düzenlenmiş ve eser sahibi kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirmeleri menedebileceği hükme bağlanmıştır. Devredilen malî hakların kullanımı sırasında uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların giderilebilmesi için menecune yetkisi eser sahibinin şeref ve haysiyeti ile ilgili son fıkra ile sınırlandırılmıştır.

9 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 10. — Tasarıya eklenen ve Mevcut Kanunun 17 nci maddesinde yapılan değişiklikle, söz konusu Kanunun "Güzel Sanat Eserleri" başlıklı 4 üncü maddesinin 1 inci ve 2 nci bendlerinde sayılan yağlı ve suluboya tablolar, güzel yazılar, gravürler, tezhipler, heykeller, kabartma ve oymalar gibi güzel sanat eserleri ile el yazmaları gibi eserlerin satılması durumunda bu eserlerin orijinal ve tek olmaları nedeni ile eser sahibinin malik ve zilyete karşı sahip olacağı istisnâî hakları düzenlenmiştir. Bu düzenleme, 5846 sayılı Kanunun "Güzel Sanat Eserlerinin Satış Bedellerinden Pay Verilmesi" başlıklı 45 inci maddesi ile de paralellik arz etmektedir.

10 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 11. — Malî ve manevî hakları kullanma yetkisi münhasıran eser sahibine aittir ve bu haklara ilişkin koruma süreleri Kanun genelinde ve Bern Sözleşmesinin mükerrer 6 ncı maddesinde olduğu gibi birbiriyle paralellik arz etmektedir. Ayrıca, 1995 yılında 4110 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile koruma süreleri eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümünden itibaren 70 yıl olarak tespit edilmiştir. Bu bağlamda, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı metnine eklenen değişiklik maddesi ile 18 inci madde yeniden düzenlenmiş ve malî hakları kullanma yetkisinin eser sahibine ait olacağı hususu açıkça belirtilmiştir.

Ayrıca, mevcut Kanunun "Eser Sahibi" başlıklı 8 inci maddesinde yer alan malî haklara ilişkin düzenlemeler, bu bölüme aktarılmış, Kanunun sistematığının bozulmaması bakımından maddenin üst başlığı "III. Hakların Kullanılması" şeklinde değiştirilmiş ve sonraki üst başlıklar buna göre teelsül ettirilmiştir.

Mevcut Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak, tüzel kişilerin çalıştırdıkları kişiler tarafından yaratılan eserler üzerindeki manevî ve malî haklar kullanılabilceği de hükme bağlanmıştır.

11 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 12. — Bern Sözleşmesinin mükerrer 6 ncı maddesinde de belirtildiği gibi mevcut Kanunun genelinde eser sahibine tanınan manevî haklar malî hakların devamı süresince devam etmektedir. Bu bağlamda 4110 sayılı Kanun ile değişik 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunuyla 70 yıla çıkarılan koruma süresine paralellik sağlamak amacıyla 19 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki koruma süresi 70 yıl olarak değiştirilmiştir.

12 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 13. — Mevcut Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca işlenmeler de eser kabul edilmektedir. Diğer taraftan, aynı Kanunun 20 ve 21 inci maddeleri uyarınca bir eserden her ne şekilde ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Bu durumda, eser sahibi eserini işleme veya eserinin herhangi bir biçimde işlenmesine izin verme hakkına da sahiptir. Eser sahibinin izniyle bir eseri işleyen ve bu nedenle işlenme eser sahibi olan kişi de asıl eser sahibinin haklarına halel getirmemek kaydıyla, işlenme eseri üzerindeki malî hakları asıl eser sahibi gibi kullanma yetkisini haizdir. Bu sebeple, tekrardan kaçınmak, hak silsilesinde karışıklığa yol açmamak amacıyla, işlenmelerin de eser olması sebebiyle, TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, 22 ncı maddenin birinci fıkrasını yeniden düzenleyen madde metni Tasarı Metnine ilave edilmiştir.

Ayrıca, söz konusu fıkra yeniden düzenlenirken, teknolojiadaki değişiklikler neticesinde ortaya çıkan yeni gelişmeler gözönüne alınarak, eserin kaydedildiği materyallerin ve çoğaltma yöntemlerinin farklılaşması nedeniyle bu fıkraya “herhangi bir şekilde ya da yöntemle”, “doğrudan ya da dolaylı” ibareleri eklenerek çoğaltma fiilinin tanımına açıklık getirilmiştir.

Bu değişiklik, taraf olunan Bern Sözleşmesinin 9/1 maddesi ve taraf olunması planlanan WIPO Telif Hakları Anlaşmasının 1/4 maddesi ile uyumlu olarak yapılmıştır.

13 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 14. — Mevcut Kanundaki 23 üncü madde, 92/100/EEC sayılı Konsey Direktifi ile uyumlu bir şekilde yeniden düzenlenmiş ve ödünç verme fiili de eser sahibinin sahip olduğu yayma hakkı çerçevesinde belirtilmiştir. Ödünç verme hakkına mevcut Kanunda yer verilerek uluslararası hukuka teknik düzeydeki uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Madde metninde, kiralama ve ödünç verme fiillerinin eser sahibinin ilk satış yetkisini devretmesi durumunda bile eser sahibinde kalması ve eserlerin çoğaltılmış nüshalarının kiralınması ve ödünç verilmesi fiillerinin de eser sahibinin çoğaltma hakkına zarar vermeyeceği hususları düzenlenmiştir.

Madde metninin sonuna eklenen fıkra ile söz konusu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasların Kültür Bakanlığı tarafından çıkartılacak yönetmelikle belirlenmesi de hükme bağlanmıştır.

Madde metninin tümünde yapılan değişiklik, eser nüshalarının dağıtılması, kiralınması, ödünç verilmesi veya satışa çıkarılması ile ilgili olarak taraf olduğumuz Bern sözleşmesinin 14 üncü maddesi ile TRIPS Metninin 11 inci maddesi ve taraf olmayı düşündüğümüz WIPO Telif Hakları Sözleşmesinin 6 ve 7 ncı maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

14 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 15. — Mevcut Kanunun 25 inci maddesinin tamamen değiştirilmesi ile, eserlerin radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital olan veya olmayan her türlü teknik tesisle yayımlanmasında yayın hakkı münhasıran eser sahibine tanınmıştır. Eser sahibinin malî haklarından biri olan ve mevcut Kanunda yer alan radyo ile yayın hakkı teknolojik gelişmelerden kaynaklanan ihtiyaçla yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan düzenlemeyle, eser sahibine eserinin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtımına veya sunumuna ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkı da tanınmıştır. Bu şekilde, eserleri İnternet ve benzeri ortamlarda elektronik ticarete konu edilen eser sahiplerinin malî ve manevî haklarının korunması amaçlanmıştır.

Ayrıca, bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumunun eser sahibinin yayma hakkına zarar vermeyeceği de hükme bağlanmıştır.

Mevcut Kanunun 25 inci maddesinde yapılan bu düzenlemeler, taraf olunan Bern Sözleşmesinin 11 ve Mükerrer 11 maddeleri, TRIPS Metninin 9 uncu Maddesi ve taraf olunması planlanan WIPO Telif Hakları Anlaşmasının 11 inci maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

15 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 16. — Koruma süresi ile ilgili hükümlerin bir maddede düzenlenmesi düşüncesinden hareketle, TBMM Başkanlığına sunulan tasarıda Mevcut Kanunun 29 uncu maddesinde yapılması planlanan değişiklik, mevcut Kanunun 27 nci maddesine aktarılmış ve 29 uncu madde ilga edilmiştir. Yapılan bu düzenleme ile sinema eserleri, el işleri ve küçük sanat eserleri ile fotoğraf eserlerinde koruma süresi genel hükümlere tâbi tutulmuş ve mevcut 27 nci maddenin birinci fıkrasına eklenen cümle ile birden fazla eser sahibi olması durumunda koruma süresinin hayatta kalan son eser sahibinin ölümlünden itibaren 70 yıl geçmesiyle son bulacağı hususu hükme bağlanmıştır.

16 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 17. — Mevcut Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında hükme bağlanan temsil serbestisi uygulamada karışıklıklara yol açmaktadır. Bu sebeple, maddenin tamamının değiştirilmesi ile temsil serbestisi yllzytze eğitim ve öğretim maksadıyla sınırlanmıştır.

17 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 18. — 5846 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (7) numaralı bendi uyarınca, belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde oluşturulan seçme ve toplama eserler işleme eser olarak kabul edilmektedir. Bu eserleri meydana getirenler de, aynı Kanunun 8 ve 13 üncü maddeleri uyarınca, asıl eser sahiplerinin haklarına zarar vermemek kaydıyla, vücuda getirdikleri eserler üzerinde eser sahiplerine tanınan haklardan faydalanabilmektedirler.

TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, Tasarı Metnine eklenen değişiklik maddesi ile mevcut Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen üçüncü fıkra eklenerek, eğitim ve öğretim gayesi dışında seçme ve toplama eserler meydana getirilirken eser sahibinin izninin alınması şartı getirilmiştir. Bu şekilde, seçme ve toplama eserlerin oluşturulması esnasında asıl eser sahiplerinin haklarının korunması amaçlanmıştır.

Bu düzenleme, Bern Sözleşmesinin 2 ncı maddesinin (5) numaralı bendi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

18 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 19. — Mevcut Kanunun, fikrî haklar konusunda tartışma yaratan röportaj ile ilgili 37 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Bu şekilde, fikir ve sanat eserlerinden yararlanılması sırasında, eser sahiplerinin haklarına zarar verecek girişimleri önleyecek yeni bir düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme, Bern Sözleşmesinin 2 ncı maddesinin (7) ve (8) numaralı bentleri ve Roma Sözleşmesinin 15 inci maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

19 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 20. — Mevcut Kanunun, plak, video kasetleri ve ses kasetlerinin umumî mahallerde kullanımı ile ilgili 41 inci maddesi, ses ve görüntü taşıyıcılarında meydana gelen teknolojik gelişmeler nedeniyle taşıyıcı ortamların farklılaşması göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiş ve yayın kuruluşları arasında eşitlik sağlamak amacıyla ikinci fıkrada yer alan Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Yapılan düzenlemeyle, yukarıdaki hususlara ek olarak, işaret, ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının topluma açık yerlerde kullanılması esnasında söz konusu taşıyıcıların bu yerlerde kullanımının eser sahibinin iznine tâbi olması ve umumî mahallerde kullanımına ilişkin bandrolleri taşımasının sağlanması amaçlanmıştır.

20 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 21. — TBMM Başkanlığına sunulan tasarıdan farklı olarak, yapılan son düzenlemede, mevcut Kanunun 42 nci maddesinin ikinci ve son fıkralarında yapılan değişiklikle, üst kuruluş ibaresinin federasyonu ifade ettiği hususuna açıklık getirilerek, eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin haklarının takibine meslek birlikleri ve federasyon biçimindeki ikili örgütlenme esası benimsenmiş ve söz konusu hakların, ülke içindeki bu maddeye göre kurulan meslek birlikleri dışında; başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, yapılan son düzenlemeyle, eser sahipleri veya icracı sanatçılar bakımından zorunlu organların asil üye sayısının dört katı kadar gerçek kişiler; yapımcılar veya radyo- televizyon kuruluşları bakımından da bu organların asil üye sayısının iki katı kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişilerin meslek birliği kurabilecekleri de hükme bağlanmıştır.

21 inci madde Komisyonumuzca oylanarak kabul edilmiştir.

Madde 22. — Günümüzün teknolojik imkânları ve ileride geliştirilmesi muhtemel teknolojiler ile yayın araçlarının çeşitlenmesi gözönünde bulundurularak mevcut Kanununun radyo-televizyon yayınlarında kullanılan eserlere ilişkin ödemeler ile ilgili 43 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve ödeme usul ve esaslarının Kültür Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemeyle, iletişim araçlarıyla yayınlanan eserlerde eser ve bağlantılı hak sahiplerinin haklarının korunması ile ilgili usullerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

22 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 23. — Mevcut Kanunun 44 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, boş video kaseti, ses kaseti, kompakt disk, bilgisayar disketinin yanısıra fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazın imalat veya ithalat bedeli üzerinden % 3'ü geçmeyecek bir kesinti yapılması hususunda düzenleme yapılmıştır. Bu kesinti miktarının fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile kültür mirasının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanılması da hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, yapılacak kesintilerin dağıtım ve kullanım usul ve esaslarının belirlenmesi amacıyla yönetmelik çıkarılması hükme bağlanmıştır.

23 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 24. — Mevcut Kanunun "Kamuya Maledikme" başlıklı 47 nci maddesi, memleketin kültürü için önemli görülen bir eserin koruma süresi dolmadan önce kamuya maledilmesi ile ilgili hükümleri düzenlemektedir.

Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, yalnızca Türk eser sahiplerinin eserlerinin kamuya maledilebileceği konusuna açıklık getirilmiştir. Mevcut 47 nci maddesi koruma süresi dolmamış yabancı eserlerin de kamuya maledilebileceği gibi bir ihtimali ortaya çıkarmaktadır.

Tarıya eklenen bu değişiklik maddesi ile uluslararası sorunlara yol açabilecek ve yanlış anlamaya neden olabilecek şekildeki madde metni yeniden düzenlenmiştir.

24 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 25. — Eserin izinsiz kullanımı halinde hak sahibinin uğradığı zararın tazmin edilmesi ile ilgili olarak mevcut Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, bu fıkra da kullanılan “rıyîç bedel itibarıyla” ifadesinin yanısıra emsal bedel ifadesi de eklenmiş ve kriter belirlenmesinde kolaylık sağlanması amaçlanmıştır. Yine aynı maddenin ikinci fıkrasında geçen “üç kat fazlasını” ifadesiyle de paralellik sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca, bedel tespitinde meslek birliklerinin görüşünün esas alınması hükme bağlanmıştır.

25 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 26. — TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda, fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralellliği sağlamak ve uluslararası sözleşmelere özellikle de TRIPS (Ticaretle Bağlantılı Fikrî Mülkiyet Hakları) metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanunun manevî haklara tecavüz ile ilgili hükümlerini düzenleyen 71 inci maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Kanun Tasarısının, Başbakanlığa sunulduğu ve Bakanlar Kurulunun gündemine alındığı tarihlerden sonra, 1 Ağustos 1999 tarih ve 23773 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 4 üncü maddesi ile TCK’nun Ek 1 inci maddesi değiştirilmiştir. Bu değişiklikle, “1.1.1994 tarihinden 31.12.1998 tarihine kadar yürürlüğe girmiş bulunan Kanunlardaki para cezaları 8 misline çıkarılmıştır.”

Bu nedenle, 5846 sayılı Kanun değişik 71, 72, 73, 80 ve 81 inci maddelerinde 300-600 milyon TL olarak tespit edilmiş para cezaları, halen TCK’nun Ek 1 inci maddesinde yapılan söz konusu değişiklikle 8 misline çıkarılarak; 2,4-4,8 milyar TL şeklinde uygulanmaktadır.

Bu bağlamda, Kanun Tasarısında yer alan alt sınırı 1 milyar TL (üst sınırı ise 3 milyar TL olarak belirlenen miktarların yasallaşması durumunda uygulanacak para cezaları, fiilen uygulanmakta olan para cezalarının gerisine düşecektir.

Yukarıda açıklanan sebeplerle ve cezalarda caydırıcılık sağlanması amacıyla mevcut Kanunun 71 inci maddesindeki hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Ayrıca, birinci fıkranın sonuna bir bent daha eklenmiştir. Bu şekilde, bir eseri sahibinin yazılı izni olmaksızın değiştiren ve bu nedenle eser sahibinin manevî haklarına tecavüz eden kişilerin de cezalandırılması hükme bağlanmıştır.

26 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 27. — Fikrî mülkiyet alanındaki yaptırımlarda paralellliği sağlamak ve uluslararası sözleşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanununun malî haklara tecavüz ile ilgili hükümleri düzenleyen 72 nci maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Ayrıca, 72 nci maddenin birinci fıkrasının (4), (5) ve (6) numaralı bentlerinde yapılan değişikliklerle, bir eseri sahibinin izni olmadan temsil eden veya umumî yerlerde gösterenlerin yanısıra bu gösterimi düzenleyen veya yayımına aracılık edenler ile kamuya ödünç verenlerin ve eser sahibinin izni olmaksızın yapılan nüshaları yasal veya yasal olmayan yollardan ilköğe sokan ve herhangi bir biçimde ticaret konusu yapanların da, eser sahibinin malî haklarına tecavüz sebebiyle cezalandırılmaları hükme bağlanmıştır.

27 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 28. – Günümüz teknolojik gelişmelerinin bir sonucu olarak büyük emekler verilerek hazırlanan eserlerin kolayca kopyalanması ve bu anlamda büyük oranda haksız kazançların sağlanması, bu haksız kazançlar etrafında yasa dışı örgütsel grupların ortaya çıkması bir sosyal problemi de birlikte getirmektedir.

Bu sebeplerle ve uluslararası sözleşmelere özellikle de ticaretle bağlantılı fikrî mülkiyet haklarını düzenleyen TRIPS metninin 61 inci maddesindeki fikrî hak ihlallerinde uygulanacak cezaların caydırıcı olmasının sağlanmasına ilişkin yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla, mevcut Kanunun diğer suçlarla ilgili hükümleri düzenleyen 73 üncü maddesinin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

28 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 29. – Mevcut Kanunun kovuşturma ile ilgili 75 inci maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir.

Madde metninde yapılan değişiklikle, mevcut Kanunun 19 uncu maddesinin son fıkrasında belirlenen hallerde Kültür Bakanlığına manevî hakları kullanma yetkisi verildiğinden, bu hakların ihlali durumunda Kültür Bakanlığı ve mevcut Kanunun 42 nci maddesinde kendilerine tanınan yetkiler çerçevesinde faaliyet gösterdikleri alanda meslek birlikleri de şikâyetle salahiyeti olanlar arasında sayılmıştır.

Ayrıca; tecavüze maruz kalan hak sahiplerinin haklarını en kısa sürede elde edebilmelerini sağlamak için Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanununun ilgili maddelerine atıfta bulunulmuş ve ihlallerde caydırıcılığı sağlamak amacıyla suçun tekrarı halinde cezaların bir kat artırılması hükmüne bağlanmıştır.

29 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 30. – Mevcut Kanunun 76 nci maddesinde yapılan değişiklikle fikrî hakların özel ihtisas gerektiren bir alan olması ve fikrî haklarla ilgili davaların görülmesinde kolaylık sağlanması amacıyla İhtisas Mahkemeleri kurulması hükmüne bağlanmıştır.

TRIPS Metninin 43 üncü maddesinin hükümleri dikkate alınarak madde metnine üçüncü fıkrâ eklenmiştir. Bu değişikliğe paralel olarak, mevcut 76 nci maddenin başlığı "Görev ve İspat" olarak değiştirilmiştir.

30 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 31. – TRIPS metninin 51 inci maddesine uygun olarak mevcut Kanunun ihtiyatî tedbirler ile ilgili 77 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir.

77 nci maddenin başlığı "İhtiyatî tedbirler ve gümrüklerde geçici olarak el koyma" şeklinde değiştirilmiş ve gümrüklerde geçici olarak el koyma ile ilgili hükümleri düzenleyen iki fıkrâ madde metninin sonuna eklenmiştir.

Yapılan düzenlemede, TRIPS Metninin 51-60 maddeleri de dikkate alınarak madde metni yeniden düzenlenmiştir.

Öncelikle, mevcut Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle izinsiz çoğaltım faaliyetlerinde caydırıcılık sağlamak amacıyla işin yapıldığı yerin kapatılabilmesi hükmüne bağlanmıştır.

Diğer taraftan, eser üzerindeki haklara tecavüz oluşturmaya ihtimali bulunan nüshalara ihtiyatî tedbir niteliğinde el konulması ile ilgili işlemlerde 4458 sayılı Gümrük Kanununun 57 nci maddesi hükümlerinin uygulanmasına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

31 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 32. – Mevcut Kanunun komşu hakları düzenleyen 80 inci maddesi, uluslararası sistemle uyum açısından bazı eksiklikler taşımaktadır. Bunları ortadan kaldırmak amacıyla, öncelikle madde başlığı “Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar” olarak değiştirilmiş ve Avrupa Konseyinin 92/100/EEC sayılı Direktifine uygun olarak maddeye tamamlayıcı ibareler eklenmiştir.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek ve bağlantılı hak sahiplerinin haklarına yapılan tecavüzleri önlemek amacıyla, 80 inci maddenin son fıkrasında yapılan düzenlemeyle hapis ve para cezalarının artırımına gidilmiştir.

Diğer taraftan, değişiklik maddesi ile

a) Komşu hak sahiplerinin kimler olabileceği belirtilmiş ve eser sahibinin malî ve manevî haklarına zarar vermemek kaydı ve bir eserin icrası sırasında eser sahibinin izninin alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bu düzenleme, taraf olunan Roma Sözleşmesinin 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 2, 5 ve 6 maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

b) Komşu hak sahibi olan icracı sanatçıların hakları belirlenmiştir. İcracı sanatçılara icralarının tespit edilmesi, tespit edilmiş icralarının çoğaltılması, satılması, dağıtılması, kiralanması ve ödünç verilmesi, işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletilmesi ve temsili hususlarında izin verme veya yasaklama hakları ve bu haklarla ilgili tasarruflar düzenlenirken, taraf olunan Roma Sözleşmesinin 7 nci maddesi taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 7, 8, 9 ve 10 uncu maddeleri dikkate alınmıştır.

c) İcracı sanatçıların yapımcılara haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşme ile devretmelerini hükme bağlamıştır. Bu husus mevcut Kanunun 52 nci maddesi ile de paralellik arz etmektedir.

d) Toplu icralarla ilgili izin yetkisi belirlenmiştir. Bu düzenlemeler taraf olan Roma Sözleşmesinin 8 inci maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

e) Bir eseri eser sahibinin izniyle icra eden icracı sanatçının icrası ile ilgili haklarını yapımcıya devretmesi halinde yapımcının sahip olduğu hakları belirlenmiştir. Bu düzenleme, taraf olan Roma Sözleşmesinin 10 uncu maddesi ve taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 11, 12, 13, 14, 15 ve 18 inci maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

f) Fonogram yapımcıların, tespitleri üzerinde sahip olduğu haklarla ilgili tasarruflara ilişkin hükümler içermektedir. Bu düzenleme, taraf olunan Roma Sözleşmesinin 12 ve 13 üncü maddeleri ile WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 12, 13, 14 ve 18 inci maddeleri ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

g) Radyo-televizyon kuruluşlarının yayınları üzerinde sahip oldukları hakları düzenlenmiştir. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesinin 13 üncü maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

h) Filmlerin ilk tespitini gerçekleştirilen film yapımcılarının da eser sahibinin hakları ile bağlantılı haklara sahip olduğu hususu hükme bağlanmış ve bu hakları ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

i) Fonogramlara tespit edilmiş icraların ve filmlerin kullanılması halinde, icracı sanatçı ile yapımcılar arasındaki ücret ilişkisi düzenlenmiştir. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesi 12 nci madde ile taraf olunması planlanan WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 15 inci maddesine uygun biçimde düzenlenmiştir.

j) Müzik eseri sahibinin, filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcı ile yaptığı sözleşmedeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, eserini yayımlama ve icra hakkını muhafaza edeceği hükme bağlanmıştır.

k) Sinema eserlerinin birlikte sahiplerinin malî haklarını devrettikten sonra, sözleşmelerinde aksine veya özel bir hüküm bulunmadığı takdirde filmin dublajına ve alt yazı yazılmasına itiraz edemeyecekleri hususu belirtilmiştir.

l) Bir sinema eserinde, olağan şekilde adı bulunan gerçek veya tüzelkişilerin aksine bir kanıt bulunmadıkça sinema eserinin yapımcısı olarak kabul edileceği hükme bağlanmıştır.

m) Bağlantılı hak sahiplerinin verdikleri izinlerin yazılı olması şartı getirilmiştir. Bu husus mevcut Kanunun 52 nci maddesi ile paralellik arz etmektedir.

n) Bağlantılı hak sahiplerinin yazılı izni gerekmeyen haller belirlenmiştir. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesinin 15 inci maddesi ile uyumludur. Bu uygulamanın, hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremeyeceği de şarta bağlanmıştır. Bu düzenleme taraf olunan Roma Sözleşmesinin 15 inci maddesi ile uyumludur.

o) Dokuzuncu fıkra, bağlantılı hak sahiplerinin de eser sahipleri gibi tecavüzün ref'i, tecavüzün men'i ve tazminat davası haklarından faydalanabileceklerini hükme bağlamaktadır.

Yukarıda bahsi geçen tüm düzenlemeler ayrıca TRIPS Metninin 14 üncü maddesi ile uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir.

32 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 33. – Eserleri çoğaltanların uyacakları usul ve esasların belirtilmesi amacıyla 81 inci madde yeniden düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, eser ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin malî haklarından biri olan çoğaltma hakkının takip edilebilmesi ve eserlerin yasal olmayan yollarla çoğaltılmasının engellenmesi amacıyla, müzik ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yapıştırılması zorunlu tutulmuştur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapıştırılması zorunluluğu getirilmiştir.

Bandrollerin Kültür Bakanlığınca bastırılıp satılması hükme bağlanmıştır. Ayrıca, Bakanlık meslek birlikleri aracılığıyla da bandrol satışı yapabilecekler.

Maddede yapılan düzenlemeyle, bandrol alınabilmesi için gerekli evraklar belirtilmiş ve bandrol gelirlerinin fikrî mülkiyet sisteminin geliştirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür varlıklarının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Maddede ayrıca, bandrol temini ve kullanımına ilişkin ihlal halleri belirlenmiş ve bu ihlal hallerinin etkin bir şekilde takibinin yapılmasını sağlamak amacıyla, mülki idare amirleri tarafından İçişleri, Maliye ve Kültür Bakanlıkları ile eser sahipleri ve/veya bağlantılı hak sahipleri meslek birlikleri temsilcilerinden illerde bir Komisyon oluşturulması hükme bağlanmıştır.

Maddede belirtilen hususların uygulanmasına ve Komisyonun kurulmasına ilişkin usul ve esasların Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi de hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, TRIPS metninin 61 inci maddesindeki yükümlülüğümüzü yerine getirmek amacıyla; maddede belirtilen ihاللlerden birini işleyenler hakkında ağır hapis ve para cezaları öngörülmüştür.

33 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 34. – Mevcut Kanunun 82 inci maddesinin hükümlerinin daha anlaşılır hale getirilmesi amacıyla madde metninde yer alan maddi hatalar giderilmiştir.

Ayrıca, 82 nci maddenin beşinci fıkrasında icracı sanatçılar ve altıncı fıkrasında yapımcılar ile ilgili koruma süreleri Roma Sözleşmesinin ve GATT-TRIPS metninin ilgili hükümlerine uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Yapılan düzenlemede, mevcut Kanunun 1 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel bir şekilde, madde metninde geçen “ses taşıyıcısı” ve “ses taşıyıcıları” ifadeleri, “fonogram” ve “fonogramlar” olarak değiştirilmiştir.

34 üncü madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 35. – Mevcut Kanundaki ek 2 nci madde, koruma sürelerinin komşu haklar, sinema eserleri, bilgisayar programları ve veri tabanları bakımından, Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanmasını hükme bağlamaktadır.

Koruma süreleri, eserlerin ortaya çıkmasıyla yani tespit edilmeleri ya da aleniyet kazanmalarıyla başlar. Koruma sürelerinin başlangıcının, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra alenileşen eserlere uygulanması, 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Kanunda daha kısa koruma süresine tâbi olan eserlerde örneğin sinema eserlerinde eşitsizlik yaratmaktadır.

Bu sebeple, sinema eserlerinin bazıları yaşamı 70 yıllık koruma süresine tâbi iken, bazı sinema eserleri de bu süreye göre oldukça kısa olan 20 yıllık koruma süresine tabi olmaktadır. Bu durum ülkemizin taraf olduğu Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesinin 7 nci ve 18 inci maddelerine aykırıdır.

Ayrıca, 4110 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 12.6.1995'ten önce yapılmış ve menşe ülkesinde daha fazla koruma süresine sahip sinema eserleri de mevcut ek 2 nci madde ile ülkemizde daha kısa süreli korunmaktadır. Bu husus, uluslararası düzeyde de, eleştirilere neden olmaktadır.

Ek 2 nci maddede yapılan düzenlemeyle, geçmişe dönük bir koruma sağlanarak, ulusal ve uluslararası eleştirilerin giderilmesi ve uluslararası mevzuata uyum sağlanması amaçlanmıştır.

Ayrıca, tüm eser kategorilerini kapsayan bu düzenleme ile eserler arasında koruma süreleri itibarıyla var olan eşitsizlik de giderilmiştir.

Madde metni ile, korumayı talep eden ülkedeki koruma süresi esas alınarak yeniden düzenlenmiş ve sadece satış fiili ile bağlantılı olarak eser nüshalarını haklı bir şekilde elinde bulunduranların korunması amacıyla 6 aylık bir geçiş süresi tanınmıştır.

35 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 36. – Bu maddede yürürlükten kaldırılan hükümler düzenlenmiştir. Bu bağlamda :

a) Mevcut Kanunun 6 nci maddesi uyarınca işlenmeler de eser kabul edilmektedir. Diğer taraftan, aynı Kanunun 20 ve 21 inci maddeleri uyarınca bir eserden her ne şekilde ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Bu durumda, eser sahibi eserini işleme veya eserini herhangi bir biçimde işlenmesine izin verme hakkına da sahiptir. Eser sahibinin izniyle bir eseri işleyen ve bu nedenle işleme eser sahibi olan kişi de asıl eser sahibinin haklarına hâle getirmemek kaydıyla, işleme eseri üzerindeki mali hakları asıl eser sahibi gibi kullanma yetkisini haizdir. Bu sebeple, tekrardan kaçınmak, hak silsilesinde karışıklığa yol açmamak amacıyla ve işlenmeler de eser sayıldığından, 24 üncü maddenin 1 inci fıkrasında geçen “onun asıl veya işlenmeleri” ifadesi madde metninden çıkarılmıştır.

b) Mevcut Kanuna göre tercüme eserler işlenmelerle ilgili 6 ncı madde kapsamındadır. Defayısıyla, tercüme eserlerde mevcut Kanunun koruma süreleri ile ilgili hükümlerine tabidir. Bu sebeple, Türkçeye tercüme hususunda koruma süreleri ile ilgili değişik 28 inci madde yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Mevcut Kanundaki koruma sürelerinin bir tek maddede düzenlenmesinin daha uygun olacağı düşünülmüş ve mevcut Kanunun değişik 29 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmış ve koruma süreleri ile ilgili genel hükümlerin uygulanması amaçlanmıştır.

d) Mevcut Kanunun değişik 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan " yayımlanması veya " ibaresi bu maddede düzenlenen hususî menfaat mülahazasıyla ilgili sınırlamaların kapsamını olması gerekenden daha fazla genişletmiştir. Yayımlama fiilinin, eser sahibinin malî haklarından biri olan çoğaltma hakkının kapsamında yer alan fiil olması sebebiyle uygulamada sorunlar yaratacağı endişesiyle bu ibare madde metninden çıkarılmıştır.

e) Mevcut Kanunun "Bestekârlara Tanınan Haklar" başlıklı değişik 39 uncu maddesi, edebiyat eseri sahiplerinin yayma haklarının ihlâl edilmesine yol açabilecek bir şekilde yoruma açık olduğundan söz konusu madde tamamen yürürlükten kaldırılmış ve mevcut Kanun genelinde eser sahibine tanınan haklara paralellik sağlanmıştır.

f) Mevcut Kanunun 57 nci maddesinin son fıkrası, aynı maddenin birinci fıkrası ve mevcut Kanunun 24 üncü maddesi ile çelişki halinde görülmektedir.

Temsil hakkı; mevcut Kanunun 24 üncü maddesinde tanımlanan ve eser sahibine tanınan malî bir hak olup bir eserin umumî mahallerde temsilini de içeren geniş kapsamlı bir hak türü ve yine aynı madde gereğince eser sahibinin ya da yetkili meslek birliğinin yazılı izni olmadan kullanılamayacağı ifade edilmektedir.

Bu sebeple, 57 nci maddenin son fıkrasının yürürlükten kaldırılması uygun görülmüştür.

g) Kaçak yayımla korsan yayın faaliyetlerinin birbirinden ayrılması, sözleşmede belirtilen miktarlardan daha fazla çoğaltım olması halinde, "Malî Haklara Tecavüz Halinde" başlıklı 68 inci maddenin hükümlerinin uygulanabilmesi amacıyla değişik 73 üncü maddenin (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

36 ncı madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 37. – TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte yapılan son düzenlemede Tasarı Metnine bir ek madde daha eklenmiştir. Bu düzenlemeyle, elektronik ticaret yoluyla eserlerin dolaşımı sürecinde eser, fonogram ve icralar üzerinde hak sahibi olan kişilerin haklarının elektronik ortamda da korunmasına yönelik tedbirler getirilmiştir.

Bu düzenleme taraf olunması düşünülen WIPO Telif Hakları Anlaşmasının 11 ve 12 nci maddeleri ile WIPO İcralar ve Fonogramlar Anlaşmasının 18 ve 19 uncu maddelerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

37 nci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 38. – TBMM Başkanlığına sunulan Tasarıda bulunmamakla birlikte, yapılan son düzenlemede Tasarı Metnine bir ek madde daha eklenmiştir. Bu düzenlemeyle, 5846 sayılı Kanun kapsamında korunan fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmış nüshalarının kültür mirasının korunması ve devam ettirilmesi amacıyla Kültür Bakanlığı tarafından derlenmesi amaçlanmıştır.

38 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 39. — Tasarıda düzenlenen 5 inci ek madde ile 5846 sayılı Kanunun genelinde ifade bütünlüğü sağlamak amacıyla, Kanunun tamamında geçen "Kültür ve Turizm" ibareleri "Kültür" olarak değiştirilmiştir.

39 uncu madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca :

1. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun uygulanmasını teminen ve kültürün bir milletin devamında asli unsur olması sebebiyle kültürel değerlerin üretilen eserlerle zenginleştiği gerçeğinden hareketle Kültür Bakanlığına bağlı veya ilgili kuruluş statüsünde bir Kurum veya Enstitünün kurulması amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin ivedilikle yapılması,

2. 5846 sayılı Kanunda gerçekleştirilen değişikliklerin tamamı 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununu doğrudan ilgilendirdiğinden, söz konusu alanı düzenleyen iki Kanun arasında uygulamada ortaya çıkabilecek çelişkilerin giderilmesi maksadıyla, 3257 sayılı Kanunun 5846 sayılı Kanunda gerçekleştirilen düzenlemelerle uyumlu bir şekilde tadilini temin edecek bir Yasa Tasarısının ivedilikle hazırlanması,

temenni edilmiştir.

Ayrıca, konunun önemi ve aciliyetine binaen Tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi de temenni edilmiştir.

Madde 40. — Yürürlük maddesidir.

40 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Madde 41. — Yürütme maddesidir.

41 inci madde Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının tümü Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

İşbu raporumuz, Genel Kurulun takdirlerine arz edilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Abdurrahman Küçük
Ankara
Sözcü
Alunet Kabil
Rize
Üye
Mahmut Nedim Bilgiç
Adıyaman
Üye
Akif Güllü
Amasya
Üye
İbrahim Halil Oral
Bitlis
Üye
Abdülbaki Erdoğan
Diyarbakır

Başkanvekili
Halil Çalık
Kocaeli
Kâtip
Bekir Ongün
Aydın
Üye
Mahmut Göksu
Adıyaman
Üye
Ayşe Gürocak
Ankara
Üye
İrfan Keleş
Çankırı
Üye
Ayvaz Gökdemir
Erzurum

Üye
Ahat Andıcan
İstanbul
Üye
Bahri Sipahi
İstanbul
Üye
Güler Arslan
İzmir
Üye
Seydi Karakuş
Kütahya
Üye
Ömer Ertaş
Mardin
Üye
Musa Uzunkaya
Samsun

Üye
Bozkurt Yaşar Öztürk
İstanbul
Üye
Perihan Yılmaz
İstanbul
Üye
Saffet Başaran
İzmir
Üye
Avni Doğan
Kahramanmaraş
Üye
İbrahim Yazıcı
Muğla
Üye
Takiddin Yarayan
Siirt

Üye
Mehmet Çiçek
Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun değişik 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinematografik eserlerde; animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır.”

“Canlandırma tekniğiyle yapılmış eserler de dahil olmak üzere sinematografik eserlerin birlikte sahipleri malî haklarını devlettikten sonra, aksine veya özel bir hüküm bulunmadığı takdirde yayıncı tarafından eserin kamuya arzına, çoğaltımına, yayılmasına, dublajına ve alt yazı yazılmasına, kablolu iletimine, işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan araçlarla yayımına itiraz edemezler.”

MADDE 2. — 5846 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasındaki “50 yıl” ibaresi “70 yıl” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3. — 5846 sayılı Kanunun değişik 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 23. — Bir eseri, onun aslından veya işlenmesinden çoğaltma ile elde edilmiş nüshalarını dağıtmak, kiralamak, ödünç vermek veya satışa çıkarmak ya da herhangi bir biçimde ticaret konusu yapmak ve bu yoldan faydalanma hakkı yalnızca eser sahibininindir. Eser sahibinin izniyle yurt dışında çoğaltılmış nüshaların yurt içine getirilmesi durumunda, eseri yurt içinde yayma ve eserden faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı ya da dağıtımı yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı, kiralama ve kamuya ödünç verme hakkı saklı kalmak şartıyla, eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlâl etmez. Ödünç verme hususlarında uygulanacak usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 4. — 5846 sayılı Kanunun 25 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Radyo-televizyon gibi araçlarla yayın hakkı:

Madde 25. — Bir eserden, onun asıl veya işlenmelerini radyo-televizyon veya bunlara benzeyen elektronik dalga, dijital iletim, uydu, kablo gibi telli ve telsiz işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan diğer teknik tesislerle yaymak; böylece yayımlanan eserleri yayın kuruluşlarının yararlandığı teknik tesislerden naklen alarak tekrar yaymak veya işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan diğer teknik tesislerle topluma açık yerlerde temsil etmek yolu ile yararlanmak hakkı münhasıran eser sahibine aittir.”

MADDE 5. — 5846 sayılı Kanunun değişik 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 29. — Sinema eserleri için koruma süresi, eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümlünden itibaren 70 yıldır. Bu süre, eser sahibinin birden fazla olması durumunda, hayatta kalan son eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl geçmekle son bulur. El işleri, küçük sanat eserleri ve fotoğraf eserleri için de koruma süresi, eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümlünden itibaren 70 yıldır.”

MADDE 6. — 5846 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 33. — Yayımlanmış bir eserin; eğitim ve öğretim kurumlarında doğrudan veya dolaylı kâr amacı gütmeksizin ve bir ücrete tâbi olmaksızın münhasıran eğitim ve öğretim maksadıyla ve bu maksada hasredilen dersane, salon ve benzeri yerlerde temsili serbesttir.

Aynı kuralın net gelirleri tamamen hayır gayelerine tahsis edilen müsamereleler hakkında da uygulanması, eser sahibinin iznine bağlıdır.

Yukarıdaki her iki durumda da eser sahibinin ve eserin adının mutlak şekilde açıklanması gerekir.”

MADDE 7. — 5846 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin başlığında ve aynı maddenin birinci fıkrasında kullanılan “röportaj” ibaresi “haber” olarak ve maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açıklaşmış ilim ve edebiyat eserlerinden bazı parçaların haber kapsamını aşmamak üzere basın-yayın araçları ile yayımlanması caizdir. Ancak bu hak, hak sahibinin hukuki menfaatlerine zarar verecek şekilde veya eserden normal yararlanmaya aykırı biçimde kullanılamaz.”

MADDE 8. — 5846 sayılı Kanunun değişik 39 uncu maddesinin üçüncü fıkrasındaki “Güftele- rin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “eser ve/veya hak sahibinin yazılı izniyle” ifadesi eklenmiştir.

MADDE 9. — 5846 sayılı Kanunun değişik 41 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının topluma açık yerlerde kullanılması:

Madde 41. — Eser sahibinin izniyle ses ve/veya görüntü tekrarna yarayan vasıtalara alınmış ve topluma açık yerlerde temsil edilmek üzere özel işaretlenmiş eserlerin topluma açık yerlerde çalınması veya gösterilmesi suretiyle temsili mümkündür. Ancak, özel olarak işaretlenmemiş eserlerin kullanılması durumunda eser sahibi veya yetkili kıldığı hallerde meslek birliğinin/birliklerinin uygun bir bedeli tazminat olarak isteme hakları saklıdır.

Bu tazminat miktarının tespiti, takibi, eser sahibi ile meslek birliği arasında paylaştırılmasına ilişkin usul ve esaslar; meslek birliğinin/birliklerinin görüşü alındıktan sonra, Kültür Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 10. – 5846 sayılı Kanunun değişik 42 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve son fıkrasına “Türk uyruklu eser” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve komşu hak” ibaresi eklenmiştir.

“Meslek birlikleri, Kültür Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca onaylanan tip statüye uygun olarak federasyon kurabilirler. Ancak, aynı alanda birden fazla federasyon kurulamaz.”

MADDE 11. – 5846 sayılı Kanunun değişik 43 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Radyo-televizyon gibi araçlarla yayımlanan fikir ve sanat eserlerine ilişkin demeler:

Madde 43. – Radyo-televizyon kuruluşları ile uydu ve kablolu yayın kuruluşları ve mevcut veya ilerde bulunacak teknik imknlerden yararlanarak yayın yapan kuruluşlar yayınlarda kullandıkları fikir ve sanat eserleri için eser ve/veya komşu hak sahipleri veya ye oldukları meslek birlikleriyle 52 nci maddeye uygun yazılı toplu bir sözleşme yaparak izin almak ve bu sözleşme ile belirlenen malî haklara ilişkin ödemeyi eser ve/veya komşu hak sahiplerine veya ye oldukları meslek birliğine yapmak zorundadır.

Eserlerin kullanımı ile ilgili ödeme usul ve esasları Radyo ve Televizyon st Kurulu ile ilgili meslek birliklerinin görüşü alınmak suretiyle Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 12. – 5846 sayılı Kanunun değişik 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde “bilgisayar disketi” ifadesinden sonra gelmek üzere “ile eserlerin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihaz” ibaresi ve üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kullanıma ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 13. – 5846 sayılı Kanunun değişik 68 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser..eser sahibinin izni olmadan çevrilmiş, sözleşme dışı veya sözleşmede belirtilen sayıdan fazla basılmış, diğer bir biçimde işlenmiş veya radyo-televizyon araçları ve benzeri araçlar ile yayınlanmış veya temsil edilmişse; izni alınmamış eser sahibi, sözleşme yapılması halinde alabileceği ve kullanılan eserin emsallerine ödenen bedelin en çok üç kat fazlasını isteyebilir. Mahkemeler denecek bedeli takdire yetkilidir.”

MADDE 14. – 5846 sayılı Kanunun değişik 71 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kişiler hakkında bir yıldın üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hkmolunur.”

MADDE 15. – 5846 sayılı Kanunun değişik 72 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kişiler hakkında bir yıldın üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hkmolunur.”

MADDE 16. – 5846 sayılı Kanunun değişik 73 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kişiler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hükümlenür.”

MADDE 17. – 5846 sayılı Kanununun 75 inci maddesinin başlığı ile üç ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“III-Kovuşturma ve tekerrür”:

“Hak sahipleri haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zamanasını süresi içinde kalmak koşulu ile tecavüzü ile faili öğrendikleri tarihten itibaren 6 ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilirler. Bu suçla ilgili olarak, 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 inci maddesinin (A) bendindeki mahal ve 4 üncü maddesindeki yazılı zaman kaydına bakılmaksızın, aynı Kanundaki muhakeme usulü uygulanır.

Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunan kişi, iki yıl içinde aynı suçun bir defa daha işlerse yeni suçtan dolayı verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 18. – 5846 sayılı Kanununun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bir yerde asliye mahkemesinin birden fazla dairesi varsa görev (1) numaralı asliye mahkemesine aittir.”

MADDE 19. – 5846 sayılı Kanununun 77 nci maddesinin başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“II-İhtiyatî tedbirler ve gümrüklerde geçici olarak el koyma.”

“Eser üzerindeki haklara veya komşu haklara tecavüz oluşturması nedeni ile yaptırım gerektiren nüshalara ithalat veya ihracat sırasında, hak sahiplerinin veya ilgili meslek birliklerinin talebi üzerine gümrük idareleri tarafından ihtiyatî tedbir niteliğinde el konulur.

Gümrük idarelerindeki bu tedbir, el koyma kararının tebliğinden itibaren on iş günü içinde esas hakkında dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa ortadan kalkar.”

MADDE 20. – 5846 sayılı Kanununun değişik 80 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki “kiralama” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödünç vermek” ibaresi, beşinci fıkrasındaki “kiralanması” ibaresinden sonra gelmek üzere “ödünç verilmesi” ibaresi eklenmiş, yedinci fıkrasının (1) numaralı bendindeki “röportaj” ibaresi “haber” ibaresi olarak değiştirilmiş, (3) numaralı bendindeki “geçici tespitler” ibaresinden önce gelmek üzere “kısa süreli” ibaresi, dokuzuncu fıkrasındaki “aktörler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve aktrisler” ibaresi eklenmiş ve maddenin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu maddede belirtilen yazılı izni almadan komşu hak sahibinin haklarına tecavüz edenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hükümlenür.”

MADDE 21. – 5846 sayılı Kanununun değişik 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 81. – Bir eserin çoğaltılabilmesi için, eser veya hak sahibi ile eseri çoğaltmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler arasında 48 ile 52 nci maddelere uygun ve çoğaltma hakkının devredildiğini veya bu hakkı kullanma yetkisinin verildiğini gösteren bir sözleşmenin yapılması gerekir. Eseri çoğaltanlar, çoğaltım miktarını gösterir sipariş fişi doldurmak ve bu miktarı sevki irsalîyesinde veya faturada göstermek zorundadırlar.

Süreli olmayan yayınlar ile musikî ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshalarına bandrol yapıştırılması zorunludur. Kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser

veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yapılandırılması zorunludur. Bandrol alabilmek için birinci fıkrada sayılan belgelerin ibrazı gerekir. Bu ibraz üzerine başka bir işleme gerek kalmaksızın onbeş gün içinde bandrol verilir. Bandrol verilmesi ile ilgili usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Bandroller, Kültür Bakanlığınca bastırılır ve satılır. Kültür Bakanlığı, meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapabilir. Bandrol gelirleri Kültür Bakanlığı adına ulusal bir bankada açılacak hesaba yatırılır. Gelirler, fikri mülkiyet sisteminin geliştirilmesi ve güçlendirilmesini amaçlayan faaliyetlerde kullanılır. Bu kullanıma ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

Eser sahiplerinin, komşu hak sahiplerinin veya hak sahiplerinin haklarının ihlali halinde, eser sahiplerinin, komşu hak sahiplerinin, hak sahiplerinin veya yetkili meslek birliğinin başvurması üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkili mahkemeden, usulsüz çoğaltılmış veya temsil edilmiş eser nüshalarının toplatılmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini talep edebilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Başsavcısı, üç gün içinde yetkili mahkemenin onayına sunulmak üzere toplatıma ve mühürleme kararını resen verebilir.

Dördüncü fıkrada sözü edilen hak sahipleri haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zamanlaşımı süresi içinde kalmak koşulu ile tecavüzü öğrendikleri tarihten itibaren altı ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilirler.

Bu maddede belirtilen yazılı izinleri ve/veya bandrolü almadan veya alınan bandrolleri maksadı dışında kullanarak işaret, resim ve ses tekrarı yarayan alet veya yöntemlerle eserleri çoğaltan veya yayıncılar hakkında, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya 1 milyar liradan 3 milyar liraya kadar ağır para cezasına veya her ikisine birlikte hükümlenir.”

MADDE 22. – 5846 sayılı Kanunun değişik 82 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının (1) numaralı bentlerinin sonunda yer alan “.” noktalama işareti “veya” olarak, ikinci fıkrasının “2” numaralı bendinde yer alan “bulunan” ibaresi “tespit olunan” olarak ve bu maddenin beş ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İcracı sanatçıların hakları, icranın ilk tespitinin yapıldığı tarihten başlayarak, 70 yıl devam eder. İcra tespit edilmemişse bu süre, icranın ilk aleniyet kazanmasıyla başlar.

Yapımcıların hakları, seslerin ilk tespitinin yapıldığı tarihten başlayarak 70 yıl devam eder.”

MADDE 23. – 5846 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 2. – Bu Kanunun koruma süreleri ile ilgili hükümleri, 7.6.1995 tarihli ve 4110 sayılı Kanunun vukûunu koruma şartı olarak öngördüğü hususların gerçekleştiği tarihlerden itibaren bütün eserlere ve komşu haklara uygulanır.

Ancak, bu Kanunun sinema eseri sahipliği ile ilgili hükümleri, 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 12.6.1995 tarihinden sonra yapımına başlanan sinema eserlerine uygulanır.”

MADDE 24. – 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun;

a) Değişik 28 inci maddesi,

b) Değişik 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yayımlanma veya” ibaresi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE – Bu Kanunda geçen “Kültür ve Turizm” ibareleri “Kültür” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 25. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 26. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Bülent Ecevit</i> Başbakan		
Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	En. ve Tab. Kay. Bak. Baş. Yrd. <i>M. C. Erstümer</i>
Devlet Bakanı <i>R. Önal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydali</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı V. <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İremçelik</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmakoglu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>H. H. Özkan</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bak. <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı V. <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>
Tarım ve Köyşleri Bak. <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bak. <i>Y. Okuyan</i>	Sanayi ve Ticaret. Bak. <i>A. K. Tandırkulu</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TASARISI

MADDE 1. — 5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 1 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Amaç

Madde 1. — Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevî ve malî haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir.”

MADDE 2. — 5846 sayılı Kanuna 1 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Kapsam

MADDE 1a) Bu Kanun, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevî ve malî haklarını, bu haklara ilişkin tasarruf esas ve usullerini, yargı yollarını ve yaptırımları ile Kültür Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluğunu kapsamaktadır.”

“Tanımlar

MADDE 1b) Bu Kanunda geçen tanımlardan;

a) Eser : Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini;

b) Eser sahibi : Eseri meydana getiren gerçek kişiyi;

c) İşlenme eser : Diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle mütakıl olmayan ve işleyenin hususiyetini taşıyan fikir ve sanat mahsullerini;

d) Derleme eser : Özgün eser üzerindeki haklar saklı kalmak kaydıyla, ansiklopediler ve antolojiler gibi muhtevası seçme ve düzenlemelerden oluşan ve bir düşünce yaratıcılığı sonucu olan eseri;

e) Tespit : Seslerin veya ses temsillerinin veya ses ve görüntülerin anlaşılabilir, çoğaltılabilecek veya iletilebilecek şekilde bir araca kaydedilmesi işlemi;

f) Fonogram : Sinema eseri gibi görsel-işitsel eserler içindeki ses tespitleri hariç olmak üzere, bir icrada yer alan seslerin veya diğer seslerin veya ses temsillerinin tespit edildiği ses taşıyıcısı fiziki ortamı;

g) Bilgisayar programı : Bir bilgisayar sisteminin özel bir işlem veya görev yapmasını sağlayacak bir şekilde düzene konulmuş bilgisayar emir dizgesini ve bu emir dizgesinin oluşum ve gelişimini sağlayacak hazırlık çalışmalarını;

h) Arayüz : Bilgisayarın donanım ve yazılım unsurları arasında karşılıklı etkilenme ve bağlantıyı oluşturan program bölümlerini;

ı) Araştırılabilirlik : Bilgisayar program bölümlerinin fonksiyonel olarak birlikte çalışması ve karşılıklı etkilenmesi ve alışveriş yapılan bilginin karşılıklı kullanım yeteneğini;

j) Bağlantılı haklar : Eser sahibinin manevî ve malî haklarına zarar vermemek kaydıyla komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcılarının sahip oldukları hakları,

k) Komşu haklar : Eser sahibinin manevî ve malî haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının sahip oldukları hakları,

İfade eder.”

MADDE 3. – 5846 sayılı Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“IV. Sinema Eserleri

Madde 5. – Sinema eserleri, her nevi bedîî, ilmi, öğretici veya teknik mahiyette olan veya günlük olayları tespit eden filmler veya sinema filmleri gibi, tespit edildiği materyale bakılmaksızın, elektronik veya mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisidir.”

MADDE 4. – 5846 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin başlığı “İşlenmeler ve Derlemeler” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasının 11 inci bendine “ortaya çıkan” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki”, ikinci fıkrasının başına “İstifade edilen eserin sahibinin haklarına zarar getirmemek şartıyla oluşturulan ve” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 5. – 5846 sayılı Kanununun değişik 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“A) Tarif

I – Genel Olarak

Madde 8. – Bir eserin sahibi onu meydana getirendir.

Bir işlenmenin ve derlemenin sahibi, asıl eser sahibinin hakları mahfuz kalmak şartıyla onu işleyendir.

Sinema eserlerinde; yönetmen, özgün müzik bestecisi, senaryo yazarı ve diyalog yazarı, eserin birlikte sahibidirler. Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinema eserlerinde; animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır.”

MADDE 6. – 5846 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Birden fazla kimsenin iştiraki ile vücuda getirilen eser, ayrılmaz bir bütün teşkil ediyorsa bir sözleşmede veya hizmet şartlarında veya eser meydana getirildiğinde yürürlükte olan herhangi bir yasada aksi öngörülmediği takdirde birlikte eser üzerindeki haklar eser sahiplerini bir araya getiren gerçek veya tüzelkişi tarafından kullanılır. Sinema eseri ile ilgili haklar saklıdır.”

MADDE 7. – 5846 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sinema ve müzik eseri sahipleri ve yapımcılar, hak ihdas etmek amacı taşımaksızın, sahip oldukları malî ve manevî hakların ihlal edilmemesi, sahipliklerinin belirlenmesinde ispat kolaylığı sağlanması ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkilerinin takip edilmesi maksadıyla eserlerin kayıt ve tescilini yaptırırlar. Aynı maksatla, diğer eser gruplarında da eser sahibinin talebi üzerine, eserler ve malî haklara ilişkin yararlanma yetkileri kayıt altına alınabilir. Kayıt ve tescil usul ve esasları Kültür Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 8. – 5846 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eserin umuma arz edilmesi veya yayımlanma tarzı, sahibinin şeref ve itibarını zedeleyecek mahiyette ise eser sahibi, başkasına yazılı izin vermiş olsa bile eserin gerek aslının gerek işlenmiş şeklinin umuma tanıtılması veya yayımlanmasını menedebilir. Menetme yetkisinden sözleşme ile vazgeçmek hükümsüzdür. Diğer tarafın tazminat hakkı saklıdır.”

MADDE 9. – 5846 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahibi, kayıtsız ve şartsız olarak yazılı izin vermiş olsa bile şeref ve itibarını zedeleyen veya eserin mahiyet ve hususiyetlerini bozan her türlü değiştirilmeleri menedebilir. Menetme yetkisinden bu hususta sözleşme yapılmış olsa bile vazgeçmek hükümsüzdür.”

MADDE 10. – 5846 sayılı Kanununun değişik 17 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahibi, gerekli durumlarda, aslın maliki ve zilyedinden, koruma şartlarını yerine getirmek kaydıyla, 4 üncü maddenin 1 inci ve 2 nci bentlerinde sayılan güzel sanat eserlerinin ve 2 nci maddenin 1 inci bendinde ve 3 üncü maddede sayılıp da yazarlarla bestecilerin el yazısıyla yazılmış eserlerinin asıllarından geçici bir süre için yararlanmayı talep etme hakkına sahiptir. Eser sahibinin bu hakkı, bu eserlerin ticaretini yapanlar tarafından eseri satın alan veya elde eden kişilere müzayede ve satış kataloğu veya ilgili belgeler ile açıklanır.”

MADDE 11. – 5846 sayılı Kanununun 18 inci maddesi üst başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve sonraki üst başlıklar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“III. Hakların Kullanılması

a) Genel Olarak

Madde 18. – Malî hakları kullanma yetkisi münhasıran eser sahibine aittir.

Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça; memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserler üzerindeki haklar bunları çalıştıran veya tayin edenlerce kullanılır. Tüzel kişilerin uzuvları hakkında da bu kural uygulanır.

Bir eserin yapımcısı veya yayıncısı, ancak eserin sahibi ile yapacağı sözleşmeye göre malî hakları kullanabilir.”

MADDE 12. – 5846 sayılı Kanununun değişik 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahibinin ölümünden sonra yukarıdaki fıkrada sayılan kimseler eser sahibine 14, 15 ve 16 ncı maddelerin üçüncü fıkralarında tanınan hakları eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıl kendi namlarına kullanabilirler.”

MADDE 13. – 5846 sayılı Kanununun değişik 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir eserin aslını veya kopyalarını, herhangi bir şekil veya yöntemle, tamamen veya kısmen, doğrudan veya dolaylı, geçici veya sürekli olarak çoğaltma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.”

MADDE 14. – 5846 sayılı Kanununun değişik 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Yayma Hakkı

Madde 23. – Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, kiralamak, ödünç vermek, satışa çıkarmak veya diğer yollarla dağıtmak hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibinin izniyle yurt dışında çoğaltılmış nüshaların yurt içine getirilmesi ve bunlardan yayma yoluyla faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. Yurt dışında çoğaltılmış nüshalar her ne surette olursa olsun eser sahibinin ve/veya eser sahibinin izni ve/veya yayma hakkı sahibinin izni olmaksızın ithal edilemez. Kiralama ve kamuya ödünç verme yetkisi eser sahibinde kalmak kaydıyla, belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı veya dağıtım yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez.

Bir eserin veya çoğaltılmış nüshalarının kiralanması veya ödünç verilmesi şeklinde yayımı, eser sahibinin çoğaltma hakkına zarar verecek şekilde, eserin yaygın kopyalanmasına yol açamaz. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 15. – 5846 sayılı Kanunun 25 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) İşaret, Ses ve/veya Görüntü Nakline Yarayan Araçlarla Umuma İletim Hakkı

Madde 25. – Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibi, eserin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına da sahiptir.

Bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumu eser sahibinin yayma hakkını ihlal etmez.”

MADDE 16. – 5846 sayılı Kanunun değişik 27 nci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu süre, eser sahibinin birden fazla olması durumunda, hayatta kalan son eser sahibinin ölümlünden itibaren 70 yıl geçmekle son bulur.”

MADDE 17. – 5846 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Temsil Serbestisi

Madde 33. – Yayınlanmış bir eserin, tüm eğitim ve öğretim kurumlarında, yüzyıllık eğitim ve öğretim maksadıyla doğrudan veya dolaylı kâr amacı gütmeksizin temsili, eser sahibinin ve eserin adının mutlak şekilde açıklanması şartıyla serbesttir.”

MADDE 18. – 5846 sayılı Kanunun değişik 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki üçüncü fıkraya eklenmiştir.

“Yayınlanmış müzik, ilim ve edebiyat eserlerinden ve alenileşmiş güzel sanat eserlerinden, iktibaslar yapılmak suretiyle eğitim ve öğretim gayesi dışında seçme ve toplama eserler vücuta getirilmesi ancak eser sahibinin izniyle mümkündür.”

MADDE 19. – 5846 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7. Haber

Madde 37. – Haber mahiyetinde olmak ve bilgilendirme kapsamını aşmamak kaydıyla, günlük hadiselerle ilgili olarak fikir ve sanat eserlerinden bazı parçaların işaret, ses ve/veya görüntü

nakline yarayan vasıtalara alınması mümkündür. Bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılması, yayılması, temsil edilmesi veya radyo ve televizyon gibi araçlarla yayımlanması serbesttir. Bu serbestlik, hak sahibinin hukuki menfaatlerine zarar verecek şekilde veya eserden normal yararlanmaya aykırı biçimde kullanılamaz.”

MADDE 20. — 5846 sayılı Kanunun değişik 41 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. İşaret, Ses ve/veya Görüntü Taşıyıcılarının Umuma Açık Yerlerde Kullanılması

Madde 41. — Fikir ve sanat eserlerinin kaydedildiği işaret, ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının, girişi ücretli veya ücretsiz ve ticarî amaç güden umuma açık yerlerde kullanılmak üzere bandrollenmesi zorunludur.

Bandroller, kullanıcı ile eser sahipleri veya ilgili eser sahipleri meslek birliği arasında temsil izni veren sözleşme yapıldıktan ve bandrol bedeli ödendikten sonra Kültür Bakanlığı veya ilgili Meslek Birliklerince verilir.

İşaret, ses ve/veya görüntü taşıyıcılarının, umumî mahallerde kullanıma ilişkin bandrolleri taşınması, mali haklara tecavüz durumunu oluşturur.”

MADDE 21. — 5846 sayılı Kanunun değişik 42 nci maddesinin birinci, ikinci ve son fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve bu Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak tespit edilecek alanlarda birden fazla meslek birliği kurabilirler. Eser sahipleri veya icracı sanatçılar bakımından zorunlu organlarının asıl üye sayısının dört katı kadar gerçek kişiler; yapımcılar veya radyo-televizyon kuruluşları bakımından bu organların asıl üye sayısının iki katı kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler meslek birliği olarak faaliyet gösterebilmek için izin almak üzere Bakanlığa başvurmak zorundadırlar. Meslek birlikleri bu izni aldıktan sonra kuruldukları alanda faaliyet gösterirler.”

“Aynı alanda, başka bir meslek birliğinin kurulabilmesi için, yukarıda zikredilen kurucu üye sayılarından az olmamak kaydıyla o alanda kurulmuş en fazla üyesi olan meslek birliğinin üye tam sayısının 1/3’ü kadar üye olma niteliklerini taşıyan gerçek veya tüzel kişiler faaliyet izni almak üzere Bakanlığa başvururlar. Bakanlığın bu başvuruyu uygun bularak izin vermesi halinde faaliyet gösterirler. Her birlik ihtiyaçlar doğrultusunda şubeler açarak çalışabilir. Aynı alanda kurulmuş en az iki meslek birliği, Bakanlıkça hazırlanan tüzük ve tip statülerin belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde federasyon kurabilir. Aynı alanda birden fazla federasyon kurulamaz.”

“Eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin bu Kanunla tanınmış hakları, ülke içinde bu maddede göre kurulan meslek birlikleri dışında; başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemez. Bu maddede geçen kurucu üye sayısı ve üye tam sayısı ile ilgili hususlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan meslek birlikleri için uygulanmaz.”

MADDE 22. — 5846 sayılı Kanunun değişik 43 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Radyo-Televizyon Gibi Araçlarla Yayınlanan ve/veya İletilen Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Ödemeler

Madde 43. — Radyo ve televizyon kuruluşları, yayınlarında yararlanacakları sahneye konmuş eserlerle ilgili olarak, eser sahiplerinden önceden izin almak zorundadır.

Radyo-televizyon kuruluşları ile uydu ve kablolu yayın kuruluşları ve mevcut veya ileride bulunacak teknik imkânlardan yararlanarak yayın ve/veya ifetim yapan kuruluşlar yayınlarında kullandıkları sahne eserleri dışında kalan fikir ve sanat eserleri için, eser sahipleri ve/veya eser sahipleri ile bağlantılı hak sahipleri veya üye oldukları meslek birlikleri ile 52 nci maddeye uygun toplu bir sözleşme yaparak izin almak ve bu kullanımlara ilişkin ödemeleri eser ve/veya bağlantılı hak sahiplerine veya üye oldukları meslek birliğine yapmak zorundadır.

Eserlerin kullanımına ilişkin usul ve esaslar, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ile ilgili Meslek Birliklerinin görüşü alınmak suretiyle Kültür Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 23. – 5846 sayılı Kanunun değişik 44 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her türlü boş video kaseti, ses kaseti, bilgisayar disketi, CD, DVD gibi taşıyıcı materyaller ile, fikir ve sanat eserlerinin çoğaltılmasına yarayan her türlü teknik cihazı ticarî amaçlı imal veya ithal eden gerçek ve tüzel kişiler, imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde üçü geçmemek üzere Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenecek orandaki miktarı keserek, ay içinde topladıkları meblağı, sonraki ayın en geç yarısına kadar Kültür Bakanlığı adına bir ulusal bankada açılacak özel hesaba yatırmakla yükümlüdürler.”

“Bakanlık bu hesapta toplanan miktar fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür mirasının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanır. Bu miktarın dağıtım ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 24. – 5846 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu hususta karar verilebilmesi için eserin Türkiye’de veya Türkiye dışında Türk vatandaşları tarafından vücuda getirilmiş olması ve aynı zamanda yayımlanmış eser nüshalarının iki yıldan beri tükenmiş bulunması ve hak sahibinin uygun bir süre içinde eserin yeni baskısını yapmayacağını tespit edilmesi gerekir.”

MADDE 25. – 5846 sayılı Kanunun değişik 68 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eser, eser sahibinin izni olmadan çevrilmiş, sözleşme dışı veya sözleşmede belirtilen sayıdan fazla basılmış, diğer biçimde işlenmiş veya radyo-televizyon gibi araçlarla yayımlanmış veya temsil edilmiş ise; izni alınmamış eser sahibi, sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya emsal veya rayiç bedel itibarıyla uğradığı zararın en çok üç kat fazlasını isteyebilir. Bu bedelin tespitinde öncelikle ilgili meslek birliklerinin görüşü esas alınır.”

MADDE 26. – 5846 sayılı Kanunun değişik 71 inci maddesinin birinci fıkrasına (5) numaralı bent eklenmiş ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Eser sahibinin yazılı izni olmaksızın bir eseri değiştiren,”

“Kişiler hakkında dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.”

MADDE 27. – 5846 sayılı Kanunun değişik 72 nci maddesinin birinci fıkrasının (4), (5) ve (6) numaralı bentleri ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"4. Bir eseri temsil eden veya topluma açık yerlerde gösteren, bu gösterimi düzenleyen veya dijital iletim de dahil olmak üzere her nevi işaret, ses ve/veya görüntü iletimine yarayan araçlarla yayan veya yayımına aracılık eden,"

"5. Bir eseri kiralayan veya kamuya ödünç veren,"

"6. Yapılan nüshaları yasal veya yasal olmayan yollardan ülkeye sokan ve her ne şekilde olursa olsun ticaret konusu yapan ve kullanan",

"Kişiler hakkında dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir."

MADDE 28. — 5846 sayılı Kanunun değişik 73 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kişiler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 50 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir."

MADDE 29. — 5846 sayılı Kanunun değişik 75 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"III – Kovuşturma ve Tekerrür

Madde 75. — 71, 72 ve 73 üncü maddelerde sayılan suçlardan dolayı kovuşturma şikâyete bağlıdır.

Hakları tecavüzle uğrayan kimseden başka şikâyete selahiyetli olanlar şunlardır:

1. 71 inci maddenin dört numaralı bendinde belirtilen hallerde 35 inci madde gereğince kaynak gösterme mükellefiyetine aykırı fiiller söz konusu ise, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlıkları,

2. 71 inci maddenin dört numaralı bendinde belirtilen hallerde 36 ncı madde gereğince kaynak gösterme mükellefiyetine aykırı fiiller söz konusu ise, Kültür Bakanlığı ile Basın-Yayın Genel Müdürlüğü ve Türk Basını temsil eden kurumlar,

3. 19 uncu maddenin son fıkrası çerçevesinde 14 ve 16 ncı maddelerin üçüncü fıkralarında belirtilen hallerde Kültür Bakanlığı,

4. Faaliyet gösterdikleri alanlarda meslek birlikleri.

Eser sahiplerinin, eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahiplerinin veya diğer hak sahiplerinin haklarının ihlali halinde, şikâyete selahiyeti olanların başvurması üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı, yetkili mahkemeden usulsüz çoğaltımın gerçekleştirildiği yerin kapatılmasını, burada bulunan nüsha veya yayınlara el konulmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlemesini talep edebilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı üç gün içinde yetkili mahkemeye sunulmak üzere el koyma ve mühürleme kararını re'sen verebilir.

Hak sahipleri, haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zaman aşımı süresi içinde kalmak koşuluyla tecavüzü ve faili öğrendikleri tarihten itibaren 6 ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvurabilirler. Bu suç ile ilgili olarak, 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 inci maddesinin (A) bendindeki mahal ve 4 üncü maddesindeki yazılı zaman kaydına bakılmaksızın, aynı Kanundaki muhakeme usulü uygulanır.

Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı olan kişi, iki yıl içinde aynı suçunu bir defa daha işler ise yeni suçtan dolayı verilecek ceza bir kat artırılır."

MADDE 30. — 5846 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin başlığı ile birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"I – Görev ve İspat"

"Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezanın derecesine bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak İhtisas Mahkemeleridir. İhtisas Mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, Asliye Hukuk ve Asliye Ceza Mahkemelerinden hangilerinin İhtisas Mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir."

"Bu Kanun kapsamında açılacak davalarda mahkeme, davacının iddianın doğruluğu hakkında kuvvetli kanaat oluşturmaya yeter miktar delil sunması halinde, korunmakta olan eserler, fonogramlar, icralar, filmler ve yayınları kullananların, bu Kanunda öngörülen izin ve yetkileri aldıklarına dair belgeleri ve/veya tüm yararlanılan eser, fonogram, icra, film ve yayınların listelerini sunmasını isteyebilir. Belirtilen belge ve/veya listelerin sunulmaması tüm eser, fonogram, icra, film ve yayınların haksız kullanılmakta olduğuna karine teşkil eder."

MADDE 31. – 5846 sayılı Kanunun değişik 77 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"II – İhtiyatî Tedbirler ve Gümrüklerde Geçici Olarak El Koyma

Madde 77. – Esaslı bir zararın veya ani bir tehlikenin veya emrivakilerin önlenmesi için veya diğer herhangi bir sebepten dolayı zarurî ve bu hususta ileri sürülen iddialar kuvvetle muhtemel görülürse mahkeme, bu Kanunla tanınmış olan hakları ihlal veya tehdide maruz kalanların veya şikâyete salahiyetli olanların talebi üzerine, davanın açılmasından önce veya sonra diğer tarafa bir işin yapılmasını veya yapılmamasını, işin yapıldığı yerin kapatılmasını veya açılmasını emredebileceği gibi, bir eserin çoğaltılmış nüshalarının veya hasren onu imale yarayan kanıt ve buna benzer sair çoğaltma vasıtalarının ihtiyatî tedbir yolu ile geçici olarak zaptına karar verebilir. Kararda emre muhalefetin İcra ve İflas Kanununun 343 üncü maddesindeki cezaî neticeleri doğuracağı tasrih edilir.

Eser üzerindeki haklara tecavüz oluşturması ihtimali halinde yaptırım gerektiren nüshaların ithalat veya ihracatı sırasında, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 57 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu nüshalara gümrük idareleri tarafından el konulmasına ilişkin işlemler Gümrük Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre yürütülür."

MADDE 32. – 5846 sayılı Kanunun değişik 80 inci maddesi üst başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"A) Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar ve Tecavüzün Önlenmesi

I – Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Haklar

Madde 80. – Eser sahibinin hakları ile bağlantılı haklar şunlardır :

1. Eser sahibinin haklarına komşu haklar :

Eser sahibinin manevî ve malî haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçıların, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarının aşağıda belirtilen komşu hakları vardır.

A) İcracı Sanatçılar aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

1. İcracı sanatçılar, malî haklardan bağımsız olarak ve bu hakları devretmelerinden sonra dahi, tespit edilmiş icraları ile ilgili olarak uygulama şartlarının gerektirdiği durumlar hariç, icralarının sahibi olarak tanıtılmalarını ve icralarının kendi itibarlarını zedeleyebilecek şekilde tahrif edilmesi ve bozulmasının önlenmesini talep etme hakkına sahiptirler.

2. Bir eseri, sahibinin izniyle özgün bir biçimde yorumlayan icracı sanatçı, bu icranın tespit edilmesine, bu tespitin çoğaltılmasına, satılmasına, dağıtılmasına, kiralanmasına ve ödünç verilmesine, işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine ve temsiline izin verme veya yasaklama hususunda münhasıran hak sahibidir.

3. İracı sanatçı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış tespit edilmiş icralarının, aslı veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme veya yasaklama hakkına sahiptir.

4. İracı sanatçı, tespit edilmiş icrasının veya çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtımına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda icrasına ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla, icraların dağıtım ve sunulması icracı sanatçının yayma hakkını ihlal etmez.

5. İracı sanatçılar bu haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşme ile yapımcıya devredebilirler.

6. İcranın, bir orkestra, koro veya tiyatro grubu tarafından gerçekleştirilmesi halinde, orkestra veya koroda yalnız şefin, tiyatro grubunda ise yalnız yönetmenin izni yeterlidir.

7. Bir müteşebbisin girişimi ile ve bir sözleşmeye dayanılarak gerçekleştirilen icralar için müteşebbisin de izninin alınması gereklidir.

B) Bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları eser sahibinden ve icracı sanatçıdan mali hakları kullanma yetkisini devraldıktan sonra aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

1. Eser sahibinin ve icracı sanatçının izni ile yapılan tespit, doğrudan veya dolaylı olarak çoğaltılması, dağıtılması, satılması, kiralanması ve kamuya ödünç verilmesi hususlarında izin verme veya yasaklama hakları münhasıran fonogram yapımcısına aittir. Yapımcılar tespitlerinin işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine izin verme hususunda münhasıran hak sahibidir.

2. Fonogram yapımcısı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış tespitlerinin aslının veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme ve yasaklama hakkına sahiptir.

3. Fonogram yapımcısı, icraların tespitlerinin telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda tespitlerine ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla tespitlerin dağıtım ve sunulması yapımcının yayma hakkını ihlal etmez.

C) Radyo-Televizyon Kuruluşları yayınlarının tespit edilmesine, bu tespitlerin çoğaltılmasına, telli-telsiz her türlü araçla yeniden yayınlanmasına ve girişi ücrete tâbi yerlerde gösterilmesine izin vermek veya yasaklamak haklarına sahiptir.

2. Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcısı eser sahibinden ve icracı sanatçıdan mali hakları kullanma yetkisini devraldıktan sonra aşağıda belirtilen haklara sahiptir.

1. Eser sahibinin ve icracı sanatçının izni ile yapılan tespit, doğrudan veya dolaylı olarak çoğaltılması, dağıtılması, satılması, kiralanması ve kamuya ödünç verilmesi hususlarında izin verme veya yasaklama hakları münhasıran film yapımcısına aittir. Yapımcılar tespitlerinin işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletimine ve yeniden iletimine izin verme hususunda münhasıran hak sahibidir.

2. Film yapımcısı, yurt içinde henüz satışa çıkmamış veya başka yollarla dağıtılmamış film tespitlerinin aslının veya çoğaltılmış nüshalarının satış yoluyla veya diğer yollarla dağıtılması hususunda izin verme ve yasaklama hakkına sahiptir.

3. Film yapımcısı, film tespitlerinin telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda tespitlerine ulaşılmasını sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir. Umuma iletim yoluyla tespitlerin dağıtım ve sunulması yapımcının yayma hakkını ihlal etmez.

Fonogramlara tespit edilmiş icraların ve filmlerin, her ne suretle olursa olsun umuma iletilmesi halinde, bunları kullananlar, eser sahiplerinin yanısıra, icracı sanatçılara ve yapımcılara veya ilgili alan meslek birliklerine de bu kullanımlara ilişkin uygun bir bedeli ödemekle yükümlüdürler.

Bir sinema eserinde, olağan şekilde adı bulunan gerçek veya tüzelkişi aksine bir kanıt bulunmadıkça filmin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcı olarak kabul edilir.

Sinema eserlerinin birlikte sahipleri filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıya mali haklarını devrettikten sonra, sözleşmelerinde aksine veya özel bir hüküm bulunmadığı takdirde filmin dublajına veya alt yazı yazılmasına itiraz edemezler.

Müzik eseri sahibi, filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcı ile yaptığı sözleşmedeki hükümler saklı olmak kaydıyla eserini yayımlama ve icra hakkını muhafaza eder.

Komşu hak sahipleri ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların verdikleri izinlerin yazılı olması zorunludur.

Aşağıda belirtilen hallerde komşu hak sahibi ile film yapımcısının yazılı izni gerekli değildir.

1. Fikir ve sanat eserlerinin kamu düzeni, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla ve kazanç amacı güdülmeksizin icra edilmesi ve kamuya arzı,

2. Fikir ve sanat eserleri ile radyo-televizyon programlarının yayınlanma ve kâr amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması,

3. Radyo-televizyon kuruluşlarının kendi olanaklarıyla kendi yayınları için yaptıkları kısa süreli geçici tespitler,

4. Bu Kanunun 30 uncu, 32 nci, 34 üncü, 35 inci, 43 üncü, 46 ncı ve 47 nci maddelerinde belirtilen haller.

Bu uygulama, hak sahibinin inşuru menfaatlerine haklı bir sebep dışında zarar veremez veya eserden normal yararlanmaya aykırı olamaz.

Eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı haklara sahip olanlar da eser sahipleri gibi Tecavüzün Ref'i, Tecavüzün Men'i ve Tazminat Davası haklarından faydalanırlar.

Bağlantılı hak sahiplerinin haklarına tecavüz edenler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis ve 10 milyar liradan 50 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolünür."

MADDE 33. – 5846 sayılı Kanunun değişik 81 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"II – Haklara tecavüzün önlenmesi

Madde 81. – Musiki ve sinema eserlerinin çoğaltılmış nüshaları ile süreli olmayan yayınlara bandrol yaptırılması zorunludur. Ayrıca, kolay kopyalanmaya müsait diğer eserlerin çoğaltılmış nüshalarına da eser veya hak sahibinin talebi üzerine bandrol yaptırılması zorunludur.

Bandroller, Kültür Bakanlığınca bastırılır ve satılır. Bakanlık, meslek birlikleri aracılığı ile de bandrol satışı yapabilir. Bandrol gelirleri, Bakanlık adına ulusal bir bankada açılacak hesaba yatırılır.

lır. Gelirler, fikri mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile yurt içindeki ve yurt dışındaki kültür varlıklarının korunmasına ve devam ettirilmesine yönelik faaliyetlerde kullanılır.

Bir esere bandrol alınabilmesi için, bandrol talebinde bulunanın yasal hak sahibi olduğunu gösterir bir taahhünameyi doldurması zorunludur. Kültür Bakanlığınca tespit edilen diğer evrak ve belgelerle birlikte başvuru yapılır. Bakanlık, bu başvuru üzerine, başka bir işleme gerek kalmaksızın on iş günü içinde bandrol vermek mecburiyetindedir.

Bandrol temini ve kullanımına ilişkin ihlâl halleri şunlardır:

1. Bu Kanuna göre bandrol alınması gereken bir eserin, bandrol alınmaksızın çoğaltılması, satılması, dağıtılması, kiralanması, ödünç verilmesi, umuma arz edilmesi veya herhangi bir biçimde ticaret konusu yapılması veya kullanılması veya bir başka şekilde fayda sağlanması,

2. Sahte bandrol imal edilmesi, sahte bandrolün eser nüshaları üzerine koyulması, sahte bandrolen her ne şekilde olursa olsun ticarî menfaat sağlanması,

3. Bu Kanun ve ilgili mevzuata göre bandrol alma hakkı olmadığı halde, sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde Kültür Bakanlığı veya yetkilendirdiği kuruluşların yanıltılarak bandrol alınması,

4. Eser sahibinin izni olmaksızın çoğaltılan nüshalar üstüne bandrol yapıştırılması veya bu nüshalardan ticarî menfaat elde edilmesi veya eser sahibinin haklarını ihlâl edici şekilde bu nüshaların bedelsiz yayılması,

5. Münhasıran bir eser için verilen bandrolün başka bir eser için kullanılması,

6. Bu Kanuna ve ilgili mevzuata uygun alınmış bandrolerin eser nüshalarına belirlenen şekilde yapıştırılmadan, nüshaların bedelli ve bedelsiz yayılması ve bir başka şekilde faydalanılması,

Mülki idare amirleri tarafından, İçişleri, Maliye ve Kültür Bakanlıkları ile eser sahipleri ve/veya eser sahipleri ile bağlantılı hak sahipleri meslek birlikleri temsilcilerinden illerde oluşturulacak bir Komisyon, ikinci fıkrada bahsi geçen ve bandrolenmesi zorunlu olan eserlerin bandrollü olup olmadıklarını her zaman denetleyebilir. Bu maddede belirtilen ihlâl hallerinde, eser sahiplerinin, bağlantılı hak sahiplerinin veya diğer hak sahiplerinin komisyona başvurması üzerine veya komisyonun resen talebi ile zabıta harekete geçerek, bu nüshaları, yayınları ve çoğaltmaya yarayan her türlü aracı ve diğer delilleri toplayarak, taşınmaz olanlarını emanet altına aldıktan sonra, toplanan delilleri Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusu ile birlikte sevk eder. Cumhuriyet Başsavcılığı üç gün içinde yetkili mahkemeden usulsüz çoğaltımın gerçekleştirildiği yerin kapatılmasını, burada bulunan nüsha veya yayınları el konulmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini ve satışını talep eder.

Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ve Komisyonun kurulmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu maddede belirtilen ihlâl hallerinden birini kasden işleyenler hakkında, dört yıldan altı yıla kadar hapis ve 50 milyar liradan 150 milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur."

MADDE 34. - 5846 sayılı Kanunun değişik 82 inci maddesinin başlığı "Eser Sahibinin Hakları ile Bağlantılı Hakların Kapsamı ve Süresi", birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde geçen "ses taşıyıcılarına" ibaresi "fonogramlara veya ilk film tespitlerine", "bir ses taşıyıcısına" ibaresi "bir fonograma veya bir filme", ikinci fıkrasının birinci cümlesinde geçen "ses taşıyıcıları" ibaresi "fonogramlar ve ilk film tespitleri", (1) numaralı bendinin sonundaki (.) işareti "veya", (2) numaralı bendinde geçen "ses taşıyıcılarına" ibaresi "fonogramlara ve filmlere", üçüncü fıkrasının (1) numaralı

bendinin sonundaki (.) işareti "veya", dördüncü fıkrasında geçen "komşu haklarla" ibaresi "bağlantılı haklarla" olarak, beş ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İcracı sanatçıların hakları, icranın ilk tespitinin yapıldığı tarihten başlayarak, yetmiş yıl devam eder. İcra tespit edilmemiş ise bu süre icranın ilk aleniyet kazanmasıyla başlar.

Yapımcıların hakları, ilk tespit yapıldığı tarihten başlayarak yetmiş yıl devam eder."

MADDE 35. – 5846 sayılı Kanunun ek 2 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 2. – Bu Kanunla sağlanan koruma, bu madde ile getirilen değişikliğin yürürlüğe girdiği sırada;

1. T.C. vatandaşı eser sahipleri ve eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri tarafından üretilmiş Türkiye'de mevcut bütün eserlere, tespit edilmiş icralara ve fonogramlara;

2. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve anlaşmalara taraf diğer ülkelerde üretilmiş ve bu ülkelerde koruma süresi dolmadığı için kamuya mal olmamış yabancı eserlere, tespit edilmiş icralara ve fonogramlara

uygulanır.

Birinci fıkranın uygulanması sonucu koruma kapsamına alınan eserlerin, tespit edilmiş icraların ve fonogramların yasal kopyalarının mülkiyetini elinde bulunduran kişiler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden altı aylık sürenin sonuna kadar yazılı bir izne gerek kalmaksızın bu kopyaları satabilir veya elden çıkarabilir.

Bununla birlikte, eserler, tespit edilmiş icralar ve fonogramlara ilişkin olmak üzere bu Kanun çerçevesinde eser sahipleri ve diğer hak sahiplerine sağlanan hakların kullanılması eser veya bağlantılı hak sahiplerinin iznine tâbidir.

Bu Kanunun sinema eseri sahipliği ile ilgili hükümleri, 4110 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 12.6.1995 tarihinden sonra yapımına başlanan sinema eserlerine uygulanır."

MADDE 36. – 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun;

a) 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Bir eserden" ifadesinden sonra gelen "onun asıl ve ya işlenmelerini" ibaresi,

b) değişik 28 inci maddesi,

c) değişik 29 uncu maddesi,

d) değişik 38 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yayımlanma veya" ifadesi ile ikinci fıkrası,

e) değişik 39 uncu maddesi,

f) 57 nci maddenin son fıkrası,

g) değişik 73 üncü maddenin (4) numaralı bendi

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 37. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 4 üncü madde eklenmiştir.

"EK MADDE 4. – Eser ve eser sahibi ile, eser üzerindeki haklardan herhangi birinin sahibi veya eserin kullanımına ilişkin süreler ve şartlar ile ilgili olarak eser nüshaları üzerinde bulunan veya eserin topluma sunulması sırasında görülen bilgiler ve bu bilgileri temsil eden sayılar veya kodlar yetkisiz olarak ortadan kaldırılamaz veya değiştirilemez. Bilgileri ve bu bilgileri temsil eden sayıları veya kodları yetkisiz olarak değiştirilen veya ortadan kaldırılan eserlerin asılları veya kopyaları dağıtılamaz, dağıtılmak üzere ithal edilemez, yayımlanamaz veya topluma iletilemez.

Yukarıdaki fıkra hükümleri fonogramlar ve fonogramlarda tespit edilmiş icralar bakımından da uygulanır.

Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Birinci fıkrada bahsi geçen fiilleri kasten ve yetkisiz olarak işleyenler hakkında bu Kanunun 73 üncü maddesinin son fıkrası hükümleri uygulanır.”

MADDE 38. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 5 inci madde eklenmiştir.

“EK MADDE 5. – Bu Kanun kapsamında korunan çoğaltılmış fikir ve sanat eserleri kültür mirasının korunması ve devam ettirilmesi amacıyla Kültür Bakanlığı tarafından derlenir.

Fikir ve sanat eserlerini çoğaltan eser veya hak sahibi gerçek veya tüzel kişilerin çoğaltılan eser nüshalarından çoğaltımından itibaren bir ay içinde en az beş nüshayı derlenmek üzere vermeleri zorunludur.

Derlenecek eserler, bu eserleri verecekler ve sorumlulukları, derleme işlemlerini yürütecek birimler, derlenecek nüshaların sayısı, verileceği kuruluşlar, derlemeye ilgili diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Bu madde hükmüne aykırı olarak, derlenmesi gereken eserleri süresi içinde vermeyenler 5 milyar lira para cezası ile cezalandırılırlar. Bu maddede öngörülen para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle Kültür Bakanlığı İl Kültür Müdürlüğüne verilir.

Para cezasının, tutanağın tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde ödemesi gerekir. 10 gün içinde ödenmeyen cezalar iki katına çıkar ve ödeme süresi 10 gün daha uzar, bu süre içinde de ödenmeyen cezalar üç katına çıkar. Cezanın ödemiş olması, çoğaltılan eser nüshaların verilmesine ilişkin yükümlülüğü ortadan kaldırmaz.

Para cezaları ilgililere usulüne göre tebliğ edilir. Bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde yetkili Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine işlemler durmaz. Mahkeminin itiraz üzerine verdiği kararlar kesindir. İtiraz, zorunlu görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak ve kısa sürede sonuçlandırılır. Bu maddeye göre verilen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsil edilir.

Tahsil olunan meblağ tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bu Kanunun değişik 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki özel hesaba aktarılır.”

MADDE 39. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 6 ncı madde eklenmiştir.

“EK MADDE 6. – Bu Kanunda geçen “Kültür ve Turizm” ibareleri “Kültür” olarak değiştirilmiştir.”

MADDE 40. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 41. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

